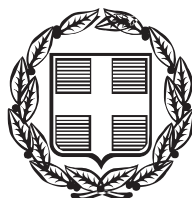

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ **Αρ. Φύλλου 2963**

22 Νοεμβρίου 2013

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Αριθ. Γ/ΕΞ/7002

Ετήσια έκθεση Πεπραγμένων Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα έτους 2012.

ΑΡΧΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1. ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΚΑΙ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ

Η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα είναι συνταγματικά κατοχυρωμένη ανεξάρτητη Αρχή και έχει ως αποστολή της την εποπτεία της εφαρμογής του Ν. 2472/1997 και άλλων ρυθμίσεων που αφορούν την προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, καθώς και την ενάσκηση των αρμοδιοτήτων που της ανατίθενται κάθε φορά. Εξυπηρετείται από δική της Γραμματεία και έχει δικό της προϋπολογισμό.

Η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, σύμφωνα με το άρθρο 19 του Ν. 2472/1997, ασκεί μια σειρά αρμοδιοτήτων, οι οποίες μπορούν να διακριθούν σε δύο μεγάλες κατηγορίες, τις ρυθμιστικές εν ευρεία έννοια και τις ελεγκτικές.

Ρυθμιστικές αρμοδιότητες

Η Αρχή εκδίδει οδηγίες προς το σκοπό ενιαίας εφαρμογής των ρυθμίσεων που αφορούν την προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, κανονιστικές πράξεις για τη ρύθμιση ειδικών, τεχνικών και λεπτομερειακών θεμάτων, καλεί και επικουρεί τα επαγγελματικά σωματεία και τις λοιπές ενώσεις φυσικών ή νομικών προσώπων που διατηρούν αρχεία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στην κατάρτιση κωδίκων δεοντολογίας. Εξετάζει αιτήσεις του υπευθύνου επεξεργασίας, με τις οποίες ζητείται ο έλεγχος και η εξακρίβωση της νομιμότητας της επεξεργασίας και απευθύνει συστάσεις και υποδείξεις στους υπευθύνους επεξεργασίας. Συνεργάζεται με τις Αρχές άλλων κρατών μελών της ΕΕ στο πλαίσιο διαφόρων επιτροπών και ομάδων εργασίας, από τις οποίες σπουδαιότερη είναι η ομάδα εργασίας του Άρθρου 29 της Οδηγίας 95/46/ΕΚ. Τέλος, η Αρχή γνωμοδοτεί για κάθε νομοθετική ή κανονιστική ρύθμιση που αφορά την επεξεργασία και προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

Ελεγκτικές αρμοδιότητες

Η Αρχή εξετάζει προσφυγές, καταγγελίες, αντιρρήσεις και παράπονα των υποκειμένων των δεδομένων σχετικά με την εφαρμογή του νόμου και την προστασία των δικαιωμάτων τους. Διενεργεί αυτεπαγγέλτως ή κατόπιν καταγγελίας διοικητικούς ελέγχους, στο πλαίσιο των οποίων, ελέγχονται η τεχνολογική υποδομή και άλλα, αυτοματοποιημένα ή μη, μέσα που υποστηρίζουν την επεξεργασία των δεδομένων. Εξετάζει τις γνωστοποιήσεις που υποβάλλονται και χορηγεί τις άδειες που προβλέπονται, δηλαδή άδειες ίδρυσης και λειτουργίας αρχείου ευαίσθητων δεδομένων, διαβίβασης δεδομένων σε χώρες εκτός ΕΕ και διασύνδεσης αρχείων στις περιπτώσεις ευαίσθητων δεδομένων ή χρήσης ενιαίου κωδικού. Εξετάζει αιτήσεις για πρόσβαση σε δημόσια και ιδιωτικά έγγραφα που περιέχουν προσωπικά δεδομένα τρίτων. Αποφαίνεται επί αιτήσεων διαγραφής από το Σύστημα Πληροφοριών Σένγκεν και τον Εθνικό Κατάλογο Ανεπιθύμητων Αλλοδαπών (ΕΚΑΝΑ).

1.2. ΣΥΝΘΕΣΗ ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ

Πρόεδρος και μέλη της Αρχής κατά το έτος 2012 διετέλεσαν οι κάτωθι: Πέτρος Χριστόφορος, Επίτιμος Σύμβουλος της Επικρατείας, Πρόεδρος, με αναπληρωτή του τον Γεώργιο Μπατζαλέξη, Επίτιμο Αρεοπαγίτη.

Τακτικά και αναπληρωματικά μέλη:

Λεωνίδας Κοτσαλής, Καθηγητής Πανεπιστημίου, με αναπληρωτή του τον Σπυρίδωνα Βλαχόπουλο, Αναπληρωτή Καθηγητή Πανεπιστημίου.

Αναστάσιος Πράσσος, Επίτιμος Αρεοπαγίτης, με αναπληρωτή του τον Πέτρο Τσαντίλα, Δικηγόρο, Διδάκτορα Νομικής.

Αναστάσιος-Ιωάννης Μεταξάς, Ομότιμος Καθηγητής Πανεπιστημίου, με αναπληρωτή του τον Γρηγόριο Λαζαράκο, Δικηγόρο, Διδάκτορα Νομικής.

Αντώνιος Ρουπακιώτης, Δικηγόρος, τέως Πρόεδρος Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών, τακτικό μέλος της Αρχής έως τον Ιούνιο 2012, οπότε η θητεία του έληξε κατόπιν υποβολής παραίτησης λόγω ανάληψης των καθηκόντων του ως Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, με αναπληρωτή του τον Κωνσταντίνο Χριστοδούλου, Αναπληρωτή Καθηγητή Πανεπιστημίου.

Δημήτριος Μπριόλας, Επίτιμος Σύμβουλος της Επικρατείας, με αναπληρωτή του τον Χαράλαμπο Ανθόπουλο, Αναπληρωτή Καθηγητή Πανεπιστημίου.

Γραμματή Πάντζιου, Καθηγήτρια ΤΕΙ, με αναπληρωτή της τον Αντώνιο Συμβώνη, Καθηγητή Πολυτεχνείου.

Μετά τη λήξη της θητείας ορισμένων εκ των μελών, με την υπ' αριθμ. 289/25.01.2013 (ΦΕΚ ΥΟΔΔ/34/30.01.2013) απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, η παρούσα σύνθεση της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα έχει ως ακολούθως:

Πέτρος Χριστόφορος, Επίτιμος Σύμβουλος της Επικρατείας, Πρόεδρος, με αναπληρωτή του τον Γεώργιο Μπατζαλέξη, Επίτιμο Αρεοπαγίτη.

Τακτικά και αναπληρωματικά μέλη:

Λεωνίδας Κοτσαλής, Καθηγητής Πανεπιστημίου, με αναπληρωτή του τον Σπυρίδωνα Βλαχόπουλο, Αναπληρωτή Καθηγητή Πανεπιστημίου.

Αναστάσιος-Ιωάννης Μεταξάς, Ομότιμος Καθηγητής Πανεπιστημίου, με αναπληρωτή του τον Γρηγόριο Λαζαράκο, Δικηγόρο, Διδάκτορα Νομικής.

Δημήτριος Μπριόλας, Επίτιμος Σύμβουλος της Επικρατείας, με αναπληρωτή του τον Χαράλαμπο Ανθόπουλο, Αναπληρωτή Καθηγητή Πανεπιστημίου.

Αντώνιος Συμβώνης, Καθηγητής στη Σχολή Εφαρμοσμένων Μαθηματικών και Φυσικών Επιστημών στο Εθνικό Μετσόβειο Πολυτεχνείο, με αναπληρωτή του τον Παναγιώτη Ροντογιάννη, Αναπληρωτή Καθηγητή στο Τμήμα Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών.

Κωνσταντίνος Χριστοδούλου, Αναπληρωτής Καθηγητής Αστικού Δικαίου του Τμήματος Νομικής του Πανεπιστημίου Αθηνών. Πέτρος Τσαντίλας, Δικηγόρος, Διδάκτωρ Νομικής

1.3. ΑΝΘΡΩΠΙΝΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ

Η Αρχή, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 20 του ιδρυτικού της νόμου 2472/1997, εξυπηρετείται από Γραμματεία, η οποία λειτουργεί σε επίπεδο Διεύθυνσης, και αποτελείται από τρία Τμήματα: 1. Το Τμήμα Ελεγκτών, 2. Το Τμήμα Επικοινωνίας και 3. Το Τμήμα Διοικητικών και Οικονομικών Υποθέσεων.

1. Τμήμα Ελεγκτών

Έχει αρμοδιότητες καθοριστικού χαρακτήρα για την εκπλήρωση της αποστολής της Αρχής. Ενδεικτικά, στο τμήμα αυτό ανήκει η διενέργεια διοικητικών ελέγχων σε κάθε αρχείο, η προπαρασκευή της έκδοσης κανονιστικών πράξεων για τη ρύθμιση ειδικών, τεχνικών και λεπτομερειακών θεμάτων, η σύνταξη σχεδίων οδηγιών με σκοπό την ενιαία εφαρμογή της προστατευτικής νομοθεσίας για το άτομο, η εξέταση προσφυγών και καταγγελιών, η προπαρασκευή εισηγήσεων και η απάντηση σε ερωτήματα πολιτών και υπευθύνων επεξεργασίας. Ακόμη, το Τμήμα Ελεγκτών ασχολείται με τη σύνταξη της ετήσιας έκθεσης πεπραγμένων της Αρχής και αφιερώνει σημαντικό χρόνο στην εξέταση αιτήσεων και τη διαδικασία χορήγησης αδειών τήρησης και επεξεργασίας αρχείων προσωπικών δεδομένων. Επίσης, οι ελεγκτές υποβοηθούν κατηγορίες υπευθύνων επεξεργασίας στην κατάρτιση κωδίκων δεοντολογίας και υποστηρίζουν την ενημέρωσή τους σε θέματα προστασίας προσωπικών δεδομένων με εισηγήσεις σε συνέδρια και ημερίδες. Εκπροσωπούν την Αρχή σε όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης καθώς επίσης και σε διεθνείς ομάδες εργασίας και συνέδρια. Τέλος, στις αρμοδιότητες του τμήματος υπάγεται η προετοιμασία φακέλων, η εκπόνηση μελετών, η υποβολή εισηγήσεων και η εν γένει συνδρομή της Αρχής κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων της.

Το τμήμα στελεχώνεται από ειδικούς επιστήμονες του κλάδου των επιστημών νομικής και πληροφορικής, μετά τη μετατροπή των οργανικών θέσεων του επιστημονικού προσωπικού κατηγορίας πανεπιστημιακής εκπαίδευσης του κλάδου ελεγκτών σε θέσεις ειδικού επιστημονικού προσωπικού, σύμφωνα με τον Ν. 4055/2012. Οι συμπληρωμένες οργανικές του θέσεις ανέρχονται πλέον σε είκοσι πέντε (25), μετά την παραίτηση μίας (1) δικηγόρου-ελέγκτριας τον Οκτώβριο του 2012. Ο αριθμός των υπηρετούντων δικηγόρων-ελεγκτών ανερχόταν σε δεκαπέντε (15) και των υπηρετούντων πληροφορικών ελεγκτών σε έντεκα (11), συμπεριλαμβανομένων του διευθυντή της Γραμματείας της Αρχής, ο οποίος σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία προέρχεται υποχρεωτικά από το Τμήμα Ελεγκτών και της προϊσταμένης του Τμήματος Ελεγκτών. Εξ αυτών, μία (1) δικηγόρος-ελέγκτρια παραιτήθηκε τον Οκτώβριο 2012, ενώ με άδεια άνευ αποδοχών απουσίαζαν μία (1) δικηγόρος-ελέγκτρια καθ΄ όλη τη διάρκεια του έτους και τρεις επιπλέον, μία δικηγόρος-ελέγκτρια και δύο πληροφορικοί ελεγκτές, κατά ένα μέρος του έτους, μία (1) δικηγόρος-ελέγκτρια απουσίαζε κατά ένα μέρος του έτους με άδεια για ανατροφή ανήλικου τέκνου και μία (1) με μικράς διάρκειας άδεια για εκπόνηση διδακτορικής διατριβής και τέλος δύο (2) με απόσπαση κατά ένα μέρος του έτους.

Ακόμη, στο πλαίσιο βελτίωσης της λειτουργίας της Αρχής και αναβάθμισης της ποιότητας του έργου της, το Τμήμα Ελεγκτών λειτουργεί από το Νοέμβριο 2008, κατόπιν απόφασης του Προέδρου της Αρχής, ατύπως σε τέσσερα (4) γραφεία με τα ακόλουθα θεματικά αντικείμενα:

Α΄ γραφείο: δημόσια διοίκηση, εθνική άμυνα, διωκτικές αρχές και δημόσια τάξη, αυτοδιοίκηση, κρατική δράση γενικά.

Β΄ γραφείο: υγεία, κοινωνική και ιδιωτική σσφάλιση, εργασιακές σχέσεις στο δημόσιο και ιδιωτικό τομέα, λοιπά θέματα.

Γ΄ γραφείο: ιδιωτική οικονομία, χρηματοπιστωτικά, ηλεκτρονικές επικοινωνίες (πλην ανεπιθύμητων), μέσα μαζικής επικοινωνίας.

Δ΄ γραφείο: έλεγχος πληροφοριακών και τηλεπικοινωνιακών συστημάτων, κλειστά κυκλώματα τηλεόρασης, ανεπιθύμητες ηλεκτρονικές επικοινωνίες, παρακολούθηση και εκπόνηση μελετών στα αντικείμενα των τεχνολογιών πληροφορικής και τηλεπικοινωνιών και της ασφάλειας δεδομένων, συμβολή στην ανάπτυξη των υπολογιστικών και επικοινωνιακών συστημάτων της Αρχής.

2. Τμήμα Επικοινωνίας

Το Τμήμα Επικοινωνίας στελεχώνεται από επιστήμονες του κλάδου της επικοινωνίας, της μετάφρασης, και των κοινωνικών επιστημών. Στις αρμοδιότητές του ανήκει η συνδρομή της Αρχής στην άσκηση της επικοινωνιακής πολιτικής της, η μέριμνα των δημοσίων σχέσεων και της επικοινωνίας της με άλλες δημόσιες υπηρεσίες και οργανισμούς, ιδιώτες και υπηρεσίες του εξωτερικού, συμπεριλαμβανομένων των αρμοδίων οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και η διοργάνωση ενημερωτικών και επιστημονικών ημερίδων, σεμιναρίων και συνεδρίων για θέματα σχετικά με το αντικείμενο της Αρχής. Επίσης, στις αρμοδιότητες του τμήματος υπάγεται η κατάρτιση ενημερωτικών φυλλαδίων, καταχωρίσεων στον Τύπο, καθώς και ραδιοφωνικών και

τηλεοπτικών μηνυμάτων για την Αρχή, τις αρμοδιότητες και το έργο της, η μετάφραση κειμένων, η παρακολούθηση των ΜΜΕ για θέματα επεξεργασίας προσωπικών δεδομένων, η τήρηση της βιβλιοθήκης της Αρχής και η υπό τον συντονισμό του Διευθυντή Γραμματείας επιμέλεια της ετήσιας έκθεσης πεπραγμένων, σε συνεργασία με το Τμήμα Ελεγκτών, καθώς και η μέριμνα για την έκδοση και δημοσιοποίησή της.

Οι συμπληρωμένες οργανικές θέσεις του Τμήματος είναι πέντε (5), συμπεριλαμβανομένης της θέσης της προϊσταμένης αυτού. Καθ΄ όλη τη διάρκεια του έτους 2012 υπηρέτησαν η προϊσταμένη και μία (1) υπάλληλος, ενώ μία (1) υπάλληλος απουσίασε με άδεια κύησης, λοχείας και ανατροφής ανήλικου τέκνου και δύο (2) υπάλληλοι απουσίασαν κατά ένα μέρος αυτού με απόσπαση σε άλλες υπηρεσίες.

3. Το Τμήμα Διοικητικών και Οικονομικών Υποθέσεων

Το Τμήμα Διοικητικών και Οικονομικών Υποθέσεων αποτελείται από προσωπικό με γνώσεις δημόσιας διοίκησης και οικονομικών επιστημών. Οι υπάλληλοι του τμήματος είναι επιφορτισμένοι με τη γραμματειακή υποστήριξη της Αρχής (ηλεκτρονική τήρηση πρωτοκόλλου, τήρηση πρακτικών συνεδριάσεων, δακτυλογράφηση κειμένων, ταξινόμηση και διαρκής ενημέρωση κάθε αναγκαίου αρχείου και διαχείριση θεμάτων προσωπικού). Στα καθήκοντα του τμήματος υπάγεται, επίσης, η κατάρτιση και η μέριμνα για την εκτέλεση του προϋπολογισμού της Αρχής, η διαχείριση των οικονομικών υποθέσεών της (μισθοδοσία, διαχείριση δαπανών, έκδοση εντολών πληρωμής, προμήθεια υλικών), η μηχανοργάνωση των υπηρεσιών και η διαχείριση της υπολογιστικής και δικτυακής υποδομής.

Οι συμπληρωμένες οργανικές θέσεις ανέρχονταν σε δεκαέξι (16), συμπεριλαμβανομένης της θέσης της προϊσταμένης αυτού. Εξ αυτών, μία (1) υπάλληλος παραιτήθηκε λόγω συνταξιοδότησης και μία (1) μετατάχθηκε σε άλλη υπηρεσία.

Οι κενές οργανικές θέσεις όλων των τμημάτων της Αρχής ανέρχονται συνολικά σε τριάντα μία (31), εξ αυτών: είκοσι μία (21) Ελεγκτών, μία (1) Επικοινωνίας και εννέα (9) Διοικητικού-Οικονομικού.

1.4. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, ως ανεξάρτητη δημόσια Αρχή, έχει δικό της προϋπολογισμό, ο οποίος εγγράφεται υπό ίδιο φορέα στον προϋπολογισμό του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων

Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 2 του Ν. 3051/2002, που αφορά «Συνταγματικά κατοχυρωμένες ανεξάρτητες Αρχές, τροποποίηση και συμπλήρωση του συστήματος προσλήψεων στο δημόσιο τομέα και συναφείς ρυθμίσεις», τον προϋπολογισμό της Αρχής εισηγείται στον Υπουργό Οικονομικών ο Πρόεδρός της, ο οποίος σύμφωνα και με τις κείμενες διατάξεις είναι και ο διατάκτης των δαπανών της. Κατά το οικονομικό έτος 2012, ο προϋπολογισμός της Αρχής διαμορφώθηκε τελικά στο ποσό των δύο εκατομμυρίων διακοσίων δέκα τριών χιλιάδων επτακοσίων ογδόντα επτά ευρώ (2.213.787€), μειωμένος κατά περίπου 5% σε σύγκριση με αυτόν του προηγούμενου έτους (2.339.500€) και κατά περίπου 25% σε σύγκριση με αυτόν του έτους 2010 (2.923.500€).

Ο εγκεκριμένος προϋπολογισμός της υπηρεσίας για το έτος 2013 ανέρχεται στο ποσό του ενός εκατομμυρίου οκτακοσίων δεκαέξι χιλιάδων πεντακοσίων ευρώ (1.816.500€), μειωμένος κατά περίπου 18% σε σύγκριση με τον τελικά διαμορφωμένο προϋπολογισμό έτους 2012 και κατά περίπου 38% σε σύγκριση με τον προϋπολογισμό του έτους 2010.

1.5. ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ, ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Ο ιδρυτικός νόμος της Αρχής Προστασίας Δεδομένων προβλέπει πλήθος ρυθμιστικών, ελεγκτικών και γνωμοδοτικών αρμοδιοτήτων. Ωστόσο, από ιδρύσεώς της, η Αρχή δεν διαθέτει ανθρώπινο δυναμικό σε αριθμητική επάρκεια, ούτε χρηματικά ή άλλα μέσα τα οποία θα της επέτρεπαν να λύσει το πρόβλημα της ελλιπούς στελέχωσης και να εκπληρώσει αποτελεσματικά την αποστολή της. Νεότερα νομοθετικά κείμενα, ως ο Ν. 4054/2012 και ο σχεδιαζόμενος νέος Κανονισμός Προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα σε αντικατάσταση της Οδηγίας 95/46/ΕΚ, θα επαυξήσουν τις αρμοδιότητες της Αρχής και θα τις περικλείσουν σε αυστηρά τηρούμενες μικρές προθεσμίες. Εκ των πραγμάτων, λοιπόν, η Αρχή θα πρέπει να ιεραρχήσει τη διάθεση του ανθρώπινου δυναμικού και των πόρων που διαθέτει με γνώμονα το καλύτερο δυνατό αποτέλεσμα στη διαμόρφωση ενός φιλικού στην προστασία δεδομένων περιβάλλοντος λειτουργίας του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα στη χώρα μας.

Όπως σημειώθηκε και στις εκθέσεις όλων των προηγούμενων ετών, η δυσλειτουργία της Αρχής προκαλείται κυρίως από τον δυσανάλογα, σε σχέση με το ενεργό ανθρώπινο δυναμικό, μεγάλο όγκο των εισερχόμενων υποθέσεων, προσφυγών-καταγγελιών, ερωτημάτων και γνωστοποιήσεων, οι οποίες περιορίζουν σημαντικά τα περιθώρια πλήρους ανταπόκρισης της Αρχής στο σύνολο των αρμοδιοτήτων της. Αν και το έτος 2012 δεν διαπιστώθηκε αύξηση του αριθμού των εισερχόμενων υποθέσεων σε σύγκριση με αυτές του έτους 2011, ο αριθμός αυτός είναι, όμως σημαντικά αυξημένος σε σύγκριση με τους αντίστοιχους αριθμούς των ετών 2008, 2009 και 2010. Αποτέλεσμα αυτής της εξέλιξης αποτελεί η διαρκής στο σύνολο των υποθέσεων συσσώρευση εκκρεμοτήτων, παρ' όλες τις προσπάθειες ομαδοποίησης και συστηματικής εξέτασής τους.

Στις εκθέσεις των ετών 2010 και 2011, είχαν αναφερθεί ρυθμίσεις, οι οποίες θα μπορούσαν εν μέρει να επιλύσουν το σοβαρό πρόβλημα της ελλιπούς στελέχωσης της Αρχής, και συγκεκριμένα η υπ' αριθμ. 2/63286/0021/06-10-2010 απόφαση του Υφυπουργού Οικονομικών (Β' 1666), με την οποία είχε εγκριθεί, λαμβανομένης υπόψη και της ιδιαίτερα αρνητικής δημοσιονομικής συγκυρίας, η σταδιακή, κατανεμημένη σε τρία έτη, αύξηση των οργανικών θέσεων της Γραμματείας της κατά είκοσι πέντε, καθώς και η τροποποίηση του άρθρου 20 του νόμου 2472/1997, η οποία επήλθε με το άρθρο 15 παρ. 4 του νόμου 3917/2011 και η οποία προβλέπει την κατά παρέκκλιση της ισχύουσας νομοθεσίας απόσπαση στην Αρχή μέχρι δέκα υπαλλήλων κατηγορίας ΠΕ από δημόσιες υπηρεσίες, νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, ΟΤΑ και νομικά πρόσωπα του ευρύτερου δημόσιου τομέα, με σκοπό την εξειδίκευσή τους στα θέματα προστασίας προσωπικών δεδομένων. Ωστόσο, καμία από τις ανωτέρω ρυθμίσεις δεν ήταν δυνατόν να εφαρμοστεί.

Τα τελευταία έτη, ένα ακόμα σοβαρό πρόβλημα προστίθεται, αυτό της ανεπάρκειας των διαθέσιμων

πιστώσεων. Είναι χαρακτηριστικό ότι ο εγκεκριμένος προϋπολογισμός έτους 2013 της Αρχής υπολείπεται αυτού του έτους 2010 κατά περίπου 38%, δυσχεραίνοντας, πρωτίστως, την ενεργό συμμετοχή της Αρχής σε ευρωπαϊκά όργανα και επιτροπές. Για παράδειγμα, το έτος 2012, η Αρχή δεν ήταν σε θέση να καλύψει τις δαπάνες για την εκπροσώπησή της στη Διεθνή Σύνοδο των Αρχών Προστασίας Δεδομένων και στη Διεθνή Ομάδα Εργασίας για την Προστασία των Προσωπικών Δεδομένων στις Τηλεπικοινωνίες. Η οφειλόμενη στην ιδιαίτερα κρίσιμη οικονομική συγκυρία της χώρας δραστική μείωση των διαθέσιμων για τη λειτουργία της Αρχής πιστώσεων οδηγεί και σε επιδείνωση του προβλήματος στελέχωσης, λόγω αποχώρησης και στελεχών υψηλής επιστημονικής στάθμης σε αναζήτηση καλύτερων συνθηκών. Επίσης, προκαλούνται σοβαροί περιορισμοί στην προμήθεια επιστημονικών συγγραμμάτων, στις συνδρομές πρόσβασης σε ηλεκτρονικές βάσεις επιστημονικού βιβλιογραφικού υλικού, στην εκπαίδευση, προμήθεια εξοπλισμού κ.ά., καθώς και στη συντήρηση και βελτίωση της υπολογιστικής και δικτυακής της υποδομής, συμπεριλαμβανομένης της ειδικής υποδομής υποστήριξης του ελεγκτικού της έργου. Για την άμβλυνση των δυσχερειών αυτών, η Αρχή συνεχίζει τις προσπάθειές της για την, κατά το δυνατόν, μείωση άλλων δαπανών, όπως των μισθωμάτων και της προμήθειας χαρτιού, γραφικών ειδών και τηλεφωνίας.

Λαμβάνοντας υπόψη την αποστολή της Αρχής και το σύνολο των αρμοδιοτήτων της, τον διαρκώς αυξανόμενο όγκο εισερχόμενων υποθέσεων, τις διεθνείς και εθνικές εξελίξεις σε νομικό, τεχνολογικό και πολιτικό επίπεδο, καθώς και εμπειρικά δεδομένα από τη 15ετή και πλέον λειτουργία της, βασικό στόχο της Αρχής μπορεί να αποτελέσει η μεγιστοποίηση της συμβολής της στη διαμόρφωση ενός φιλικού στην προστασία δεδομένων περιβάλλοντος στην Ελλάδα, υπό τους δεδομένους περιορισμούς σε ανθρώπινο δυναμικό, χρηματικά και άλλα μέσα. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί με την ενδυνάμωση του προληπτικού της έργου, την περαιτέρω βελτίωση της αποτελεσματικότητας και της ποιότητας του έργου της και την καλύτερη επικοινωνία της με τους ενδιαφερόμενους πολίτες και υπευθύνους επεξεργασίας. Ειδικότερα, η Αρχή θα πρέπει να συνεχίσει σε ακόμα μεγαλύτερη ένταση την έγκαιρη παρέμβασή της σε σπουδαίους τομείς επεξεργασίας, γενικότερου ενδιαφέροντος, όπως αυτόν της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, των τεχνολογιών ταυτοποίησης, κατηγοριοποίησης και παρακολούθησης χρηστών, των υπηρεσιών διαδικτύου και εφαρμογών που βασίζονται στις κινητές επικοινωνίες. Επίσης, είναι κρίσιμης σημασίας η αύξηση του αριθμού και το εύρος των διοικητικών ελέγχων που πραγματοποιεί η Αρχή για την αποτίμηση του βαθμού ασφαλείας και προστασίας προσωπικών δεδομένων στις υπολογιστικές και δικτυακές υποδομές σημαντικών υπευθύνων επεξεργασίας, όπως η Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων του Υπουργείου Οικονομικών, τα Υπουργεία Εσωτερικών, Μεταφορών και Υποδομών, και Κοινωνικής Ασφάλισης από το δημόσιο τομέα και οι εταιρίες εμπορίας δεδομένων, τα νοσοκομεία, οι ασφαλιστικές και οι εταιρείες παροχής ηλεκτρονικών υπηρεσιών και υπηρεσιών κοινωνίας της πληροφορίας από τον ιδιωτικό τομέα. Επιπρόσθετα, η εκπόνηση ειδικών μελετών για τη φιλική στην προστασία δεδομένων χρήση νέων τεχνολογιών και υπηρεσιών, την ενημέρωση και υποστήριξη υπευθύνων επεξεργασίας για την κατάρτιση πλαισίων προστασίας και ανωνυμοποίησης προσωπικών δεδομένων και κωδίκων δεοντολογίας και την ενημέρωση των υποκειμένων των δεδομένων, ιδίως των ανηλίκων, για την ασφαλή χρήση των διαδικτυακών υπηρεσιών.

Όπως έχει επισημανθεί και στις ετήσιες εκθέσεις προηγούμενων ετών, πρέπει να αναληφθεί, κατά κύριο λόγο, νομοθετική πρωτοβουλία για την προώθηση των ακόλουθων θεμάτων:

α) Τροποποίηση του ιδρυτικού νόμου της ΑΠΔΠΧ, υπό το φως της σχεδόν δεκαπενταετούς εφαρμογής του, λαμβάνοντας υπόψη και τον προτεινόμενο Κανονισμό του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου που προαναφέρθηκε. Ενδεικτικά αναφέρονται η σαφέστερη και αποδοτικότερη κατανομή αρμοδιοτήτων μεταξύ του συλλογικού οργάνου, του Προέδρου και της Γραμματείας, ο καθορισμός στόχων και ο προγραμματισμός των εργασιών της σε ετήσια ή διετή βάση, η κατάργηση ή τροποποίηση διατάξεων που δημιουργούν χωρίς αποχρώντα λόγο γραφειοκρατική επιβάρυνση (π.χ. γνωστοποίηση αρχείου), η επίλυση παραπόνων σε πρώτο βαθμό από τον υπεύθυνο επεξεργασίας, τα αρχεία ΜΜΕ, η επεξεργασία προσωπικών δεδομένων για ερευνητικούς σκοπούς, τα ευαίσθητα δεδομένα και οι νέες τεχνολογίες.

β) Διερεύνηση των δυνατοτήτων πρόσληψης ειδικού επιστημονικού προσωπικού με μετάταξη, εφόσον δεν είναι δυνατός ο διορισμός, λαμβάνοντας υπόψη τα ειδικά προσόντα του κλάδου των ελεγκτών, που είναι αυξημένα.

γ) Νομοθετική κωδικοποίηση των διατάξεων πρόσβασης στα δημόσια έγγραφα. Το θέμα ρυθμίζεται από το άρθρο 5 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας, τα άρθρα 5 και 7 του Ν. 2472/1997, το άρθρο 25 του Κώδικα Οργανισμού των Δικαστηρίων και άλλες ειδικές διατάξεις, με συνέπεια να υποβάλλονται πολυάριθμα ερωτήματα από τις δημόσιες υπηρεσίες, που ζητούν την ερμηνευτική άποψη της Αρχής.

δ) Σαφής διαχωρισμός αρμοδιοτήτων μεταξύ των Ανεξαρτήτων Αρχών και Κρατικών Οργάνων, ώστε να αποφεύγονται οι επικαλύψεις και οι συντρέχουσες αρμοδιότητες, ιδίως μεταξύ των Ανεξαρτήτων Αρχών.

ε) Ανεξάρτητα από την ψήφιση του νέου Κανονισμού, να καθιερωθεί ως υποχρεωτικός ο ορισμός φυσικού προσώπου ως υπεύθυνου προστασίας δεδομένων στις δημόσιες υπηρεσίες, τους δημόσιους φορείς και τις μεγάλες επιχειρήσεις, που θα παρακολουθεί την εξέλιξη της νομοθεσίας των προσωπικών δεδομένων και των πρακτικών που ακολουθούνται και θα ενημερώνει τους φορείς του, αλλά και θα συνεργάζεται ευχερέστερα με τα μέλη και το προσωπικό της Αρχής.

και τέλος

στ) Ο προϋπολογισμός των συνταγματικά κατοχυρωμένων Αρχών πρέπει να ενταχθεί στον προϋπολογισμό της Βουλής. Τούτο αποτελεί κοινό αίτημα των πέντε αρχών για την ενίσχυση της ανεξαρτησίας τους και την αποτελεσματικότερη εκτέλεση των εργασιών διαχείρισης.

2. ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Το έτος 2012, το σύνολο των διεκπεραιωμένων υποθέσεων προσφυγών/καταγγελιών, ερωτημάτων και γνωστοποιήσεων αρχείων και επεξεργασιών ανέρχεται σε 2.210. Σε 194 περιπτώσεις η εξέταση των υποθέσε-

ων ολοκληρώθηκε με την έκδοση απόφασης από την Ολομέλεια ή το Τμήμα. Επίσης, το 2012, η Αρχή εξέδωσε και 5 γνωμοδοτήσεις. Ειδικότερα, η Αρχή εξέτασε 681 προσφυγές/καταγγελίες και 989 ερωτήματα υπευθύνων επεξεργασίας ή πολιτών σχετικά με τη νομιμότητα συγκεκριμένης επεξεργασίας ή τον τρόπο εφαρμογής της σχετικής νομοθεσίας. Ερεύνησε 540 υποθέσεις γνωστοποιήσεων αρχείων και επεξεργασιών, από τις οποίες οι 335 αφορούσαν στην εγκατάσταση και λειτουργία κλειστών κυκλωμάτων τηλεόρασης και οι 205 σε τήρηση αρχείων ή επεξεργασία προσωπικών δεδομένων. Εξέτασε 57 αιτήσεις διαβίβασης δεδομένων σε χώρες εκτός ΕΕ και χορήγησε ή ανανέωσε 81 άδειες τήρησης αρχείων ευαίσθητων δεδομένων, διασύνδεσης αρχείων και διαβίβασης δεδομένων σε χώρες εκτός ΕΕ. Περαιτέρω, η Αρχή ασχολήθηκε με 20 υποθέσεις πρόσβασης και αντίρρησης σχετικά με το Σύστημα Πληροφοριών Σένγκεν.

Το 2012, η Αρχή πραγματοποίησε 11 τακτικούς ελέγχους, εκ των οποίων 10 ελέγχους σε υπευθύνους επεξεργασίας του ιδιωτικού τομέα και 1 σε υπεύθυνο επεξεργασίας του δημόσιου τομέα, καθώς και 2 έκτακτους ελέγχους σε υπευθύνους επεξεργασίας του ιδιωτικού τομέα. Ειδικότερα, οι ως άνω 10 τακτικοί έλεγχοι αποσκοπούσαν πρωτίστως στην αποτίμηση του βαθμού συμμόρφωσης με το θεσμικό πλαίσιο προστασίας δεδομένων των εταιρειών που δραστηριοποιούνται στην εμπορία λιστών με προσωπικά δεδομένα, καθώς και στη διερεύνηση των πρακτικών που ακολουθούν καταγγελθείσες εταιρείες για αποστολή αζήτητης ηλεκτρονικής επικοινωνίας. Ελέγχθηκαν οι υπεύθυνοι επεξεργασίας Groupon Greece ΜΕΠΕ, Suntech ΑΕ, Airtouch, ΡΑΝΝΕΡ Συλλογής & Διαχείρισης ΕΠΕ, AddOne Εμπορική-Εισαγωγική ΕΠΕ, Πειραιώς Direct Services ΑΕ, HSBC, ΑΤΤΡ ΑΕ, ΓΚΟΙΝΓΚ ΑΠ-ΑΕΕ Υπηρεσιών Κοινωνίας της Πληροφορίας και Άμεσου Μάρκετινγκ και VELTI ΑΕ Προϊόντων Λογισμικού & Συναφών Προϊόντων & Υπηρεσιών. Ένας, ακόμα, τακτικός έλεγχος αφορούσε το Ελληνικό Γραφείο SIRENE και το Εθνικό Σύστημα Πληροφοριών Σένγκεν, στο πλαίσιο της κοινής δράσης ελέγχου των καταχωρίσεων, βάσει του άρθρου 95 της ΣΕΣΣ (Σύμβασης Εφαρμογής Συμφωνίας Σένγκεν) της Κοινής Αρχής Ελέγχου Σένγκεν. Επίσης, μετά από καταγγελίες, πραγματοποιήθηκαν και 2 έκτακτοι έλεγχοι. Ο πρώτος αφορούσε την εταιρεία Σταθάτος ΑΕΒΕ για την εγκατάσταση και λειτουργία κλειστού κυκλώματος τηλεόρασης και λογισμικού επιτήρησης και ο δεύτερος τα Οικοτροφεία «Άγιος Νικόλαος» σχετικά με τη λειτουργία συστήματος βιντεοεπιτήρησης.

Επιπρόσθετα, το 2012 ολοκληρώθηκαν και τέσσερις έλεγχοι που είχαν αρχίσει το προηγούμενο έτος. Ο τρεις έλεγχοι αφορούσαν τα ηλεκτρονικά συστήματα του Υπουργείου Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων «ηλεκτρονική υπηρεσία έκδοσης ειδικού δελτίου εισιτηρίου», «e-School» και «e-DataCenter», και έγιναν με σκοπό την αποτίμηση του βαθμού συμμόρφωσης με τις προϋποθέσεις του Ν. 2472/97 και ιδίως την αξιολόγηση των οργανωτικών και τεχνικών μέτρων ασφαλείας που εφαρμόζονται. Ο τέταρτος έλεγχος αφορούσε το Σύστημα Ηλεκτρονικής Συνταγογράφησης της Γενικής Γραμματείας Κοινωνικών Ασφαλίσεων και έγινε στο πλαίσιο ανανέωσης αδειών επεξεργασίας ευαίσθητων δεδομένων (βλ. ενότητα 3.4.3).

Τέλος, η Αρχή συνέδραμε την Υποδιεύθυνση Δίωξης Ηλεκτρονικού Εγκλήματος της Ελληνικής Αστυνομίας σε τρεις περιπτώσεις, κατά τους ελέγχους σε κατοικία ιδιώτη, στην εταιρεία Φουλφιλ ΜΕΠΕ και σε κατάστημα στο κέντρο της Αθήνας, αξιοποιώντας για τις δύο πρώτες περιπτώσεις ευρήματα προηγούμενων ελέγχων της σε εταιρείες εμπορίας δεδομένων και στην τρίτη περίπτωση, συμβάλλοντας στην έρευνα υπόθεσης της ΔΗΕ σχετικά με υπηρεσίας μαζικής αποστολής διαφημιστικών μηνυμάτων ηλεκτρονικού ταχυδρομείου έναντι αμοιβής.

Σε 38 από τις αποφάσεις της Αρχής επιβλήθηκαν κυρώσεις σε υπευθύνους επεξεργασίας. Σε 5 περιπτώσεις επιβλήθηκε η κύρωση της προειδοποίησης, κυρίως για συμμόρφωση με τις συστάσεις των πορισμάτων, μετά από τακτικό έλεγχο που πραγματοποιήθηκε, και σε 33 περιπτώσεις επιβλήθηκε πρόστιμο, το ύψος του οποίου κυμάνθηκε από 2.500 έως 50.000 ευρώ. Διευκρινίζεται ότι σε 3 από τις αποφάσεις της Αρχής επιβλήθηκε τόσο η κύρωση της προειδοποίησης όσο και χρηματικό πρόστιμο. Συνολικά, επιβλήθηκαν πρόστιμα ύψους 486.500 ευρώ. Διευκρινίζεται, επίσης, ότι οι περισσότερες από τις ως άνω αποφάσεις της Αρχής, με τις οποίες επιβλήθηκαν κυρώσεις το 2012, αφορούσαν σε ανακληθείσες αποφάσεις της Αρχής προηγούμενων ετών, με τις οποίες, επίσης, επιβλήθηκαν κυρώσεις και είχαν προσβληθεί στο Συμβούλιο της Επικρατείας. Η Αρχή επέβαλε τις κυρώσεις για παραβίαση των διατάξεων που αναφέρονται στις προϋποθέσεις επεξεργασίας προσωπικών δεδομένων, την υποχρέωση γνωστοποίησης και λήψης άδειας επεξεργασίας ευαίσθητων δεδομένων, την ενημέρωση και το δικαίωμα πρόσβασης και αντίρρησης των υποκειμένων, το απόρρητο και την ασφάλεια των δεδομένων, αλλά και διατάξεων σχετικά με τη χρήση συστημάτων βιντεοεπιτήρησης για την προστασία προσώπων και αγαθών (οδηγία 1122/2000, όπως αντικαταστάθηκε από την οδηγία 1/2011). Οι ανωτέρω αποφάσεις της Αρχής κατηγοριοποιούνται στους κύριους θεματικούς τομείς ως εξής: 1 στη Δημόσια Διοίκηση, 5 στην Υγεία, 1 στα Ευρωπαϊκά-Διεθνή, 14 στο Χρηματοπιστωτικό Τομέα, 8 στην παράβαση βασικών εννοιών του Ν. 2472/1997, 3 στα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης, 1 στα Κλειστά Κυκλώματα Τηλεόρασης, 1 στην Παιδεία και Έρευνα και 4 στις Ηλεκτρονικές Επικοινωνίες.

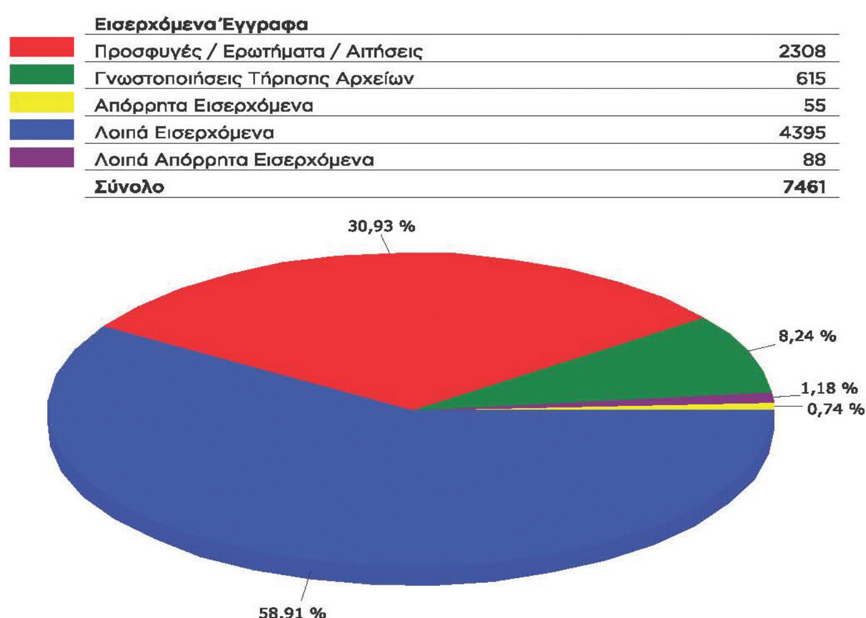
Το έτος 2012 δεν προσβλήθηκε καμία απόφαση της Αρχής στο Συμβούλιο της Επικρατείας. Από την άλλη πλευρά, το Συμβούλιο Επικρατείας συζήτησε τρεις (3) αιτήσεις ακύρωσης αποφάσεων της Αρχής προηγούμενων ετών, για τις οποίες δεν εκδόθηκαν ακόμη αποφάσεις, και δεκατρείς (13) αιτήσεις ακύρωσης αποφάσεων της Αρχής που ανακλήθηκαν με τις υπ' αριθμ. 73/2011, 119/2011 και 120/2011 αποφάσεις της Αρχής, λόγω μη νόμιμης σύνθεσής της (συμμετοχή του ελεγκτή ως εισηγητή) κατά τις σχετικές συνεδριάσεις, για τις οποίες έπεται κατάργηση της δίκης. Επίσης για έξι (6) εκκρεμείς αιτήσεις ακύρωσης υποβλήθηκαν παραιτήσεις από το δικόγραφο, λόγω ανάκλησης των σχετικών αποφάσεων της Αρχής. Ακόμη, το 2012 εκδόθηκαν είκοσι (20) αποφάσεις του Συμβουλίου Επικρατείας επί υποβληθεισών αιτήσεων ακύρωσης προηγούμενων ετών κατά αποφάσεων της Αρχής, εκ των οποίων οι δέκα (10) αποφάσεις κατάργησαν τις σχετικές δίκες λόγω ανάκλησης των αποφάσεων της Αρχής, οι οκτώ (8) αποφάσεις απέρριψαν τις αιτήσεις ακύρωσης ως απαράδεκτες, λόγω απουσίας των αιτούντων ή των πληρεξούσιων δικηγόρων τους στη δίκη, μία (1) απόφαση κατάργησε τη δίκη λόγω παραίτησης του αιτούντος από το δικόγραφο και μία (1) έκανε δεκτή την υποβληθείσα αίτηση ακύρωσης και

ακύρωσε ην προσβαλλόμενη απόφαση της Αρχής, λόγω μη επαρκούς, νόμιμης αιτιολογίας.

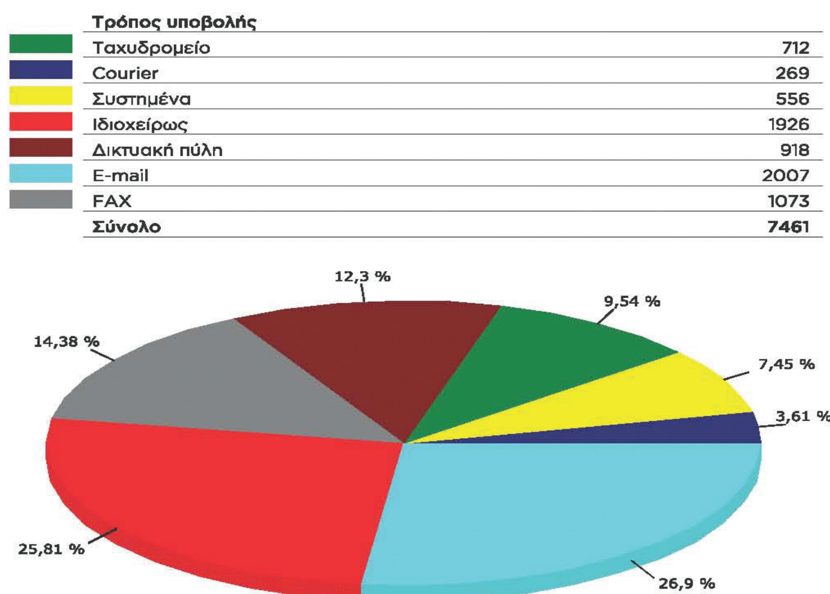
Στην ενότητα αυτή ακολουθούν στατιστικά στοιχεία, τα οποία αναφέρονται στα εισερχόμενα έγγραφα, την κατηγοριοποίηση και τον τρόπο υποβολής τους και στην ανάλυση των εισερχομένων, διεκπεραιωμένων και εκκρεμών υποθέσεων προσφυγών/καταγγελιών και ερωτημάτων σε θεματικούς τομείς, καθώς και συγκριτικοί πίνακες των εισερχόμενων και εξερχόμενων εγγράφων, υποθέσεων προσφυγών/καταγγελιών και ερωτημάτων, των αποφάσεων της Αρχής και των αιτήσεων εγγραφής στο μητρώο του άρθρου 13 για το διάστημα 1999 ή 2000 έως 2012. Επίσης, περιέχονται ειδικότερα στατιστικά στοιχεία για τον αριθμό των εισερχόμενων και των διεκπεραιωμένων το έτος 2012 αιτήσεων που σχετίζονται με καταχωρίσεις αλλοδαπών στο Πληροφοριακό Σύστημα Σένγκεν και για τη χώρα προέλευσης των αιτούντων. Τέλος, περιλαμβάνονται και στοιχεία σχετικά με την κατηγοριοποίηση των σημαντικών γνωστοποιήσεων που υποβλήθηκαν το έτος 2012 και των αδειών που χορηγήθηκαν από την Αρχή, σύμφωνα με τον κλάδο δραστηριότητας του υπευθύνου επεξεργασίας, καθώς και συγκριτικά στοιχεία για το διάστημα 1999-2012.

Στα ακόλουθα στατιστικά στοιχεία δεν περιλαμβάνονται οι προαναφερόμενες 5 γνωμοδοτήσεις που εξέδωσε η Αρχή το 2012, εκ των οποίων οι 2 είναι γενικού ενδιαφέροντος και το κείμενό τους παρουσιάζεται στο Παράρτημα, ενώ οι άλλες 3 αφορούν σε ζητήματα προσωπικού της Αρχής.

ΚΑΤΗΓΟΡΙΟΠΟΙΗΣΗ ΕΙΣΕΡΧΟΜΕΝΩΝ ΕΓΓΡΑΦΩΝ

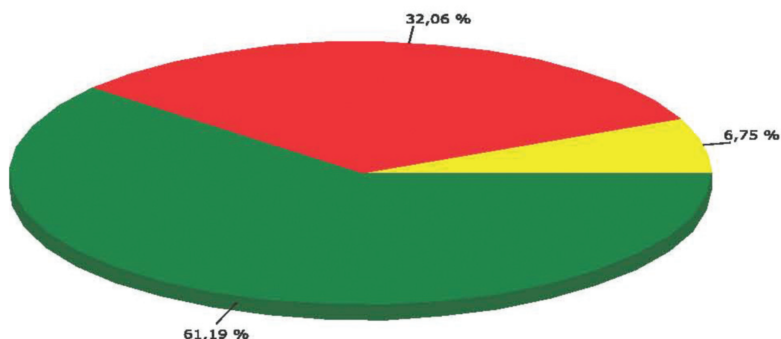
Εισερχόμενα Έγγραφα	
Προσφυγές / Ερωτήματα / Αιτήσεις	2308
Γνωστοποιήσεις Τήρησης Αρχείων	615
Απόρρητα Εισερχόμενα	55
Λοιπά Εισερχόμενα	4395
Λοιπά Απόρρητα Εισερχόμενα	88
Σύνολο	**7461**

Τρόπος υποβολής	
Ταχυδρομείο	712
Courier	269
Συστημένα	556
Ιδιοχείρως	1926
Δικτυακή πύλη	918
E-mail	2007
FAX	1073
Σύνολο	**7461**

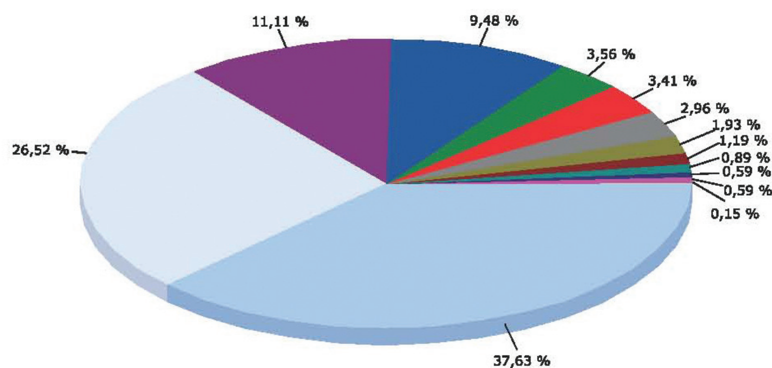
Κατηγοριοποίηση εισερχομένων εγγράφων επί προσφυγών/καταγγελιών, ερωτημάτων και αιτήσεων στη λίστα του άρθρου 13	
Προσφυγές / Καταγγελίες	812
Ερωτήματα	1550
Αιτήσεις καταχώρησης σε λίστα άρθρου 13	171
Σύνολο	**2533**

Παρατηρήσεις:
1. Στο παραπάνω σύνολο Προσφυγών/Καταγγελιών προσμετρώνται και οι απόρρητες προσφυγές/καταγγελίες.
2. Ο αριθμός των εισερχομένων κατά κατηγορία εγγράφων δεν συμπίπτει με τον αριθμό των υποθέσεων που εμφανίζονται στους επόμενους πίνακες, διότι ορισμένα έγγραφα αφορούν την ίδια υπόθεση.

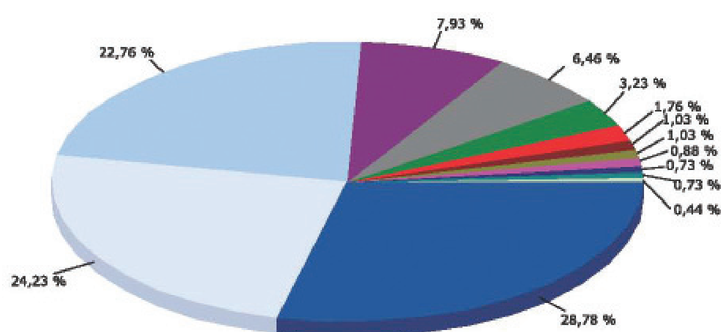

ΚΑΤΗΓΟΡΙΟΠΟΙΗΣΗ ΕΙΣΕΡΧΟΜΕΝΩΝ, ΔΙΕΚΠΕΡΑΙΩΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΕΚΚΡΕΜΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ/ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΩΝ ΣΕ ΘΕΜΑΤΙΚΟΥΣ ΤΟΜΕΙΣ

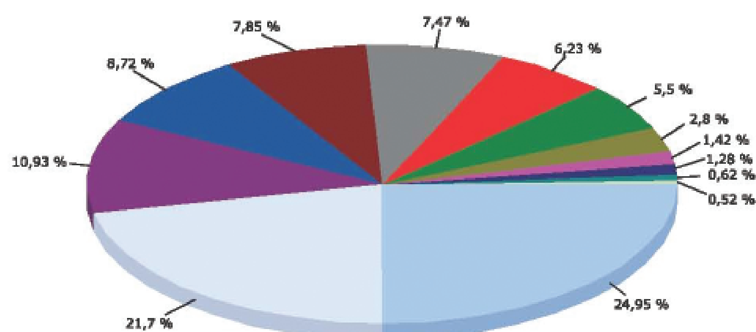
Εισερχόμενες υποθέσεις Προσφυγών/Καταγγελιών το 2012	
Τομέας Διωκτικών Αρχών και Δημόσιας Τάξης	8
Τομέας Εθνικής Άμυνας	1
Δημόσια Διοίκηση - Αυτοδιοίκηση / Κρατική δράση	24
Φορολογικός Τομέας - Υπουργείο Οικονομίας / Οικονομικών	6
Τομέας Υγείας	13
Τομέας Ασφάλισης	4
Παιδεία και Έρευνα	4
Χρηματοπιστωτικός Τομέας	75
Τομέας Ιδιωτικής Οικονομίας (Πλην Χρηματοπιστωτικού, Ασφαλιστικού, Τηλεπικοινωνιακού)	64
Ηλεκτρονικές Επικοινωνίες	254
Τομέας Εργασιακών Σχέσεων	20
Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης	23
Λοιπά	179
Σύνολο	**675**

Διεκπεραιωμένες υποθέσεις Προσφυγών/Καταγγελιών το 2012	
Τομέας Διωκτικών Αρχών και Δημόσιας Τάξης	7
Τομέας Εθνικής Άμυνας	3
Δημόσια Διοίκηση - Αυτοδιοίκηση / Κρατική δράση	22
Φορολογικός Τομέας - Υπουργείο Οικονομίας / Οικονομικών	5
Τομέας Υγείας	7
Τομέας Ασφάλισης	5
Παιδεία και Έρευνα	6
Χρηματοπιστωτικός Τομέας	54
Τομέας Ιδιωτικής Οικονομίας (Πλην Χρηματοπιστωτικού, Ασφαλιστικού, Τηλεπικοινωνιακού)	196
Ηλεκτρονικές Επικοινωνίες	155
Τομέας Εργασιακών Σχέσεων	44
Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης	12
Λοιπά	165
Σύνολο	**681**

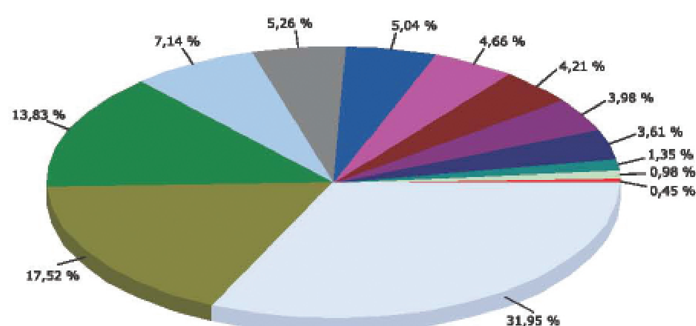

Εκκρεμείς υποθέσεις Προσφυγών/Καταγγελιών την 31/12/2012	
Τομέας Διωκτικών Αρχών και Δημόσιας Τάξης	227
Τομέας Εθνικής Άμυνας	15
Δημόσια Διοίκηση - Αυτοδιοίκηση / Κρατική δράση	159
Φορολογικός Τομέας - Υπουργείο Οικονομίας / Οικονομικών	18
Τομέας Υγείας	81
Τομέας Ασφάλισης	37
Παιδεία και Έρευνα	41
Χρηματοπιστωτικός Τομέας	316
Τομέας Ιδιωτικής Οικονομίας (Πλην Χρηματοπιστωτικού, Ασφαλιστικού, Τηλεπικοινωνιακού)	252
Ηλεκτρονικές Επικοινωνίες	721
Τομέας Εργασιακών Σχέσεων	216
Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης	180
Λοιπά	627
Σύνολο	**2890**

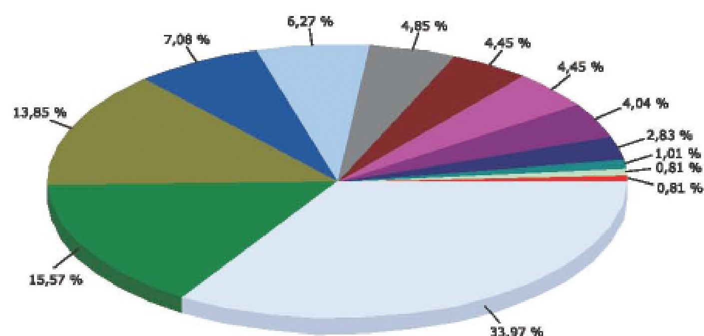

ΚΑΤΗΓΟΡΙΟΠΟΙΗΣΗ ΕΙΣΕΡΧΟΜΕΝΩΝ, ΔΙΕΚΠΕΡΑΙΩΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΕΚΚΡΕΜΩΝ ΕΡΩΤΗΜΑΤΩΝ ΣΕ ΘΕΜΑΤΙΚΟΥΣ ΤΟΜΕΙΣ

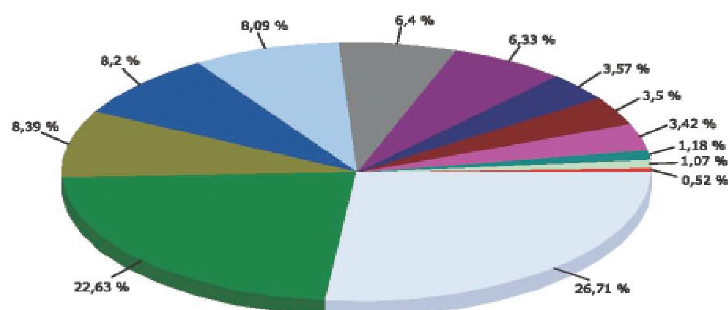
Εισερχόμενες υποθέσεις Ερωτημάτων το 2012	
Τομέας Διωκτικών Αρχών και Δημόσιας Τάξης	56
Τομέας Εθνικής Άμυνας	13
Δημόσια Διοίκηση - Αυτοδιοίκηση / Κρατική δράση	184
Φορολογικός Τομέας - Υπουργείο Οικονομίας / Οικονομικών	18
Τομέας Υγείας	233
Τομέας Ασφάλισης	48
Παιδεία και Έρευνα	62
Χρηματοπιστωτικός Τομέας	53
Τομέας Ιδιωτικής Οικονομίας (Πλην Χρηματοπιστωτικού, Ασφαλιστικού, Τηλεπικοινωνιακού)	67
Ηλεκτρονικές Επικοινωνίες	95
Τομέας Εργασιακών Σχέσεων	70
Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης	6
Λοιπά	425
Σύνολο	**1330**

Διεκπεραιωμένες υποθέσεις Ερωτημάτων το 2012	
Τομέας Διωκτικών Αρχών και Δημόσιας Τάξης	44
Τομέας Εθνικής Άμυνας	8
Δημόσια Διοίκηση - Αυτοδιοίκηση / Κρατική δράση	154
Φορολογικός Τομέας - Υπουργείο Οικονομίας / Οικονομικών	10
Τομέας Υγείας	137
Τομέας Ασφάλισης	28
Παιδεία και Έρευνα	44
Χρηματοπιστωτικός Τομέας	40
Τομέας Ιδιωτικής Οικονομίας (Πλην Χρηματοπιστωτικού, Ασφαλιστικού, Τηλεπικοινωνιακού)	70
Ηλεκτρονικές Επικοινωνίες	62
Τομέας Εργασιακών Σχέσεων	48
Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης	8
Λοιπά	336
Σύνολο	**989**

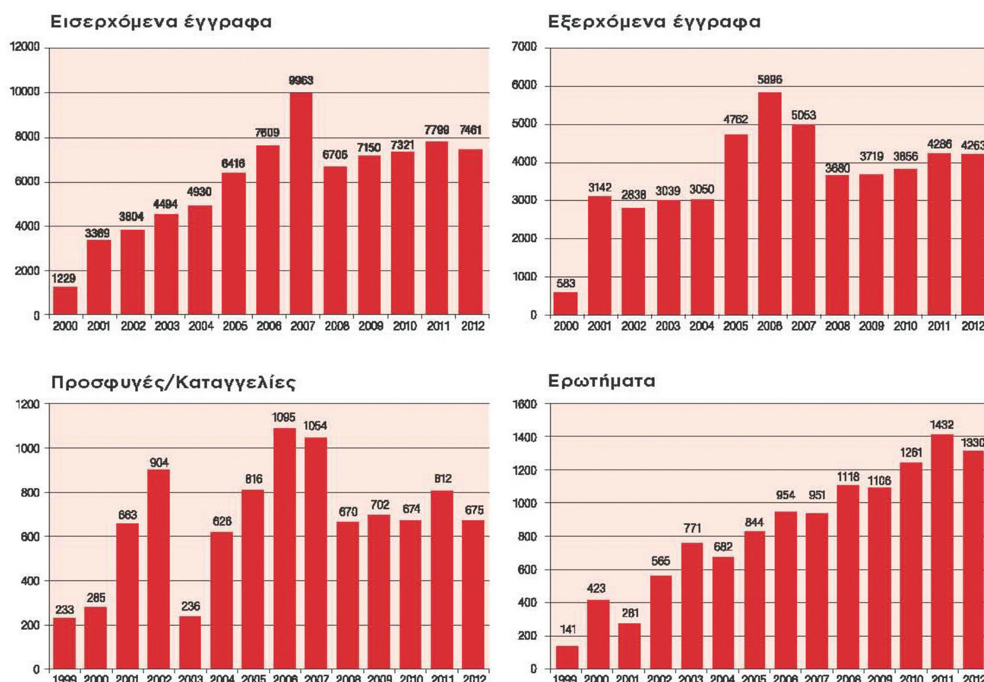

Εκκρεμείς υποθέσεις Ερωτημάτων την 31/12/2012	
Τομέας Διωκτικών Αρχών και Δημόσιας Τάξης	95
Τομέας Εθνικής Άμυνας	29
Δημόσια Διοίκηση - Αυτοδιοίκηση / Κρατική δράση	615
Φορολογικός Τομέας - Υπουργείο Οικονομίας / Οικονομικών	32
Τομέας Υγείας	228
Τομέας Ασφάλισης	97
Παιδεία και Έρευνα	93
Χρηματοπιστωτικός Τομέας	172
Τομέας Ιδιωτικής Οικονομίας (Πλην Χρηματοπιστωτικού, Ασφαλιστικού, Τηλεπικοινωνιακού)	223
Ηλεκτρονικές Επικοινωνίες	220
Τομέας Εργασιακών Σχέσεων	174
Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης	14
Λοιπά	726
Σύνολο	**2718**

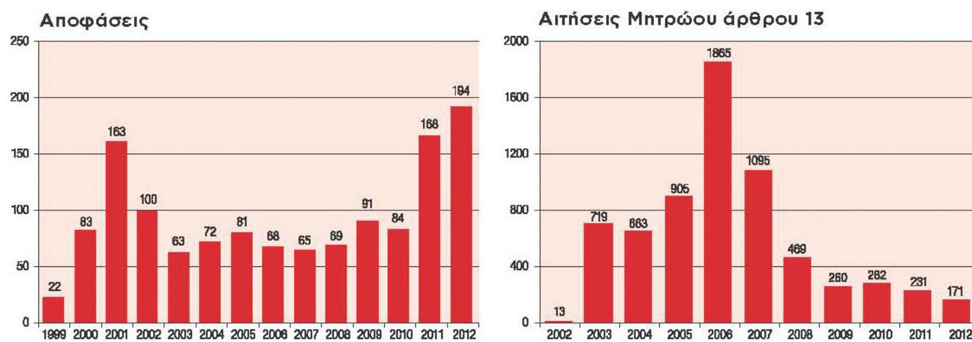

ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΑ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Τα ακόλουθα διαγράμματα απεικονίζουν τους ετήσιους αριθμούς των εισερχόμενων και εξερχόμενων εγγράφων, των υποθέσεων προσφυγών/καταγγελιών και ερωτημάτων, των αποφάσεων της Αρχής και των αιτήσεων εγγραφής στο μητρώο του άρθρου 13 για το διάστημα 2000-2012.

Παρατήρηση: Από το 2008, τα στατιστικά στοιχεία των προσφυγών/καταγγελιών και ερωτημάτων αντλούνται από το νέο Πληροφοριακό Σύστημα της Αρχής το οποίο επιτρέπει την καταχώριση των εισερχομένων εγγράφων κατά υποθέσεις.

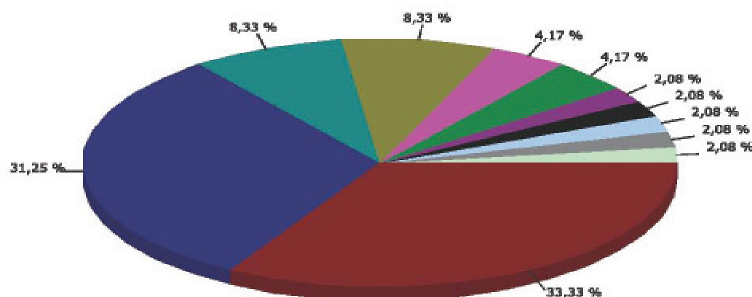

ΕΛΕΓΧΟΣ ΝΟΜΙΜΟΤΗΤΑΣ ΚΑΤΑΧΩΡΙΣΕΩΝ ΣΤΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΣΕΝΓΚΕΝ

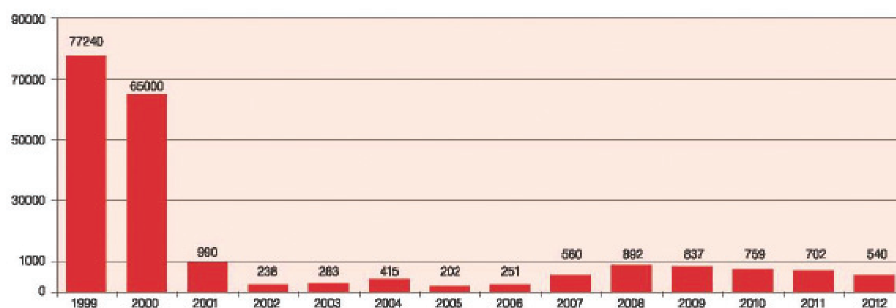
Αιτήσεις διαγραφής από το σύστημα πληροφοριών Σένγκεν το 2012	
Κατατεθείσες αιτήσεις	48
Αιτήσεις που διεκπεραιώθηκαν	20

Αιτήσεις ανά χώρα προέλευσης	
Αλβανία	16
Σαουδική Αραβία	1
Κόσσοβο	2
Ουκρανία	4
ΠΓΔΜ	4
Ρωσία	15
Τουρκία	2
Μολδαβία	1
Γεωργία	1
Συρία	1
Ιράκ	1
Σύνολο	**48**

*2 αιτούντες κατείχαν ταξιδιωτικά έγγραφα της μη αναγνωρισμένης «Δημοκρατίας του Κοσσυφοπεδίου»

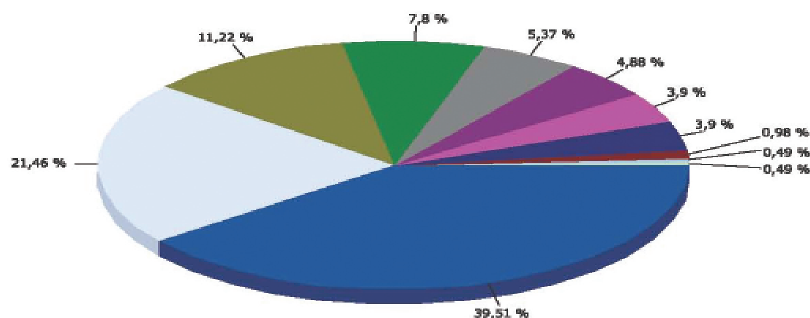

ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΔΕΙΕΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΩΝ ΚΑΙ ΑΡΧΕΙΩΝ

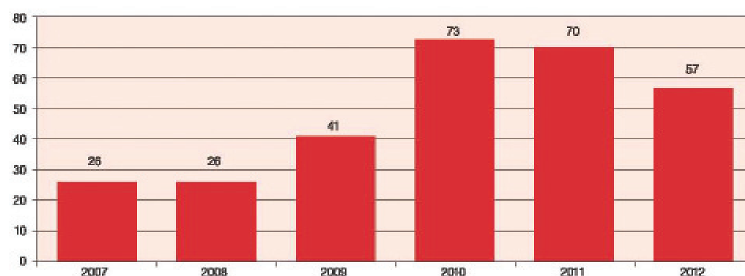

Παρατήρηση: Από το 2008, τα στατιστικά στοιχεία των γνωστοποιήσεων αντλούνται από το νέο πληροφοριακό σύστημα της Αρχής, το οποίο επιτρέπει την καταχώριση των εισερχόμενων εγγράφων γνωστοποιήσεων κατά υποθέσεις. Επίσης, στον ετήσιο συνολικό αριθμό των υποθέσεων γνωστοποιήσεων δεν περιλαμβάνονται οι υποθέσεις διαβίβασης δεδομένων σε χώρες εκτός ΕΕ, επειδή συνήθως δημιουργούνται με εισερχόμενα συμπληρωματικά έγγραφα σε ήδη υπάρχουσες υποθέσεις γνωστοποίησης.

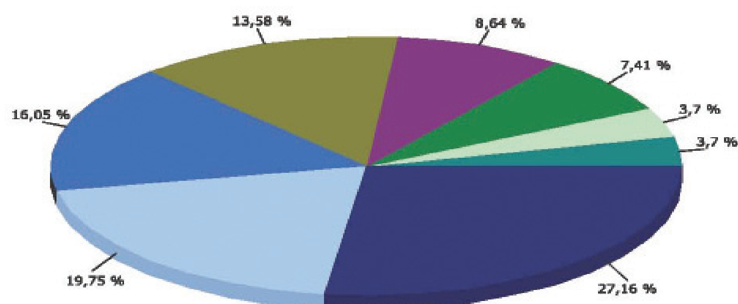
Κατηγοριοποίηση νέων γνωστοποιήσεων τήρησης αρχείου το 2012	
Τομέας Διωκτικών Αρχών και Δημόσιας Τάξης	2
Τομέας Εθνικής Άμυνας	1
Δημόσια Διοίκηση - Αυτοδιοίκηση / Κρατική δράση	16
Φορολογικός Τομέας - Υπουργείο Οικονομίας / Οικονομικών	0
Τομέας Υγείας	23
Τομέας Ασφάλισης	8
Παιδεία και Έρευνα	8
Χρηματοπιστωτικός Τομέας	10
Τομέας Ιδιωτικής Οικονομίας (Πλην Χρηματοπιστωτικού, Ασφαλιστικού, Τηλεπικοινωνιακού)	81
Ηλεκτρονικές Επικοινωνίες	1
Τομέας Εργασιακών Σχέσεων	11
Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης	0
Λοιπά	44
Σύνολο	**205**

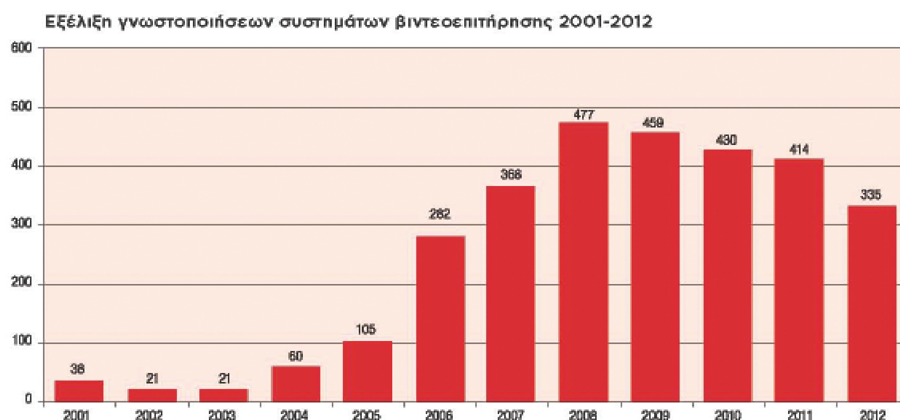

Γνωστοποιήσεις διαβίβασης σε χώρα εκτός ΕΕ 2007-2012

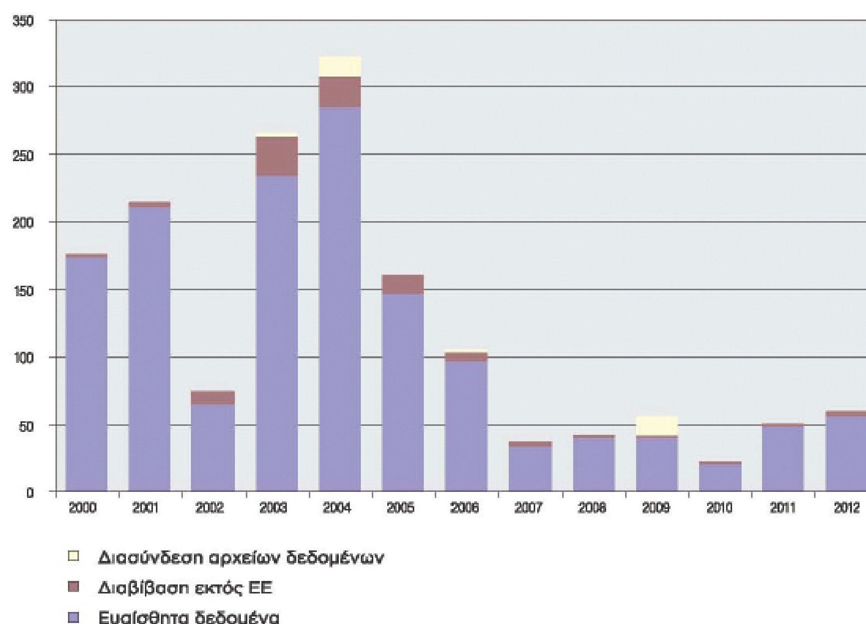
Κατηγοριοποίηση αδειών που χορηγήθηκαν το 2012	
Ασφαλιστικές εταιρείες	0
Διαβίβαση Δεδομένων σε χώρες εκτός ΕΕ	3
Έρευνητικό κέντρο - Ερευνητές	6
Εταιρείες Ερευνών	3
Κοινωνικές Υπηρεσίες Ιδιωτικού Τομέα	11
Νοσοκομεία - Ιατρικά Κέντρα - Κέντρα Περίθαλψης	22
Φαρμακευτικές εταιρείες	7
Δημόσιος Τομέας - Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης	13
Ανανεώσεις αδειών	16
Σύνολο	**81**

ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΑ ΕΤΗΣΙΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΧΟΡΗΓΗΣΗΣ ΝΕΩΝ ΑΔΕΙΩΝ

Έτος	Ευαίσθητα δεδομένα	Διαβίβαση δεδομένων εκτός ΕΕ	Διασύνδεση αρχείων δεδομένων	Σύνολο
2000	174	2	-	176
2001	212	3	-	215
2002	64	10	-	74
2003	234	30	1	265
2004	286	22	15	323
2005	146	14	-	160
2006	97	7	1	105
2007	34	3	-	37
2008	40	2	-	42
2009	40	1	15	56
2010	22	2	-	24
2011	50	1	-	51
2012	62	3	-	65

Παρατήρηση: Στον ανωτέρω πίνακα όπως και στον αντίστοιχο πίνακα των στατιστικών του έτους 2011, σε σύγκριση με τους αντίστοιχους πίνακες προηγούμενων ετών, δεν εμφαίνονται πλέον οι άδειες παράτασης χρόνου τήρησης δεδομένων σχετικά με κλειστά κυκλώματα τηλεόρασης, αφού κατ' αρχάς δεν προβλέπεται η δυνατότητα χορήγησης σχετικής άδειας από τη νέα Οδηγία 1/2011.

3. ΤΟΜΕΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

3.1. ΕΘΝΙΚΗ ΑΜΥΝΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΑ ΤΑΞΗ

Στο πλαίσιο της ανωτέρω θεματικής η Αρχή εξέτασε σειρά ετερόκλητων ζητημάτων που τέθηκαν ενώπιόν της από το Υπουργείο Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη (Ελληνική Αστυνομία) και από το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας.

Το πρώτο από αυτά αφορά στην πρόσβαση του καταγγέλλοντος πειθαρχικό παράπτωμα αστυνομικού υπαλλήλου στο φάκελο της διενεργηθείσας σε βάρος του αστυνομικού Προφορικής/Ενορκης Διοικητικής Εξέτασης. Κατά τη διάρκεια του τρέχοντος έτους, όπως και των προηγουμένων, η Αρχή εξέτασε πλήθος σχετικών αιτημάτων και, εφαρμόζοντας την απόφαση 57/2009, κρίνει παγίως πως επιτρέπεται και χωρίς τη συγκατάθεση του υποκειμένου των δεδομένων η χορήγηση του πορίσματος διοικητικής εξέτασης στον καταγγέλλοντα πειθαρχικό παράπτωμα αστυνομικού υπαλλήλου. Ωστόσο, για τη χορήγηση των συνοδευόντων το πόρισμα στοιχείων, απαιτείται η συνδρομή υπέρτερου έννομου συμφέροντος, το οποίο πρέπει να επικαλείται και να αποδεικνύει ο αιτών. Η δε χορήγηση ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων που τυχόν περιέχονται στη δικογραφία της ΠΔΕ/ΕΔΕ είναι νόμιμη μόνο μετά από άδεια της Αρχής και εφόσον τα έγγραφα που περιέχουν ευαίσθητα δεδομένα είναι αναγκαία για την αναγνώριση, άσκηση ή υπεράσπιση δικαιώματος ενώπιον δικαστηρίου ή πειθαρχικού οργάνου (απόφαση 17/2012). Επιπλέον, με την απόφαση 90/2012 η Αρχή έκρινε ότι στην περίπτωση που ο καταγγέλλων πειθαρχικό παράπτωμα αστυνομικού υπαλλήλου εκπροσωπείται από τρίτο, ο τελευταίος υποχρεούται να αποδεικνύει την πληρεξουσιότητά του, προκειμένου να αποκτήσει πρόσβαση στο φάκελο της διοικητικής δικογραφίας.

Εξετάζοντας μία εντελώς διαφορετική θεματική, η Αρχή με την απόφαση 95/2012 ήρε, με βάση το άρθρο 11 παρ. 4 του Ν. 2472/1997, την υποχρέωση ενημέρωσης του υποκειμένου των δεδομένων, που βαρύνει τον υπεύθυνο επεξεργασίας (εν προκειμένω το Γραφείο Ταυτοτήτων της Ελληνικής Αστυνομίας), πριν από την ανακοίνωση των δεδομένων του σε τρίτο, βάσει του άρθρου 5 παρ. 2 στοιχ. ε΄ του Ν. 2472/1997. Στη συγκεκριμένη περίπτωση η Αρχή έκρινε ότι η ενημέρωση του υποκειμένου των δεδομένων μπορεί να αρθεί, καθώς η επεξεργασία των δεδομένων από την Ελληνική Αστυνομία λάμβανε χώρα με σκοπό τη διακρίβωση ιδιαίτερα σοβαρών αξιόποινων πράξεων.

Με την απόφαση 152/2012 (που αφορά την ανακληθείσα απόφαση 4/2007) η Αρχή εξέτασε τη νομιμότητα επεξεργασίας από την Ελληνική Αστυνομία οικονομικών δεδομένων υπαλλήλου της στο πλαίσιο πειθαρχικού ελέγχου. Με την εν λόγω απόφαση η Αρχή έκρινε ότι είναι νόμιμη η επεξεργασία από την Ελληνική Αστυνομία προσωπικών δεδομένων υπαλλήλου της που περιήλθαν σε αυτή μέσω καταγγελιών ιδιωτών, καθώς η άσκηση πειθαρχικής δίωξης από τα αρμόδια όργανά της για πειθαρχικά παραπτώματα αστυνομικών, που περιέρχονται σε γνώση της, αποτελεί υποχρέωση της Αστυνομίας, η οποία επιβάλλεται από το νόμο (άρθρο 22 παρ. 1 του ισχύοντος κατά τον κρίσιμο χρόνο π.δ/τος 22/1996). Η παραπάνω επεξεργασία κρίθηκε ότι είναι νόμιμη και για τον πρόσθετο λόγο ότι η άσκηση πειθαρχικής δίωξης και η ολοκλήρωση αυτής αποτελεί κατεξοχήν έργο που εμπίπτει στην άσκηση δημόσιας εξουσίας και εκτελείται από δημόσια αρχή (βλ. άρθρο 5 παρ. 2 στοιχ. δ΄ του Ν. 2472/1997).

Το Εθνικό Γραφείο Πληροφοριών Ποδοσφαίρου, που λειτουργεί στη Διεύθυνση Γενικής Αστυνόμευσης του Αρχηγείου Ελληνικής Αστυνομίας, ζήτησε την άδεια της Αρχής για τη διαβίβαση των στοιχείων που τηρεί στο αυτοματοποιημένο αρχείο του για τα μέτρα τάξης και ασφάλειας στις αθλητικές εκδηλώσεις στα αντίστοιχα Εθνικά Γραφεία Πληροφοριών Ποδοσφαίρου της Πολωνίας και της Ουκρανίας, ενόψει της διεξαγωγής του Ευρωπαϊκού Πρωταθλήματος Ποδοσφαίρου (EURO 2012) στις δύο αυτές χώρες από τις 8 Ιουνίου έως την 1η Ιουλίου 2012. Η Αρχή, λαμβάνοντας υπόψη την απόφαση 2002/348/ΔΕΥ του Συμβουλίου της ΕΕ, το π.δ. 14/2001 για τις αρμοδιότητες του Εθνικού Γραφείου Πληροφοριών Ποδοσφαίρου, καθώς και τις διατάξεις του Ν. 2472/1997, επέτρεψε με την απόφαση 103/2012 τη διαβίβαση στο αντίστοιχο Γραφείο της Πολωνίας, καταρχάς, των στοιχείων των προσώπων (ονοματεπώνυμο, πατρώνυμο, ημερομηνία γέννησης, φύλο, υπηκοότητα καθώς και ημερομηνία λήξης της παρεπόμενης ποινής - αν υπάρχει), στα οποία έχει επιβληθεί η παρεπόμενη ποινή της απαγόρευσης προσέλευσης και παρακολούθησης αθλητικών εκδηλώσεων. Για την αντίστοιχη διαβίβαση των ίδιων δεδομένων στις αρμόδιες αστυνομικές αρχές της Ουκρανίας, η Αρχή επιφυλάχθηκε να κρίνει εάν πληρούνται οι προϋποθέσεις της διάταξης του άρθρου 9 παρ. 2 στοιχ. γ΄ του Ν. 2472/1997, μετά την υποβολή σε αυτήν του μνημονίου συνεργασίας που επρόκειτο να συναφθεί μεταξύ των αρμοδίων Υπουργών των δύο χωρών, το οποίο θα πρέπει να παρέχει επαρκείς εγγυήσεις για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

Η Αρχή, κατά το ίδιο έτος, κλήθηκε να εξετάσει τη νομιμότητα της δημοσίευσης ευαίσθητων δεδομένων ποινικών διώξεων, κατόπιν εισαγγελικής διάταξης, σε μία υπόθεση, η οποία έτυχε μεγάλης δημοσιότητας. Ειδικότερα, η Αρχή κλήθηκε να κρίνει εάν είναι σύμφωνη με τη νομοθεσία περί προστασίας προσωπικών δεδομένων η δημοσιοποίηση, μετά την έκδοση σχετικών εισαγγελικών διατάξεων, της ποινικής δίωξης που ασκήθηκε για βαριά σκοπούμενη σωματική βλάβη κατά είκοσι τεσσάρων (24) εκδιδόμενων γυναικών, οι οποίες, μετά από έρευνα που διενήργησαν οι αρμόδιες υπηρεσίες του Κέντρου Ελέγχου και Πρόληψης Νοσημάτων (ΚΕΕΛΠΝΟ), αποδείχθηκε ότι είναι φορείς του ιού HIV. Τη δημοσίευση των ονομάτων των ανωτέρω γυναικών συνόδευε η δημοσίευση των φωτογραφιών τους και των λοιπών προσδιοριστικών της ταυτότητάς τους στοιχείων. Εξετάζοντας την ανωτέρω υπόθεση, η Αρχή με την απόφαση 128/2012 κατέληξε στα παρακάτω συμπεράσματα: α) η δημοσιοποίηση των ποινικών διώξεων και των λοιπών προσδιοριστικών της ταυτότητας του κατηγορουμένου στοιχείων ρυθμίζεται αποκλειστικά από την ειδικότερη διάταξη του άρθρου 2 στοιχ. β΄ εδαφ. β΄ του Ν. 2472/1997, σύμφωνα με την οποία, αυτή επιτρέπεται για συγκεκριμένα αδικήματα και μόνο μετά από διάταξη του αρμόδιου Εισαγγελέα Πρωτοδικών/Εφετών και αποσκοπεί στην προστασία του κοινωνικού συνόλου, των ανηλίκων, των ευάλωτων ή ανίσχυρων πληθυσμιακών ομάδων στην ευχερέστερη πραγμάτωση της αξίωσης της Πολιτείας για τον κολασμό των αδικημάτων, β) η Αρχή δεν δύναται να ασκήσει τις ελεγκτικές και λοιπές

αρμοδιότητες που τις απονέμει η διάταξη του άρθρου 19 παρ. 1 του Ν. 2472/1997 και κατ' ακολουθία να ελέγξει τις εισαγγελικές αρχές, αφού κάτι τέτοιο αντίκειται στην συνταγματική αρχή της διάκρισης των εξουσιών (άρθρο 26 Συντάγματος) και γ) οι εισαγγελικές αρχές, κατά την άσκηση της εν λόγω αρμοδιότητάς τους, ως εγγυητές της τήρησης του Συντάγματος και του νόμου, εφαρμόζουν τη διάταξη του άρθρου 9Α Σ, καθώς και τις ουσιαστικές διατάξεις του Ν. 2472/1997 και ειδικότερα την αρχή της αναλογικότητας.

Στο πλαίσιο της ίδιας θεματικής, η Αρχή, με την υπ' αριθμ. ΓΝ/ΕΞ/567/11-04-2012 άδεια, επέτρεψε στην Ελληνική Αστυνομία τη δημιουργία βάσης δεδομένων για την καταχώριση των χορηγούμενων σε κρατουμένους φυλακών αδειών και των εφαρμοζόμενων εναλλακτικών μορφών έκτισης των στερητικών της ελευθερίας ποινών, για σκοπούς παροχής υπηρεσιών πρόληψης και προστασίας της δημόσιας τάξης. Ειδικότερα, έγινε δεκτό ότι η εν λόγω επεξεργασία ευαίσθητων δεδομένων θα συμβάλει στην εξιχνίαση εγκλημάτων, στα οποία συμμετέχουν άτομα που τελούν εν αδεία κατά την έκτιση της στερητικής της ελευθερίας ποινής.

Για το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας, ως υπεύθυνο επεξεργασίας, εκδόθηκαν, στο πλαίσιο της παρούσας θεματικής, δύο αποφάσεις. Με την πρώτη από αυτές, την υπ' αριθμ. 123/2012 (η οποία εκδόθηκε μετά την ανάκληση της απόφασης 54/2003), η Αρχή έκρινε ότι η δημοσίευση στο ΦΕΚ των στοιχείων υγείας υπαλλήλου του Υπουργείου, όπως αυτά αναγράφονται στην απόφαση απόλυσής του, δεν εμπίπτει σε καμιά από τις εξαιρέσεις του άρθρου 7 του Ν. 2472/1997 και, ως εκ τούτου, είναι παράνομη. Για το λόγο αυτό επέβαλε στο Υπουργείο κύρωση προστίμου ύψους πέντε χιλιάδων (5.000) ευρώ.

Με τη δεύτερη απόφαση (25/2012) η Αρχή παρείχε άδεια στο Στρατολογικό Γραφείο Αττικής να χορηγήσει σε τρίτο ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα συγκεκριμένου φυσικού προσώπου και ειδικότερα αντίγραφο του πιστοποιητικού στρατολογικής κατάστασης τύπου Α', στο οποίο να αναγράφονται οι λόγοι απαλλαγής του εν λόγω προσώπου από την εκπλήρωση της στρατιωτικής του θητείας με σκοπό τη δικαστική χρήση αυτών (άρθρο 7 παρ. 2 στοιχ. γ΄ Ν. 2472/1997), υπό την απαραίτητη προϋπόθεση της προηγούμενης ενημέρωσης του υποκειμένου των δεδομένων.

Τέλος, η Αρχή, με σχετικό έγγραφό της (Γ/ΕΞ/6283/03-10-2012), διέγραψε τα όρια του δικαιώματος πρόσβασης και έκρινε ότι οι αναφορές και οι αγωγές, που στρέφονται κατά συγκεκριμένου προσώπου (εν προκειμένω, κατά υπαλλήλου του Υπουργείου) και υποβάλλονται σε μια υπηρεσία, δεν αποτελούν μόνο δεδομένα του συντάκτη των αναφορών αλλά και του ίδιου του καθ' ου η αναφορά, ο οποίος έχει πρόσβαση σε αυτές με βάση το άρθρο 12 του Ν. 2472/1997.

3.1.1. Έλεγχος του εθνικού τμήματος του Συστήματος Πληροφοριών Σένγκεν και του Εθνικού Καταλόγου Ανεπιθύμητων Αλλοδαπών

Η Συμφωνία Σένγκεν του 1985 και η Σύμβαση Εφαρμογής της Συμφωνίας Σένγκεν (στο εξής και ΣΕΣΣ), η οποία τέθηκε σε εφαρμογή το 1995, οδήγησαν στην κατάργηση των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα των κρατών που την είχαν υπογράψει, καθώς και στη δημιουργία ενιαίων εξωτερικών συνόρων, στα οποία οι έλεγχοι εισόδου στο «χώρο Σένγκεν» πραγματοποιούνται με βάση τις ίδιες διαδικασίες. Με την ίδια Σύμβαση καθιερώθηκαν κοινοί κανόνες για την έκδοση θεωρήσεων, την παροχή ασύλου και τον έλεγχο στα εξωτερικά σύνορα, ώστε να είναι εφικτή η ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων στο εσωτερικό του «χώρου Σένγκεν», χωρίς παράλληλα να διαταράσσεται η δημόσια ασφάλεια. Το σημαντικότερο από τα αποκαλούμενα «αντισταθμιστικά» μέτρα στην ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων αποτελεί η δημιουργία και λειτουργία ενός κοινού συστήματος πληροφοριών, του Συστήματος Πληροφοριών Σένγκεν [(Schengen Information System - SIS) στο εξής και ΣΠΣ], το οποίο δημιουργήθηκε στο πλαίσιο της βελτίωσης της συνεργασίας μεταξύ των αστυνομικών και δικαστικών αρχών. Το ΣΠΣ είναι μια βάση δεδομένων που επιτρέπει στις αρμόδιες αρχές των κρατών Σένγκεν την ανταλλαγή δεδομένων αναφορικά με ορισμένες κατηγορίες προσώπων και πραγμάτων. Ειδικότερα, στο ΣΠΣ καταχωρούνται πληροφορίες σχετικά με πρόσωπα που καταζητούνται από τις δικαστικές αρχές, ανεπιθύμητους αλλοδαπούς, πρόσωπα που έχουν εξαφανισθεί, καθώς και πρόσωπα τα οποία τίθενται υπό διακριτική παρακολούθηση. Ως εγγύηση των δικαιωμάτων των πολιτών η ΣΕΣΣ προβλέπει, μεταξύ άλλων, τη λειτουργία μιας ανεξάρτητης Αρχής Ελέγχου σε κάθε συμβαλλόμενο κράτος, η οποία είναι αρμόδια να εξετάζει αν από την επεξεργασία θίγονται τα δικαιώματα των ενδιαφερομένων προσώπων (άρθρο 114 ΣΕΣΣ). Στην Ελλάδα η αρμοδιότητα αυτή έχει ανατεθεί με το άρθρο 19 παρ. 1 στοιχ. ιε΄ του Ν. 2472/1997 στην Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα. Παράλληλα, με βάση τη νομοθεσία για την είσοδο και διαμονή αλλοδαπών στην Ελλάδα (άρθρο 82 του Ν. 3386/2005), τηρείται και ο Εθνικός Κατάλογος Ανεπιθύμητων Αλλοδαπών (στο εξής και ΕΚΑΝΑ). Τα κριτήρια και η διαδικασία εγγραφής και διαγραφής αλλοδαπών από τον κατάλογο αυτόν καθορίζονται με την υπ' αριθ. 4000/4/32- λα΄/5.10.2012 (ΦΕΚ Β΄ 2805/17.10.2012) κοινή υπουργική απόφαση των Υπουργών Εξωτερικών, Εθνικής Άμυνας, Εσωτερικών, Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Δημοσίας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη. Η Αρχή είναι αρμόδια να ελέγχει (στο πλαίσιο εξέτασης των αντιρρήσεων των υποκειμένων των δεδομένων - άρθρο 13 του Ν. 2472/1997) και τη νομιμότητα των καταχωρίσεων στον ΕΚΑΝΑ.

Στην Αρχή υποβάλλεται κάθε έτος ένας ικανός αριθμός προσφυγών αλλοδαπών, οι οποίοι αιτούνται τη διαγραφή τους από το Σύστημα Πληροφοριών Σένγκεν και από τον ΕΚΑΝΑ (98 προσφυγές το 2006, 84 προσφυγές το 2007, 79 προσφυγές το 2008, 90 προσφυγές το 2009, 83 προσφυγές το 2010, 81 προσφυγές το 2011 και 48 προσφυγές το 2012). Αντικείμενο όλων των προσφυγών αποτελεί η διαγραφή καταχωρίσεων που έλαβαν χώρα βάσει του άρθρου 96 της ΣΕΣΣ. Για το λόγο αυτό η Αρχή εξέδωσε τη Γνωμοδότηση 3/2012, η οποία, ερμηνεύοντας τις σχετικές διατάξεις, κατέληξε στα παρακάτω συμπεράσματα:

α) η καταχώριση αλλοδαπού τρίτης χώρας στον κατάλογο ΕΚΑΝΑ δεν συνεπάγεται αυτοδικαίως την εγγραφή στο ΣΠΣ,

β) η καταχώριση στο ΣΠΣ γίνεται εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις του άρθρου 96 της ΣΕΣΣ,

γ) η δικαστική ή διοικητική απέλαση, κατ' εφαρμογήν της εθνικής νομοθεσίας για την είσοδο και διαμονή

υπηκόων τρίτων χωρών στην ελληνική επικράτεια, δικαιολογεί την καταχώριση του αλλοδαπού και στους δύο καταλόγους (ΕΚΑΝΑ και ΣΠΣ),

δ) η καταδίκη αλλοδαπού από εθνικό δικαστήριο για αδίκημα, για το οποίο προβλέπεται ποινή τουλάχιστον ενός (1) έτους, συνιστά λόγο εγγραφής στο ΣΠΣ, εφόσον η πράξη αξιολογείται ότι συνιστά απειλή της δημόσιας τάξης και ασφάλειας,

ε) αποχρώσες ενδείξεις για διάπραξη ή προπαρασκευαστικές ενέργειες σοβαρής αξιόποινης πράξης, δικαιολογούν την εγγραφή στο ΣΠΣ, εφόσον η πράξη αξιολογείται ότι συνιστά απειλή της δημόσιας τάξης και ασφάλειας,

στ) ως σοβαρές αξιόποινες πράξεις νοούνται αυτές, για τις οποίες προβλέπεται ποινή φυλάκισης τουλάχιστον ενός (1) έτους και όσες αναφέρονται ρητά στη διάταξη του άρθρου 76 παρ. 1 στοιχ. α΄ του Ν. 3386/2005, δηλαδή τα εγκλήματα της προσβολής του πολιτεύματος, της προδοσίας της χώρας, τα εγκλήματα σχετικά με την εμπορία και διακίνηση ναρκωτικών, τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, τα διεθνή οικονομικά εγκλήματα, τα εγκλήματα με χρήση μέσων υψηλής τεχνολογίας, τα εγκλήματα περί το νόμισμα, τα εγκλήματα αντίστασης, αρπαγής ανηλίκου, κατά της γενετήσιας ελευθερίας και οικονομικής εκμετάλλευσης της γενετήσιας ζωής, κλοπής, απάτης, υπεξαίρεσης, εκβίασης, τοκογλυφίας, του νόμου περί μεσαζόντων, πλαστογραφίας, ψευδούς βεβαίωσης, συκοφαντικής δυσφήμισης, λαθρεμπορίας, τα εγκλήματα που αφορούν τα όπλα, τις αρχαιότητες, την προώθηση λαθρομεταναστών στο εσωτερικό της χώρας ή τη διευκόλυνση της μεταφοράς ή προώθησής τους ή της εξασφάλισης καταλύματος σε αυτούς για απόκρυψη,

ζ) η διοικητική απέλαση για τους λόγους που αναφέρονται στο άρθρο 76 παρ. 1 στοιχ. α΄ του Ν. 3386/2005, καθώς και για το λόγο ότι η παρουσία ενός αλλοδαπού κρίνεται αιτιολογημένα ως επικίνδυνη για τη δημόσια τάξη ή την ασφάλεια της χώρας, δικαιολογεί την εγγραφή του αλλοδαπού στον ΕΚΑΝΑ,

η) ο αλλοδαπός διαγράφεται από το ΣΠΣ, αν παρέλθει τριετία από την καταχώριση και δεν εκδοθεί αιτιολογημένη απόφαση για την αναγκαιότητα διατήρησης της καταχώρισης.

Η Γνωμοδότηση 3/2012 αντικατέστησε την παλαιότερη 3/2010, η οποία είχε επίσης εκδοθεί με σκοπό την ενιαία αντιμετώπιση των προσφυγών «Σένγκεν». Για το λόγο αυτόν, οι υποθέσεις που εξετάσθηκαν στο σχηματισμό του Τμήματος της Αρχής και συνακόλουθα οι αποφάσεις που εκδόθηκαν από αυτό εντός του έτους 2012, ακολούθησαν τις παραδοχές της παλαιότερης Γνωμοδότησης (3/2010), η οποία όμως δεν τροποποιήθηκε από τη νεότερη (3/2012) στα κρίσιμα για την έκδοση των ανωτέρω αποφάσεων σημεία. Ειδικότερα, η Αρχή εξέτασε σε σχηματισμό Τμήματος οκτώ προσφυγές αλλοδαπών για τη διαγραφή τους από το ΣΠΣ και τον ΕΚΑΝΑ. Μία προσφυγή έγινε δεκτή και με αντίστοιχη απόφαση της Αρχής διατάχθηκε η διαγραφή του αλλοδαπού από τα παραπάνω συστήματα (απόφαση 26/2012), ενώ επτά απορρίφθηκαν και οι καταχωρίσεις κρίθηκαν νόμιμες (αποφάσεις 8/2012, 9/2012, 57/2012, 58/2012, 94/2012, 111/2012 και 126/2012). Συγκεκριμένα, στην περίπτωση που έγινε δεκτή η προσφυγή του αλλοδαπού, η Αρχή έκρινε ότι, βάσει του άρθρου 91 παρ. 11 του Ν. 3386/2005, διαγράφονται αυτοδίκαια από τον ΕΚΑΝΑ (και κατά συνεκδοχή και από το ΣΠΣ, αφού η καταχώριση στο τελευταίο προϋποθέτει μια εθνική καταχώριση) οι αλλοδαποί, σε βάρος των οποίων έχει επιβληθεί το μέτρο της δικαστικής απέλασης, όταν στη συνέχεια οι ίδιοι έλαβαν άδεια παραμονής, βάσει της νομοθεσίας που αφορά στην είσοδο και παραμονή αλλοδαπών στην Ελλάδα. Τέλος, όπως και παραπάνω αναφέρθηκε, σε επτά περιπτώσεις οι προσφυγές των αλλοδαπών απορρίφθηκαν. Σε τρεις περιπτώσεις (αποφάσεις, 94/2012, 111/2012 και 126/2012) κρίθηκε ότι η δικαστική απέλαση για λόγους παράνομης εισόδου και διαμονής στη χώρα δικαιολογεί την καταχώριση αλλοδαπού στο ΣΠΣ, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 96 παρ. 3 της ΣΕΣΣ. Το ίδιο κρίθηκε ότι ισχύει και σε τέσσερις περιπτώσεις (αποφάσεις 8/2012, 9/2012, 57/2012 και 58/2012), στις οποίες είχε χωρήσει διοικητική απέλαση του αλλοδαπού για παράβαση του νόμου σχετικά με την είσοδο και διαμονή υπηκόων τρίτων χωρών στην ελληνική επικράτεια.

Στο πλαίσιο της ίδιας θεματικής, η Αρχή με την απόφαση 175/2012 (η οποία εκδόθηκε μετά την ανάκληση απόφασης που είχε ληφθεί και αποτυπώθηκε στα πρακτικά της από 6.10.2005 συνεδρίασής της) αντιμετώπισε το ζήτημα της άσκησης του δικαιώματος πρόσβασης του υποκειμένου στον Εθνικό Κατάλογο Ανεπιθύμητων Αλλοδαπών, καθώς και τους λόγους περιορισμού αυτού. Από τις διατάξεις του άρθρου 3 παρ. 1 της υπ' αριθμ. 4000/4/32 - ιβ'/4.9.2006 (ΦΕΚ Β΄ 1353/14.9.2006) κοινής υπουργικής απόφασης και του άρθρου 112 της ΣΕΣΣ η Αρχή έκρινε ότι προκύπτουν τα παρακάτω: η καταχώριση στο Σύστημα Πληροφοριών Σένγκεν και στον Εθνικό Κατάλογο Ανεπιθύμητων Αλλοδαπών ισχύει για μία τριετία, ενώ για τη διατήρηση της καταχώρισης για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα αναγκαία καθίσταται η ύπαρξη ειδικά αιτιολογημένης απόφασης του αποφασίζοντος την καταχώριση οργάνου, που να δικαιολογεί την ανάγκη διατήρησής της για το χρονικό διάστημα πέραν της τριετίας. Επειδή στη συγκεκριμένη περίπτωση είχε παρέλθει χρονικό διάστημα μεγαλύτερο της τριετίας από την αρχική καταχώριση του προσφεύγοντος στον ΕΚΑΝΑ και ο τελευταίος δεν είχε επανέλθει με νέα αίτησή του προς τον υπεύθυνο επεξεργασίας για την κατ' άρθρο 12 του Ν. 2472/1997 άσκηση του δικαιώματος πρόσβασης στην πράξη παράτασης του μέτρου της απαγόρευσης εισόδου και διατήρησης της καταχώρισης στον ΕΚΑΝΑ, η Αρχή έκρινε ότι η προσφυγή του στερείται αντικειμένου και, ως εκ τούτου, την απέρριψε.

Τέλος, με το υπ' αριθμ. πρωτοκόλλου Γ/ΕΞ/6940/30-10-2012 έγγραφό της, η Αρχή αντιμετώπισε το ζήτημα της πρόσβασης τρίτου στα δεδομένα που τηρούνται στο Σύστημα Πληροφοριών Σένγκεν, με σκοπό τη δικαστική χρήση τους και συγκεκριμένα τη χρήση τους ενώπιον των ποινικών δικαστηρίων. Η Αρχή, λαμβάνοντας υπόψη τις διατάξεις των άρθρων 101, 101Α, 101Β, 102Α, 109 και 114 της Σύμβασης Εφαρμογής της Συνθήκης Σένγκεν, οι οποίες ρυθμίζουν την πρόσβαση στα δεδομένα του ΣΠΣ, κατέληξε στο συμπέρασμα ότι πρόσβαση στα ανωτέρω δεδομένα παρέχεται, ρητά και περιοριστικά, για συγκεκριμένους και περιγεγραμμένους σκοπούς, μόνο σε συγκεκριμένες υπηρεσίες και αρχές και στα υποκείμενα των δεδομένων. Με δεδομένο, επιπλέον, ότι στις αρχές που έχουν πρόσβαση στα δεδομένα του ΣΠΣ περιλαμβάνονται και οι εθνικές δικαστικές αρχές, στο πλαίσιο της

ποινικής διαδικασίας (άρθρο 101 της ΣΕΣΣ), οι οποίες μπορούν να αναζητήσουν όσα στοιχεία κρίνουν απαραίτητα για την εκδίκαση μιας υπόθεσης σύμφωνα με την ποινική διαδικασία (ανακριτικό σύστημα), η Αρχή έκρινε ότι δεν περιγράφεται το δικαίωμα του αιτούντος τρίτου για παροχή έννομης προστασίας.

3.1.2. Έλεγχος Eurodac

Το σύστημα Eurodac θεσπίστηκε με τον υπ' αριθμ. 2725/2000/ΕΚ Κανονισμό (εφεξής, Κανονισμός Eurodac) του Συμβουλίου της 11ης Δεκεμβρίου 2000, κατ' εφαρμογή της Σύμβασης του Δουβλίνου (Dublin Convention), για το σκοπό της διευκόλυνσης στον προσδιορισμό του κράτους μέλους που είναι αρμόδιο για την εξέταση αίτησης ασύλου που έχει υποβληθεί στην επικράτεια της ΕΕ1. Επιπρόσθετα, ο υπ' αριθμ. 407/2002/ΕΚ Κανονισμός του Συμβουλίου της 28ης Φεβρουαρίου 2002 θεσπίζει ορισμένους κανόνες εφαρμογής του Κανονισμού Eurodac.

Το σύστημα Eurodac αποτελείται από μια κεντρική μονάδα, την οποία διαχειρίζεται η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, καθώς και εθνικές μονάδες που διαχειρίζονται τα κράτη μέλη. Τα κράτη μέλη πρέπει, σύμφωνα με τον Κανονισμό Eurodac, να διασφαλίζουν την προστασία και ασφάλεια των προσωπικών δεδομένων στο τμήμα του συστήματος Eurodac που τα αφορά, καθ΄ όλη τη διάρκεια επεξεργασίας των δεδομένων (π.χ. συλλογή, διαβίβαση, διατήρηση, διαγραφή). Αρμόδιες για τον έλεγχο της εφαρμογής των παραπάνω απαιτήσεων είναι οι εθνικές αρχές προστασίας δεδομένων.

Η Αρχή πραγματοποίησε εντός του 2011 (βλ. και Ετήσια Έκθεση 2011, σελ. 134-135) επιτόπιο έλεγχο στην Εθνική Μονάδα Eurodac, αναφορικά με τα οργανωτικά, τεχνικά και φυσικής ασφάλειας μέτρα που εφαρμόζονται, λαμβάνοντας υπόψη το άρθρο 10 του Ν. 2472/1997 αλλά και το άρθρο 14 του Κανονισμού Eurodac, όπου και αναφέρονται τα αναγκαία μέτρα ασφαλείας που πρέπει να λαμβάνονται στις εθνικές μονάδες.

Τα βασικά ευρήματα του ελέγχου, όπως καταγράφηκαν στο πόρισμα αυτού, έγκεινται στη μη επαρκή τεκμηρίωση των εφαρμοζόμενων μέτρων ασφαλείας, στην έλλειψη συστηματικής επίβλεψής τους, καθώς, επίσης, και στην έλλειψη ισχυρών διαδικασιών πιστοποίησης της ταυτότητας των χρηστών του πληροφοριακού συστήματος. Η Αρχή, με την υπ' αριθμ. 110/2012 απόφασή της, απηύθυνε προειδοποίηση στην Εθνική Μονάδα Eurodac να συμμορφωθεί με τις συστάσεις που αναφέρονται στο πόρισμα του ελέγχου και να ενημερώσει σχετικώς την Αρχή, εντός χρονικού διαστήματος ενός έτους.

1. Τα κριτήρια και οι μηχανισμοί προσδιορισμού του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο για την εξέταση αίτησης ασύλου η οποία υποβάλλεται σε χώρα μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης από υπήκοο τρίτης χώρας θεσπίζονται πλέον με τον Κανονισμό 343/2003/ΕΚ (Δουβλίνο ΙΙ).

3.2. ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ

3.2.1. Πρόσβαση σε δημόσια έγγραφα

Η Αρχή δέχεται κάθε χρόνο πλήθος ερωτημάτων από δημόσιες υπηρεσίες σχετικά με τη νομιμότητα χορήγησης σε διοικούμενους δημοσίων εγγράφων/πληροφοριών που περιέχουν/αφορούν σε προσωπικά δεδομένα τρίτων προσώπων. Στα σχετικά απαντητικά/γνωμοδοτικά της έγγραφα η Αρχή, προβαίνοντας σε συνδυαστική εφαρμογή του Ν. 2472/1997 και του άρθρου 5 ΚΔΔιαδ, έχει κρίνει ότι η επεξεργασία προσωπικών δεδομένων, όπως είναι και η ανακοίνωση δεδομένων κάποιου προσώπου σε τρίτους μέσω της πρόσβασης στα δημόσια έγγραφα, επιτρέπεται και χωρίς τη συγκατάθεση του υποκειμένου των δεδομένων, εάν είναι αναγκαία για την εκπλήρωση υποχρέωσης του υπευθύνου επεξεργασίας, η οποία επιβάλλεται από το νόμο. Τέτοια υποχρέωση του υπευθύνου επεξεργασίας συνιστά και το προβλεπόμενο στο άρθρο 5 ΚΔΔιαδ δικαίωμα πρόσβασης στα δημόσια έγγραφα («διοικητικά» κατά το άρθρο 5 παρ. 1 και «ιδιωτικά» που φυλάσσονται από δημόσιες αρχές κατά το άρθρο 5 παρ. 2), όταν τα έγγραφα αυτά δεν αναφέρονται στην ιδιωτική ή οικογενειακή ζωή τρίτου και δεν παραβλάπτεται απόρρητο προβλεπόμενο από ειδικές διατάξεις (άρθρο 5 παρ. 3). Ως διοικητικά έγγραφα θεωρεί η Αρχή, λαμβάνοντας υπόψη της τη νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας και του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, και όσα έγγραφα δεν προέρχονται μεν από δημόσιες υπηρεσίες, αλλά χρησιμοποιήθηκαν ή ελήφθησαν υπόψη για τον καθορισμό της διοικητικής δράσης ή τη διαμόρφωση γνώμης ή κρίσης διοικητικού οργάνου.

Ως προς την έννοια της «ιδιωτικής ή οικογενειακής ζωής» του άρθρου 5 παρ. 3 ΚΔΔιαδ, μάλιστα, η Αρχή έχει κρίνει ότι αυτή δεν ταυτίζεται αλλά είναι στενότερη της έννοιας των προσωπικών δεδομένων, αντιπαρατάσσεται στη «δημόσια ζωή» και αφορά μια γενικά παραδεκτή, σύμφωνα με τις κοινωνικές αντιλήψεις, «σφαίρα του απορρήτου» του ατόμου. Στην περίπτωση που στα δημόσια έγγραφα περιέχονται προσωπικά δεδομένα τρίτων προσώπων, τα οποία σχετίζονται με την ιδιωτική ή οικογενειακή τους ζωή και είναι ευαίσθητα δεδομένα, δηλαδή εκείνα που αφορούν στη φυλετική ή εθνική προέλευση, στα πολιτικά φρονήματα, στις θρησκευτικές ή φιλοσοφικές πεποιθήσεις, στη συμμετοχή σε συνδικαλιστική οργάνωση, στην υγεία, στην κοινωνική πρόνοια και στην ερωτική ζωή και στα σχετικά με ποινικές διώξεις ή καταδίκες, απαιτείται έκδοση προηγούμενης άδειας της Αρχής, σύμφωνα με το άρθρο 7 του Ν. 2472/1997.

Στην περίπτωση, αντίθετα, που στα δημόσια έγγραφα περιέχονται προσωπικά δεδομένα τρίτων προσώπων, τα οποία σχετίζονται με την ιδιωτική ή οικογενειακή τους ζωή, χωρίς όμως να είναι ευαίσθητα δεδομένα, εφαρμόζεται η διάταξη του άρθρου 5 παρ. 2 στοιχ. ε΄ του Ν. 2472/1997, σύμφωνα με την οποία επιτρέπεται η χορήγησή τους σε τρίτο χωρίς τη συγκατάθεση του υποκειμένου των δεδομένων, όταν η χορήγηση τους είναι απολύτως αναγκαία για την ικανοποίηση του εννόμου συμφέροντος που επιδιώκει ο τρίτος και υπό τον όρο ότι τούτο υπερέχει προφανώς των δικαιωμάτων και συμφερόντων των προσώπων στα οποία αναφέρονται τα δεδομένα, και ταυτόχρονα δεν θίγονται οι θεμελιώδεις ελευθερίες αυτών.

Στο σημείο αυτό πρέπει να σημειωθεί ότι η Αρχή είναι αρμόδια να γνωμοδοτεί μόνο για ζητήματα σχετικά με την εφαρμογή του Ν. 2472/1997. Για το λόγο αυτό, σε υπόθεση, στην οποία κλήθηκε να γνωμοδοτήσει σχετικά με την άρνηση της ΔΟΥ Πόρου να χορηγήσει σε ιδιώτη αντίγραφα από το τηρούμενο αρχείο της, η Αρχή έκρινε ότι δεν έχει αρμοδιότητα να επιληφθεί της υπόθεσης, καθώς η απορριπτική απάντηση της Διοίκησης στηρίχθηκε στην αιτιολογία ότι ο αιτών δεν αποδεικνύει το απαιτούμενο από το άρθρο 5 του ΚΔΔιαδ εύλογο ενδιαφέρον και όχι στο Ν. 2472/1997. Ως εκ τούτου, ο

ενδιαφερόμενος έχει μόνο το δικαίωμα άσκησης αίτησης ακύρωσης, καθώς και τα λοιπά δικαιώματα που προβλέπονται σε περίπτωση μη έγκαιρης απάντησης από τη Διοίκηση (Γ/ΕΞ/2832-1/28-09-2012).

3.2.2. Διαβίβαση στοιχείων μεταξύ υπηρεσιών

Πολλές από τις υποθέσεις που απασχόλησαν την Αρχή αφορούν σε αιτήματα υπηρεσιών του δημόσιου τομέα για πρόσβαση σε προσωπικά δεδομένα που τηρούνται σε άλλες υπηρεσίες. Στις περιπτώσεις αυτές η Αρχή εξετάζει κατά πόσο πληρούνται οι προϋποθέσεις του άρθρου 4 (συνάφεια, προσφορότητα, αναλογικότητα της επεξεργασίας), του άρθρου 5 (για την επεξεργασία των απλών προσωπικών δεδομένων) και του άρθρου 7 του Ν. 2472/1997 (για την επεξεργασία των ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων). Συγκεκριμένα, η Αρχή ελέγχει εάν συντρέχουν οι προϋποθέσεις για την κατ' εξαίρεση επεξεργασία των δεδομένων, χωρίς τη συγκατάθεση των υποκειμένων των δεδομένων και εάν οι υπηρεσίες δύνανται να διαβιβάσουν τα αιτούμενα στοιχεία νομίμως. Επιπλέον, εξετάζεται εάν τηρείται η υποχρέωση του άρθρου 11 παρ. 3 του νόμου για την ενημέρωση του υποκειμένου των δεδομένων σχετικά με τη διαβίβαση/ επεξεργασία των δεδομένων του.

Σε ερώτημα που υποβλήθηκε από το Υπουργείο Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων, σχετικά με το εάν δύναται να χορηγήσει στο Επικουρικό Κεφάλαιο Ασφάλισης Ευθύνης από Ατυχήματα Αυτοκινήτων στοιχεία που τηρεί στο αρχείο του (ήτοι αριθμούς κυκλοφορίας οχημάτων, ονοματεπώνυμα και διευθύνσεις ιδιοκτητών οχημάτων, είδη και τύπους οχημάτων), η Αρχή απάντησε ότι η εν λόγω χορήγηση είναι νόμιμη, σύμφωνα με το άρθρο 5 παρ. 2 στοιχ. β΄του Ν.2472/1997, για το λόγο ότι αποτελεί υποχρέωση του υπευθύνου επεξεργασίας που προβλέπεται από νόμο, στην προκειμένη περίπτωση το άρθρο 27β του Ν. 489/1976 (Γ/ΕΞ/2823-1/06-09-2012).

Στην ίδια συλλογιστική κινήθηκε η Αρχή και στο ερώτημα του Δήμου Λαυρεωτικής σχετικά με τη γνωστοποίηση στην Πολεοδομία Μαρκοπούλου στοιχείων που τηρεί ο Δήμος στο αρχείο του και αφορούν σε ιδιοκτήτες αυθαίρετων κτισμάτων, για τα οποία έχουν συνταχθεί εκθέσεις αυτοψίας, ήτοι ονοματεπώνυμο, διεύθυνση κατοικίας, ΑΔΤ, ΑΦΜ και αρμόδια ΔΟΥ, προκειμένου να βεβαιωθούν και να εισπραχθούν τα σχετικά πρόστιμα από τις αρμόδιες οικονομικές εφορίες. Η Αρχή έκρινε ότι η παροχή στοιχείων στην Πολεοδομία εμπίπτει στη διάταξη του άρθρου 5 παρ. 2 στοιχ. β΄του Ν. 2472/1997, αφού η διαβίβαση των αιτούμενων στοιχείων προκύπτει από υποχρέωση του υπευθύνου επεξεργασίας, η οποία επιβάλλεται από νόμο. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με το άρθρο 1 του π.δ. 267/1998, η διαπίστωση και ο χαρακτηρισμός ενός ακινήτου ως αυθαιρέτου γίνεται ύστερα από αυτοψία υπαλλήλου της αρμόδιας πολεοδομικής υπηρεσίας, που συντάσσει επιτόπια έκθεση, αντίγραφο της οποίας αποστέλλεται στον οικείο δήμο, ο οποίος με τη σειρά του οφείλει να ερευνήσει και να ενημερώσει εντός 30 ημερών την πολεοδομική υπηρεσία για την ορθότητα των στοιχείων που αναφέρει η έκθεση (Γ/ ΕΞ/2244/26-03-2012).

Αντίστοιχα, κατά την εξέταση ερωτήματος της Διεύθυνσης Αστυνομικού Προσωπικού του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης, σχετικά με τη νομιμότητα χορήγησης στο Γραφείο του Νομικού Συμβούλου του Υπουργείου αντιγράφου του πορίσματος της Προκαταρκτικής Διοικητικής Εξέτασης που διενεργήθηκε αναφορικά με την εγκατάσταση και παραλαβή του συστήματος Ολυμπιακής Ασφάλειας (C4I), καθώς και του συνόλου των εγγράφων της, η Αρχή έκρινε ότι δεν τίθεται θέμα χορήγησης σε τρίτο, αφού πρόκειται για τον ίδιο υπεύθυνο επεξεργασίας που είναι το Υπουργείο Δημόσιας Τάξης. Σε κάθε περίπτωση, πάντως, ακόμα και αν το Γραφείο του Νομικού Συμβούλου του Υπουργείου θεωρηθεί τρίτος, η επεξεργασία είναι νόμιμη, γιατί επιβάλλεται από νόμο, δηλαδή το άρθρο 2 του Ν. 3086/2002, σύμφωνα με το οποίο «κάθε δημόσια αρχή και υπηρεσία υποχρεούται σε άμεση παροχή προς τα Γραφεία και τα μέλη του ΝΣΚ των πληροφοριών και στοιχείων, τα οποία προσφέρονται για την υποστήριξη των δικαιωμάτων του δημοσίου ή απόκρουση των κατ' αυτού αξιώσεων τρίτων» (Γ/ΕΞ/7403-1/20-12-2012).

3.2.3. Προϋποθέσεις νόμιμης επεξεργασίας δεδομένων από τη Δημόσια Διοίκηση

Στο πλαίσιο της ανωτέρω θεματικής, την Αρχή απασχόλησε, σε δύο αποφάσεις, το ζήτημα της πρόσβασης σε δεδομένα συνυποψηφίου σε μειοδοτικό διαγωνισμό, στα οποία περιέχονται και ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα. Συγκεκριμένα, σε ερώτημα του Δημοτικού Λιμενικού Ταμείου Νάξου σχετικά με τη δυνατότητα χορήγησης στο δεύτερο πλειοδότη διαγωνισμού αντιγράφων των δικαιολογητικών, μεταξύ των οποίων υπήρχαν και ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα (απόσπασμα ποινικού μητρώου) που υποβλήθηκαν από τους υπόλοιπους δύο πλειοδότες στον εν λόγω διαγωνισμό, η Αρχή έκρινε ότι η εν λόγω χορήγηση ήταν νόμιμη. Ειδικότερα, η Αρχή χορήγησε στο Ταμείο άδεια για την προαναφερθείσα χορήγηση για το λόγο ότι, σύμφωνα με το άρθρο 7 παρ. 2 στοιχ. γ΄του Ν. 2472/1997, τα αιτούμενα στοιχεία είναι αναγκαία για την άσκηση ή υπεράσπιση δικαιώματος ενώπιον δικαστηρίου, αλλά και για τον επιπλέον λόγο ότι η διαφάνεια της διαδικασίας επιλογής (πρόσβαση του ενός υποψηφίου στα δικαιολογητικά του επιτυχόντος συνυποψηφίου) συνδέεται άρρηκτα με την αρχή της χρηστής διοίκησης και της διαφάνειας της κρατικής δράσης. Ωστόσο, ο αιτών έχει δικαίωμα πρόσβασης στα δικαιολογητικά του πρώτου μόνο (επιτυχόντος) πλειοδότη, γιατί δεν στοιχειοθετείται αντίστοιχο έννομο συμφέρον για τον υποψήφιο που δεν πλειοδότησε. Όσον αφορά στα ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα, αυτά μπορούν να χορηγηθούν, εφόσον ελήφθησαν υπόψη για την εν λόγω απόφαση (απόφαση 4/2012).

Σε αντίστοιχη περίπτωση, σε ερώτημα του Οργανισμού Πληρωμών και Ελέγχου Κοινοτικών Ενισχύσεων Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (ΟΠΕΚΕΠΕ), για χορήγηση σε υποψήφια εταιρεία μειοδοτικού διαγωνισμού αντιγράφων των δικαιολογητικών που υποβλήθηκαν στον εν λόγω διαγωνισμό από τη μειοδότρια εταιρεία, η Αρχή, με το ίδιο παραπάνω σκεπτικό, έδωσε άδεια για χορήγηση των αιτούμενων στοιχείων (52/2012). Και στις δύο παραπάνω περιπτώσεις η Αρχή δεν παρέλειψε να καταστήσει σαφή και την υποχρέωση των υπευθύνων επεξεργασίας να ενημερώσουν τα υποκείμενα των δεδομένων.

Με την υπ' αριθμ. 10/2012 απόφαση, η Αρχή έδωσε άδεια στην Περιφερειακή Δ/νση Αττικής και Νήσων του Οργανισμού Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού για χορήγηση ευαίσθητων δεδομένων σε συνυποψήφια διαγωνισμού για την άσκηση των εκ του νόμου δικαιωμάτων της. Σύμφωνα με την απόφαση αυτή, όπως και στις παραπάνω, η Αρχή έκρινε ότι η υποψήφια σε διαγωνισμό

είχε έννομο συμφέρον, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 5 παρ. 2 στοιχ. ε΄ του Ν. 2472/1997, να πληροφορηθεί όλα τα στοιχεία (αιτήσεις και δικαιολογητικά) των επιτυχόντων και επιλαχόντων συνυποψηφίων της σε διαγωνισμό του ΟΑΕΔ, που προηγούνταν αυτής στην τελική λίστα κατάταξης. Για το λόγο, εξάλλου, ότι στα δικαιολογητικά περιλαμβάνονταν και δεδομένα υγείας, η Αρχή έκρινε ότι, εφόσον αυτά ελήφθησαν υπόψη για την τελική κατάταξη και αποτέλεσαν τη βάση της αξιολόγησης, μπορούσαν να χορηγηθούν στην αιτούσα, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 7 παρ. 2 στοιχ. γ΄ του Ν. 2472/1997. Εκτός από τις ανωτέρω υποθέσεις που αφορούν σε πρόσβαση συμμετεχόντων σε διαγωνισμούς στους φακέλους συνυποψηφίων, την Αρχή απασχόλησαν και άλλα θέματα σχετικά με τις προϋποθέσεις νόμιμης επεξεργασίας δεδομένων από τη Δημόσια Διοίκηση. Συγκεκριμένα, με την υπ' αριθμ. 44/2012 απόφασή της η Αρχή έκρινε ότι είναι νόμιμη η αναγραφή δεδομένων υγείας σε γνωματεύσεις σχετικά με την υπαγωγή των υποκειμένων στο Ν. 2643/1998 για ανεύρεση εργασίας και στο Ν. 1798/1988 για ατελή εισαγωγή αυτοκινήτου, εφόσον, κατά τις ισχύουσες διατάξεις, στις γνωματεύσεις αυτές αναφέρονται τόσο η φύση (η χρόνια πάθηση ή βλάβη του ενδιαφερόμενου αιτούντος) όσο και τα ποσοστά αναπηρίας αυτού. Αναλυτικότερα, η Αρχή επιλήφθηκε υπόθεσης κατόπιν καταγγελίας, κατά την οποία η Πρωτοβάθμια Υγειονομική Επιτροπή Νομού Ευβοίας και η Δευτεροβάθμια Υγειονομική Επιτροπή Λαμίας, στις ιατρικές γνωματεύσεις που χορήγησαν στον καταγγέλλοντα προκειμένου να τις καταθέσει στο Τελωνείο Χαλκίδας και να τύχει της ευνοϊκής ρύθμισης ατελούς εισαγωγής αυτοκινήτου λόγω αναπηρίας, έκαναν λεπτομερή αναφορά της κατάστασης υγείας του και, ειδικότερα, αναγράφηκε το ευαίσθητο προσωπικό δεδομένο ότι πάσχει από σύνδρομο επίκτητης ανοσολογικής ανεπάρκειας (λοίμωξη HIV), δημοσιοποιώντας έτσι την κατάσταση της υγείας του, ενώ κατά την άποψή του, θα αρκούσε να γίνει η αναφορά από τους ιατρούς των επιτροπών που τον εξέτασαν ότι έχει ή δεν έχει την αναπηρία που προβλέπει ο νόμος για ατελή εισαγωγή αυτοκινήτου. Η Αρχή μελετώντας το ισχύον νομικό πλαίσιο έκρινε ότι η αναγραφή δεδομένων υγείας στις εν λόγω γνωματεύσεις αποτελεί νόμιμη επεξεργασία, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 7Α στοιχ. α΄ του Ν. 2472/1997, εφόσον η αναφορά των δεδομένων υγείας στις συγκεκριμένες γνωματεύσεις επιβάλλεται από τις σχετικές διατάξεις των άρθρων 23 παρ. 3 του Ν. 1882/1990 και 18 παρ. 2 του Ν. 2736/1999. Ειδικότερα, σύμφωνα με τις προαναφερόμενες διατάξεις, οι Υγειονομικές Επιτροπές είναι αρμόδιες να γνωματεύουν εάν κάποιος έχει τη φύση και τα ποσοστά αναπηρίας που απαιτούνται για την απασχόληση προσώπων ειδικών κατηγοριών, καθώς και για την ατελή εισαγωγή επιβατικού αυτοκινήτου, συνεπώς στις αποφάσεις τους θα πρέπει να προσδιορίζεται η χρόνια σωματική ή πνευματική ή ψυχική πάθηση ή βλάβη του αιτούντος, καθώς και το ποσοστό αναπηρίας του, προκειμένου αυτός να υπαχθεί στις ρυθμίσεις των σχετικών νόμων (44/2012).

Με την υπ' αριθμ. 54/2012 απόφαση η Αρχή τροποποίησε παλαιότερη απόφασή της (απόφαση 36/2004) και επέβαλε μειωμένο, σε σχέση με την τροποποιημένη απόφαση, χρηματικό πρόστιμο στο Υπουργείο Εξωτερικών για μη ικανοποίηση του δικαιώματος πρόσβασης λόγω πεπλανημένης πεποίθησης του Υπουργείου σχετικά με τη νομική του υποχρέωση που απορρέει από το άρθρο 12 του Ν. 2472/1997. Συγκεκριμένα, η Αρχή με την υπ' αριθμ. απόφαση 36/2004 είχε επιβάλει κύρωση στο Υπουργείο Εξωτερικών για τη μη συμμόρφωση των αρμοδίων υπηρεσιών του με το διατακτικό των με αρ. 21/2003 και 45/2003 αποφάσεων, με τις οποίες υποχρεούνταν το Υπουργείο για άμεση ικανοποίηση του δικαιώματος πρόσβασης του προσφεύγοντος, δηλαδή του υποψήφιου επίτιμου προξένου σύμφωνα με το άρθρο 12 του Ν. 2472/97, στο σχετικό φάκελο με τα προσωπικά δεδομένα που τον αφορούσαν και που τηρούνταν στη Διεύθυνση Εθιμοτυπίας του Υπουργείου Εξωτερικών. Ύστερα από αίτηση θεραπείας του Υπουργού Εξωτερικών για την ανάκληση της εν λόγω απόφασης η Αρχή εξέδωσε την υπ' αριθμ. 54/2012 απόφαση, κατά την οποία διαπιστώθηκε ότι το Υπουργείο Εξωτερικών είχε την πεπλανημένη πεποίθηση ότι στέλνοντας τα αιτούμενα έγγραφα στην Αρχή είχε ικανοποιήσει το δικαίωμα πρόσβασης του προσφεύγοντος. Η Αρχή αποδέχθηκε ότι το Υπουργείο Εξωτερικών είχε υποπέσει σε πλάνη, ωστόσο, για το λόγο ότι η Αρχή είχε καταστήσει σαφή στην υπ' αριθμ. 45/2003 απόφαση την υποχρέωση του ίδιου του Υπουργείου να ικανοποιήσει το δικαίωμα πρόσβασης του προσφεύγοντος, προέβη απλώς σε μείωση του χρηματικού προστίμου που είχε επιβάλει με την τροποποιημένη απόφασή της.

Η Αρχή με την απόφαση 43/2012, η οποία εκδόθηκε μετά την ανάκληση της υπ' αριθμ. 66/2002 απόφασής της, έκρινε ότι η σύσταση και λειτουργία ηλεκτρονικού αρχείου «Υποψηφίων οδηγών ή οδηγών με ελλιπείς προϋποθέσεις» βάσει της υπ' αριθμ. 43206/6028/4.8.2008 κοινής υπουργικής απόφασης στο Υπουργείο Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων είναι νόμιμη. Ειδικότερα, η Αρχή έκρινε ότι με βάση την ανωτέρω κοινή υπουργική απόφαση το εν λόγω ηλεκτρονικό αρχείο δεν περιλαμβάνει ιατρικά δεδομένα, όπως το είδος της πάθησης ή ανικανότητας του υποψήφιου οδηγού, παρά μόνον την ένδειξη ότι ο πολίτης του οποίου τα προσωπικά στοιχεία καταγράφονται εμπίπτει στους περιορισμούς του π.δ. 155/96, το οποίο μετέφερε στο εθνικό δίκαιο την Οδηγία 91/439/ΕΚ του Συμβουλίου σχετικά με τη χορήγηση αδειών οδήγησης στα κράτη μέλη της ΕΕ, και, ως εκ τούτου, η λειτουργία του δεν έρχεται σε αντίθεση με τις διατάξεις του Ν. 2472/1997, όπως συνέβαινε με το ηλεκτρονικό αρχείο που προϋπήρχε και περιελάμβανε ευαίσθητα δεδομένα υγείας (είδος πάθησης) των υποψήφιων οδηγών.

Σε αίτημα που υποβλήθηκε από το Αρχηγείο Τακτικής Αεροπορίας σχετικά με το εάν και υπό ποιες προϋποθέσεις είναι σύμφωνη με τις διατάξεις του Ν. 2472/1997 η πρόσβαση του εγκαλουμένου στο σύνολο των εγγράφων της πειθαρχικής υπόθεσης, πριν από την κλήση του σε απολογία, η Αρχή έκρινε ότι από το συνδυασμό των άρθρων 7Α παρ. 1 στοιχ. α΄ του Ν. 2472/1997 -σύμφωνα με το οποίο δεν απαιτείται ούτε συγκατάθεση του υποκειμένου των δεδομένων ούτε άδεια της Αρχής, όταν η επεξεργασία πραγματοποιείται για σκοπούς που συνδέονται άμεσα με παροχή υπηρεσιών στο δημόσιο τομέα και είναι αναγκαία για την εκπλήρωση υποχρέωσης που επιβάλλει ο νόμος και το υποκείμενο έχει προηγουμένως ενημερωθεί- και 40 παρ. 7 στοιχ. α΄ του Ν. 3883/2010 -σύμφωνα με το

οποίο ο εγκαλούμενος έχει δικαίωμα να λάβει το σύνολο των εγγράφων της πειθαρχικής υπόθεσης που εκκρεμεί εναντίον του προκειμένου να απολογηθεί- η εν λόγω επεξεργασία δεν αντίκειται στις διατάξεις του Ν. 2472/1997 (Γ/ ΕΞ/575-1/24-04-2012).

Σε αντίστοιχη περίπτωση και συγκεκριμένα σε ερώτημα του Αρχηγείου Λιμενικού Σώματος Ελληνικής Ακτοφυλακής σχετικά με τη νομιμότητα της χορήγησης σε ιδιώτη αντιγράφων της αναφοράς του τελευταίου, καθώς και του συνόλου του φακέλου της ΕΔΕ που διενεργήθηκε κατόπιν αυτής της αναφοράς, η Αρχή έκρινε ότι, ως προς την αναφορά, ο αιτών είναι υποκείμενο των δεδομένων και κατά συνέπεια μπορεί να λάβει αντίγραφό της ασκώντας το εκ του άρθρου 12 παρ. 1 του Ν.2472/1997 δικαίωμα πρόσβασης. Όσον αφορά στο φάκελο της διενεργηθείσας ΕΔΕ και ειδικότερα στα δεδομένα των τρίτων προσώπων που αναφέρονται σε αυτήν, ο αιτών οφείλει να επικαλεστεί και να αποδείξει υπέρτερο έννομο συμφέρον. Αυτό υφίσταται, ιδίως, στην περίπτωση κατά την οποία τα στοιχεία είναι αναγκαία για την αναγνώριση, άσκηση ή υπεράσπιση δικαιώματος ενώπιον δικαστηρίου (βλ. άρθρο 7 παρ. 2 στοιχ. γ΄του Ν. 2472/1997 για τα ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα, το οποίο ισχύει κατά μείζονα λόγο και στα απλά). Αν στο φάκελο της ΕΔΕ περιλαμβάνονται και ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα ή απόρρητα διαβαθμισμένα στοιχεία του Αρχηγείου του Λιμενικού Σώματος, η Αρχή ζήτησε είτε την απάλειψή τους είτε την αίτηση του Αρχηγείου για χορήγηση της απαιτούμενης από τις διατάξεις του άρθρου 7 παρ. 2 του Ν. 2472/1997 άδειας της Αρχής. Τέλος, η Αρχή τόνισε ότι η εξυπηρέτηση του εννόμου συμφέροντος ενώπιον δικαστηρίου αποσκοπεί στην άσκηση ατομικού δικαιώματος παροχής έννομης προστασίας από το δικαστήριο (άρθρο 20 παρ. 1 Σ) και για το λόγο αυτό η χορήγηση των αιτούμενων στοιχείων δεν μπορεί να καμφθεί από τη μη συγκατάθεση ή την άρνηση συγκατάθεσης του υποκειμένου των δεδομένων (Γ/ΕΞ/5462-1/14-12-2012).

Ύστερα από καταγγελία πολίτη σχετικά με την επεξεργασία δεδομένων στην οποία προέβη ο Δήμος Κερκυραίων, προκειμένου να εκδώσει σήμα μόνιμου κατοίκου, η Αρχή έκρινε ότι, με βάση τα άρθρα 2, 4 παρ. 1 και 5 παρ. 1 και 2 του Ν. 2472/1997, μόνο όσα δεδομένα δεν εμπίπτουν στο ειδικό φορολογικό απόρρητο (για παράδειγμα στοιχεία του λογαριασμού της ΔΕΗ, άδεια κυκλοφορίας αυτοκινήτου, ΔΑΤ και όχι τα έντυπα Ε1, Ε2 και Ε9) μπορούν να τύχουν νόμιμης επεξεργασίας. Ειδικότερα, η Αρχή υπογράμμισε ότι ακόμα και αν τα ανωτέρω δικαιολογητικά δεν επαρκούν για την απόδειξη της ιδιότητας του μόνιμου κατοίκου η συλλογή των εντύπων Ε1, Ε2 και Ε9 δεν μπορεί να θεωρηθεί νόμιμη λόγω του ειδικού απορρήτου (Γ/ΕΞ/3857/28-05-2012).

Στο πλαίσιο της ανωτέρω θεματικής, η Αρχή εξέτασε ερώτημα του Υπουργείου Οικονομικών σχετικά με τη νομιμότητα της χορήγησης σε ιδιώτη στοιχείων διεύθυνσης υπαλλήλου του Υπουργείου προκειμένου να επιδοθούν στον υπάλληλο έγγραφα (αγωγές, εξώδικα, κ.λπ.). Η Αρχή έκρινε ότι, επειδή η επίδοση μπορεί να γίνει κατά νόμο στο χώρο εργασίας, η χορήγηση της διεύθυνσης κατοικίας είναι αναγκαία και νόμιμη, σύμφωνα με το άρθρο 5 παρ. 2 στοιχ. ε΄ του Ν. 2472/1997, εφόσον η επίδοση στο χώρο εργασίας καθίσταται για οποιονδήποτε λόγο αντικειμενικά δυσχερής, γεγονός που επιβεβαιώνει ο εκάστοτε δικαστικός επιμελητής. Σε περίπτωση χορήγησης των αιτούμενων στοιχείων παραμένει η υποχρέωση προηγούμενης ενημέρωσης του άρθρου 11 παρ. 3 του Ν. 2472/1997 (Γ/ΕΞ/6346-1/01-11-2012).

Σε ερώτημα σχετικά με τη δυνατότητα λήψης δικαιολογητικών που κατατέθηκαν στο πλαίσιο γραπτού διαγωνισμού και των γραπτών δοκιμίων αυτού που τηρούνται στο ΑΣΕΠ, η Αρχή απάντησε παραπέμποντας και στην απόφασή της με αριθμό 16/2008 ότι ο συμμετέχων σε διαγωνισμό έχει δικαίωμα να λάβει αντίγραφα των δικαιολογητικών που έχει προσκομίσει στο πλαίσιο διαγωνισμού αλλά και αντίγραφα των γραπτών δοκιμίων του. Όσον αφορά στην τήρηση των γραπτών τετραδίων και των απαντητικών φύλλων του διαγωνισμού, η Αρχή έκρινε ότι σύμφωνα με την ΥΑ 429/2003 αυτά πρέπει να καταστραφούν, εφόσον έχει παρέλθει το χρονικό διάστημα των 6 μηνών από τη δημοσίευση των πινάκων διοριστέων και στην προκειμένη περίπτωση δεν υφίσταται εκκρεμοδικία. Για την εν λόγω καταστροφή το ΑΣΕΠ οφείλει να λάβει υπόψη του την Οδηγία της Αρχής 1/2005 για την ασφαλή καταστροφή προσωπικών δεδομένων και να χορηγήσει στον ενδιαφερόμενο αντίγραφο του πρωτοκόλλου καταστροφής (Γ/ΕΞ/2995/25-04-2012).

Σε ερώτημα του Φαρμακευτικού Συλλόγου Αιγιαλείας σχετικά με τη νομιμότητα του ανοίγματος των φακέλων, με τους οποίους ο κάθε φαρμακοποιός-μέλος του Συλλόγου υποβάλλει τα δικαιολογητικά πληρωμής του (συνταγές κ.λπ.), προκειμένου να γίνει έλεγχος των ημερομηνιών έκδοσης και εκτέλεσης των συνταγών, ούτως ώστε να εντοπιστούν φαρμακοποιοί που δεν συμμορφώθηκαν με την απόφαση του Συλλόγου περί μη εκτέλεσης συνταγών σε συγκεκριμένο χρονικό διάστημα, η Αρχή απάντησε ότι μια τέτοια επεξεργασία αντίκειται στον Ν. 2472/1997. Συγκεκριμένα, η Αρχή έκρινε ότι η εν λόγω επεξεργασία συνεπάγεται και επεξεργασία ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων (δεδομένα υγείας ασθενών/πελατών του κάθε φαρμακοποιού) και για το λόγο αυτό απαραίτητη είναι η άδεια της Αρχής. Ωστόσο, ο σκοπός της εν λόγω επεξεργασίας (δηλαδή ο έλεγχος συμμόρφωσης των μελών του Συλλόγου με την απόφαση του Συλλόγου περί μη εκτέλεσης συνταγών για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα - συνδικαλιστικός σκοπός) δεν μπορεί να υπαχθεί σε καμία από τις στο άρθρο 7 του Ν. 2472/1997 αναφερόμενες περιπτώσεις και άρα η ανωτέρω επεξεργασία δεν είναι νόμιμη (Γ/ΕΞ/5803-1/01-10-2012). Σε ερώτημα πολίτη σχετικά με το εάν η Εφορία μπορεί να κοινοποιεί στους μισθωτές ακινήτων του πληροφορίες σχετικές με οφειλές του προς το Δημόσιο προκειμένου η Εφορία να προβεί σε κατάσχεση του μισθώματος που οι μισθωτές καταβάλλουν στον εν λόγω πολίτη, η Αρχή έκρινε ότι η κατάσχεση απαιτήσεων στα χέρια τρίτου προβλέπεται ως μέτρο αναγκαστικής εκτέλεσης για την είσπραξη δημόσιων εσόδων και η χρήση του μέτρου αυτού εναπόκειται στην κρίση του προϊσταμένου της αρμόδιας ΔΟΥ. Επομένως, η χρήση του εν λόγω μέτρου, σύμφωνα με το άρθρο 5 παρ. 2 στοιχ. δ΄ του Ν. 2472/1997 είναι νόμιμη, για το λόγο ότι συνιστά έργο που εμπίπτει στην άσκηση δημόσιας εξουσίας (είσπραξη δημόσιων εσόδων) (Γ/ΕΞ/4421-1/19.7.2012).

Τέλος, σε ερώτημα μέλους του Συλλόγου Κέντρων Ξένων Γλωσσών Νομού Ηρακλείου σχετικά με το εάν η χορήγηση από το Σύλλογο προς την Επιτροπή Ανταγωνισμού πληροφοριών για τις ακαθάριστες εισπράξεις

των μελών του είναι σύμφωνη με τον Ν. 2472/1997, η Αρχή απάντησε ότι η εν λόγω χορήγηση είναι νόμιμη, με βάση το άρθρο 5 παρ. 2 στοιχ. β΄του Ν. 2472/1997, για το λόγο ότι η Επιτροπή, σύμφωνα με το άρθρο 14 παρ. 2 στοιχ. η΄του Ν. 3959/2011, έχει αρμοδιότητα να συλλέγει, επεξεργάζεται και αξιολογεί τα αναγκαία για την εκπλήρωση της αποστολής της στοιχεία και πληροφορίες. Το δε άρθρο 38 του Ν. 3959/2011 ορίζει ότι η Επιτροπή δύναται να ζητά εγγράφως πληροφορίες από επιχειρήσεις, ενώσεις επιχειρήσεων ή άλλα φυσικά ή νομικά πρόσωπα ή δημόσιες ή άλλες αρχές στο πλαίσιο της άσκησης των αρμοδιοτήτων της. Συνεπώς, υπάρχει υποχρέωση του Συλλόγου για την εν λόγω χορήγηση που προκύπτει από νόμο (Γ/ΕΞ/2069/20.3.2012).

3.2.4. Φορολογικά

Η Αρχή κατά τη διάρκεια του 2012 κλήθηκε να αντιμετωπίσει και πάλι ερωτήματα που αφορούν είτε σε χορήγηση φορολογικών στοιχείων είτε σε διαβίβαση στοιχείων πολιτών σε δημόσιες οικονομικές υπηρεσίες. Χαρακτηριστική υπόθεση αποτελεί το αίτημα της Διεύθυνσης Αγροτικής Οικονομίας & Κτηνιατρικής της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας για παροχή γνωμοδότησης από την Αρχή σχετικά με τη νομιμότητα χορήγησης από το αρχείο της στη ΔΟΥ Λιβαδειάς αντιγράφων των μισθωτηρίων συμβολαίων αγροτών που αναφέρονται στις υποβληθείσες δηλώσεις τους ΟΣΔΕ (Ολοκληρωμένου Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου) για ορισμένη χρονική περίοδο. Τα συγκεκριμένα στοιχεία ζητούσε η ΔΟΥ προκειμένου να ολοκληρώσει έλεγχο για την επιστροφή ΦΠΑ σε αγρότες κατά τα προβλεπόμενα στο Ν. 2859/2000 σχετικά με το ειδικό καθεστώς αγροτών. Η Αρχή στην περίπτωση αυτή έκρινε ότι κατ' εξαίρεση και σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 5 παρ. 2 στοιχ. β΄ και δ΄ του Ν. 2472/1997 επιτρέπεται η διαβίβαση των στοιχείων αυτών, ως μορφή επεξεργασίας, χωρίς τη συγκατάθεση των υποκειμένων των δεδομένων, λόγω της ύπαρξης ρητής διάταξης νόμου, η οποία προβλέπει τον έλεγχο αυτόν και δεδομένου ότι η επεξεργασία πρόκειται να πραγματοποιηθεί από τη ΔΟΥ Λειβαδιάς στο πλαίσιο άσκησης της ελεγκτικής αρμοδιότητάς της. Παράλληλα, η Αρχή σημείωσε ότι πρέπει να τηρηθεί και η υποχρέωση της προηγούμενης ενημέρωσης των υποκειμένων των δεδομένων για τη χορήγηση αυτή, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 11 παρ. 3 του Ν. 2472/1997.

Η Αρχή, επίσης, δέχεται πληθώρα ερωτημάτων σχετικά με τη νομιμότητα της συλλογής εκκαθαριστικού σημειώματος της εφορίας ή φορολογικής δήλωσης ή/και την τήρηση αντιγράφων αυτών από δημόσιους ή ιδιωτικούς φορείς. Η Αρχή έκρινε ότι η κατάθεση των ανωτέρω στοιχείων είναι νόμιμη μόνο στις περιπτώσεις που ρητά ο νόμος το ορίζει ή όταν είναι αναγκαία για το συγκεκριμένο σκοπό επεξεργασίας, τονίζοντας ότι χωρίς την αναφορά του συγκεκριμένου υπευθύνου επεξεργασίας και την εξειδίκευση, ιδίως εκ μέρους του, του επιδιωκόμενου σκοπού της επεξεργασίας, δεν μπορεί να απαντηθεί το ζήτημα της νομιμότητας της συγκεκριμένης επεξεργασίας. Αναφορικά με τη συλλογή στοιχείων εισοδήματος γονέων από δημοτικούς παιδικούς σταθμούς, η Αρχή έκρινε ότι, εάν με την εγγραφή του τέκνου στο δημοτικό παιδικό σταθμό καθορίζεται συνακόλουθα (π.χ. βάσει νόμου) και το ύψος των διδάκτρων (τροφείων) ανάλογα με το ύψος του εισοδήματος των γονέων, ενδέχεται να νοηθούν ως αναγκαία τα δικαιολογητικά που ζητεί ο παιδικός σταθμός. Στην περίπτωση αυτή δεν υφίσταται κώλυμα εκ του Ν. 2472/1997. Ωστόσο, εάν δεν ορίζεται ρητά από διάταξη νόμου ή όταν δεν είναι απαραίτητο ενόψει του σκοπού επεξεργασίας, μπορεί, ενδεχομένως, να αρκεί η απλή επίδειξη του εκκαθαριστικού και όχι η κατάθεσή του. Επίσης, μπορεί να αρκεί κάθε πρόσφορο μέσο, λ.χ. η κατάθεση δικαιολογητικών που περιορίζονται στα απολύτως αναγκαία δεδομένα αντί της κατάθεσης του εκκαθαριστικού σημειώματος ή της φορολογικής δήλωσης που περιλαμβάνει περισσότερα δεδομένα (Γ/ΕΞ/784-1/21-05-2012).

3.2.5. Δήμοι

Η Αρχή κατά την επανεξέταση ανακληθείσας υπόθεσης που είχε κριθεί ήδη το 2007, συζήτησε εκ νέου την προσφυγή μέλους της τοπικής επιτροπής πολιτών Ιαλυσού Ρόδου κατά του προέδρου της Δημοτικής Επιχείρησης Ύδρευσης και Αποχέτευσης Ιαλυσού (ΔΕΥΑΙ), ο οποίος κατήγγειλε, αφενός, ότι ο προαναφερθείς πρόεδρος ανακοίνωνε δημοσίως προσωπικά δεδομένα του και, αφετέρου, ότι δεν είχε ικανοποιηθεί το δικαίωμα πρόσβασης.

Η Αρχή στην περίπτωση αυτή, εμμένοντας στις εκπεφρασμένες, στην προηγούμενη -ανακληθείσα- απόφαση, θέσεις της, αποφάνθηκε ότι, καθώς η προφορική και μόνον αναφορά πληροφοριών στο πλαίσιο προφορικής συζήτησης χωρίς σύνδεση με δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που τηρούνται σε διαρθρωμένο αρχείο δεν συνιστά επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, δεν έχει αρμοδιότητα να εξετάσει την καταγγελία. Εν τούτοις, έκρινε ότι η μη ικανοποίηση του δικαιώματος πρόσβασης του προσφεύγοντος συνιστά παραβίαση του άρθρου 12 του Ν. 2472/1997, που θεσπίζει απόλυτο δικαίωμα του υποκειμένου των δεδομένων και αντίστοιχη απόλυτη υποχρέωση του υπευθύνου επεξεργασίας να απαντήσει εντός αποκλειστικής προθεσμίας 15 ημερών από την υποβολή της σχετικής αίτησης. Το δικαίωμα πρόσβασης αποτελεί έκφανση του συνταγματικά κατοχυρωμένου (άρθρο 9Α Σ) δικαιώματος προστασίας των προσωπικών δεδομένων. Συνεπώς, η μη συμμόρφωση του υπευθύνου επεξεργασίας προς την υποχρέωση αυτή συνιστά ιδιαίτερα βαρεία παραβίαση του νόμου και για το λόγο αυτό επέβαλε πρόστιμο αντίστοιχο με τη βαρύτητα της παραβίασης αυτής (5.000 ευρώ) στη Δημοτική Επιχείρηση Ύδρευσης Αποχέτευσης Δήμου Ρόδου (ΔΕΥΑΡ), ως διάδοχο της καταγγελλόμενης Δημοτικής Επιχείρησης Ύδρευσης και Αποχέτευσης Ιαλυσού (ΔΕΥΑΙ). (Απόφαση 77/2012).

Ομοίως, στο συμβούλιο της Αρχής εισήχθη υπόθεση ανακληθείσας απόφασής της, που αφορούσε σε υποβληθείσα προσφυγή κατά της Δημοτικής Επιχείρησης Προστασίας και Ανάδειξης Βιομηχανικού-Αρχαιολογικού Πάρκου Αθηνών «Τεχνόπολις», η οποία μετετράπη σε Δημοτική Ανώνυμη Εταιρεία, για τη μη ικανοποίηση του δικαιώματος πρόσβασης του προσφεύγοντος σε προσωπικά του δεδομένα. Ο προσφεύγων μετά την καταγγελία της σύμβασης ανάθεσης έργου (ο νομικός χαρακτηρισμός της σύμβασης αμφισβητείται) που τον συνέδεε με τη δημοτική επιχείρηση, ζήτησε τη χορήγηση των σχετικών με την καταγγελία της σύμβασης εγγράφων, ασκώντας με τον τρόπο αυτό το δικαίωμα πρόσβασης του άρθρου 12 του Ν. 2472/1997. Η δημοτική επιχείρηση «Τεχνόπολις» είχε αρνηθεί την ικανοποίηση του δικαιώματος αυτού, ενώ δεν είχε καν διαβιβάσει τα επίμαχα

έγγραφα στην Αρχή, μολονότι είχε ακολουθήσει σχετική αλληλογραφία εκ μέρους της Αρχής, με το επιχείρημα ότι τα αιτούμενα έγγραφα δεν είχαν σχέση με το κύρος της προαναφερθείσας καταγγελίας της σύμβασης. Κατά την επανεξέταση της υπόθεσης, η «Τεχνόπολις» επανέλαβε τους ισχυρισμούς που είχε προβάλει και στην αρχική συζήτηση της υπόθεσης, υποστηρίζοντας, εξάλλου, ότι τα αιτούμενα έγγραφα δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του νόμου για την προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, καθώς ουδέποτε περιήλθαν στο αρχείο της, αλλά αντίθετα αποτελούσαν μέρος της προσωπικής αλληλογραφίας του Προέδρου της. Η Αρχή ακολουθώντας το σκεπτικό της προηγούμενης -ανακληθείσας- απόφασής της έκρινε εκ νέου ότι υφίστατο παραβίαση του δικαιώματος πρόσβασης, σημειώνοντας ότι το δικαίωμα πρόσβασης είναι ευρύτερο του δικαιώματος του άρθρ. 902 ΑΚ, υπό την έννοια ότι υφίσταται έννομο συμφέρον έστω και ηθικό του υποκειμένου των δεδομένων να λάβει γνώση των πληροφοριών που το αφορούν και που τηρεί σε αρχείο ο υπεύθυνος επεξεργασίας. Άλλωστε, η Αρχή έχει παγίως κρίνει ότι το δικαίωμα αυτό κατοχυρώνεται ειδικότερα ως υποχρέωση χορήγησης αντιγράφων και δεν περιορίζεται στην απλή επίδειξη. Για το λόγο αυτό και επειδή η δημοτική εταιρεία παρέλειψε να χορηγήσει πρόσβαση στο υποκείμενο των δεδομένων, τόσο στο πρακτικό της συνεδρίασης του διοικητικού συμβουλίου, κατά την οποία αποφασίστηκε η καταγγελία της σύμβασής του, όσο και στα έγγραφα τα οποία προσκομίστηκαν και ελήφθησαν υπόψη κατά τη συνεδρίαση αυτή, καθώς και επειδή ακολούθησε παρελκυστική πολιτική απέναντι στην Αρχή, η Αρχή επέβαλε τη διοικητική ποινή του χρηματικού προστίμου ύψους πέντε χιλιάδων (5.000) ευρώ στην εταιρεία. (Απόφαση 166/2012).

Εξάλλου, ο Οργανισμός Αθλητισμού Πολιτισμού & Παιδικής Αγωγής του Δήμου Βάρης, Βούλας, Βουλιαγμένης ζήτησε τη γνώμη της Αρχής προκειμένου να ανταποκριθεί σε αίτημα τρίτου για χορήγηση αντιγράφων των φακέλων με τα δικαιολογητικά όλων των παιδιών που έγιναν δεκτά στους παιδικούς σταθμούς του δήμου. Η αιτούσα ζητούσε από το δήμο τα αντίγραφα αυτά, προκειμένου να προσβάλει τη σχετική απόφαση του δήμου, βάσει της οποίας, το παιδί της δεν είχε συμπεριληφθεί στην τελική λίστα των ονομάτων των παιδιών που θα φιλοξενούνταν στους βρεφονηπιακούς σταθμούς του δήμου, μολονότι, κατά τους ισχυρισμούς της, πληρούσε τα κριτήρια. Η Αρχή κρίνοντας ότι συνέτρεχε στο πρόσωπο της αιτούσας η ύπαρξη υπέρτερου έννομου συμφέροντος, ήτοι το δικαίωμα να ασκήσει τα εκ του νόμου δικαιώματα της προσβολής της σχετικής απόφασης του δήμου περί απόρριψης της αίτησης εγγραφής του τέκνου της στους παιδικούς σταθμούς, προχώρησε στην έκδοση άδειας προς το δήμο, ώστε να δοθεί πρόσβαση στην αιτούσα στα στοιχεία που ελήφθησαν υπόψη για τη διαμόρφωση της προαναφερθείσας τελικής λίστας. Η δε παρεχόμενη πρόσβαση περιελάμβανε την πρόσβαση και σε ευαίσθητα δεδομένα των παιδιών που έγιναν δεκτά στους βρεφονηπιακούς σταθμούς, καθώς και φορολογικά στοιχεία που περιέχονταν στους φακέλους των δικαιολογητικών, τα οποία, όμως, δεν ενέπιπταν στο φορολογικό απόρρητο. (Απόφαση 144/2012).

3.2.6. Παιδεία και έρευνα

3.2.6.1. Πρόσβαση για ερευνητικούς σκοπούς

Το άρθρο 7 παρ. 2 στοιχ. στ΄ του Ν. 2472/1997 ρητά προβλέπει τη δυνατότητα επεξεργασίας ευαίσθητων δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και χωρίς τη συγκατάθεση του υποκειμένου τους, εάν η επεξεργασία πραγματοποιείται για ερευνητικούς και επιστημονικούς αποκλειστικά σκοπούς, υπό τις προϋποθέσεις: α) της τήρησης της ανωνυμίας και β) της λήψης των απαραίτητων μέτρων για την προστασία των δικαιωμάτων των υποκειμένων των δεδομένων.

Η Αρχή χορηγεί ανάλογη άδεια στον υπεύθυνο επεξεργασίας για την επεξεργασία ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων για επιστημονικούς/ερευνητικούς σκοπούς, επιτρέποντας την πρόσβαση του ερευνητή στο σχετικό αρχείο με τους εξής όρους: α) η πρόσβαση στο αρχείο των ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων να γίνεται στο χώρο τήρησής τους, β) ο ερευνητής να εξάγει μόνο τα δεδομένα που, κατά την επιστημονική του κρίση, είναι απαραίτητα για την ολοκλήρωση της μελέτης του, να καταγράφει μόνο το ιστορικό της υπόθεσης και όχι τα στοιχεία που ταυτοποιούν το ιστορικό με συγκεκριμένα πρόσωπα, να εξάγει τα στοιχεία σε ανώνυμη μορφή και να τηρεί την ανωνυμοποίηση σε κάθε μεταγενέστερη χρήση των δεδομένων. Ανάλογα ισχύουν και στην περίπτωση της ιστορικής έρευνας, όταν ο ιστορικός ερευνητής ζητά την πρόσβαση σε αρχείο, το οποίο περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, και ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα. Όπως έχει κρίνει η Αρχή, «στην περίπτωση της ιστορικής έρευνας, όταν αυτή αφορά επαρκώς εξατομικευμένα πρόσωπα της ιστορίας που βρίσκονται ακόμα εν ζωή, θα πρέπει ο ερευνητής, με μέριμνα του υπευθύνου επεξεργασίας, να λαμβάνει προηγουμένως τη σχετική άδεια της Αρχής». Οπότε η Αρχή χορηγεί τη σχετική άδεια προς τον υπεύθυνο επεξεργασίας του αρχείου, από τον οποίο ζητά ο ερευνητής την πρόσβαση προς εκπλήρωση του ερευνητικού του σκοπού, «υπό τον όρο ότι θα τηρηθεί η ανωνυμία των προσώπων στα οποία αναφέρονται τα αιτούμενα στοιχεία, ώστε να αποφευχθεί κάθε δυνατότητα ταυτοποίησης», σε κάθε περίπτωση, δηλαδή, με τήρηση της ανωνυμίας κατά τη δημοσιοποίηση των πορισμάτων της σχετικής έρευνας.

Η Αρχή με μια σειρά αποφάσεών της χορήγησε σε ερευνητές την προβλεπόμενη στις προαναφερόμενες διατάξεις του άρθρου 7 παρ. 2 στοιχ. στ΄ του Ν. 2472/1997 άδεια επεξεργασίας ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων για επιστημονικούς και ερευνητικούς σκοπούς.

Ειδικότερα, η Αρχή με τις αποφάσεις της 1/2012 και 3/2012 χορήγησε άδεια στο Εφετείο Θεσσαλονίκης και το Αναθεωρητικό Δικαστήριο να επιτρέψουν την πρόσβαση ερευνητών στα αρχεία τους για την πραγματοποίηση ιστορικής-επιστημονικής έρευνας, υπό τους όρους που αναφέρονται παραπάνω.

Επίσης, η Αρχή με τις αποφάσεις της 34/2012 και 143/2012 χορήγησε άδεια στο Στρατοδικείο Αθηνών προκειμένου να επιτρέψει την πρόσβαση σε ερευνητές στο αρχείο των δικαστικών του αποφάσεων, στην πρώτη περίπτωση αναφορικά με το ζήτημα της σεξουαλικής παρενόχλησης και στη δεύτερη περίπτωση αναφορικά με τις υποθέσεις των Εκτάκτων Στρατοδικείων κατά τα έτη 1946-1951, για το σκοπό της επιστημονικής έρευνας και μελέτης με τους ίδιους ανωτέρω αναφερομενους όρους. Ακόμη, αντίστοιχη άδεια χορήγησε η Αρχή α) με την απόφασή της 96/2012 στην Δ/νση Εφέδρων Πο-

λεμιστών Αγωνιστών Θυμάτων και Αναπήρων Πολέμου του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας προκειμένου να επιτρέψει την πρόσβαση στο τηρούμενο αρχείο της σε τρεις ερευνητές, συνεργαζομένους με το Ίδρυμα της Βουλής των Ελλήνων, στο πλαίσιο έρευνας για συγγραφή μελέτης, και β) με την απόφαση 106/2012, στην υπηρεσία στρατιωτικών αρχείων του Γενικού Επιτελείου Στρατού προκειμένου να επιτρέψει την πρόσβαση στο αρχείο που τηρεί σε ερευνήτρια στο πλαίσιο επιστημονικής έρευνας.

Επίσης, η Αρχή με τις 2/2012 και 93/2012 αποφάσεις της χορήγησε αντίστοιχες άδειες στο Δήμο Ηρακλείου Κρήτης και στο Δήμο Λεχαινών Ηλείας να επιτρέψουν την πρόσβαση ερευνητών στα ληξιαρχικά βιβλία του Ληξιαρχείου Ηρακλείου και στις ληξιαρχικές πράξεις γεννήσεων και θανάτων του Δήμου Λεχαινών για ερευνητικούς σκοπούς.

Τέλος, η Αρχή με την απόφαση 113/2012 χορήγησε άδεια στο Δημοτικό Βρεφοκομείο Αθηνών προκειμένου να επιτρέψει την πρόσβαση σε ερευνήτρια στο Αρχείο Έκθετων Βρεφών του Δημοτικού Βρεφοκομείου Αθηνών των ετών 1870-1950, στο πλαίσιο ερευνητικού της έργου, με αντικείμενο την κοινωνική ιστορία της Αθήνας κατά την ως άνω περίοδο και με τους ίδιους όρους που παραπάνω αναφέρθηκαν.

3.2.6.2. Διαχείριση δεδομένων εκπαιδευομένων

Η Αρχή, στο πλαίσιο της ανωτέρω θεματικής, εξέτασε το ζήτημα της επεξεργασίας των δεδομένων οροθετικών μαθητών από τις σχολικές μονάδες φοίτησής τους και κατέληξε στα εξής:

Όσον αφορά τη νομιμότητα της επεξεργασίας των δεδομένων των οροθετικών μαθητών και ενδεχομένως και των γονέων τους από τη σχολική μονάδα, αυτή προϋποθέτει τη συνδρομή μιας ή περισσοτέρων από τις προϋποθέσεις νομιμότητας που προβλέπει το άρθρο 7 του Ν. 2472/1997, καθώς και την προηγούμενη εκπλήρωση των σχετικών υποχρεώσεων των υπευθύνων επεξεργασίας και ειδικότερα των υποχρεώσεων γνωστοποίησης στην Αρχή και λήψης αδείας για επεξεργασία ευαίσθητων δεδομένων υγείας. Όσον αφορά τη νομιμότητα της συλλογής των σχετικών πληροφοριών, τα τηρούμενα δεδομένα που αφορούν την οροθετικότητα πρέπει να συλλέγονται νομίμως. Εφόσον η σχετική πληροφορία αντλείται είτε από τον ίδιο το μαθητή ή τους γονείς ή κηδεμόνες του, η σχετική επεξεργασία γίνεται με τη συγκατάθεσή τους. Πρόβλημα τίθεται, όταν η πληροφορία αντλείται από τον κοινωνικό περίγυρο του οροθετικού μαθητή. Στην περίπτωση αυτή θα πρέπει να γίνεται δεκτό ότι, καταρχάς, η πληροφορία δεν μπορεί να τηρηθεί αν προηγουμένως δεν επιβεβαιωθεί. Μετά την επιβεβαίωση και, αφού ενημερωθεί ο μαθητής ή οι γονείς ή κηδεμόνες του, θα πρέπει να γίνεται δεκτό ότι η τήρηση του σχετικού δεδομένου επιτρέπεται για λόγους προστασίας της δημόσιας υγείας (άρθρο 7 παρ. 2 περ. ε στοιχ. γγ του Ν. 2472/1997). Υποχρεωτική υποβολή των μαθητών σε εξέταση για οροθετικότητα δεν μπορεί κατ' αρχήν να συζητηθεί, καθώς αυτό θα συνιστούσε παράνομη επεξεργασία ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων υγείας, στο μέτρο που δεν υπάρχει σχετική υποχρέωση από το νόμο. Όσον αφορά την ενημέρωση των παραγόντων που εργάζονται ή φοιτούν στη σχολική μονάδα και ενδεχομένως των προσώπων του άμεσου οικογενειακού τους περιβάλλοντος, ο σχολίατρος έχει υποχρέωση να ενημερώνει το διευθυντή της σχολικής μονάδας για τυχόν προβλήματα υγείας μαθητών που επηρεάζουν τη σχολική ζωή και τη λειτουργία της μονάδας. Στην ειδικότερη περίπτωση των οροθετικών μαθητών θα πρέπει να εξετασθεί επίσης η δυνατότητα του διευθυντή του σχολείου να ενημερώνει μέλη της σχολικής κοινότητας για το σκοπό είτε προστασίας της υγείας τους είτε για λόγους ιατρικής ή ψυχολογικής στήριξης των οροθετικών μαθητών. Στο μέτρο που οι οροθετικοί μαθητές έχουν δώσει τη συγκατάθεσή τους, η ενημέρωση αυτή είναι νόμιμη. Σε κάθε άλλη περίπτωση ο διευθυντής του σχολείου θα πρέπει να εξετάζει με ιδιαίτερη προσοχή όλες τις συνθήκες κάθε περίπτωσης ξεχωριστά, και, ενδεχομένως, σε συνεργασία με το σχολίατρο ή το σχολικό ψυχολόγο, ώστε η όποια ενημέρωση προς τρίτους να περιορίζεται στα απολύτως απαραίτητα πρόσωπα και με μοναδικό γνώμονα τη στήριξη των οροθετικών μαθητών και την προστασία της υγείας των μελών της σχολικής κοινότητας, χωρίς να θίγεται η προσωπικότητα και το δικαίωμα των οροθετικών μαθητών στην προστασία των προσωπικών τους δεδομένων, στην ισότιμη συμμετοχή στη ζωή της σχολικής κοινότητας, στην εκπαιδευτική διαδικασία και στην ανάπτυξη της προσωπικότητάς τους (Γ/ΕΞ/2301-1/7.12.2012).

Επίσης, η Αρχή απαντώντας σε ερώτημα σχολείου σχετικά με τη διαβίβαση στοιχείων μαθητών με ειδικές ανάγκες στη Διεύθυνση Σχολικής Μέριμνας του Δήμου Αθηναίων για την οργάνωση της μετακίνησής τους στα σχολεία, έκρινε ότι η διαβίβαση αυτή είναι νόμιμη και δεν προσκρούει στις διατάξεις του Ν. 2472/1997 (άρθρο 5 παρ. 2 στοιχ. β΄ ή 7Α παρ. 1 στοιχ. α΄, ανάλογα εάν πρόκειται για απλά ή για ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα), με την προϋπόθεση η Δ/νση της σχολικής μονάδας να ενημερώσει προηγουμένως τους γονείς, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 11 παρ. 3 του Ν. 2472/1997, ως νομίμους αντιπροσώπους, ή τους ίδιους τους μαθητές, εφόσον είναι ενήλικοι, για τη διαβίβαση αυτή (Γ/ΕΞ/389-1/25.1.2012).

Ακόμη, η Αρχή με την απόφασή της 35/2012 χορήγησε άδεια στο Εθνικό Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών να επιτρέψει σε υποψήφιο που δεν επελέγη την πρόσβαση σε ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα συνυποψήφιου για μετεγγραφή για λόγους υγείας, ώστε να του χορηγηθούν αντίγραφα των αποφάσεων της Γενικής Συνέλευσης, αντίγραφα των πρακτικών που τηρήθηκαν, καθώς και αντίγραφα όλων των εγγράφων που ελήφθησαν υπόψη από το Τμήμα Χημείας του Πανεπιστημίου για τη λήψη της απόφασής του προκειμένου ο υποψήφιος να ασκήσει τα εκ του νόμου δικαιώματά του για τη δικαστική προσβολή της σχετικής απόφασης επιλογής, αφού προηγουμένως ενημερωθούν τα υποκείμενα των δεδομένων για τη διαβίβαση αυτή.

Η Αρχή, επίσης, ασχολήθηκε με το ζήτημα της ανάρτησης βαθμολογιών φοιτητών στο διαδίκτυο, και έκρινε ότι σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας και αναγκαιότητας, που προβλέπονται στο άρθρο 4 του Ν. 2472/1997, μπορούν να αναρτώνται μόνον οι αριθμοί μητρώου των φοιτητών και όχι άλλα στοιχεία, όπως το ονοματεπώνυμο ή το πατρώνυμό τους, λόγω του ότι αυτά είναι δυσανάλογα του επιδιωκόμενου σκοπού επεξεργασίας, ο οποίος στη συγκεκριμένη περίπτωση είναι η ενημέρωση των φοιτητών για ζητήματα σχετικά με μαθήματα που παρακολουθούν (Γ/ΕΞ/7046/2.11.2012).

Τέλος, η Αρχή χορήγησε στο Υπουργείο Παιδείας,

Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων δύο άδειες επεξεργασίας ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων. Η πρώτη αφορούσε την επεξεργασία ευαίσθητων δεδομένων μαθητών της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης από περιοχές με χαμηλούς εκπαιδευτικούς και κοινωνικοοικονομικούς δείκτες, μέσω της εισαγωγής του θεσμού των Ζωνών Εκπαιδευτικής Προτεραιότητας (ΖΕΠ), και ειδικότερα τη συλλογή και επεξεργασία των δεδομένων φυλετικής ή εθνικής προέλευσης, θρησκευτικών πεποιθήσεων, φιλοσοφικών πεποιθήσεων, υγείας και κοινωνικής πρόνοιας των μαθητών αυτών των περιοχών από ψυχολόγους, κοινωνικούς λειτουργούς και επιστημονικούς συνεργάτες που συμμετέχουν στο επιχειρησιακό πρόγραμμα του ΕΣΠΑ 2007-2013 «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», το οποίο αποσκοπεί στην ισότιμη ένταξη των μαθητών αυτών στο εκπαιδευτικό σύστημα.

Η δεύτερη άδεια αφορούσε την επεξεργασία ευαίσθητων δεδομένων υγείας αποφοίτων ΑμεΑ, που πρόκειται να συμμετέχουν στο πρόγραμμα του ΕΣΠΑ μαθητείας αποφοίτων τεχνικής εκπαίδευσης για απόκτηση επαγγελματικής εμπειρίας, το οποίο έχει ως σκοπό τη χορήγηση υποτροφιών σε απόφοιτους τεχνικής εκπαίδευσης-δημοσίων ΕΠΑΛ-ΕΠΑΣ (Επαγγελματικά Λύκεια-Επαγγελματικές Σχολές) και αντίστοιχων δομών της Ειδικής Αγωγής του Υπουργείου για την απόκτηση επαγγελματικής εμπειρίας μέσω μαθητείας 2-6 μηνών σε επιχειρήσεις, σχετικές με τις σπουδές των αποφοίτων, ώστε να ενισχυθούν οι γνώσεις και δεξιότητές τους και να καταστεί ευκολότερη η είσοδός τους στην αγορά εργασίας.

3.2.6.3. Διοικητικός έλεγχος συστημάτων e-school, e-datacenter και υπηρεσίας δελτίου ειδικού εισιτηρίου/ακαδημαϊκής ταυτότητας

Η Αρχή πραγματοποίησε, στο τέλος του 2011, διοικητικό έλεγχο στα πληροφοριακά συστήματα e-school και e-datacenter, καθώς και στο σύστημα της Ηλεκτρονικής Υπηρεσίας Έκδοσης Δελτίου Ειδικού Εισιτηρίου, νυν Ηλεκτρονικής Υπηρεσίας Απόκτησης Ακαδημαϊκής Ταυτότητας (εφεξής υπηρεσία δελτίου ειδικού εισιτηρίου/ακαδημαϊκής ταυτότητας) του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων, Πολιτισμού και Αθλητισμού (εφεξής ΥΠΑΙΘΠΑ), ο οποίος συνεχίστηκε και ολοκληρώθηκε το 2012.

Ο έλεγχος εστιάστηκε στην προστασία και ασφάλεια των προσωπικών δεδομένων που τηρούνται στα παραπάνω συστήματα, τα οποία αναπτύχθηκαν προκειμένου να επιτρέψουν την κεντρική διαχείριση, βελτίωση και έλεγχο ήδη παρεχόμενων υπηρεσιών. Βασικό χαρακτηριστικό τους αποτελεί η συγκέντρωση των προσωπικών δεδομένων που αποτελούν αντικείμενο της επεξεργασίας σε αντίστοιχες κεντρικές βάσεις δεδομένων, στις οποίες έχουν απομακρυσμένη πρόσβαση οι αρμόδιοι εμπλεκόμενοι φορείς, όπως οι σχολικές μονάδες, οι διευθύνσεις πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και οι γραμματείες των πανεπιστημίων της χώρας μέσω σχετικών διαδικτυακών (web-based) εφαρμογών. Οι κεντρικές βάσεις δεδομένων φιλοξενούνται σε κέντρα υπολογιστών που βρίσκονται στους χώρους του ΥΠΑΙΘΠΑ.

Τα συστήματα e-school και e-datacenter βασίζονται στην υποδομή του Πανελλήνιου Σχολικού Δικτύου, μέσω του οποίου διασυνδέονται οι σχολικές και διοικητικές μονάδες εκπαίδευσης σε ένα ενδοδίκτυο (intranet) και αποκτούν πρόσβαση στο διαδίκτυο (internet). Την ανάπτυξη και διαχείρισή τους έχει αναλάβει η εκτελούσα την επεξεργασία εταιρεία «ΕΠΑΦΟΣ Συστήματα Πληροφορικής ΕΠΕ».

Την ανάπτυξη και διαχείριση της υπηρεσίας δελτίου ειδικού εισιτηρίου/ακαδημαϊκής ταυτότητας έχει αναλάβει για λογαριασμό του ΥΠΑΙΘΠΑ το Εθνικό Ίδρυμα Έρευνας και Τεχνολογίας ΑΕ (ΕΔΕΤ ΑΕ).

Σύστημα e-school

Η ανάπτυξη του συστήματος e-school αποσκοπεί στον εκσυγχρονισμό του τρόπου λειτουργίας των σχολικών μονάδων, μέσω της παροχής υπηρεσιών γραμματειακής υποστήριξης, καθώς και στην έγκυρη και έγκαιρη πληροφόρηση των διοικητικών υπηρεσιών του ΥΠΑΙΘΠΑ για τις ανάγκες και τη λειτουργία των σχολικών μονάδων της χώρας.

Η κάθε σχολική μονάδα καταχωρεί τα στοιχεία των μαθητών της και του εκπαιδευτικού της προσωπικού στο σύστημα e-school, με χρήση της διαδικτυακής εφαρμογής της γραμματειακής υποστήριξης. Η καταχώριση των στοιχείων πραγματοποιείται στην τοπική βάση δεδομένων που είναι εγκατεστημένη σε κάθε σχολική μονάδα, από τους αρμόδιους εκπαιδευτικούς της σχολικής αυτής μονάδας, που αποτελούν χρήστες του συστήματος.

Στο εν λόγω σύστημα καταχωρούνται τα στοιχεία ταυτότητας των μαθητών και των γονέων-κηδεμόνων τους, τα στοιχεία κατοικίας (διεύθυνση) και επικοινωνίας, οι βαθμολογίες, οι απουσίες, οι ποινές, οι ηθικές αμοιβές, η διαγωγή, οι μετεγγραφές, το θρήσκευμα και δεδομένα που αφορούν την υγεία των μαθητών, ειδικά αυτά που σχετίζονται με μαθησιακές δυσκολίες και αναπηρίες. Όσον αφορά στο εκπαιδευτικό προσωπικό της σχολικής μονάδας, καταχωρούνται μόνο τα στοιχεία των αρμόδιων εκπαιδευτικών που αποτελούν χρήστες του συστήματος e-school, παρότι το σύστημα διαθέτει λειτουργικότητα για τη δημιουργία μητρώου εκπαιδευτικών της σχολικής μονάδας, επειδή λειτουργεί το κατωτέρω περιγραφόμενο σύστημα e-datacenter, το οποίο περιλαμβάνει πλήρες μητρώο των εκπαιδευτικών της χώρας.

Τα νέα, κάθε φορά, στοιχεία που καταχωρούνται στην τοπική βάση μεταφέρονται στην κεντρική βάση δεδομένων, μέσω της διαδικασίας του συγχρονισμού της κεντρικής βάσης με την εκάστοτε τοπική. Στην κεντρική βάση δεδομένων αποθηκεύονται τα στοιχεία των μαθητών και των επιφορτισμένων με τη διαχείριση του συστήματος e-school εκπαιδευτικών των σχολικών μονάδων της χώρας, δημόσιων και ιδιωτικών σχολείων.

Κάθε σχολική μονάδα έχει πρόσβαση μόνο στα στοιχεία των μαθητών και των εκπαιδευτικών της. Σε περίπτωση μετεγγραφής μαθητών, μεταφέρονται από την κεντρική βάση δεδομένων στην αντίστοιχη τοπική, τα στοιχεία της προηγούμενης σχολικής χρονιάς του μαθητή που μετεγγράφηκε.

Σύστημα e-datacenter

Η ανάπτυξη του συστήματος e-datacenter έχει ως στόχο τη δημιουργία ενός ενοποιημένου κεντρικού πληροφοριακού συστήματος διαχείρισης δεδομένων προσωπικού, εκπαιδευτικού και διοικητικού, εγγράφων και διοικητικών μονάδων του ΥΠΑΙΘΠΑ, το οποίο επικοινωνεί με υφιστάμενα πληροφοριακά συστήματα (ΟΠΣΥΔ, ΔΙΠΟΔΕ κ.λπ.) που περιέχουν κοινά δεδομένα.

Οι χρήστες των διοικητικών μονάδων εκπαίδευσης, ήτοι: Περιφερειακές Διευθύνσεις, Διευθύνσεις και Γραφεία Α΄/θμιας και Β΄/θμιας Εκπαίδευσης, Γραφεία Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και τα Κέντρα Διαφοροδιάγνωσης, Διάγνωσης και Υποστήριξης (ΚΕΔΔΥ) καταχωρούν και ενημερώνουν, με χρήση της σχετικής διαδικτυακής εφαρμογής, το σύστημα e-datacenter με τα στοιχεία που αφορούν το εκπαιδευτικό και διοικητικό προσωπικό που έχουν υπό την ευθύνη τους οι μονάδες αυτές. Καταχωρούνται στοιχεία ταυτότητας και επικοινωνίας του εκπαιδευτικού ή του διοικητικού υπαλλήλου, οικογενειακής κατάστασης, σπουδών, αξιοσημείωτου έργου, ηθικών αμοιβών, ποινών, αδειών, υπηρετήσεων, μετατάξεων, μεταθέσεων, αποσπάσεων, ειδικών εκπαιδευτικών ή διοικητικών καθηκόντων. Στοιχεία υγείας του εργαζομένου, καθώς και της συζύγου και των τέκνων του, καταχωρούνται, εφόσον υπάρχουν, στην περίπτωση που αποτελούν κριτήρια μετάθεσης.

Κάθε διοικητική μονάδα εκπαίδευσης έχει πρόσβαση μόνο στα στοιχεία του προσωπικού των μονάδων που εποπτεύει. Πρόσβαση στο σύστημα e-datacenter έχουν και οι υπάλληλοι των τμημάτων της Κεντρικής Υπηρεσίας του ΥΠΑΙΘΠΑ που εμπλέκονται σε θέματα σχετικά με τη διαχείριση του προσωπικού και των διοικητικών μονάδων του Υπουργείου, προκειμένου για την επιτέλεση των διοικητικών τους καθηκόντων, όπως τα τμήματα προσωπικού, διορισμών, μεταθέσεων, διοικητικών υποθέσεων διευθύνσεων Α΄/θμιας, Β΄/θμιας και εκκλησιαστικής εκπαίδευσης, ειδικής αγωγής, οικονομικής υποστήριξης και ανάπτυξης σχετικών εφαρμογών.

Υπηρεσία δελτίου ειδικού εισιτηρίου/ακαδημαϊκής ταυτότητας

Σύμφωνα με την υπ' αριθμ. Φ.5/114196/Β3/4-10-2011 ΚΥΑ, η διαδικασία για την αίτηση και έκδοση δελτίου ειδικού εισιτηρίου από το ακαδημαϊκό έτος 2011-2012 και μετά γίνεται αποκλειστικά και μόνο ηλεκτρονικά, μέσω υπηρεσίας κεντρικού πληροφοριακού συστήματος, η οποία παρέχεται από το ΥΠΑΙΘΠΑ και τον ΟΑΣΑ, με την τεχνική υποστήριξη του ΕΔΕΤ ΑΕ. Μετά την τροποποίηση της ως άνω ΚΥΑ από την υπ' αριθμ. Φ.593259/Β3/27-8-2012 ΚΥΑ, το σύστημα ονομάζεται Ηλεκτρονική Υπηρεσία Απόκτησης Ακαδημαϊκής Ταυτότητας και χρησιμοποιείται για την αίτηση και έκδοση ακαδημαϊκής ταυτότητας, η οποία έχει ισχύ για όσα έτη διαρκεί η φοιτητική ιδιότητα και στην οποία αναγράφεται η περίοδος ισχύος του δικαιώματος φοιτητικού εισιτηρίου. Η υπηρεσία παρέχεται μέσω της ηλεκτρονικής διεύθυνσης https://submit-paso.minedu.gov.gr ή https://submit-academicid.minedu.gov.gr/

Για τη λειτουργία του συστήματος της παραπάνω υπηρεσίας δημιουργήθηκε κεντρική βάση δεδομένων, στην οποία καταχωρούνται τα προσωπικά δεδομένα των φοιτητών της χώρας, που είναι απαραίτητα για την έκδοση δελτίου ειδικού εισιτηρίου (νυν ακαδημαϊκής ταυτότητας), καθώς και διαδικτυακή εφαρμογή για την πρόσβαση των φοιτητών και των υπαλλήλων των γραμματειών των πανεπιστημίων στο εν λόγω σύστημα. Τα στοιχεία των προπτυχιακών φοιτητών αντλούνται ηλεκτρονικά από τους αντίστοιχους καταλόγους χρηστών των ιδρυμάτων τους, ΑΕΙ και ΤΕΙ, μέσω ειδικού πρωτοκόλλου (shibboleth), το οποίο χρησιμοποιείται για την αυθεντικοποιήσή τους και στη συνέχεια συμπληρώνονται από τους φοιτητές (φωτογραφία, διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, αριθμός κινητού τηλεφώνου). Το σύνολο των στοιχείων των μεταπτυχιακών και διδακτορικών φοιτητών καταχωρούνται στο σύστημα από τους ίδιους, συμπεριλαμβανομένων του ονόματος χρήστη και του κωδικού πρόσβασης. Τα στοιχεία των φοιτητών ελέγχονται από τις γραμματείες των οικείων ιδρυμάτων πριν από την έκδοση του δελτίου ειδικού εισιτηρίου (νυν ακαδημαϊκής ταυτότητας).

Στα στοιχεία των φοιτητών περιλαμβάνονται το ονοματεπώνυμο, το ίδρυμα, η σχολή, το τμήμα, ο αριθμός μητρώου, το αναγνωριστικό χρήστη, ο αριθμός ταυτότητας ή διαβατηρίου, το εξάμηνο φοίτησης, η ταχυδρομική διεύθυνση, η διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, ο αριθμός κινητού τηλέφωνου, μήνας/έτος εισαγωγής, τίτλος σπουδών και η φωτογραφία τους. Οι φοιτητές έχουν δικαίωμα πρόσβασης στα δεδομένα τους και οι γραμματείες στα δεδομένα των φοιτητών του οικείου ιδρύματος.

Πορίσματα του διοικητικού ελέγχου

Το πόρισμα του διοικητικού ελέγχου των συστημάτων e-school και e-datacenter εγκρίθηκε με την υπ' αριθμ. 187/2012 απόφαση της Αρχής και το πόρισμα της υπηρεσίας δελτίου ειδικού εισιτηρίου/ακαδημαϊκής ταυτότητας με την υπ' αριθμ. 27/2013 απόφαση.

Στα πορίσματα παρουσιάζονται τα ευρήματα της Αρχής σχετικά με ελλείψεις που εντοπίστηκαν στα μέτρα ασφαλείας (οργανωτικά, τεχνικά και φυσικής ασφάλειας) και προστασίας προσωπικών δεδομένων, καθώς και οι προτεινόμενες συστάσεις για την αντιμετώπιση των κινδύνων που δημιουργούνται. Ειδικότερα, οι τομείς του ελέγχου που πραγματοποίησε η Αρχή περιλαμβάνουν τα εξής: α) οργανωτικά μέτρα ασφαλείας ήτοι πολιτική και σχέδιο ασφάλειας, υπεύθυνος ασφαλείας, δέσμευση εμπιστευτικότητας του προσωπικού, διαχείριση περιστατικών παραβίασης προσωπικών δεδομένων, σχέδιο ανάκαμψης από καταστροφές, διαδικασίες ελέγχου ευπαθειών, διαδικασίες καταστροφής δεδομένων ή/και υλικού/εξοπλισμού, διαχείριση αλλαγών, εκτελούντες την επεξεργασία, β) τεχνικά μέτρα ασφαλείας ήτοι ασφάλεια επικοινωνιών, διαχείριση χρηστών και δικαιωμάτων πρόσβασης, αρχεία καταγραφής ενεργειών και κρίσιμων συμβάντων ασφαλείας, αντίγραφα ασφαλείας, ασφάλεια υπολογιστών, γ) μέτρα φυσικής ασφάλειας, ήτοι φυσική ασφάλεια κέντρου υπολογιστών και κτιρίου, ασφάλεια φυσικού αρχείου, δ) υποχρεώσεις του υπευθύνου επεξεργασίας που απορρέουν από το Ν. 2472/1997, ήτοι γνωστοποίηση της επεξεργασίας και ικανοποίηση των δικαιωμάτων ενημέρωσης, πρόσβασης και αντίρρησης.

Όσον αφορά τα συστήματα e-school και e-datacenter, η Αρχή διαπίστωσε ότι εφαρμόζονται οργανωτικά και τεχνικά μέτρα για την προστασία των προσωπικών δεδομένων που αποτελούν αντικείμενο της επεξεργασίας και εντόπισε ελλείψεις, κυρίως, ως προς την επαρκή τεκμηρίωση των εφαρμοζόμενων μέτρων ασφαλείας και τη συστηματική επίβλεψή τους. Όσον αφορά την υπηρεσία δελτίου ειδικού εισιτηρίου/ακαδημαϊκής ταυτότητας, η Αρχή διαπίστωσε τη γενικά ικανοποιητική εφαρμογή οργανωτικών και τεχνικών μέτρων, καθώς και μέτρων φυσικής ασφάλειας.

3.2.7. Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση και Ηλεκτρονική Ταυτοποίηση

3.2.7.1. Πρόγραμμα «Διαύγεια»

Η Αρχή συνέχισε να δέχεται και κατά το 2012 σημαντικό αριθμό ερωτημάτων και καταγγελιών που αφο-

ρούσαν στην εφαρμογή του Ν. 3861/2010 (πρόγραμμα «Διαύγεια»), ο οποίος, αποσκοπώντας στην ενίσχυση της διαφάνειας της κυβερνητικής και διοικητικής λειτουργίας και δράσης, προβλέπει την ανάρτηση στο διαδίκτυο των νομοθετικών και διοικητικών πράξεων, τις οποίες απαριθμεί αποκλειστικά.

Από τη διετή εφαρμογή του νόμου για το πρόγραμμα «Διαύγεια» προέκυψε ότι ορισμένες πρακτικές της Διοίκησης δεν είναι σύμφωνες με το Ν. 2472/1997 για την προστασία των προσωπικών δεδομένων, καθώς επίσης και ότι το νομοθετικό πλαίσιο χρήζει συμπλήρωσης/αναθεώρησης, προκειμένου να είναι σύμφωνο με τις θεμελιώδεις αρχές της προστασίας των προσωπικών δεδομένων, όπως αυτές κατοχυρώνονται στο άρθρο 9Α του Συντάγματος. Για το λόγο αυτό η Αρχή απέστειλε στο Υπουργείο Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης έγγραφο (Γ/ΕΞ/5209/30-07-2012) με τις σχετικές παρατηρήσεις της, καλώντας ταυτόχρονα το Υπουργείο να της γνωρίσει σε ποιες ενέργειες προτίθεται να προβεί, προκειμένου να περιοριστούν, κατά το δυνατό, τα προβλήματα που έχουν ανακύψει από τη διετή σχεδόν εφαρμογή του Ν. 3861/2010. Οι παρατηρήσεις της Αρχής συνοψίζονται στα παρακάτω:

Επισημαίνεται ότι, παρά την πρόβλεψη του άρθρου 5 παρ. 1 του Ν. 3861/2010 (που απαγορεύει την ανάρτηση ευαίσθητων δεδομένων), παρατηρείται ανάρτηση πράξεων στο «πρόγραμμα Διαύγεια», οι οποίες περιέχουν ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα, καθώς επίσης και πράξεων που δεν είναι αναρτητέες.

Παρατηρείται ότι, λόγω της έλλειψης πρόβλεψης σχετικά με τη χρονική διάρκεια της ανάρτησης, οι πράξεις των διοικητικών οργάνων που περιέχουν προσωπικά δεδομένα, παραμένουν αναρτημένες στο διαδίκτυο για αόριστο χρονικό διάστημα.

Επισημαίνεται ότι η γενική επιφύλαξη υπέρ της νομοθεσίας για την προστασία των προσωπικών δεδομένων, που περιέχεται στη διάταξη του άρθρου 5 παρ. 1 του Ν. 3861/2010, δημιουργεί ζητήματα, καθώς, λόγω της διατύπωσής της, δημιουργείται η εντύπωση ότι τα διοικητικά όργανα τα οποία καλούνται να εφαρμόσουν τη σχετική διάταξη θα πρέπει να κρίνουν ad hoc εάν η ανάρτηση μιας συγκεκριμένης πράξης είναι σύμφωνη με τις διατάξεις περί προστασίας των προσωπικών δεδομένων. Η Αρχή επανέλαβε ότι η ανάρτηση στο διαδίκτυο των πράξεων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του Ν. 3861/2010 καταρχήν δεν εμποδίζεται από τη νομοθεσία περί προσωπικών δεδομένων, εφόσον οι εν λόγω πράξεις δεν περιέχουν ευαίσθητα δεδομένα, καθώς πρόκειται για επεξεργασία δεδομένων που προβλέπεται σε νόμο και συνεπώς συντρέχουν οι προϋποθέσεις εφαρμογής της διάταξης του άρθρου 5 παρ. 2 στοιχ. β΄ του Ν. 2472/1997. Επισήμανε, όμως, ότι σε κάθε περίπτωση θα πρέπει να εξετάζεται και η τήρηση της αρχής της αναλογικότητας, όπως αυτή κατοχυρώνεται στο άρθρο 25 του Συντάγματος, και ως εκ τούτου περιπτώσεις πρόδηλης παράβασης της εν λόγω αρχής, όπως η ανάρτηση του αριθμού φορολογικού μητρώου, του αριθμού του δελτίου αστυνομικής ταυτότητας και του τραπεζικού λογαριασμού, που περιέχονται στα χρηματικά εντάλματα πληρωμής ή σε άλλες διοικητικές πράξεις, θα πρέπει να αποφεύγονται.

Επισημαίνεται ότι για τους παραπάνω λόγους κρίνεται σκόπιμη η τροποποίηση των άρθρων 2 και 5 του Ν. 3861/2010, κατά την οποία θα πρέπει να ληφθεί υπόψη η πρόσφατη νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, προκειμένου να αποφευχθεί η ανασφάλεια δικαίου, την οποία υποκρύπτει η ανάθεση σε όλα τα διοικητικά όργανα της χώρας της ad hoc κρίσης σχετικά με το εάν η ανάρτηση μιας διοικητικής πράξης είναι σύμφωνη με την αρχή της αναλογικότητας ή όχι.

Επισημαίνεται ότι μέχρι το χρόνο σύνταξης της ετήσιας αυτής έκθεσης δεν έχει εκδοθεί η κατά το άρθρο 6 παρ. 7 του Ν. 3861/2010 κανονιστική απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης για τη ρύθμιση των επιμέρους ζητημάτων σχετικά με την εφαρμογή του νόμου αυτού (συλλογή, ταξινόμηση, καταχώριση και επεξεργασία των κειμένων των αναρτητέων πράξεων, τεχνικές λεπτομέρειες της ανάρτησης στους δικτυακούς τόπους των φορέων και οργάνων που υποχρεούνται σε ανάρτηση, ίδρυση και λειτουργία του δικτυακού τόπου στον οποίο λαμβάνει χώρα η κεντρική ανάρτηση).

3.2.7.2. Συμβολή της Αρχής στις ομάδες εργασίας για την ενοποίηση μητρώων και για το νέο πλαίσιο παροχής υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης

α. Ενιαίο Μητρώο Πολιτών

Η Αρχή συμμετείχε με εκπροσώπους της στις συναντήσεις της Υποστηρικτικής Ομάδας Μητρώων, στις 23/02/2012, 8/03/2012 και 29/03/2012, στις εγκαταστάσεις του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Διοικητική Μεταρρύθμιση». Η Ομάδα αυτή είχε ως κύριο έργο την ανάλυση του ζητήματος της δημιουργίας ενιαίου Μητρώου Πολιτών. Ειδικότερα, το ενιαίο Μητρώο Πολιτών θα έχει ως αφετηρία τη διασύνδεση των Μητρώων του Υπουργείου Οικονομικών (ΑΦΜ), Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης (ΑΜΚΑ), Προστασίας του Πολίτη (Αρ. ταυτότητας) και Εσωτερικών (Αρ. Δημοτολογίου). Απώτερος στόχος του ενοποιημένου μητρώου είναι αφενός η βελτίωση της εξυπηρέτησης των πολιτών, αφού δεν θα απαιτείται πλέον από την πλευρά του πολίτη η ενημέρωση πολλών φορέων για κάθε αλλαγή των στοιχείων του και, αφετέρου, η διευκόλυνση της Δημόσιας Διοίκησης ως προς την τήρηση ακριβών και επικαιροποιημένων στοιχείων των πολιτών για την καταπολέμηση φαινομένων «κακοδιαχείρισης» όπως, για παράδειγμα, η χορήγηση συντάξεων σε θανόντες. Στις συναντήσεις συμμετείχαν εκπρόσωποι από τους ακόλουθους φορείς: α) Υπουργείο Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, β) Υπουργείο Εσωτερικών, γ) Υπουργείο Οικονομικών/Δ/νση Επιχειρησιακού Σχεδιασμού/Μητρώο TAXIS ΓΓΠΣ, δ) ΗΔΙΚΑ ΑΕ (Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση Κοινωνικής Ασφάλισης), ε) Ελληνική Αστυνομία, στ) Κοινωνία της Πληροφορίας ΑΕ, ζ) Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ψηφιακή Σύγκλιση».

Στις συναντήσεις αυτές, η Αρχή εξέφρασε, δια των εκπροσώπων της, τις ακόλουθες απόψεις:

Για την ως άνω διασύνδεση των μητρώων, είναι απαραίτητο να υπάρξει μια αναλυτική καταγραφή των στοιχείων που τηρεί κάθε φορέας, καθώς και των στοιχείων άλλων φορέων για τα οποία υπάρχει ανάγκη διασύνδεσης - δηλαδή σε ποια δεδομένα ή πληροφορία (π.χ. έχει ή δεν έχει ΑΦΜ το φυσικό πρόσωπο Χ) που τηρεί ο φορέας Α χρειάζεται να έχει πρόσβαση ο φορέας Β. Ειδικότερα, θα πρέπει να είναι σαφές για ποια επιχειρησιακή ανάγκη απαιτείται η τήρηση κάθε προσωπικού δεδομένου που

περιέχεται στα μητρώα των φορέων. Επίσης, η ανάγκη πρόσβασης σε πληροφορία που τηρεί άλλος φορέας θα πρέπει όχι μόνο να δικαιολογείται επιχειρησιακά αλλά και να στηρίζεται σε συγκεκριμένη νομοθεσία.

Τα προσωπικά δεδομένα δεν θα πρέπει να είναι προσβάσιμα σε τρίτους. Κατά συνέπεια, πρέπει σε κάθε περίπτωση να τηρηθούν αξιόπιστες τεχνικές λύσεις, που να διασφαλίζουν την ασφάλεια κατά την τήρηση και διαβίβαση της πληροφορίας. Επίσης, πρέπει να διασφαλίζεται η ακεραιότητα των δεδομένων.

Κάθε συνδιαλλαγή που αφορά στη διαβίβαση/διασταύρωση προσωπικών δεδομένων πρέπει να είναι απόλυτα σαφής και να καταγράφεται (σκοπός, φορείς που εμπλέκονται, είδος δεδομένων που μεταβιβάζονται).

Ο κάθε φορέας πρέπει να έχει πρόσβαση μόνο στα στοιχεία που είναι απολύτως απαραίτητα. Προς τούτο, επισημαίνεται ότι η Αρχή δεν προκρίνει τη χρήση μίας κεντρικής βάσης δεδομένων, η οποία θα περιλαμβάνει τα στοιχεία ταυτοποίησης που χρησιμοποιούνται από όλα τα Μητρώα και τούτο διότι η πληροφορία που θα φέρει αυτή η βάση, ενδεχομένως, να μη συνάδει με την αρχή της αναλογικότητας, υπό την έννοια ότι συγκεντρώνονται πληροφορίες στις οποίες ενδεχομένως δεν επιτρέπεται να έχουν πρόσβαση όλοι οι φορείς, ενώ παράλληλα αυξάνει τους κινδύνους σε περίπτωση παραβίασης της ασφάλειας. Κατά συνέπεια, μια τέτοια κεντρική βάση, με το σύνολο των δεδομένων, θα μπορούσε να είναι σύμφωνη με τις θεμελιώδεις αρχές της προστασίας δεδομένων μόνο στην περίπτωση εφαρμογής κατάλληλων τεχνικών μέτρων που θα διασφαλίζουν την τήρηση της αρχής της αναλογικότητας, όπως για παράδειγμα με την κατάλληλη κωδικοποίηση και κρυπτογράφηση των δεδομένων, ενδεχομένως με τη βοήθεια υποδομής δημόσιου κλειδιού (PKI) και τον αυστηρό προσδιορισμό και εφαρμογή των δικαιωμάτων πρόσβασης. Επίσης, η Αρχή επισήμανε ότι θα μπορούσαν να προτιμηθούν και τεχνικές πιο «φιλικές» προς την ιδιωτικότητα, όπως, για παράδειγμα, η επικοινωνία ανά δύο των φορέων μεταξύ τους.

Έμφαση πρέπει επίσης να δοθεί και στο είδος των πληροφοριών που θα ζητά ο κάθε φορέας. Για παράδειγμα, αν κάποιος φορέας χρειάζεται απλά την πληροφορία αν έχει εκδοθεί ΑΦΜ για κάποιο φυσικό πρόσωπο, ενδεχομένως να του αρκεί ένα ΝΑΙ ή ΟΧΙ και όχι η γνώση του ίδιου του αριθμού. Πρέπει, συνεπώς, να προβλεφθεί ότι η αρχή της ελαχιστοποίησης των δεδομένων θα εφαρμοστεί στις λειτουργίες του ενοποιημένου μητρώου.

Η αντιστοίχιση ενός μοναδικού αναγνωριστικού σε κάθε φυσικό πρόσωπο, βάσει του οποίου θα ταυτοποιείται από όλους τους φορείς, πρέπει να αποφευχθεί γιατί αυξάνει τον κίνδυνο παράνομης διασύνδεσης δεδομένων.

Περαιτέρω, θα πρέπει να επανεξεταστεί, υπό το πρίσμα του νέου μητρώου, εάν πρέπει να τηρούνται στα επιμέρους μητρώα των φορέων, δεδομένα ταυτοποίησης πολιτών για την αρχική εγγραφή σε κάποιο μητρώο,. Εφόσον με το νέο μητρώο υπάρξει αξιόπιστος τρόπος επαλήθευσης της ταυτότητας του πολίτη, τότε εκλείπει, ενδεχομένως, ο λόγος τήρησής τους στα επιμέρους μητρώα.

Εν κατακλείδι, αφού προσδιοριστούν οι λειτουργικές ανάγκες που επιβάλλουν τη διασύνδεση των μητρώων, η ροή πληροφορίας που απαιτείται, καθώς και τυχόν μελλοντική αξιοποίηση του εν λόγω νέου μητρώου σε γενικότερες εφαρμογές, όπως για παράδειγμα η ενσωμάτωση άλλων μητρώων, θα πρέπει να εκπονηθεί μελέτη ανάλυσης επικινδυνότητας ως προς την προστασία προσωπικών δεδομένων. Η Αρχή εξεδήλωσε την προθυμία της να συνδράμει στα διάφορα στάδια σχεδίασης και υλοποίησης του παραπάνω έργου, βοηθώντας τους εμπλεκόμενους φορείς να εντοπίσουν και να αντιμετωπίσουν ζητήματα προστασίας προσωπικών δεδομένων που ανακύπτουν, στοχεύοντας σε μια τελική λύση, φιλική στην προστασία των προσωπικών δεδομένων.

β. Πλαίσιο Παροχής Υπηρεσιών Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης

Η Αρχή συμμετείχε με εκπροσώπους της στο Εργαστήριο Διαβούλευσης και Συνεργασίας για το Πλαίσιο Παροχής Υπηρεσιών Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, το οποίο πραγματοποιήθηκε στις εγκαταστάσεις του Εθνικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης, υπό την αιγίδα του Υπουργείου Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, στις 26-27/01/2012. Αντικείμενο του Εργαστηρίου ήταν η συζήτηση και ανταλλαγή απόψεων επί του σχεδίου του Πλαισίου Παροχής Υπηρεσιών Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, το οποίο είχε ήδη τεθεί σε δημόσια διαβούλευση τις προηγούμενες μέρες. Το εν λόγω Πλαίσιο περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, αρχές για την υλοποίηση και την ανάπτυξη πληροφοριακών συστημάτων της Δημόσιας Διοίκησης, καθώς και κανόνες για την εγγραφή, ταυτοποίηση και ψηφιακή αυθεντικοποίηση πολιτών και επιχειρήσεων σε ηλεκτρονικές υπηρεσίες του δημόσιου τομέα. Η Αρχή υπέβαλε παρατηρήσεις και προτάσεις για τα σχετικά με την αποστολή της ζητήματα, ιδίως δε αναφορικά με την ανάπτυξη και λειτουργία των διαδικτυακών τόπων της Δημόσιας Διοίκησης, αλλά και με την εγγραφή, ταυτοποίηση και ηλεκτρονική αναγνώριση πολιτών σε ηλεκτρονικές υπηρεσίες του δημόσιου τομέα. Οι προτάσεις αυτές αποβλέπουν στη χρήση των ισχυρότερων δυνατών μηχανισμών αυθεντικοποίησης στο πλαίσιο παροχής υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης.

Το νέο Πλαίσιο Παροχής Υπηρεσιών Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης κυρώθηκε με την Υπουργική Απόφαση ΥΑΠ/Φ.40.4/1/989 (ΦΕΚ 1301/Β'/12-04-2012).

3.2.7.3. Σχέδιο Κανονισμού σχετικά με την ηλεκτρονική ταυτοποίηση και τις υπηρεσίες εμπιστοσύνης για ηλεκτρονικές συναλλαγές στην εσωτερική αγορά

Η Αρχή, με το υπ' αριθμ. πρωτ. Γ/ΕΞ/6556-1/23-10-2012 έγγραφο, υπέβαλε στο Υπουργείο Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, κατόπιν σχετικού αιτήματος, τις παρατηρήσεις της επί του Σχεδίου Κανονισμού, ο οποίος πρόκειται να αντικαταστήσει την Οδηγία 1999/93/ΕΚ για τις ηλεκτρονικές υπογραφές και ταυτόχρονα ρυθμίζει και άλλες συναφείς υπηρεσίες εμπιστοσύνης, καθώς και το προηγούμενο της ηλεκτρονικής υπογραφής στάδιο, δηλαδή αυτό της ηλεκτρονικής ταυτοποίησης. Η Αρχή επισήμανε, μεταξύ άλλων, τα εξής:

α) Το σχέδιο Κανονισμού προβλέπει ανεξάρτητο εποπτικό όργανο με συγκεκριμένες αρμοδιότητες, οι οποίες όμως επικαλύπτονται με αυτές των εθνικών αρχών προστασίας προσωπικών δεδομένων, όταν πρόκειται για υποχρεώσεις των παρόχων που άπτονται ζητημάτων προστασίας προσωπικών δεδομένων. Κατά συνέ-

πεια, προκειμένου να αποφευχθεί η θετική σύγκρουση αρμοδιοτήτων, θα πρέπει να υπάρξει ρητή ρύθμιση της κατανομής αρμοδιότητας. Η Αρχή εξέφρασε τη γνώμη ότι θέματα προστασίας προσωπικών δεδομένων θα πρέπει να παραμείνουν, λόγω τεχνογνωσίας και άρα αποτελεσματικής οργάνωσης της Διοίκησης, στις εθνικές αρχές προστασίας προσωπικών δεδομένων ή, εφόσον αυτό δεν γίνει δεκτό, θα πρέπει να προβλέπεται προηγούμενη γνώμη τους.

β) Τα κριτήρια σχετικά με το χαρακτηρισμό των περιστατικών ασφαλείας βάσει της σπουδαιότητάς τους θα πρέπει να εξειδικεύονται στον ίδιο τον Κανονισμό, αφού αποτελεί ουσιώδες στοιχείο, το οποίο δεν πρέπει να αποτελεί αντικείμενο κατ' εξουσιοδότηση ρύθμισης ή εκτελεστών πράξεων σύμφωνα με τα άρθρα 290 και 291 ΣΛΕΕ (βλ. και την υπ' αριθμ. 8/2012 Γνώμη της Ομάδας Εργασίας του Άρθρου 29, σελ. 29-30, σχετικά με αντίστοιχα ζητήματα που εγείρει το σχέδιο Κανονισμού για την προστασία των προσωπικών δεδομένων). Περαιτέρω, στο μέτρο που και το σχέδιο Κανονισμού για την προστασία προσωπικών δεδομένων προβλέπει γνωστοποίηση περιστατικών παραβίασης προσωπικών δεδομένων στις εθνικές αρχές προστασίας δεδομένων, θα πρέπει τα κριτήρια, εφόσον αφορούν το ίδιο δικαίωμα, να είναι ενιαία και, συνεπώς, να υπάρξει συντονισμός μεταξύ των δύο Κανονισμών ή να γίνεται παραπομπή στον Κανονισμό για την προστασία των προσωπικών δεδομένων. Επίσης, θα πρέπει να επιλυθεί το ζήτημα της αρμόδιας εποπτικής αρχής για την υποχρέωση γνωστοποίησης των περιστατικών αυτών.

γ) Θα πρέπει να γίνει ρητή αναφορά στην αρχή της προστασίας των προσωπικών δεδομένων ήδη κατά το σχεδιασμό των συστημάτων (privacy-by-design), κατ' αντιστοιχία με το άρθρο 23 του σχεδίου Κανονισμού για την προστασία των προσωπικών δεδομένων και του άρθρου 7 του Ν. 3979/2011 για την ηλεκτρονική διακυβέρνηση, καθώς επίσης και στα δικαιώματα των υποκειμένων των δεδομένων, τα οποία οφείλουν να ικανοποιούν οι πάροχοι υπηρεσιών εμπιστοσύνης, ιδίως του δικαιώματος ενημέρωσης και πρόσβασης στα δεδομένα. Η δε ενημέρωση θα πρέπει να αφορά σε όλες τις σημαντικές πτυχές της επεξεργασίας, συμπεριλαμβανομένης και της δημιουργίας εφεδρικών αντιγράφων που περιγράφεται στον Κανονισμό.

δ) Ως εξειδίκευση της αρχής της ελαχιστοποίησης των δεδομένων ήδη κατά το σχεδιασμό των συστημάτων, σημειώνεται ότι θα πρέπει να ορίζεται ότι κάθε υπηρεσία εμπιστοσύνης και τα πιστοποιητικά ηλεκτρονικών υπογραφών περιέχουν τα αναγκαία μόνο στοιχεία ενόψει της συγκεκριμένης υπηρεσίας. Εφόσον δεν ορίζονται τα στοιχεία που περιέχει ένα πιστοποιητικό (κατ' ελάχιστον ορίζεται το ονοματεπώνυμο και ο αριθμός μητρώου για τα αναγνωρισμένα πιστοποιητικά) και συνεπώς, ανάλογα με τις εθνικές επιλογές, θα μπορούσε να περιέχει και άλλα στοιχεία, τότε είναι απαραίτητο να προβλεφθεί ότι ο πάροχος του πιστοποιητικού υλοποιεί διαδικασίες που επιτρέπουν την επιλεκτική ανακοίνωση των στοιχείων του πιστοποιητικού σε τρίτους, ανάλογα με την υπηρεσία για την οποία αυτό χρησιμοποιείται. Για παράδειγμα, για μια υπηρεσία που απαιτεί επαλήθευση της ηλικίας και μόνον, θα πρέπει το πιστοποιητικό να επιτρέπει την ανακοίνωση μόνον αυτού του στοιχείου.

3.2.7.4. Παρατηρήσεις και συστάσεις της Αρχής σχετικά με τη λειτουργία του ευρωπαϊκού ερευνητικού προγράμματος COCKPIT

Η Αρχή, με το υπ' αριθμ. πρωτ. Γ/ΕΞ/1335/22-02-2012 έγγραφό της προς το Υπουργείο Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, προέβη σε συγκεκριμένες παρατηρήσεις σχετικά με ευρωπαϊκό ερευνητικό έργο, με την ονομασία COCKPIT, στο πλαίσιο του οποίου συλλέγονται δεδομένα που αφορούν στη γνώμη των χρηστών των υπηρεσιών που παρέχονται από τη Δημόσια Διοίκηση, έτσι όπως αυτοί (οι χρήστες) την έχουν εκφράσει σε διάφορους διαδικτυακούς τόπους ή κοινωνικά δίκτυα ή ιστολόγια με σκοπό την ενδυνάμωση της συμμετοχής των χρηστών του διαδικτύου στις αποφάσεις που λαμβάνονται για την παροχή υπηρεσιών από τη Δημόσια Διοίκηση.

Η Αρχή, μετά από μελέτη των στοιχείων που τέθηκαν ενώπιόν της, κατέληξε στο συμπέρασμα ότι στο πλαίσιο του ανωτέρω ερευνητικού έργου πραγματοποιείται επεξεργασία προσωπικών δεδομένων που εμπίπτει στο ρυθμιστικό πεδίο του Ν. 2472/1997, εφόσον από το όνομα ενός χρήστη μπορεί να προκύπτει ευθέως η ταυτότητά του, ενώ, ακόμα και στην περίπτωση χρήσης ψευδωνύμου, δεν είναι δυνατόν να αποκλεισθεί ότι από το ψευδώνυμο μπορεί να συναχθεί η ταυτότητα ενός συγκεκριμένου χρήστη. Η Αρχή, επιπλέον, έκρινε ότι η επεξεργασία δεδομένων που λαμβάνει χώρα στο πλαίσιο του ανωτέρω ερευνητικού έργου είναι σύμφωνη με τις διατάξεις των άρθρων 4 και 5 του Ν. 2472/1997. Ειδικότερα, θεώρησε νόμιμη τη συλλογή των δεδομένων, καθώς αυτή λαμβάνει χώρα μόνο από δημόσια προσπελάσιμους διαδικτυακούς τόπους, καθώς και το σκοπό της επεξεργασίας, ο οποίος συνίσταται στη βελτίωση της υπηρεσίας για την οποία το υποκείμενο των δεδομένων έχει εκφράσει τη γνώμη του. Περαιτέρω, κρίθηκε ότι συντρέχει η εξαιρετική βάση νομιμότητας της επεξεργασίας που προβλέπεται στο άρθρο 5 παρ. 2 στοιχ. ε΄ του Ν. 2472/1997 (υπέρτερο έννομο συμφέρον του υπευθύνου επεξεργασίας) και κατά συνέπεια η επεξεργασία είναι νόμιμη και χωρίς τη συγκατάθεση των υποκειμένων των δεδομένων, καθώς το έννομο συμφέρον του Υπουργείου να πληροφορηθεί την άποψη των ληπτών μιας υπηρεσίας υπερτερεί των δικαιωμάτων των υποκειμένων των δεδομένων, τα οποία έχουν εκφράσει την άποψή τους αυτή δημόσια. Επιπλέον, η Αρχή, προκειμένου η επεξεργασία να είναι σύμφωνη και με τις διατάξεις των άρθρων 6 και 11 του Ν. 2472/1997, ζήτησε την υποβολή γνωστοποίησης της επεξεργασίας, η οποία θα συνοδεύεται από πολιτική ασφαλείας που θα περιγράφει όλα τα οργανωτικά και τεχνικά μέτρα ασφαλείας, καθώς και την ενημέρωση των υποκειμένων, η οποία σκόπιμο είναι να πραγματοποιείται μέσω της ιστοσελίδας του έργου ή, ενδεχομένως και μέσω ανάρτησης στους δικτυακούς τόπους από τους οποίους λαμβάνει χώρα η συλλογή των στοιχείων. Τέλος, η Αρχή ζήτησε και τη διερεύνηση της δυνατότητας μη συλλογής των ψευδωνύμων των υποκειμένων.

3.3. ΥΓΕΙΑ

3.3.1. Υποχρεώσεις υπευθύνων επεξεργασίας - Περιστατικά παραβίασης δεδομένων

Η Αρχή χορήγησε άδεια ίδρυσης και λειτουργίας αρχείου με ευαίσθητα δεδομένα στο Κέντρο Ελέγχου και Πρόληψης Νοσημάτων (ΚΕΕΛΠΝΟ) για την τήρηση του

Εθνικού Αρχείου Νεοπλασιών, στο οποίο καταχωρίζονται τα στοιχεία των ασθενών που πάσχουν από νεοπλασία (Ν. 3941/1959, άρθρο 29 παρ. 3 του Ν. 3209/2003 και άρθρο 20 παρ 2 του Ν. 3370/2005). Χαρακτηριστικό της λειτουργίας του αρχείου αυτού αποτελεί η δημιουργία αντίστοιχης κεντρικής βάσης δεδομένων, στην οποία καταχωρίζονται τα στοιχεία των υποκειμένων των δεδομένων από τους αρμόδιους εμπλεκόμενους φορείς μέσω ειδικής διαδικτυακής εφαρμογής. Συγκεκριμένα, η καταχώριση των στοιχείων των ασθενών στην κεντρική βάση δεδομένων του Εθνικού Αρχείου Νεοπλασιών διενεργείται από συγκεκριμένους υπαλλήλους των νοσοκομείων και των ιδιωτικών κλινικών της χώρας (ένας υπάλληλος ανά νοσοκομείο ή κλινική), στους οποίους ανατίθεται ο ρόλος του καταγραφέα και οι οποίοι δεσμεύονται και συμβατικά για την τήρηση του απορρήτου. Η Αρχή έδωσε γενικές, αλλά και ειδικές, κατευθύνσεις ως προς τα απαραίτητα μέτρα ασφαλείας, που πρέπει να ληφθούν. Συγκεκριμένα: α) Ο υπεύθυνος επεξεργασίας οφείλει να χρησιμοποιεί τους πλέον σύγχρονους και ισχυρούς αλγόριθμους κρυπτογράφησης, με κλειδιά επαρκούς μήκους, κατά τη διατήρηση, αποθήκευση και μετάδοση των προσωπικών δεδομένων μέσω του διαδικτύου, σύμφωνα με τα ευρέως αποδεκτά διεθνή πρότυπα. β) Τα στοιχεία των υποκειμένων των δεδομένων που οδηγούν άμεσα ή έμμεσα στην ταυτοποίησή τους πρέπει να τηρούνται κρυπτογραφημένα στην αντίστοιχη κεντρική βάση δεδομένων. γ) Καταχώριση προσωπικών δεδομένων στη βάση δεδομένων επιτρέπεται μόνο στα ειδικά εξουσιοδοτημένα πρόσωπα που έχουν οριστεί από τη διοίκηση του αρμόδιου φορέα. Στα εξουσιοδοτημένα αυτά πρόσωπα πρέπει να αποδίδεται από τον υπεύθυνο επεξεργασίας μοναδικός ατομικός λογαριασμός πρόσβασης και κάθε πρόσβαση πρέπει να καταγράφεται πλήρως σε σχετικό αρχείο. δ) Οι καταγραφείς έχουν δικαίωμα πρόσβασης μόνο στα στοιχεία της βάσης δεδομένων που αφορούν ασθενείς του οικείου νοσοκομείου ή ιδιωτικής κλινικής και μπορούν να τροποποιούν μόνο τα δεδομένα των ασθενών που έχουν καταχωρίσει οι ίδιοι στην κεντρική βάση δεδομένων (ΓΝ/ΕΞ/953/13-07-2012).

Η Αρχή χορήγησε σε τρεις περιπτώσεις άδειες λήψεως εικόνας ή βιντεοσκόπησης ασθενών για σκοπούς επιστημονικής έρευνας ή εκπαίδευσης ιατρών. Η περίπτωση λήψης εικόνας για εκπόνηση επιστημονικής έρευνας αφορούσε κέντρο αποκατάστασης και οι δύο περιπτώσεις βιντεοσκόπησης για την εκπαίδευση ιατρών αφορούσαν φαρμακευτικές εταιρείες σχετικά με τη χρήση συγκεκριμένων φαρμακευτικών σκευασμάτων. Οι βασικές προϋποθέσεις είναι οι εξής: (α) η επεξεργασία να γίνεται με τη συγκατάθεση των ασθενών, (β) κατά την προβολή του υλικού πρέπει να γίνουν οι απαραίτητες ενέργειες (π.χ. θόλωση της εικόνας), ώστε να μην αποκαλύπτεται η ταυτότητα των ασθενών και οποιαδήποτε δημοσίευση να γίνεται με ανωνυμοποίηση των δεδομένων και (γ) η τήρηση των εντύπων συγκατάθεσης και του βιντεοσκοπημένου υλικού να γίνεται χωριστά (ΓΝ/ΕΞ/1493/02-11-2012, ΓΝ/ΕΞ/560-1/31-05-2012, ΓΝ/ΕΞ/1385/17-10-2012).

Η Αρχή επέβαλε πρόστιμο σε κλινική για μη ικανοποίηση του δικαιώματος πρόσβασης ασθενούς και για παράλειψη λήψης των κατάλληλων μέτρων για την ασφάλεια της επεξεργασίας των δεδομένων. Συγκεκριμένα, ασθενής κατήγγειλε ότι, μετά από μη επιτυχημένη χειρουργική επέμβαση στο χέρι του λόγω κατάγματος, ζήτησε εγγράφως από την κλινική να του χορηγήσει τον ιατρικό του φάκελο στον οποίο έπρεπε να περιλαμβάνεται και σχετική ακτινογραφία, προκειμένου να τον αποστείλει στις ΗΠΑ για να διαπιστωθεί αν μπορούσε να αποκατασταθεί η βλάβη. Η κλινική δεν απάντησε στον προσφεύγοντα, ως είχε υποχρέωση από το άρθρο 12 του Ν. 2472/1997 (δικαίωμα πρόσβασης). Περαιτέρω, από τον έλεγχο που διενήργησε η Αρχή προέκυψε ότι η κλινική τηρούσε ιατρικό φάκελο του προσφεύγοντος, από τον οποίο έλειπε η σχετική ακτινογραφία, χωρίς αυτό να μπορεί να αιτιολογηθεί από την κλινική. Κατά συνέπεια, η Αρχή έκρινε ότι υπήρξε αφενός μεν παραβίαση του άρθρου 12 του Ν. 2472/1997, αφού δεν ικανοποίησε, ως είχε υποχρέωση, το δικαίωμα πρόσβασης του ασθενούς στον ιατρικό του φάκελο, αφετέρου δε παραβίαση του άρθρου 10 παρ. 3 του ίδιου νόμου, γιατί δεν έλαβε όλα τα κατάλληλα οργανωτικά και τεχνικά μέτρα για την ασφάλεια των δεδομένων και την προστασία τους από τυχαία ή αθέμιτη απώλεια. Κατά την Αρχή, αυτή η υποχρέωση γίνεται ακόμη πιο επιτακτική στην περίπτωση που τα δεδομένα περιέχονται έστω και προσωρινά στο αρχείο του υπευθύνου, όπως στη συγκεκριμένη περίπτωση (απόφαση 131/2012 που εκδόθηκε μετά την ανάκληση της 9/2008).

Η Αρχή, ύστερα από σχετικό δημοσίευμα εφημερίδας, εξέτασε περιστατικό παραβίασης απορρήτου και ασφάλειας των αρχείων που τηρεί ο Οργανισμός Κατά των Ναρκωτικών (ΟΚΑΝΑ) και επέβαλε πρόστιμο ύψους 3.000 ευρώ για την παραβίαση του άρθρου 10 του Ν. 2472/1997, που επιβάλλει τη λήψη κατάλληλων οργανωτικών και τεχνικών μέτρων για την ασφάλεια των δεδομένων. Συγκεκριμένα, έγγραφα, μεταξύ των οποίων, καταστάσεις με αναλύσεις ούρων και αποτελέσματα μετρήσεων βενζοδιαζεπι-νών και οπιοειδών που περιέχουν ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα υγείας θεραπευο-μένων-μελών, έγιναν αντικείμενο παράνομης διάδοσης σε τρίτους, καθώς βρέθηκαν σε κάδους απορριμμάτων κοντά σε κτίριο πρώην Μονάδας του ΟΚΑΝΑ. Ο ΟΚΑΝΑ παραδέχτηκε ότι, στο πλαίσιο της διακοπής εργασιών της εν λόγω μονάδας και της μεταφοράς της σε άλλες εγκαταστάσεις, πετάχτηκαν έγγραφα τα οποία προορίζονταν για φύλαξη, σημειώνοντας πως το ατυχές αυτό περιστατικό συνέβη εκ παραδρομής, κυρίως λόγω των πιεστικών χρόνων και των δυσκολιών της μετακόμισης. Για τον καθορισμό του ύψους του προστίμου η Αρχή έλαβε υπόψη τη φύση των προσωπικών δεδομένων τα οποία περιέχονται στα εγκαταλειμμένα έγγραφα (ιδιαίτερα ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα υγείας των θεραπευομένων-μελών), καθώς και το συνολικό αριθμό των εγγράφων που βρέθηκαν στον κάδο απορριμμάτων από όπου και περισυνελέγησαν. Έλαβε όμως υπόψη και το γεγονός ότι ο ΟΚΑΝΑ, ευαισθητοποιούμενος στο περιστατικό, προέβη άμεσα στη σύνταξη και κοινοποίηση στο προσωπικό του εγκυκλίου σχετικά με θέματα προστασίας προσωπικών δεδομένων των θεραπευομένων-μελών του και τη διαδικασία που πρέπει να ακολουθείται, όταν διενεργείται μεταφορά και μετεγκατάσταση θεραπευτικής μονάδας του ΟΚΑΝΑ (απόφαση 114/2012).

Μετά από σχετικά αιτήματα ιδιωτικών κλινικών, η Αρχή έκρινε ότι στις περιπτώσεις ελέγχου των κλινικών από το Σώμα Επιθεωρητών Υπηρεσιών Υγείας και Πρόνοιας (ΣΕΥΥΠ), οι οποίοι διενεργούνται στο πλαίσιο του Ν.

2920/2001, η χορήγηση των αιτούμενων στοιχείων, στα οποία περιλαμβάνονται συχνά και έγγραφα που περιέχουν ευαίσθητα δεδομένα υγείας των ασθενών, είναι νόμιμη, καθόσον η επεξεργασία είναι αναγκαία για την εκτέλεση έργου δημοσίου συμφέροντος που εκτελείται από δημόσια αρχή, χωρίς να απαιτείται προηγούμενη άδεια της Αρχής, λαμβανομένων υπόψη της αποστολής και των κατά το Ν. 2920/2001 δραστηριοτήτων του ΣΕΥΥΠ και τις κατηγορίες πληροφοριών στις οποίες, κατά το νόμο αυτό, επιτρέπεται η πρόσβαση της ειδικής αυτής δημόσιας υπηρεσίας για την εκπλήρωση της αποστολής της (άρθρα 4, 5 παρ. 2 στοιχ. δ και 7Α παρ. 1 στοιχ. δ του Ν. 2472/1997). Επίσης, η Αρχή έκρινε ότι, από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 2 στοιχ. θ και 7Α παρ. 1 στοιχ. δ εδ. β του Ν. 2472/1997, προκύπτει ότι για την ως άνω επεξεργασία δεν απαιτείται προηγούμενη ενημέρωση των υποκειμένων, γιατί η διαβίβαση επιβάλλεται από τις διατάξεις του Ν. 2920/2001 που καθορίζουν την αποστολή και τις αρμοδιότητες του ΣΕΥΥΠ, το οποίο δεν λογίζεται ως τρίτος στις περιπτώσεις αυτές (Γ/ΕΞ/7823-1/7-12-12, Γ/ΕΞ/7908-1/10-12-12).

3.3.2. Αποδέκτες δεδομένων υγείας/στοιχείων ιατρικού φακέλου

Στην Αρχή υποβλήθηκαν αιτήσεις νοσηλευτικών ιδρυμάτων, με την ιδιότητα των υπευθύνων επεξεργασίας, προκειμένου να τους χορηγηθεί η απαιτούμενη από το άρθρο 7 του Ν. 2472/1997 άδεια πρόσβασης τρίτων στα τηρούμενα αρχεία τους.

Η Αρχή παρείχε άδεια στο Νοσοκομείο Παίδων «Η Αγία Σοφία» να χορηγήσει στην εντεταλμένη για τη διενέργεια ΕΔΕ Διοικητική Διευθύντρια του Νοσοκομείου «Αμαλία Φλέμιγκ» πληροφορίες σχετικά με τα ονοματεπώνυμα και τηλέφωνα επικοινωνίας των γονέων και κηδεμόνων των παιδιών τα οποία πάσχουν από Ινώδη Κυστική Νόσο και εξετάσθηκαν ή/και νοσηλεύτηκαν στο Τμήμα Ινοκυστικής Νόσου του Νοσοκομείου, εντός συγκεκριμένου τρίμηνου χρονικού διαστήματος, προκειμένου να χρησιμοποιηθούν από αυτήν στο πλαίσιο της διενεργούμενης συμπληρωματικής ένορκης διοικητικής εξέτασης, αφού προηγουμένως το Νοσοκομείο Παίδων «Η Αγία Σοφία» ενημερώσει τα ενδιαφερόμενα υποκείμενα (απόφαση 32/2012).

Στην Αρχή υποβλήθηκαν αιτήσεις νοσηλευτικών ιδρυμάτων, με τις οποίες διαβιβάζονται σχετικά αιτήματα ερευνητών, ιατρών, νοσηλευτών και άλλων επαγγελματιών, για πρόσβαση στα τηρούμενα από τα νοσηλευτικά ιδρύματα αρχεία με ευαίσθητα δεδομένα ασθενών, στο πλαίσιο εκπόνησης επιστημονικών ερευνών, διπλωματικών εργασιών ή διδακτορικών διατριβών. Ορισμένα από τα νοσηλευτικά ιδρύματα είχαν ήδη γνωστοποιήσει στην Αρχή την τήρηση αρχείου ευαίσθητων δεδομένων ασθενών για το σκοπό της παροχής υπηρεσιών υγείας και έχουν λάβει τη σχετική άδεια από την Αρχή. Στις άδειες αυτές δεν περιλαμβάνεται ειδικός όρος που να καθορίζει τους όρους και τις προϋποθέσεις, υπό τις οποίες θα μπορεί το νοσηλευτικό ίδρυμα να επιτρέπει την πρόσβαση τρίτων στα τηρούμενα αρχεία και μάλιστα για σκοπό άλλον από αυτόν της παροχής υπηρεσιών υγείας, διασφαλίζοντας την ιδιωτικότητα των ασθενών, την επαγγελματική εχεμύθεια και το απόρρητο. Η Αρχή κρίνοντας κατά την πάγια θέση της ότι ο σκοπός της διενέργειας επιστημονικής έρευνας συνιστά νόμιμο σκοπό επεξεργασίας, κατά την έννοια του άρθρου 4 του Ν. 2472/1997, μεταξύ άλλων και λόγω του ότι, σύμφωνα με το άρθρο 16 παρ. 1 του Συντάγματος, η ανάπτυξη και προαγωγή της έρευνας αποτελεί υποχρέωση του Κράτους, παρείχε την άδεια στα νοσηλευτικά ιδρύματα να επιτρέψουν την πρόσβαση τρίτων στα τηρούμενα αρχεία, υπό τους εξής όρους: α) η πρόσβαση να πραγματοποιηθεί στους χώρους του νοσοκομείου, β) ο ερευνητής να εξάγει από τα αρχεία του Νοσοκομείου μόνο όσα στοιχεία είναι κατά την επιστημονική του κρίση απαραίτητα για την ολοκλήρωση του συγκεκριμένου ερευνητικού του έργου και γ) η ανωνυμοποίηση των δεδομένων των ασθενών να γίνει από τον ίδιο τον ερευνητή και δη κατά τη διάρκεια της πρόσβασης στα δεδομένα, υπό την έννοια ότι δεν επιτρέπεται να καταγραφούν και να συνδεθούν τα στοιχεία που ταυτοποιούν τα υπό έρευνα άτομα (π.χ. ονοματεπώνυμα) με τα ευαίσθητα δεδομένα που συλλέγονται και που τα αφορούν (αποφάσεις 49/2012, 50/2012, 53/2012, 64/2012, 65/2012, 86/2012, 87/2012, 159/2012, 164/2012 και 178/2012). Σε άλλες περιπτώσεις, κατά τις οποίες ο ερευνητής ήθελε, στο πλαίσιο εκπόνησης επιστημονικών εργασιών, να συλλέξει πληροφορίες με τη συμπλήρωση σχετικού ερωτηματολογίου από το ιατρικό, νοσηλευτικό και διοικητικό προσωπικό των νοσηλευτικών ιδρυμάτων, η Αρχή χορήγησε στα νοσηλευτικά ιδρύματα την απαιτούμενη άδεια, επιβάλλοντας τους ακόλουθους όρους: α) η συμπλήρωση του ερωτηματολογίου να πραγματοποιηθεί στο χώρο του νοσοκομείου, β) να προηγηθεί η γραπτή συγκατάθεση των συμμετεχόντων στην έρευνα και γ) οι απαντήσεις να είναι ανωνυμοποιημένες (αποφάσεις 157/2012 και 158/2012).

Στην Αρχή υποβλήθηκε αίτημα ψυχιάτρου-ιδιώτου να της χορηγηθεί άδεια να χρησιμοποιήσει στοιχεία από ιατρικό φάκελο ασθενούς που τηρούσε στο αρχείο της, προκειμένου να υπερασπιστεί τον εαυτό της ενώπιον του πειθαρχικού συμβουλίου του Ιατρικού Συλλόγου Αθηνών και ενώπιον της τακτικής δικαιοσύνης για την αντίκρουση αγωγής αποζημίωσης που είχε εγείρει σε βάρος της η ασθενής, ζητώντας χρηματική αποζημίωση λόγω ηθικής βλάβης (932 ΑΚ) και λόγω εξύβρισης και συκοφαντικής δυσφήμησης (361, 362, 363 και 367 ΠΚ). Η Αρχή έκρινε ότι ο προβαλλόμενος από την ψυχίατρο σκοπός υπεράσπισης των δικαιωμάτων της ενώπιον πειθαρχικού οργάνου και δικαστηρίου συνιστούν, μεν, νόμιμους σκοπούς επεξεργασίας (άρθρο 7 παρ. 2 στοιχ. γ΄ του Ν. 2472/1997), η χορήγηση, ωστόσο, των αιτούμενων στοιχείων για τον προβαλλόμενο σκοπό παραβιάζει την αρχή της προσφορότητας των δεδομένων (άρθρο 4 στοιχ. β΄ του Ν. 2472/1997). Και τούτο, διότι τα ιδιόχειρα σημειώματα της ασθενούς, καθώς και τα λοιπά στοιχεία του ιατρικού φακέλου, που συνελέγησαν από την ψυχίατρο, στο πλαίσιο της σχέσης ασθενούς-ιατρού κατά την παροχή των ψυχιατρικών υπηρεσιών και κάτω από ιδιάζουσες συνθήκες, υστερούν σε αντικειμενικότητα και κατά συνέπεια σε αποδεικτική αξία σε σχέση με άλλα αποδεικτικά μέσα, όπως λ.χ. μαρτυρικές καταθέσεις, δεδομένου μάλιστα ότι η ψυχίατρος επικαλέστηκε ενώπιον του Πειθαρχικού Συμβουλίου του ΙΣΑ μαρτυρικές καταθέσεις, προκειμένου να αντικρούσει την σε βάρος της αποδιδόμενη πράξη της οικονομικής εκμετάλλευσης. Επιπλέον, η προσκόμιση και χρήση από την ψυχίατρο των ιδιόχειρων σημειωμάτων και λοιπών στοιχείων του ιατρικού φακέλου της ασθενούς, ενώπιον του δικαστηρίου, για την αντίκρουση της αγωγής αποζημίωσης,

παραβιάζει τόσο την αρχή της προσφορότητας όσο και την αρχή της συνάφειας (άρθρο 4 παρ. 1 στοιχ. β΄ του Ν. 2472/1997), καθώς βάση της ασκηθείσας αγωγής αποτελεί η προσβολή της προσωπικότητας (57, 59 και 932 ΑΚ) και η προσβολή της τιμής (361, 362, 363 και 367 ΠΚ), που ουδεμία πάντως σχέση έχουν με την παροχή ή μεταβίβαση περιουσιακών στοιχείων από χαριστική ή επαχθή αιτία. Για τους λόγους αυτούς, η Αρχή δεν χορήγησε στην ψυχίατρο την αιτούμενη άδεια. Επιπλέον, η Αρχή, θεωρώντας ότι ο ιδιώτης ιατρός απαλλάσσεται μεν από την υποχρέωση γνωστοποίησης αρχείου και λήψης της σχετικής άδειας (άρθρο 7Α παρ. 1 στοιχ. δ΄ του Ν. 2472/1997), δεν απαλλάσσεται όμως από τις υπόλοιπες αρχές και υποχρεώσεις του Ν. 2472/1997, έκρινε ότι η προσκόμιση από την ψυχίατρο ενώπιον του πειθαρχικού συμβουλίου του ΙΣΑ στοιχείων του ιατρικού φακέλου της ασθενούς, χωρίς την προηγούμενη άδεια της Αρχής και χωρίς την προηγούμενη ενημέρωση της ασθενούς, συνιστά παράνομη επεξεργασία προσωπικών δεδομένων (παραβίαση των διατάξεων 7 παρ. 2 και 11 παρ. 3 του Ν. 2472/1997). Για το λόγο αυτό επέβαλε στην ψυχίατρο πρόστιμο ύψους 3.000 ευρώ. Τέλος, επειδή από τα προσκομισθέντα στοιχεία και την ακροαματική διαδικασία διαπιστώθηκε ότι η ψυχίατρος, πέραν της ανωτέρω χρήσης στοιχείων του ιατρικού φακέλου της ασθενούς στο Πειθαρχικό Συμβούλιο του ΙΣΑ, αποκάλυψε αυτά σε άλλον ασθενή προκειμένου να συναφθεί μεταξύ τους συναισθηματική σχέση, απαγόρευσε την καθ' οιονδήποτε τρόπο επεξεργασία εκ μέρους της ψυχιάτρου των προσωπικών δεδομένων της ασθενούς για σκοπούς που δεν συνδέονται άμεσα με τον πρωτογενή σκοπό συλλογής τους, δηλαδή αυτόν της παροχής των ιατρικών υπηρεσιών (απόφαση 51/2012).

Στην Αρχή υποβλήθηκαν αιτήσεις νοσηλευτικών ιδρυμάτων με τις οποίες διαβιβάζονται σχετικές αιτήσεις τρίτων προσώπων που, στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς για την ανάθεση της επιμέλειας ή τη ρύθμιση της επικοινωνίας με ανήλικα τέκνα ή για τη λύση του γάμου λόγω ισχυρού κλονισμού από αποκλειστική υπαιτιότητα του ενός συζύγου, ζητούν να λάβουν ιατρικά πιστοποιητικά για την κατάσταση της υγείας των πρώην συ-ντρόφων-συζύγων τους. Η Αρχή με τις αποφάσεις 5/2012, 6/2012, 18/2012, 23/2012, 37/2012, 39/2012, 47/2012, 56/2012, 60/2012, 84/2012, 85/2012, 107/2012, 118/2012, 125/2012, 134/2012, 137/2012, 138/2012, 151/2012, 176/2012, 179/2012 και 189/2012 χορήγησε την άδεια στα νοσηλευτικά ιδρύματα να διαβιβάσουν ιατρικά πιστοποιητικά σχετικά με την κατάσταση της υγείας ασθενών σε τρίτα πρόσωπα ενόψει της συγκεκριμένης ένδικης διαφοράς. Αντίστοιχα αιτήματα υποβλήθηκαν και από ιδιώτες ιατρούς, όπου η Αρχή με τις αποφάσεις 14/2012 και 31/2012 παρείχε την απαιτούμενη από το άρθρο 7 του Ν. 2472/1997 άδεια για τη χορήγηση σε τρίτους ευαίσθητων δεδομένων υγείας.

Σε άλλες περιπτώσεις διαβιβάστηκαν στην Αρχή από νοσηλευτικά ιδρύματα αιτήματα τρίτων με τα οποία ζητούν, ενόψει της συζήτησης ενώπιον των αρμόδιων δικαστηρίων της αίτησης που έχουν καταθέσει για την υποβολή ενός προσώπου σε καθεστώς δικαστικής συμπαράστασης, να τους χορηγηθεί ιατρικό πιστοποιητικό σχετικά με την κατάσταση της υγείας των προσώπων αυτών. Η Αρχή με τις αποφάσεις 15/2012, 21/2012, 24/2012, 45/2012, 62/2012, 67/2012, 68/2012, 88/2012, 101/2012, 115/2012, 124/2012, 133/2012, 135/2012, 141/2012, 142/2012, 145/2012, 146/2012, 153/2012, 172/2012, 173/2012, 182/2012 και 183/2012 χορήγησε την απαιτούμενη από το άρθρο 7 του Ν. 2472/1997 άδεια στα νοσηλευτικά ιδρύματα για τη διαβίβαση ιατρικών πιστοποιητικών σχετικά με την κατάσταση της υγείας των ασθενών ενόψει της συγκεκριμένης ένδικης διαφοράς.

Τέλος, από διάφορους υπευθύνους επεξεργασίας υποβλήθηκαν αιτήματα διαβίβασης σε τρίτους ευαίσθητων δεδομένων, που ως επί το πλείστον αφορούσαν στην υγεία ασθενών για το σκοπό της δικαστικής χρήσης στο πλαίσιο εκκρεμούς εργατικής διαφοράς, διενεργούμενης ένορκης διοικητικής εξέτασης ή άλλης ειδικής ένδικης ιδιωτικής διαφοράς και η Αρχή με τις αποφάσεις 12/2012, 13/2012, 16/2012, 38/2012, 42/2012, 55/2012, 66/2012, 79/2012, 80/2012, 100/2012, 102/2012, 108/2012, 119/2012, 121/2012, 139/2012, 149/2012, 154/2012, 156/2012, 161/2012, 163/2012, 167/2012, 168/2012, 169/2012, 170/2012, 171/2012, 174/2012, 177/2012, 184/2012, 185/2012 και 186/2012 χορήγησε την αιτούμενη άδεια.

Στην Αρχή υποβλήθηκαν αιτήσεις ανάκλησης ή τροποποίησης πράξεων και αποφάσεών της, σύμφωνα με τα οριζόμενα στις διατάξεις των άρθρων 21 και 24 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας. Η Αρχή εξέτασε την αίτηση ανάκλησης της υπ' αρ. πρωτ. Γ/ ΕΞ/1230/16.02.2011 πράξης της. Με την προσβαλλόμενη πράξη η Αρχή απέρριψε ως αβάσιμες καταγγελίες κατά του ΤΑΥΤΕΚΩ Καλαμάτας για παράνομη επεξεργασία προσωπικών δεδομένων κατά την τιμολόγηση για την καταβολή σχετικής ιατρικής δαπάνης, καθώς έκρινε ότι οι επίμαχες επεξεργασίες της επίδειξης των προσωπικών δεδομένων του καταγγέλλοντος από την υπάλληλο του ΤΑΥΤΕΚΩ Καλαμάτας στον Διευθυντή του ΟΤΕ και της φωτοτύπησής τους προς το σκοπό της καταβολής της σχετικής δαπάνης, είναι νόμιμες σύμφωνα με τα οριζόμενα στις διατάξεις των άρθρων 4, 5 παρ. 2 στοιχ. β΄ και 7 παρ. 2 στοιχ. ε΄ περ. δδ΄ του Ν. 2472/1997 και το άρθρο 3 παρ. 1 του Κανονισμού Περίθαλψης Ασφάλισης Προσωπικού ΟΤΕ (Π.Δ. 577/1985). Η Αρχή απέρριψε την αίτηση για ανάκληση ή τροποποίηση της προσβαλλόμενης πράξης της, καθώς έκρινε ότι ο καταγγέλλων με την αίτηση θεραπείας δεν θέτει υπόψη της Αρχής νέα πραγματικά περιστατικά ικανά να θεμελιώσουν την ανάκληση ή την τροποποίηση της προσβαλλόμενης πράξης, καθώς και ότι ορθώς η προσβαλλόμενη πράξη της Αρχής απέρριψε τις καταγγελλόμενες πράξεις ως αβάσιμες, καθόσον η καταγγελλόμενη Υπηρεσία δεν προέβη σε παράνομη επεξεργασία προσωπικών δεδομένων. Περαιτέρω, όπως προέκυψε από τα στοιχεία του φακέλου της υπόθεσης, ο καταγγέλλων είχε κοινοποιήσει την καταγγελία του στην Εισαγγελία Αθηνών, η οποία, με βάση τη συνταγματική αρχή της διάκρισης των εξουσιών (άρθρο 26 του Συντάγματος), είναι καθ' ύλην αρμόδια να διερευνήσει ενδεχόμενη ποινική ευθύνη του ΤΑΥΤΕΚΩ (απόφαση 30/2012).

Η Αρχή έκρινε το αίτημα ανάκλησης της απόφασης 143/2011. Με την απόφαση αυτή η Αρχή είχε ασχοληθεί με το ζήτημα χορήγησης ευαίσθητων δεδομένων συζύγου που τηρούνταν από την ΕΥΔΑΠ στον πρώην σύζυγο προκειμένου να αντικρούσει την αγωγή διατροφής που είχε καταθέσει η σύζυγος ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών, στην οποία, μεταξύ άλλων, υποστήριζε ότι λόγω της συμπεριφοράς του εναγομένου,

κατά τη διάρκεια της έγγαμης συμβίωσης, πάσχει από μείζονα κατάθλιψη και χρήζει συνεχούς αγωγής και παρακολούθησης. Η σύζυγος κατέθεσε αίτηση στην Αρχή, με την οποία ζήτησε να ανακληθεί ή να τροποποιηθεί η ως άνω απόφαση 143/2011 της Αρχής, διότι τα ζητούμενα στοιχεία έχουν ήδη δοθεί κατ' επανάληψη σε προηγούμενα δικαστήρια, καθώς και ότι η περαιτέρω χορήγηση των δεδομένων αποτελεί προσβολή της προσωπικότητάς της. Η Αρχή έκρινε ότι δεν συντρέχει περίπτωση ανάκλησης της προηγούμενης απόφασής της, εφόσον με την αίτηση αυτή ούτε νέα πραγματικά περιστατικά, ικανά να θεμελιώσουν ανάκληση ή τροποποίηση της ανωτέρω απόφασης, προβάλλονται, ούτε, άλλωστε, προβάλλεται συγκεκριμένος λόγος που να κωλύει τη χορήγηση της συγκεκριμένης βεβαίωσης ούτε, τέλος, ειδικότερο έννομο συμφέρον της αιτούσας που να δικαιολογεί την ανάκληση της ανωτέρω απόφασης υπάρχει (απόφαση 48/2012).

Διαβιβάστηκαν στην Αρχή από νοσηλευτικά ιδρύματα αιτήσεις για λήψη άδειας για χορήγηση ευαίσθητων δεδομένων σε τρίτα πρόσωπα, τα οποία, ενόψει εκκρεμούς δίκης για τη θέση προσώπου σε καθεστώς δικαστικής συμπαράστασης, ζητούν να λάβουν ιατρικά πιστοποιητικά σχετικά με την κατάσταση της υγείας των ασθενών. Η Αρχή σε δύο περιπτώσεις δεν χορήγησε στα νοσηλευτικά ιδρύματα τις αιτούμενες άδειες, καθώς έκρινε ότι οι αιτούντες δεν ανήκουν στα ενεργητικώς νομιμοποιούμενα πρόσωπα, δυνάμει του άρθρου 1667 παρ. 1 του ΑΚ, να ζητήσουν την υποβολή προσώπων σε δικαστική συμπαράσταση. Επειδή, εξάλλου, και στις δυο αυτές περιπτώσεις, την αίτηση για την υποβολή των προσώπων σε δικαστική συμπαράσταση είχε καταθέσει ο Εισαγγελέας Πρωτοδικών, μπορεί ως αιτών-διάδικος να ζητήσει από το δικαστήριο την προσκόμιση κάθε αναγκαίου στοιχείου για την υποστήριξη της αίτησης, σύμφωνα με τις οικείες διατάξεις του ΚΠολΔ, χωρίς να απαιτείται προς τούτο η έκδοση ειδικής άδειας από την Αρχή (αποφάσεις 19/2012 και 155/2012).

Η Αρχή δεν χορήγησε σε νοσηλευτικό ίδρυμα άδεια διαβίβασης ευαίσθητων δεδομένων υγείας σε τρίτο πρόσωπο για το σκοπό της δικαστικής χρήσης, καθώς από τα στοιχεία του φακέλου της υπόθεσης προέκυψε ότι η ημερομηνία συζήτησης της αγωγής αποζημίωσης λόγω αδικοπραξίας ενώπιον του αρμόδιου δικαστηρίου είχε παρέλθει (απόφαση 116/2012).

Αντίστοιχα, η Αρχή δεν χορήγησε σε νοσηλευτικό ίδρυμα άδεια διαβίβασης ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων για το σκοπό της δικαστικής χρήσης, καθώς από τα στοιχεία του φακέλου της υπόθεσης προέκυψε ότι τα αιτούμενα ευαίσθητα δεδομένα δεν συνδέονταν αιτιωδώς με τον προβαλλόμενο σκοπό επεξεργασίας, που ήταν στη συγκεκριμένη υπόθεση η υποστήριξη της μηνυτήριας αναφοράς της αιτούσας και του σχετικού κατηγορητηρίου ενώπιον του αρμοδίου ποινικού δικαστηρίου (απόφαση 188/2012).

Στην Αρχή υποβλήθηκε αίτηση ψυχιατρικής κλινικής, με την οποία ζητήθηκε η χορήγηση άδειας για τη διαβίβαση ιατρικού ιστορικού ασθενούς σε αστυνομικό τμήμα κατόπιν σχετικής εισαγγελικής παραγγελίας. Από τα στοιχεία του φακέλου της υπόθεσης προέκυψε ότι ο εισαγγελέας ζήτησε τα αιτούμενα ευαίσθητα δεδομένα στο πλαίσιο της διαδικασίας για την υποβολή του ασθενούς σε ακούσια νοσηλεία, σύμφωνα με τα οριζόμενα στις διατάξεις των άρθρων 1687 ΑΚ και 95 επ. του Ν. 2071/1992. Η Αρχή έκρινε ότι η διαβίβαση των ευαίσθητων δεδομένων υγείας του ασθενούς από το νοσηλευτικό ίδρυμα στο αστυνομικό τμήμα διέπεται από τις ειδικότερες προαναφερόμενες διατάξεις, η εφαρμογή των οποίων τελεί υπό την εγγύηση του αρμόδιου δικαστηρίου (σύμφωνα και με τη γνωμοδότηση Εισαγγελέα Αρείου Πάγου 12/2006), λαμβάνοντας υπόψη την αρχή της διάκρισης των εξουσιών (26 Σ.) και ότι δεν απαιτείται προς τούτο η έκδοση ειδικής άδειας από την Αρχή (Γ/ΕΞ/471/23-1-2012).

Στην Αρχή υποβλήθηκε ερώτημα του ΚΕΕΛΠΝΟ σχετικά με τη νομιμότητα διαβίβασης προσωπικών δεδομένων, που αφορούν την οροθετικότητα εκδιδόμενων γυναικών, τα οποία έχει συλλέξει και επεξεργάζεται στο πλαίσιο των ελεγκτικών του αρμοδιοτήτων, σε ανακριτικούς υπαλλήλους που διενεργούν προανάκριση. Η Αρχή ενημέρωσε ότι παρ' όλο που η διαβίβαση των πληροφοριών αυτών συνιστά επεξεργασία ευαίσθητων δεδομένων, σύμφωνα με τη γνωμοδότηση 3/2009 της Αρχής, η εισαγγελική παραγγελία είναι δεσμευτική και δεν απαιτείται ειδική άδεια για τη διαβίβαση των δεδομένων αυτών, όταν στο πλαίσιο άσκησης των καθηκόντων του ο εισαγγελέας ζητεί την παροχή στοιχείων λόγω άσκησης ποινικής δίωξης ή όταν τούτο ρητά ορίζεται και επιτάσσεται από το νόμο και συνεπώς η αναζήτηση εγγράφων που περιέχουν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα από τον εισαγγελέα και τις ανακριτικές αρχές κατά το στάδιο προκαταρτικής εξέτασης, προανάκρισης ή κύριας ανάκρισης είναι νόμιμη, καθόσον γίνεται με βάση τις διατάξεις του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, οι οποίες, ως ειδικότερες, κατισχύουν του Ν. 2472/1997 (Γ/ΕΞ/3951-1/7-6-2012). Αντίστοιχα, η Αρχή, σε ερώτημα που υποβλήθηκε από μη κυβερνητική οργάνωση που δραστηριοποιείται στο χώρο του AIDS, σχετικά με τη νομιμότητα διαβίβασης ευαίσθητων δεδομένων οροθετικών ιερόδουλων γυναικών σε ανακριτικούς υπαλλήλους, ενημέρωσε ότι η αναζήτηση εγγράφων από τον εισαγγελέα και τις ανακριτικές αρχές κατά το στάδιο της προανάκρισης είναι νόμιμη και κρίνεται με βάση τις διατάξεις του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, οι οποίες ως ειδικότερες κατισχύουν του Ν. 2472/1997 (Γ/ ΕΞ/4420-1/6-12-2012).

Πληρεξούσια δικηγόρος νοσοκομείου υπέβαλε ερώτημα στην Αρχή, αν, ενόψει αγωγών που πρόκειται να καταθέσει στα αρμόδια δικαστήρια κατά όσων εμπλέκονται σε ενέργειες που αφορούν στην προμήθεια λαπαροσκοπικών και λοιπών υλικών, από την οποία προέκυψε ζημία του νοσοκομείου, κατόπιν και σχετικού πορίσματος του ΣΕΥΥΠ, υποχρεούται να λάβει άδεια από την Αρχή για την προσκόμιση και χρήση των στοιχείων του ως άνω πορίσματος ενώπιον των δικαστηρίων. Η Αρχή ενημέρωσε τη δικηγόρο ότι οι επίμαχες πληροφορίες συνιστούν απλά προσωπικά δεδομένα και ότι η επεξεργασία τους συνάδει με τις διατάξεις του Ν. 2472/1997. Εξάλλου, η αιτούσα ως πληρεξούσια δικηγόρος του νοσοκομείου δεν είναι τρίτη (κατά την έννοια του άρθρου 2 στοιχ. θ΄ του Ν. 2472/1997) και συνεπώς δεν απαιτείται έκδοση ειδικής άδειας από την Αρχή για την επεξεργασία των επίμαχων προσωπικών δεδομένων (Γ/ΕΞ/5407/10-8-2012).

3.3.3. Νέες τεχνολογίες - Ηλεκτρονικά μέσα

Η εταιρεία «ΙΝΤΡΑΚΟΜ» υπέβαλε ερώτημα στην Αρχή αναφορικά με τις προϋποθέσεις νομιμότητας της επε-

ξεργασίας προσωπικών δεδομένων κατά την παροχή Υπηρεσίας Διαχείρισης και Αποθήκευσης Ιατρικής Απεικόνισης (Picture Archiving and Communication Systems Hosting - PACS), βάσει υποδομής «υπολογιστικής νέφους» (cloud computing) με εγκατάσταση σε κέντρο δεδομένων (data center) της ίδιας της εταιρείας. Η Αρχή διευκρίνισε ότι η εταιρεία λειτουργεί ως εκτελούσα την επεξεργασία, καθώς ενεργεί για λογαριασμό του εκάστοτε πελάτη, ο οποίος, με την ιδιότητα του υπευθύνου επεξεργασίας, καθορίζει το σκοπό και τον τρόπο της επεξεργασίας. Συνεπώς, ο εκάστοτε πελάτης του συστήματος PACS βαρύνεται με τις υποχρεώσεις του υπευθύνου επεξεργασίας, σύμφωνα με τα οριζόμενα, ιδίως, στις διατάξεις των άρθρων 6, 7 και 10 του Ν. 2472/1997. Αν ο πελάτης έχει ήδη γνωστοποιήσει την τήρηση αρχείου με προσωπικά δεδομένα και έχει λάβει σχετική άδεια από την Αρχή, θα πρέπει να γνωστοποιήσει συμπληρωματικά στην Αρχή την επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων σε υπηρεσία υπολογιστικού νέφους (Γ/ΕΞ/4411/20-06-2012 και Γ/ΕΞ/4884-1/15-11-2012).

Υποβλήθηκε στην Αρχή ερώτημα του Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας (ΣΕΠΕ) σχετικά με τη νομιμότητα και τη διασφάλιση της ιδιωτικότητας στην τήρηση ιατρικών φακέλων εργαζομένων σε ηλεκτρονική μορφή από τον ιατρό εργασίας. Η Αρχή ενημέρωσε το ΣΕΠΕ ότι ο ιατρικός φάκελος εργαζομένου μπορεί, σύμφωνα με το Ν. 3850/2010, να τηρείται είτε σε έντυπη είτε σε ηλεκτρονική μορφή, καθώς και ότι την ευθύνη της τήρησης του αρχείου αυτού φέρει ο εργοδότης (νομικό πρόσωπο), ως υπεύθυνος επεξεργασίας. Ο εκάστοτε ιατρός εργασίας είναι εκτελών την επεξεργασία και φέρει εκ της ιδιότητας αυτής όλες τις υποχρεώσεις που απορρέουν από το Ν. 2472/1997. Περαιτέρω, η Αρχή ενημέρωσε ότι ο εργοδότης, ως υπεύθυνος επεξεργασίας, απαλλάσσεται από την υποχρέωση γνωστοποίησης του άρθρου 6 και λήψης άδειας του άρθρου 7 για το αρχείο των ιατρικών φακέλων των εργαζομένων που τηρεί, σύμφωνα με τα οριζόμενα στη διάταξη του άρθρου 7Α παρ. 1 στοιχ. α΄ του Ν. 2472/1997. Η απαλλαγή αυτή του υπευθύνου επεξεργασίας δεν συνεπάγεται, ωστόσο, και την απαλλαγή από τις υπόλοιπες υποχρεώσεις που απορρέουν από το Ν. 2472/1997, ειδικά όσον αφορά την τήρηση του απορρήτου και της ασφάλειας της επεξεργασίας με τη λήψη κατάλληλων οργανωτικών και τεχνικών μέτρων. Για το λόγο αυτό η Αρχή ενδεικτικά προσδιόρισε τις προδιαγραφές της ηλεκτρονικής εφαρμογής την οποία χρησιμοποιεί ο ιατρός εργασίας κατά την επεξεργασία του ιατρικού φακέλου του ασθενούς. Τα κύρια σημεία αφορούν την κρυπτογράφηση των ευαίσθητων δεδομένων των εργαζομένων, τον αυστηρό περιορισμό της πρόσβασης μόνο στον ιατρό εργασίας και στο βοηθητικό προσωπικό του ιατρού εργασίας, το οποίο δεσμεύεται από ιατρικό ή άλλο απόρρητο, τους ασφαλείς μηχανισμούς αναγνώρισης και αυθεντικοποίησης των χρηστών, την ασφάλεια στη διαμόρφωση των υπολογιστικών συστημάτων και του δικτύου που φιλοξενεί την εφαρμογή, τη λειτουργία αρχείων καταγραφής, την ύπαρξη πολιτικής λήψης αντιγράφων ασφαλείας, την ασφαλή καταστροφή των προσωπικών δεδομένων, τα μέτρα φυσικής ασφάλειας των υπολογιστικών συστημάτων και, τέλος, την ενημέρωση των εργαζομένων για την επεξεργασία των προσωπικών τους δεδομένων και τον τρόπο ικανοποίησης του δικαιώματος πρόσβασης (ΓΝ/ΕΞ/6301/03-10-2012).

3.4. ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ

3.4.1. Προϋποθέσεις νόμιμης επεξεργασίας προσωπικών δεδομένων από ασφαλιστικά ταμεία και οργανισμούς

Με σειρά αποφάσεων, που εξέδωσε η Αρχή καθ' όλο το έτος 2012, εξέτασε τις ειδικές προϋποθέσεις νόμιμης επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από ασφαλιστικά ταμεία και οργανισμούς. Στο πλαίσιο αυτό, η Αρχή έκρινε, κατ' αρχάς, υποθέσεις σχετικά με αιτήσεις παροχής άδειας, σύμφωνα με το άρθρο 7 παρ. 2 του Ν. 2472/1997, για τη διαβίβαση από τις αρμόδιες υπηρεσίες του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ σε τρίτους ευαίσθητων δεδομένων ασφαλισμένων του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ. Ειδικότερα, σε μία περίπτωση, η Αρχή χορήγησε στην αρμόδια υπηρεσία του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, ως υπεύθυνο επεξεργασίας, άδεια για τη διαβίβαση στον αιτούντα τρίτο, πρώην εργοδότη ασφαλισμένου του ιδρύματος, αποκλειστικά της πληροφορίας σχετικά με το ποσοστό αναπηρίας του ασφαλισμένου αυτού, λόγω εργατικού ατυχήματος, προκειμένου ο αιτών να κάνει χρήση της πληροφορίας αυτής ενώπιον των αρμόδιων δικαστηρίων (απόφαση 33/2012). Εξάλλου, σε άλλη περίπτωση, η Αρχή χορήγησε επίσης στην αρμόδια υπηρεσία του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ άδεια, για τη διαβίβαση στους εναγόμενους αιτούντες τρίτους αντιγράφου ιατρικού πιστοποιητικού, στο οποίο αναγράφονται τα διαστήματα νοσηλείας του ενάγοντος-υποκειμένου των δεδομένων, καθώς και η αιτία νοσηλείας αυτού και, ειδικότερα, εάν υφίσταται αναπηρία οποιουδήποτε είδους, που καθιστά το πρόσωπο αυτό ανίκανο να εργαστεί και εάν αυτή η ανικανότητα οφείλεται στο αυτοκινητικό ατύχημα, για το οποίο έχει ασκήσει αγωγή κατά των αιτούντων τρίτων (απόφαση 46/2012). Αντίθετα, σε άλλη περίπτωση, η Αρχή απέρριψε αίτημα χορήγησης της ως άνω άδειας στην αρμόδια υπηρεσία του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ για τη διαβίβαση στον αιτούντα τρίτο βεβαίωσης, σχετικά με την αναπηρία της ενδιαφερόμενης συνταξιούχου του ιδρύματος για το σκοπό της αντίκρουσης αγωγής διανομής, για το λόγο ότι δεν προέκυψε η προσφορότητα και αναλογικότητα της ζητηθείσας επεξεργασίας των επίμαχων ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων με τον προβαλλόμενο σκοπό της αντίκρουσης της αγωγής διανομής, που το υποκείμενο των δεδομένων έχει ασκήσει (απόφαση 92/2012). Τέλος, σε μία άλλη περίπτωση, η Αρχή χορήγησε μεν στην αρμόδια υπηρεσία του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ άδεια για τη διαβίβαση στον αιτούντα τρίτο βεβαίωσης, από την οποία να προκύπτει αν σε συγκεκριμένη εβδομάδα, εντός της οποίας περιλαμβάνεται συγκεκριμένη ημερομηνία, επικολλήθηκαν ένσημα για το υποκείμενο των δεδομένων, προκειμένου ο αιτών τρίτος να τη χρησιμοποιήσει για υπεράσπιση των δικαιωμάτων του ενώπιον δικαστηρίου. Ωστόσο, με την ίδια απόφασή της, η Αρχή απέρριψε αίτημα χορήγησης άδειας στην αρμόδια υπηρεσία του ΟΑΕΔ για τη διαβίβαση στον αιτούντα τρίτο βεβαίωσης, από την οποία να προκύπτει εάν το υποκείμενο των δεδομένων ελάμβανε επίδομα ανεργίας κατά το έτος 2009, για το λόγο ότι η εγγραφή ενός προσώπου ως ανέργου στα σχετικά μητρώα του ΟΑΕΔ ούτε δύναται να αποκλείσει την ύπαρξη σχέσης εργασίας, που να τον συνδέει με συγκεκριμένο εργοδότη, ούτε επιδρά στο κύρος της εν λόγω σχέσης εργασίας και γι' αυτό δεν συνιστά πρόσφορο και αναγκαίο αποδεικτικό μέσο, μη πληρουμένης, συνεπώς, της αρχής της αναλογικότητας σε σχέση με το σκοπό της υποστήριξης δικαιώματος

ενώπιον δικαστηρίου (απόφαση 40/2012). Στο ίδιο πλαίσιο, με άλλη απόφασή της, η Αρχή χορήγησε στο ΝΑΤ άδεια για τη διαβίβαση στην αιτούσα τρίτη εταιρεία Ελληνικός Νηογνώμονας ΑΕ αντιγράφου ιατρικής γνωμάτευσης, που αφορά σε εργαζόμενο της εταιρείας αυτής, για το σκοπό της δικαστικής χρήσης (απόφαση 63/2012).

3.4.2. Προϋποθέσεις νόμιμης επεξεργασίας προσωπικών δεδομένων από τον ΟΑΕΔ

Όσον αφορά την εξέταση των προϋποθέσεων νόμιμης επεξεργασίας δεδομένων από τις αρμόδιες υπηρεσίες του ΟΑΕΔ, ως υπευθύνου επεξεργασίας, καταρχάς, με απόφασή της η Αρχή αποφάνθηκε ότι η υπό κρίση αίτηση του Δήμου Ν. Ιωνίας προς τον ΟΑΕΔ, ως υπεύθυνο επεξεργασίας, για τη διαβίβαση στον εν λόγω Δήμο ονομαστικού καταλόγου των δημοτών του, οι οποίοι είναι εγγεγραμμένοι στα μητρώα ανέργων του ΟΑΕΔ, ως μακροχρόνια άνεργοι, προκειμένου ο εν λόγω Δήμος να προβεί σε μείωση των προβλεπόμενων από τις οικείες διατάξεις δημοτικών τελών αυτών, ερείδεται μεν στις διατάξεις του άρθρου 4 παρ. 1 στοιχ. (α΄) του Ν. 2472/1997. Ωστόσο, η Αρχή έκρινε ότι δεν συνάδει με τις προβλεπόμενες από τις διατάξεις του άρθρου 7 παρ. 2 του ως άνω νόμου προϋποθέσεις επεξεργασίας ευαίσθητων δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, χωρίς τη συγκατάθεση ή παρά τη ρητή άρνηση των υποκειμένων των δεδομένων και, συνεπώς, δεν χορήγησε τη σχετική άδεια. Εξάλλου, με την ίδια απόφαση, η Αρχή αποφάνθηκε ότι η συλλογή από το Δήμο Ν. Ιωνίας πληροφοριών για την εγγραφή δημοτών του στα μητρώα του ΟΑΕΔ, ως μακροχρόνια ανέργων, για το σκοπό της μείωσης των δημοτικών τελών, που αναλογούν σε καθέναν από αυτούς με βάση τις οικείες διατάξεις, μπορεί να διενεργηθεί μόνο με τη συγκατάθεση καθενός από τους ενδιαφερόμενους δημότες του και απευθείας από τους δημότες αυτούς (απόφαση 97/2012).

Σε άλλη υπόθεση, η Αρχή αποφάνθηκε ότι η διαβίβαση από τον ΟΑΕΔ σε αιτούντα τρίτο πληροφοριών σχετικά με τις ενέργειες, στις οποίες ενδεχομένως έχει προβεί ο ΟΑΕΔ σε σχέση με καταγγελία που έχει υποβάλει ο ίδιος κατά της πρώην συζύγου του, για το σκοπό της προσκόμισης σε δίκη, για τον προσδιορισμό διατροφής, αντιβαίνει στις διατάξεις του άρθρου 4 παρ. 1 του Ν. 2472/1997 και, συνεπώς, δεν χορήγησε τη ζητηθείσα άδεια (απόφαση 150/2012).

Τέλος, με σειρά περισσότερων αποφάσεων και πράξεων, που εξέδωσε η Αρχή καθ' όλο το έτος 2012, απέρριψε κατά τρόπον ομοιόμορφο και συστηματικό -στη συνέχεια σειράς σχετικών αποφάσεων της Ολομέλειας και του Τμήματος της Αρχής, που εκδόθηκαν κατά το έτος 2011- αιτήσεις χορήγησης σε αιτούντες τρίτους-εργοδότες από τις κατά τόπους αρμόδιες υπηρεσίες του ΟΑΕΔ, ως υπευθύνου επεξεργασίας, βεβαιώσεων εγγραφής των ενδιαφερόμενων υποκειμένων-πρώην εργαζομένων στα μητρώα ανέργων, στο πλαίσιο δικαστικής αντιδικίας τους, με αντικείμενο την ύπαρξη ή μη σχέσης εξαρτημένης εργασίας, κρίνοντας ότι οι εν λόγω επεξεργασίες (διαβιβάσεις) αντιβαίνουν καταρχήν στις διατάξεις του άρθρου 4 παρ. 1 του Ν. 2472/1997. Ειδικότερα, στις υποθέσεις αυτές η Αρχή παγίως έκρινε ότι ο σκοπός επεξεργασίας, τον οποίο προέβαλαν οι αιτούντες τρίτοι εργοδότες για τη διαβίβαση των επίμαχων ευαίσθητων δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα των ενδιαφερόμενων υποκειμένων -πρώην εργαζομένων τους- συνίσταται στην αντίκρουση αγωγών, που είχαν ασκήσει οι πρώην εργαζόμενοι, με αίτημα την επιδίκαση απαιτήσεων από σύμβαση εξαρτημένης εργασίας κατά τα επίδικα χρονικά διαστήματα, δηλαδή στην ανάγκη αναγνώρισης, άσκησης και υπεράσπισης των νόμιμων δικαιωμάτων τους ενώπιον των αρμόδιων δικαστηρίων και διοικητικών αρχών και, υπό την έννοια αυτή, καταρχήν ερείδεται στις διατάξεις των άρθρων 7 παρ. 2 στοιχ. γ και 4 παρ. 1 στοιχ. α του Ν. 2472/1997. Ωστόσο, από τα στοιχεία του φακέλου των υποθέσεων αυτών, προέκυπτε κάθε φορά ότι η ζητηθείσα από τους αιτούντες διαβίβαση των επίμαχων ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων των υποκειμένων τους συνιστά δυσανάλογο μέτρο σε σχέση με τον προβαλλόμενο από τους αιτούντες σκοπό επεξεργασίας και, συνεπώς, δεν συνάδει με τις διατάξεις του άρθρου 4 παρ. 1 στοιχ. β του Ν. 2472/1997, καθόσον δεν είναι πρόσφορη και αναγκαία η χορήγηση σε αυτούς από τις κατά τόπους αρμόδιες υπηρεσίες του ΟΑΕΔ, ως υπευθύνου επεξεργασίας, βεβαιώσεων για την ενδεχόμενη εγγραφή των ενδιαφερομένων υποκειμένων στα μητρώα του ΟΑΕΔ, ως ανέργων, κατά τα επίμαχα χρονικά διαστήματα. Και τούτο, διότι η εγγραφή ενός προσώπου, ως ανέργου, στα σχετικά μητρώα του ΟΑΕΔ ούτε δύναται να αποκλείσει την ύπαρξη σχέσης (εξαρτημένης ή ανεξάρτητης) εργασίας, που να τον συνδέει με συγκεκριμένο εργοδότη, ούτε επιδρά στο κύρος της εν λόγω σχέσης εργασίας, αλλά δύναται μόνο να επισύρει -ενδεχομένως- διοικητικές ή άλλες κυρώσεις σε βάρος του εν λόγω προσώπου, εφόσον συνεχίσει να λαμβάνει από τον ΟΑΕΔ κοινωνικές παροχές, ως άνεργος, ενώ στην πραγματικότητα εργάζεται και λαμβάνει μισθό, ως αντιπαροχή της εργασίας του (βλ. αποφάσεις 40/2012 και 89/2012 και τα με αρ. πρωτ. Γ/ΕΞ/280-1/08-02-2012, Γ/ΕΞ/232-1/09-02-2012, Γ/ΕΞ/1523-1/09-04-2012, Γ/ΕΞ/2733/12-04-2012, Γ/ΕΞ/2734/12-04-2012, Γ/ΕΞ/3126/30-04-2012 και Γ/ΕΞ/3884-2/05-07-2012 έγγραφα της Αρχής).

Αντιθέτως, η Αρχή, εισάγοντας μεμονωμένη εξαίρεση στην προαναφερόμενη νομολογία, έκρινε ότι η χορήγηση βεβαίωσης από τον ΟΑΕΔ, σχετικά με την ενδεχόμενη κατάσταση ανεργίας ασφαλισμένου του για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα, είναι αναγκαία και πρόσφορη για την αντίκρουση εργατικής αγωγής, μεταξύ άλλων, για αποζημίωση λόγω καταγγελίας της σύμβασης εργασίας του, που άσκησε ο τελευταίος. Και τούτο διότι το χρονικό διάστημα που αναφέρεται στο ιστορικό της παρούσας είναι κρίσιμο για τον προσδιορισμό του πραγματικού χρόνου εργασίας του αιτούντος και, αντίστοιχα, για τον καθορισμό του ύψους της καταβλητέας για την καταγγελία της σύμβασης εργασίας αποζημίωσης, που συναρτάται άμεσα με το στοιχείο αυτό (απόφαση 20/2012).

3.4.3. Έλεγχος Συστήματος Ηλεκτρονικής Συνταγογράφησης

Ο διοικητικός έλεγχος που ξεκίνησε στα τέλη του 2011 στο Σύστημα της Ηλεκτρονικής Συνταγογράφησης-ΣΗΣ (βλ. σελ. 69-70 Ετήσιας Έκθεσης 2011) συνεχίστηκε κατά το 2012 με πρόσθετες επιτόπιες επισκέψεις της ομάδας ελέγχου στις εγκαταστάσεις του εκτελούντος την επεξεργασία, που είναι η εταιρεία ΗΔΙΚΑ ΑΕ. Συγκεκριμένα, εντός του 2012, η ΗΔΙΚΑ, λόγω σοβαρών τεχνικών προβλημάτων που παρουσιάστηκαν στο ΣΗΣ, ανέπτυξε και εγκατέστησε νέα διαδικτυακή εφαρμογή σε νέα πλατ-

φόρμα, η οποία τέθηκε σε λειτουργία το Μάιο 2012. Η ομάδα ελέγχου της Αρχής, ανταποκρινόμενη σε αυτήν την εξέλιξη και λόγω της μη ως τότε ολοκλήρωσης του ελέγχου, αποφάσισε να συμπεριλάβει στο εύρος του διοικητικού ελέγχου τη νέα αυτήν εφαρμογή. Έτσι, ο διοικητικός έλεγχος χωρίστηκε σε 2 φάσεις: η πρώτη φάση αφορά στην προηγούμενη έκδοση του ΣΗΣ, ενώ η δεύτερη φάση στη νέα έκδοση, που ξεκίνησε τη λειτουργία της το Μάιο 2012. Η δεύτερη φάση του ελέγχου, επίσης, καλύπτει και το περιστατικό ασφαλείας, που σημειώθηκε τον Απρίλιο 2012, και αφορούσε σε απόπειρα παράνομης διείσδυσης στο σύστημα. Ο έλεγχος αναμένεται να ολοκληρωθεί με την έκδοση της σχετικής απόφασης της Ολομέλειας της Αρχής εντός του 2013.

3.5. ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ

Η Αρχή επέβαλε πρόστιμο σε νοσοκομείο, επειδή ανακοίνωσε ευαίσθητα δεδομένα υγείας από ιατρικό φάκελο ασθενούς σε ιδιωτική ασφαλιστική εταιρεία, κατ' εφαρμογήν όρου ασφαλιστικής σύμβασης περίθαλψης, χωρίς να τον ενημερώσει πριν από τη διαβίβαση, και πρόστιμο στην ασφαλιστική εταιρεία για παράληψη λήψης των κατάλληλων μέτρων ασφαλείας για τυχαία, απαγορευμένη διάδοση ευαίσθητων δεδομένων υγείας του προσφεύγοντος, καθώς επέλεξε να του κοινοποιήσει έγγραφα με θυροκόλληση. Συγκεκριμένα, ο προσφεύγων είχε συνάψει ιδιωτική σύμβαση ασφάλισης υγείας, στην οποία είχε περιληφθεί ρητή και έγγραφη δήλωσή του ότι εξουσιοδοτεί όλους τους ιατρούς που τον εξέτασαν καθ' οιονδήποτε χρόνο να εφοδιάσουν την ασφαλιστική εταιρεία με οποιοδήποτε πιστοποιητικό ή πληροφορία τους ζητήσει. Στο πλαίσιο της σύμβασης αυτής η ασφαλιστική εταιρεία ζήτησε στοιχεία από νοσοκομείο σχετικά με το χρόνο κατά τον οποίο εμφανίστηκαν για πρώτη φορά συμπτώματα συγκεκριμένης ασθένειας στον προσφεύγοντα, προσκομίζοντας και σχετική εισαγγελική παραγγελία. Το νοσοκομείο διαβίβασε, βάσει των ανωτέρω, τα αιτούμενα στοιχεία στην ασφαλιστική εταιρεία, χωρίς όμως να ενημερώσει πριν από τη διαβίβαση τον προσφεύγοντα, ως είχε υποχρέωση από το άρθρο 11 παρ. 3 του Ν. 2472/1997, παρά μόνο μετά από τη σχετική άσκηση του δικαιώματος πρόσβασης από αυτόν. Η Αρχή έκρινε ότι η διαβίβαση ήταν νόμιμη, αλλά υπήρξε παραβίαση σε σχέση με την προηγούμενη ενημέρωση. Επιπλέον, η ασφαλιστική εταιρεία κατήγγειλε εξωδίκως τη σύμβαση, κοινοποιώντας την εξώδικη καταγγελία, στην οποία επισυνάπτονταν και έγγραφα με ευαίσθητα δεδομένα υγείας του προσφεύγοντος, τα οποία δεν ήταν καν εσώκλειστα σε φάκελο, δια θυροκολλήσεως με δικαστικό επιμελητή. Η Αρχή έκρινε ότι ο συγκεκριμένος τρόπος κοινοποίησης των ως άνω εγγράφων που επέλεξε η ασφαλιστική εταιρεία, χωρίς να είναι υποχρεωμένη προς τούτο, δεν προστατεύει τα σχετικά δεδομένα από τυχόν αθέμιτη επεξεργασία, αλλά αντιθέτως ενέχει διακινδύνευση για απώλεια, απαγορευμένη διάδοση ή απαγορευμένη πρόσβαση τόσο από τον δικαστικό επιμελητή όσο και από οιονδήποτε διερχόμενο τρίτο, κατά παράβαση του άρθρου 10 παρ. 3 του Ν. 2472/1997 (78/2012 που εκδόθηκε μετά την ανάκληση της 61/2006).

Η Αρχή έκρινε ότι τα στοιχεία που περιλαμβάνονται σε ασφαλιστικά συμβόλαια που δεν αφορούν ζωή και περίθαλψη, καθώς και το πόρισμα γραφολόγου σχετικά με τη γνησιότητα της υπογραφής των συμβεβλημένων, δεν συνιστούν ευαίσθητα αλλά απλά δεδομένα. Ως εκ τούτου, δεν απαιτείται άδεια της Αρχής για τη χορήγηση των στοιχείων αυτών από την ασφαλιστική εταιρεία σε συνεργαζόμενο με αυτήν ασφαλιστικό πράκτορα, προκειμένου ο τελευταίος να τα χρησιμοποιήσει για να υποστηρίξει τα δικαιώματά του ενώπιον πταισματοδίκου, κατηγορούμενος για υπεξαίρεση από τον ασφαλισμένο. Εν προκειμένω εφαρμόζεται το άρθρο 5 παρ. 2 περ. ε του Ν. 2472/1997 (Γ/ΕΞ/5729-1/12-9-12).

3.6. ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ ΚΑΙ ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

3.6.1. Χρηματοπιστωτικά ιδρύματα

Μετά την ανάκληση σειράς αποφάσεών της το 2011 με τις αποφάσεις 73/2011 και 120/2011, η Αρχή συζήτησε εκ νέου τις σχετικές προσφυγές κατά τραπεζών και εξέδωσε αποφάσεις με τις οποίες επανέλαβε την αρχική θέση της, όπως αυτή είχε διατυπωθεί στις ανακληθείσες αποφάσεις της, μειώνοντας στις περισσότερες περιπτώσεις το ύψος του αρχικώς επιβληθέντος προστίμου. Συγκεκριμένα, πρόστιμο πενήντα χιλιάδων (50.000) ευρώ επέβαλε η Αρχή με την 27/2012 (ανακληθείσα 49/2007) απόφασή της στη Γενική Τράπεζα ΑΕ για τη μη επίδοση της καταγγελίας σύμβασης δανείου στον οφειλέτη και στον εγγυητή και είκοσι χιλιάδες (20.000) ευρώ στην Τειρεσίας ΑΕ για τη μη βεβαίωση της επίδοσης πριν από την καταχώριση των δεδομένων στο αρχείο της. Επίσης, για τη μη ικανοποίηση δικαιώματος πρόσβασης επιβλήθηκε πρόστιμο στην Τράπεζα Πειραιώς ΑΕ πέντε χιλιάδων (5.000) ευρώ με την απόφαση 82/2012 (ανακληθείσα 30/2003) και στην Eurobank Ergasias AE είκοσι χιλιάδων (20.000) ευρώ με την 105/2012 (ανακληθείσα 28/2003). Περαιτέρω, με την απόφαση 83/2012 (ανακληθείσα 35/2007) επιβλήθηκε πρόστιμο είκοσι πέντε χιλιάδων (25.000) ευρώ στην Εθνική Τράπεζα ΑΕ για παράνομη επεξεργασία δεδομένων συναλλαγματικής και για τη μη ικανοποίηση δικαιωμάτων πρόσβασης και δέκα χιλιάδων (10.000) ευρώ στην Τειρεσίας ΑΕ για τη μη ικανοποίηση του δικαιώματος αντίρρησης. Παράνομες επεξεργασίες διαπίστωσε η Αρχή και επέβαλε πρόστιμα με τις 104/2012 (ανακληθείσα 41/2006) στην τράπεζα Eurobank Ergasias AE και την εταιρεία Eurobank ΑΕΔΑΚ από πέντε χιλιάδες (5.000) ευρώ σε κάθε μία για παράνομη επεξεργασία δεδομένων και αποστολή στοιχείων σε μη δικαιούμενο πρόσωπο, αλλά και στην ALPHA BANK AE πενήντα χιλιάδων (50.000) ευρώ με την απόφαση 147/2012 (ανακληθείσα 39/2005) για παράνομη έκδοση πιστωτικής κάρτας σε μεγάλο αριθμό προσφευγόντων και για τη μη ικανοποίηση δικαιώματος πρόσβασης και ενημέρωσης.

Περαιτέρω, στη με αριθμ. 194/2012 (ανακληθείσα 45/2009) απόφασή της, η Αρχή εξέτασε εκ νέου την τήρηση των υποχρεώσεων της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος ΑΕ που απορρέουν από το Ν. 2472/1997 σε σχέση με την εγκατάσταση συστήματος ασφαλείας εισόδου σε υποκαταστήματα της τράπεζας. Ειδικότερα, κατά την εκ νέου εξέταση της υπόθεσης, η Αρχή έλαβε υπόψη τα συμπληρωματικά στοιχεία που υπεβλήθησαν από την Εθνική Τράπεζα σε συνέχεια της με αριθμ. 45/2009 απόφασης, συμπεριλαμβανομένου του κειμένου ενημέρωσης των φυσικών προσώπων για τη λειτουργία του συστήματος στα καταστήματα της τράπεζας. Στο πλαίσιο αυτό, η Αρχή εξέδωσε την 194/2012 απόφαση, με την οποία έκρινε νόμιμη την εγκατάσταση και λειτουργία του εν λόγω συστήματος ασφαλείας,

το οποίο αποτελείται από ειδικές καμπίνες ασφαλείας με κάμερες και βασίζεται σε τεχνολογία ανάλυσης της γεωμετρίας του προσώπου, μόνον μετά από ειδικά αιτιολογημένη απόφαση του Διευθυντή της οικείας Διεύθυνσης Ασφαλείας ή Αστυνομικής Διεύθυνσης. Η απόφαση αυτή θα λαμβάνει, ιδίως, υπόψη την εγκληματικότητα, την πραγματοποίηση συναθροίσεων ή συγκεντρώσεων στην περιοχή, τη διάπραξη στο συγκεκριμένο κατάστημα φθορών ή ληστείας κατά το παρελθόν, την απόστασή του από το πλησιέστερο αστυνομικό τμήμα, καθώς και τη διακίνηση από το συγκεκριμένο κατάστημα μεγάλων χρηματικών ποσών ή τη φύλαξη σε αυτό αντικειμένων σημαντικής αξίας. Συνεπώς, σε όσα καταστήματα δεν συντρέχουν οι όροι νομιμότητας, πρέπει το σύστημα να απεγκατασταθεί. Καθόσον αφορά το ζήτημα του χρόνου τήρησης των φωτογραφικών δεδομένων η Αρχή έκρινε ότι τα δεδομένα πρέπει να τηρούνται για χρονικό διάστημα είκοσι τεσσάρων (24) ωρών. Τέλος, λαμβάνοντας υπόψη την παράλειψη της Εθνικής Τράπεζας να υποβάλει γνωστοποίηση του συστήματος στην Αρχή, σε συνδυασμό με το γεγονός ότι η επεξεργασία αφορά μεγάλο αριθμό φυσικών προσώπων, η Αρχή επέβαλε στην Εθνική Τράπεζα πρόστιμο ύψους τριάντα χιλιάδων (30.000) ευρώ για την παράβαση του άρθρου 6 του Ν. 2472/1997.

Με την απόφαση 180/2012, η Αρχή έκρινε το αίτημα της τράπεζας Marfin Εγνατία Τράπεζα ΑΕ, σχετικά με το εάν νομιμοποιείται να αποστείλει δεδομένα που είναι αποθηκευμένα σε ηλεκτρονικούς υπολογιστές πρώην και νυν διευθυντικών στελεχών και μελών του Δ.Σ. της τράπεζας στα κεντρικά γραφεία της μητρικής εταιρείας "CYPRUS POPULAR BANK PUBLIC CO LTD" (Λαϊκή Τράπεζα Κύπρου) από όπου, σε δεύτερο στάδιο, θα παραδοθούν όλα τα στοιχεία στην Κεντρική Τράπεζα Κύπρου (ΚτΚ), η οποία διερευνά τυχόν ευθύνες για οικονομική ζημία του κυπριακού δημοσίου από την ανακεφαλαιοποίηση των τραπεζών. Η Αρχή, εφαρμόζοντας το ελληνικό δίκαιο, έκρινε ότι η διαβίβαση είναι νόμιμη βάσει νόμου που προβλέπει δικαίωμα διενέργειας ελέγχου και πλήρους πρόσβασης της αρμόδιας εποπτικής αρχής της Κύπρου στα εγκατεστημένα στην Ελλάδα υποκαταστήματα της μητρικής εταιρείας, άρα και δυνατότητα διαβίβασης των σχετικών στοιχείων στην Κύπρο. Περαιτέρω, η Αρχή διαπίστωσε ότι η τράπεζα έχει ενημερώσει τα υποκείμενα μέσω Τύπου, σύμφωνα με το άρθρο 11 παρ. 1 του Ν. 2472/97, ιδίως, αναφορικά με το σκοπό της επεξεργασίας, όπως για την εκπλήρωση των υποχρεώσεων της τράπεζας που απορρέουν από το ισχύον νομοθετικό και ρυθμιστικό πλαίσιο έναντι των δικαστικών, εποπτικών, ελεγκτικών και λοιπών αρχών, καθώς και τους αποδέκτες και τις κατηγορίες αποδεκτών των δεδομένων τους. Εξάλλου, όπως κρίθηκε, η σκοπούμενη επεξεργασία αποτελεί διαδικασία γνωστή στα ανώτατα διοικητικά στελέχη της τράπεζας, επιπροσθέτως δε, αυτά γνωρίζουν ότι τα αρχεία και έγγραφα που απέστειλαν και έλαβαν στον υπηρεσιακό λογαριασμό ηλεκτρονικού ταχυδρομείου που τους είχε παρασχεθεί, λόγω της θέσης τους, από την τράπεζα, είναι υπηρεσιακά έγγραφα. Πάντως, σε περίπτωση που τυχόν διαπιστωθεί ότι στα σχετικά στοιχεία περιλαμβάνονται και προσωπικές επικοινωνίες, πρέπει, εφόσον αυτό είναι δυνατόν, να γίνει διαχωρισμός τους πριν από τη διαβίβαση.

3.6.2. Μαύρη λίστα επισφαλών ενοικιαστών ακινήτων

Στην Αρχή υποβλήθηκε ερώτημα από υπό σύσταση εταιρεία παροχής μεσιτικών υπηρεσιών, σχετικά με τη νομιμότητα της δημιουργίας αρχείου αξιολόγησης υπόψηφιων μισθωτών ακινήτων, ανάλογα με το κατά δήλωση εισόδημα, επάγγελμα και την οικογενειακή τους κατάσταση, καθώς και με πληροφορίες σχετικά με τη συνέπεια που αυτοί είχαν επιδείξει, ως προς τις συμβατικές τους υποχρεώσεις στο πλαίσιο προηγούμενων συμβάσεων μίσθωσης που είχαν συνάψει. Στην προκειμένη περίπτωση, η Αρχή έκρινε ότι η υπό σύσταση εταιρεία αφενός δεν εκπροσωπεί τα συμφέροντα του συνόλου των εκμισθωτών που ενδέχεται να υποστούν ζημία από την αθέτηση των συμβατικών υποχρεώσεων των αντισυμβαλλομένων τους μισθωτών, αφετέρου ο κίνδυνος που διατρέχει η ίδια δεν συνδέεται με την πορεία της σύμβασης μίσθωσης, αφού η σύμβαση μεσιτείας συνάπτεται πριν από τη σύμβαση μίσθωσης και, ως εκ τούτου, τυχόν αθέτηση των συμβατικών υποχρεώσεων του μισθωτή δεν θα μπορούσε κατ' ουδένα τρόπο να συνδέεται με το έννομο συμφέρον της εταιρείας. Εξάλλου, η ζημία που ενδεχομένως υφίσταται ένας εκμισθωτής από την αθέτηση των συμβατικών υποχρεώσεων εκ μέρους του μισθωτή του μπορεί να αντιμετωπιστεί με τα διαθέσιμα ένδικα βοηθήματα. Επιπλέον, κατά την κρίση της Αρχής, η απαιτούμενη συγκατάθεση των υποψήφιων μισθωτών, με την οποία αυτοί δέχονται να αποτελέσουν αντικείμενο επεξεργασίας τα προσωπικά τους δεδομένα, δεν πληροί τις προϋποθέσεις της διάταξης του αρ. 2 στ. ια' Ν. 2472/1997, καθόσον δεν είναι ειδική, όσον αφορά το σκοπό της επεξεργασίας, τις κατηγορίες των συλλεγόμενων δεδομένων, τις πηγές προέλευσης και τους πιθανούς αποδέκτες αυτών.

Η Αρχή επισήμανε επίσης ότι η αρνητική εκ μέρους της εταιρείας αξιολόγηση ενός μισθωτή βάσει της αθέτησης των συμβατικών του υποχρεώσεων, προτού το αρμόδιο δικαστήριο επιληφθεί και εκφέρει δεσμευτική δικαιοδοτική κρίση επί της επίδικης διαφοράς, παρουσιάζει προβλήματα νομιμότητας και κατέληξε ότι η τεθείσα υπόψη της σκοπούμενη επεξεργασία χρήζει υποβολής σε πλείονες προϋποθέσεις, προκειμένου να συνάδει με το Ν. 2472/1997.

3.6.3. Οχλήσεις από εταιρείες ενημέρωσης οφειλετών

Ο Ν. 3758/2009 «Εταιρείες ενημέρωσης οφειλετών για ληξιπρόθεσμες απαιτήσεις και άλλες διατάξεις» τροποποιήθηκε με το άρθρο 36 του Ν. 4038/2012, όπου ενσωματώθηκαν πολλές από τις παρατηρήσεις που είχε υποβάλει η Αρχή στο πλαίσιο της σχετικής δημόσιας διαβούλευσης (βλ. Ετήσια Έκθεση ΑΠΔΠΧ έτους 2011, σελ. 75-77). Στο πλαίσιο αυτό, το Υπουργείο Ανάπτυξης (Γενική Γραμματεία Καταναλωτή) έχει τη γενική αρμοδιότητα εποπτείας τόσο των εταιριών ενημέρωσης οφειλετών, όσο και των δανειστών που προβαίνουν οι ίδιοι σε σχετική ενημέρωση των οφειλετών τους. Η Αρχή έχει ειδική, κατ' εξαίρεση, αρμοδιότητα για συγκεκριμένες μόνο παραβάσεις του Ν. 3758/2009 (βλ. άρθρο 10 παρ. 1 του Ν. 3758/2009, δύο τελευταία εδάφια που προστέθηκαν με το άρθρο 36 παρ. 5 του Ν. 4038/2012), ήτοι για παραβάσεις σχετικές με: α) την ενημέρωση του οφειλέτη (άρθρο 4 παρ. 4 εδ. α' του Ν. 3758/2009), β) την επιβεβαίωση οφειλής ή/και ταυτοποίηση του οφειλέτη (άρθρο 4 παρ. 4 εδ. α' του Ν. 3758/2009), γ) το απόρρητο και την ασφάλεια της επεξεργασίας (άρθρο 4 παρ. 5 του Ν. 3758/2009), δ) το ηλεκτρονικό αρχείο με στοιχεία πραγματοποιηθείσας επικοινωνίας (άρθρο 6 παρ.

7 του Ν. 3758/2009) και ε) το αρχείο καταγεγραμμένων συνομιλιών (άρθρο 8 παρ. 2 σε συνδυασμό με άρθρο 9 παρ. 6 του Ν. 3758/2009).

Το έτος 2012 συνέχισε να υποβάλλεται στην Αρχή μεγάλος αριθμός αιτήσεων πολιτών σχετικά με τη δραστηριότητα των εταιρειών ενημέρωσης οφειλετών, εκ των οποίων οι περισσότερες είναι προσφυγές/καταγγελίες και οι λοιπές ερωτήματα. Όλες οι υποθέσεις έχουν πλέον ομαδοποιηθεί κατ' αντικείμενο και η Αρχή, για τις υποθέσεις που υπάγονται στην εξαιρετική αρμοδιότητά της, έχει απευθύνει έγγραφα προς τις τράπεζες και τις εταιρείες πιστωτικών καρτών που είναι οι δανειστές, με τα οποία ζητήθηκαν διευκρινήσεις επί των αιτιάσεων που διατυπώθηκαν από τους οφειλέτες (για καταγγελλόμενες παραβάσεις του άρθρου 4 παρ. 4 εδ. α' του Ν. 3758/2009, βλ. ανωτέρω υπό α΄ και β΄). Μέσα στο πρώτο τρίμηνο του έτους 2013 αναμένονται οι απαντήσεις, οι οποίες και θα καθορίσουν τον περαιτέρω χειρισμό των υποθέσεων. Οι υποθέσεις, οι οποίες δεν υπάγονται στην αρμοδιότητα της Αρχής, διαβιβάζονται στη Γενική Γραμματεία Καταναλωτή του Υπουργείου Ανάπτυξης, που έχει τη γενική αρμοδιότητα παρακολούθησης της δραστηριότητας των εταιρειών ενημέρωσης οφειλετών (άρθρο 10 παρ. 1 εδαφ. α΄ Ν. 3758/2009). Σημειώνεται, τέλος, ότι η Αρχή βρίσκεται σε διαρκή επαφή με τη Γενική Γραμματεία Καταναλωτή για την κατά το δυνατόν ταχύτερη και αποτελεσματικότερη διεκπεραίωση των σχετικών υποθέσεων.

3.6.4. Περιστατικά παραβίασης προσωπικών δεδομένων

Η Αρχή πραγματοποίησε έλεγχο το 2011 στην εταιρεία Sony Music Entertainment AE αναφορικά με περιστατικό παραβίασης προσωπικών δεδομένων 8.385 εγγεγραμμένων χρηστών του διαδικτυακού τόπου της εταιρείας (βλ. Ετήσια Έκθεση ΑΠΔΠΧ 2011, σελ. 80, παράγραφος 3.6.8.). Ο έλεγχος έγινε αυτεπάγγελτα μετά από σχετικά δημοσιεύματα στον Τύπο και στο διαδίκτυο και εστίασε στα παρακάτω ιδίως σημεία: α) αναλυτική καταγραφή των συνθηκών και χαρακτηριστικών του περιστατικού, β) προσωπικά δεδομένα που διέρρευσαν, γ) μέτρα ασφάλειας του διαδικτυακού τόπου, δ) μέτρα που ελήφθησαν για την αντιμετώπιση του περιστατικού. Μετά από αναλυτική εξέταση των πρακτικών και των ψηφιακών πειστηρίων του ελέγχου, συντάχθηκε πόρισμα, στο οποίο καταγράφονται ευρήματα αναφορικά με ελλείψεις ως προς τα μέτρα ασφαλείας και τις διαδικασίες προστασίας προσωπικών δεδομένων του υπευθύνου επεξεργασίας που επέτρεψαν να συμβεί το εν λόγω περιστατικό. Η Αρχή εξέδωσε σχετικά την Απόφαση 59/2012, με την οποία επέβαλε πρόστιμο 10.000 ευρώ στον υπεύθυνο επεξεργασίας και έθεσε συγκεκριμένες προϋποθέσεις για την ασφαλή επεξεργασία προσωπικών δεδομένων μέσω διαδικτυακών τόπων. Ειδικότερα, αναφέρεται, μεταξύ άλλων, ότι ο υπεύθυνος επεξεργασίας οφείλει:

να χρησιμοποιεί τεχνικές ασφαλούς συγγραφής κώδικα για το λογισμικό εφαρμογών που χρησιμοποιείται για την επεξεργασία προσωπικών δεδομένων - να φροντίζει γενικότερα για τη συντήρηση των εφαρμογών του και την άμεση διόρθωση κάθε κενού ασφαλείας που εντοπίζεται, είτε από τους δικούς του προληπτικούς ελέγχους είτε από τρίτους,

να ελέγχει περιοδικά την ορθότητα του περιεχομένου των ιστοσελίδων, οι οποίες φιλοξενούνται στο διαδικτυακό του τόπο, και να εξασφαλίζει ότι δεν φιλοξενείται στη σελίδα του κώδικας τρίτων χωρίς την έγκρισή του,

να εφαρμόζει κατάλληλους μηχανισμούς κρυπτογράφησης των κωδικών των εγγεγραμμένων χρηστών στη βάση δεδομένων του,

να φροντίζει ώστε τα αρχεία καταγραφής να επιβλέπονται ανά τακτά διαστήματα από αρμόδιο πρόσωπο (π.χ. διαχειριστή ή/και υπεύθυνο ασφαλείας) για τυχόν ανίχνευση και αναγνώριση αθέμιτων ενεργειών - να εφαρμόζει τα κατάλληλα μέτρα για την προστασία της ακεραιότητας των αρχείων καταγραφής,

σε περίπτωση που χρησιμοποιεί εκτελούντες την επεξεργασία, να περιλαμβάνει σχετικές προβλέψεις στις μεταξύ τους συμβάσεις, τόσο στα στάδια σχεδιασμού, υλοποίησης και παράδοσης των εφαρμογών που χρησιμοποιεί, όσο και στο στάδιο παραγωγικής λειτουργίας τους.

Κατά τον προσδιορισμό του ύψους του προστίμου, η Αρχή έλαβε υπόψη τον μεγάλο αριθμό των υποκειμένων των δεδομένων που αφορά το περιστατικό, τη διαρροή των δεδομένων στο διαδίκτυο, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονταν και κωδικοί-συνθηματικά των χρηστών, καθώς και το γεγονός ότι η εταιρεία ήταν ήδη εν γνώσει των περιστατικών παραβίασης που είχε δεχθεί ο όμιλος Sony εκείνο το χρονικό διάστημα παγκοσμίως. Συνεκτιμήθηκε όμως και η άμεση αντιμετώπιση του περιστατικού από τον υπεύθυνο επεξεργασίας (άμεση διακοπή της λειτουργίας του διαδικτυακού τόπου και ανάθεση της τεχνικής ανάλυσης του περιστατικού σε αρμόδια εταιρεία), καθώς και η συνεργασία του με την Αρχή κατά τον έλεγχο.

Ως προς τα περιστατικά μη ασφαλούς καταστροφής προσωπικών δεδομένων, που είχαν γνωστοποιηθεί στην Αρχή κατόπιν εγγράφων που παραδόθηκαν από την οργάνωση «ΣΕΑ Πρωτοβουλία Πολιτών» και περιείχαν προσωπικά δεδομένα πελατών και για τα οποία είχαν εκδοθεί οι ανακληθείσες αποφάσεις 11/2005, 18/2006 και 14/2007, εξετάστηκε εκ νέου το θέμα της ενδεχόμενης παραβίασης των κανόνων επεξεργασίας προσωπικών δεδομένων από τους υπευθύνους επεξεργασίας «Alpha Τράπεζα ΑΕ», «Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος ΑΕ», «Τράπεζα Πειραιώς ΑΕ», «Δημοτική Επιχείρηση Πολιτιστικής και Κοινωνικής Ανάπτυξης Δήμου Καλλιθέας (ΔΕΠΚΑ)», «Εμπορική Τράπεζα της Ελλάδος ΑΕ», «Millennium Bank AE» (πρώην Novabank AE), «Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο Ελλάδος ΑΤΕ», ως ειδικό διάδοχο της «T-Bank ATE» (πρώην Aspis Bank), τη «Ζιώγας και ΣΙΑ ΟΕ» και τη «Marfin Εγνατία Τράπεζα ΑΕ».

Η Αρχή, με τις αποφάσεις 72/2012, 76/2012, 71/2012 και 129/2012 επέβαλε πρόστιμο ύψους τριάντα χιλιάδων (30.000) ευρώ στην «Alpha Τράπεζα ΑΕ», δέκα χιλιάδων (10.000) ευρώ στην «Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος ΑΕ», δέκα χιλιάδων (10.000) ευρώ στην «Τράπεζα Πειραιώς ΑΕ» και πενήντα χιλιάδων (50.000) ευρώ στην «Marfin Εγνατία Τράπεζα» για παραβίαση του άρθρου 10 Ν. 2472/1997 και τις κάλεσε να εφαρμόσουν πλήρως τις διατάξεις της Οδηγίας 1/2005 της Αρχής σχετικά με την ασφαλή καταστροφή των προσωπικών δεδομένων μετά το πέρας της περιόδου που απαιτείται για την πραγματοποίηση του σκοπού επεξεργασίας. Για το ύψος του προστίμου η Αρχή έλαβε υπόψη τον αριθμό των εγγράφων, το πλήθος των καταστημάτων που αφορούσαν και το γεγονός ότι διαρροή προσωπικών δεδομένων πελατών προέκυψε σε χρόνο μεταγενέστερο της έκδοσης της Οδηγίας 1/2005 της Αρχής, που καταδεικνύει ότι οι υπεύθυνοι επεξεργασίας δεν είχαν επαρ-

κώς συμμορφωθεί με τις διατάξεις της Οδηγίας αυτής και ότι συνεχίστηκαν οι ελλείψεις στην εφαρμογή της διαδικασίας καταστροφής των δεδομένων. Ειδικότερα, για τη «Marfin Εγνατία Τράπεζα» η Αρχή διαπίστωσε και ελλείψεις στα μέτρα ασφαλείας που εφαρμόζονται από τα καταστήματά της.

Αντιθέτως, με τις αποφάσεις 69/2012, 73/2012, 74/2012 η Αρχή έκρινε ότι δεν συντρέχει λόγος επιβολής διοικητικών κυρώσεων κατά το άρθρο 21 του Ν. 2472/1997 στην «Εμπορική Τράπεζα της Ελλάδος ΑΕ», στη «Millennium Bank AE» (πρώην Novabank AE), και στο «Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο Ελλάδος ΑΤΕ», ως εδικό διάδοχο της «T-Bank ATE» (πρώην Aspis Bank), λαμβάνοντας υπόψη το είδος των εγκαταλειμμένων εγγράφων, το γεγονός ότι ο συνολικός αριθμός των προσκομισθέντων στοιχείων είναι μικρός και αφορά ένα συγκεκριμένο κατάστημα, καθώς επίσης και το ότι δεν περιήλθαν σε γνώση της Αρχής ανάλογα περιστατικά παραβίασης του αρ. 10 του Ν. 2472/1997 σε χρόνο μεταγενέστερο της έκδοσης της ανακληθείσας απόφασης 11/2005. Ομοίως, η Αρχή, με την απόφαση 70/2012, λαμβάνοντας υπόψη το είδος των εγκαταλειμμένων εγγράφων, το γεγονός ότι δεν περιήλθαν σε γνώση της Αρχής ανάλογα περιστατικά παραβίασης του αρ. 10 του Ν. 2472/1997 σε χρόνο μεταγενέστερο της έκδοσης της ανακληθείσας απόφασης 1/2005 και το γεγονός ότι πρόκειται για μια πολύ μικρή εταιρεία, η οποία απασχολούσε μόνο δύο άτομα, έκρινε ότι δεν συντρέχει λόγος επιβολής διοικητικών κυρώσεων στην «Ζιώγας και ΣΙΑ ΟΕ». Όσον αφορά τη «Δημοτική Επιχείρηση Πολιτιστικής και Κοινωνικής Ανάπτυξης Δήμου Καλλιθέας (ΔΕΠΚΑ)», η Αρχή, με την απόφαση 75/2012 έκρινε ότι δεν συντρέχει λόγος επιβολής κυρώσεων, αφού δεν είναι υπεύθυνος ή εκτελών την επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων για τα έγγραφα που παραδόθηκαν στην Αρχή.

3.6.5. Ενημέρωση δια του Τύπου

Η Αρχή με τρεις αποφάσεις της το 2012 έκρινε αιτήματα υπευθύνων επεξεργασίας που αφορούσαν τη δυνατότητα ενημέρωσης μέσω Τύπου των υποκειμένων σχετικά με τη διαβίβαση των δεδομένων τους.

1. Η εταιρεία FORD MOTOR ΕΛΛΑΣ ΑΕΒΕ γνωστοποίησε στην Αρχή τη διαβίβαση -δυνάμει των πρότυπων συμβατικών ρητρών υπ' αριθμ. 2010/87- στην εκτελούσα την επεξεργασία μητρική της εταιρεία FORD MOTOR COMPANY στις ΗΠΑ προσωπικών δε δομένων που τηρεί, σχετικά με τους κατόχους αυτοκινήτων που εισάγει, τους διανομείς της, τους υπαλλήλους της, τους προσωρινούς εργαζομένους της, τους μετόχους των διανομέων της και τα τρίτα συμβεβλημένα με αυτήν πρόσωπα, για το σκοπό της συγκέντρωσης των δεδομένων σε έναν κεντρικό διακομιστή για λόγους εξοικονόμησης πόρων και βέλτιστης διαχείρισης. Στη συνέχεια, γνωστοποίησε στην Αρχή τη σύναψη συμβάσεων υπεργολαβικής επεξεργασίας προσωπικών δεδομένων μεταξύ αφενός της εταιρείας FORD MOTOR COMPANY και αφετέρου άλλων εταιρειών του Ομίλου Ford και τρίτων εταιρειών δυνάμει της Ρήτρας 11 των υπ' αριθμ. 2010/87 πρότυπων συμβατικών ρητρών, η οποία ρυθμίζει την υπεργολαβία επεξεργασίας. Σκοπός της υπεργολαβικής αυτής ανάθεσης ήταν η αποτελεσματική διαχείριση δεδομένων και πόρων και σε αυτό το πλαίσιο η εταιρεία FORD MOTOR ΕΛΛΑΣ ΑΕΒΕ ζήτησε από την Αρχή να της χορηγήσει νέα άδεια προκειμένου να ενημερώσει δια του Τύπου τους αγοραστές αυτοκινήτων μάρκας FORD για τη σύναψη των παραπάνω συμβάσεων υπεργολαβίας.

Η Αρχή, αφού διαπίστωσε ότι η μόνη επεξεργασία στην οποία υποβάλλονται τα δεδομένα μετά τη διαβίβασή τους στη μητρική εταιρεία και την περαιτέρω διαβίβασή τους στους υπεργολάβους είναι αυτή της αποθήκευσης και ότι δεν πραγματοποιείται περαιτέρω επεξεργασία από κανέναν αποδέκτη και ότι, σύμφωνα με τις ρήτρες υπ' αριθμ. 2010/87, η υπό εξέταση διαβίβαση διέπεται από το δίκαιο του κράτους μέλους στο οποίο είναι εγκατεστημένος ο εξαγωγέας των δεδομένων, ήτοι στην προκειμένη περίπτωση το ελληνικό δίκαιο και δη ο Ν. 2472/1997, χορήγησε στην αιτούσα εταιρεία, με την απόφαση 148/2012, άδεια για τη δια του Τύπου ενημέρωση των ιδιοκτητών αυτοκινήτων μάρκας FORD, σχετικά με την εκχώρηση από την εδρεύουσα στις ΗΠΑ εταιρεία FORD MOTOR COMPANY των απορρεουσών από τις υπ' αριθμ. 2010/87 πρότυπες συμβατικές ρήτρες υποχρεώσεών της σε υπεργολάβους, σύμφωνα με τη Ρήτρα 11 αυτών, πριν από τη διαβίβαση των δεδομένων τους στους υπεργολάβους εκτελούντες την επεξεργασία, με μνεία των κατά τα άρθρα 12 και 13 Ν. 2472/1997 δικαιωμάτων τους.

2. Η Αρχή, μετά την ανάκληση της 41/2008 απόφασής της, συζήτησε εκ νέου το αίτημα της εταιρείας διαπίστωσης πιστοληπτικής ικανότητας INFOBANK-INTERLEASE SA, η οποία ζήτησε να επιτραπεί η δια του Τύπου ενημέρωση των υποκειμένων που τηρεί και επεξεργάζεται στο αρχείο της για τη διαβίβαση των δεδομένων σε τρίτους, καθώς και για το αίτημα που υπέβαλε η εταιρεία από κοινού με τις εταιρείες ICAP Group και ELLASTAT AE για την τροποποίηση της υπ΄αρ. 26/2004 απόφασης της Αρχής. Οι εταιρείες επικαλέστηκαν τη δυσανάλογη προσπάθεια που απαιτείται για την ενημέρωση εξαιτίας της παροχής ελλιπών στοιχείων επικοινωνίας των υποκειμένων από τις πηγές (πρωτοδικεία κ.λπ.) καθώς και του υψηλού κόστους. Η Αρχή με την απόφαση 193/2012 έκρινε ότι η απόφαση 26/2004 αποτελεί ειδική ρύθμιση σε σχέση με την κανονιστική πράξη 1/1999, υπό την έννοια ότι στις περιπτώσεις των εταιρειών πιστοληπτικής ικανότητας κρίθηκε από την Αρχή με την κανονιστική απόφαση 26/2004, ότι δεν πρέπει να ισχύσει γι' αυτές η εξαίρεση της ενημέρωσης δια του Τύπου και για το λόγο αυτό αποφασίστηκε να υποχρεωθούν οι εταιρείες αυτές να ενημερώνουν ατομικά τα υποκείμενα, μετά τη συλλογή των δεδομένων και πριν από κάθε διαβίβαση. Στη δε εταιρεία ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ ΑΕ, στην οποία επετράπη η ενημέρωση δια του Τύπου με την απόφαση 24/2004, υπάρχει περιορισμένος και προσδιορισμένος εξ αρχής, ακόμα και κατά το στάδιο της συλλογής, κύκλος αποδεκτών των δεδομένων, εν αντιθέσει με τις λοιπές εταιρείες πιστοληπτικής ικανότητας, όπου οι αποδέκτες ή η κατηγορία αποδεκτών δεν είναι ορισμένοι ή οριστοί. Δεδομένου εξάλλου ότι δεν προτάθηκε από τις αιτούσες εταιρείες τρόπος πρόσφορος και σαφής, όπως ορίζεται στο άρθρο 11 παρ. 1 και 3 του Ν. 2472/97, για την ενημέρωση των υποκειμένων των δεδομένων κατά τη συλλογή και πριν από τη διαβίβασή τους, ούτε κατέθεσαν σχέδιο με το οποίο να αποδεικνύεται ότι θα εξασφαλίσουν την ομαλή άσκηση των δικαιωμάτων πρόσβασης και αντίρρησης των υποκειμένων με θέσπιση κατάλληλων διαδικασιών και επαρκούς στελέχωσης γραφείων εξυπηρέτησης κοινού, η Αρχή έκρινε ότι προς το παρόν δεν συντρέχει περί-

πτωση τροποποίησης της με αρ. 26/2004 κανονιστικής απόφασής της.

3. Η Αρχή, και με την απόφασή της 162/2012 (αφορά ανακληθείσα απόφαση 5/2004), έκρινε ότι οι εταιρείες συλλογής και εμπορίας πληροφοριών δεν έχουν υποχρέωση να ενημερώνουν ατομικά τα υποκείμενα των δεδομένων σχετικά με τα οικονομικά δεδομένα που τηρούν στο αρχείο τους για αυτά, με την προϋπόθεση τα δεδομένα αυτά να έχουν συλλεχθεί νομίμως και να μην έχουν διαβιβασθεί σε τρίτους αποδέκτες. Με την ίδια απόφαση, η Αρχή επέβαλε σε εταιρεία συλλογής και εμπορίας πληροφοριών πρόστιμο ύψους δεκαπέντε χιλιάδων (15.000) ευρώ, επειδή ως υπεύθυνος επεξεργασίας δεν απάντησε, ως όφειλε, στις υποβληθείσες αντιρρήσεις του προσφεύγοντος.

3.6.6. Τιτλοποίηση απαίτησης τραπεζών

Η Αρχή δέχθηκε σημαντικό αριθμό παραπόνων για παράνομη επεξεργασία τραπεζικών δεδομένων λόγω της γενόμενης τιτλοποίησης των σχετικών απαιτήσεων. Συγκεκριμένα, οι πολίτες διαμαρτύρονταν ότι ουδέποτε έδωσαν τη συγκατάθεσή τους, ως υποκείμενα των δεδομένων, για την ανακοίνωση των οφειλών τους από τις τράπεζες σε εταιρείες ειδικού σκοπού.

Με μια σειρά απαντητικών εγγράφων (βλ. ενδεικτικά Γ/ΕΞ/717/31-01-2012, Γ/ ΕΞ/1306-1/25-09-2012, Γ/ΕΞ/6262/02-10-2012, Γ/ΕΞ/6629/17-10-2012, Γ/ΕΞ/6630/17-10-2012), η Αρχή ενημέρωσε τους αιτούντες ότι τα ανωτέρω στοιχεία εμπίπτουν στη νομική έννοια των απλών δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, κατά το άρθρο 2 περ. ατου Ν. 2472/1997 και ότι η συγκατάθεση του υποκειμένου δεν αποτελεί προϋπόθεση επιτρεπτού της συγκεκριμένης επεξεργασίας. Ειδικότερα, σύμφωνα με το άρθρο 10 παρ. 21 και 22 του Ν. 3156/2003 για την τιτλοποίηση απαιτήσεων, δεν απαιτείται άδεια της Αρχής ή συγκατάθεση του οφειλέτη για την επεξεργασία προσωπικών δεδομένων οφειλετών κατά το μέτρο που είναι αναγκαία για τους σκοπούς τιτλοποίησης απαιτήσεων, η δε εταιρεία ειδικού σκοπού στην οποία εκχωρήθηκε η απαίτηση, όπως και τα άλλα μέρη της διαδικασίας, έχει το δικαίωμα να αντλεί δεδομένα σχετικά με τις απαιτήσεις και τους αντίστοιχους οφειλέτες από την εκχωρήτρια τράπεζα. Περαιτέρω, η μεταβιβάζουσα τράπεζα διαβιβάζει τα σχετικά δεδομένα στην εταιρεία ειδικού σκοπού όχι μόνο έχοντας δικαίωμα προς τούτο, αλλά και υποχρέωση, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 456 ΑΚ που εφαρμόζεται και στη συγκεκριμένη περίπτωση. Ως εκ τούτου, η διαβίβαση των στοιχείων οφειλών από την τράπεζα στην εταιρεία ειδικού σκοπού μπορεί να θεωρηθεί αναγκαία για την εκπλήρωση υποχρέωσής της που επιβάλλεται από νόμο, σύμφωνα με το άρθρο 5 παρ. 2 περ. β΄ του Ν. 2472/97. Αλλά και η ιδιότητα της αποκτώσας εταιρείας ως εταιρείας ειδικού σκοπού -η οποία, σημειωτέον, έχει συσταθεί ειδικά και αποκλειστικά για την τιτλοποίηση και δεν απαιτείται από τον ανωτέρω νόμο να είναι πιστωτικό ή χρηματοδοτικό ίδρυμα- θεμελιώνει στο πρόσωπό της τη συνδρομή υπερέχοντος εννόμου συμφέροντος για τη διαβίβαση των στοιχείων των οφειλετών. Επιπλέον, τηρούνται και οι όροι και προϋποθέσεις που τάσσει το άρθρο 5 παρ. 2 περ. 2 περ. ε΄ του Ν. 2472/97, ήτοι διαβίβαση απολύτως αναγκαία για την επιδίωξη και είσπραξη των σχετικών απαιτήσεων, απαράλλακτα όπως ήταν αναγκαία και στην αρχική δικαιούχο των απαιτήσεων αυτών τράπεζα, η οποία υπερέχει προφανώς των δικαιωμάτων και συμφερόντων των οφειλετών, χωρίς να θίγονται οι θεμελιώδεις ελευθερίες τους, εφόσον η επεξεργασία γίνεται στο πλαίσιο του νόμου 3156/2003 από περιορισμένο κύκλο αποδεκτών. Αυτονόητο είναι ότι διαβιβάζονται μόνο τα απολύτως αναγκαία στοιχεία για το σκοπό της τιτλοποίησης.

3.6.7. Υπηρεσίες Διαδικτύου - Νέες Τεχνολογίες

3.6.7.1. Σύστημα ηλεκτρονικής αποθήκευσης ιδιόχειρης υπογραφής

Υποβλήθηκε στην Αρχή ερώτημα από εταιρεία, αναφορικά με μια ολοκληρωμένη εφαρμογή διαχείρισης παραστατικών ταμείου τράπεζας, που έχει αναπτύξει με σκοπό τη διάθεσή της σε πελάτες της, κατά κύριο λόγο τράπεζες. Το εν λόγω σύστημα θα επιτρέπει την ηλεκτρονική αποθήκευση της ιδιόχειρης υπογραφής των πελατών μιας τράπεζας, μέσω χρήσης κατάλληλης συσκευής (digital pad), στην οποία οι τελευταίοι θα επιθέτουν την υπογραφή τους. Η εκάστοτε τράπεζα θα τηρεί ένα ηλεκτρονικό αντίγραφο, το οποίο θα είναι προστατευμένο από ενδεχόμενη τροποποίηση ή αλλοίωση, με σκοπό τη βελτιστοποίηση των υπαρχουσών διαδικασιών, καθώς και τη μείωση του κόστους. Η Αρχή, με το υπ' αρ. πρωτ. Γ/ΕΞ/2352-1/30-05-2012 έγγραφο, ενημέρωσε την εταιρεία ότι η επεξεργασία προσωπικών δεδομένων μέσω του συγκεκριμένου συστήματος πληροί καταρχήν τις προϋποθέσεις των άρθρων 4 και 5 του Ν. 2472/1997. Ωστόσο, σημειώνεται ότι η συγκεκριμένη επεξεργασία είναι διαφορετικής «έντασης» από αυτήν που συνεπάγεται η ιδιόχειρη υπογραφή έντυπων παραστατικών, και τούτο διότι η χρήση του συγκεκριμένου συστήματος αυξάνει τους κινδύνους που συνεπάγεται η επεξεργασία και η φύση των δεδομένων που υφίστανται επεξεργασία, σε σχέση με την επεξεργασία ιδιόχειρης υπογραφής σε έντυπο και όχι ηλεκτρονικό μέσο. Ως εκ τούτου, πρέπει να λαμβάνονται πρόσθετα μέτρα για τη συνολική ασφάλεια της επεξεργασίας. Ειδικότερα, πρέπει μεταξύ άλλων να διασφαλίζεται η γνησιότητα και ακεραιότητα οποιουδήποτε ηλεκτρονικού παραστατικού φέρει υπογραφή φυσικού προσώπου (για παράδειγμα, με κατάλληλη χρήση ψηφιακού πιστοποιητικού και δημιουργία ψηφιακής υπογραφής), προκειμένου να μην είναι εφικτή η πλαστογράφηση εγγράφων Επίσης, πρέπει κατ' ελάχιστο να διασφαλίζεται ότι πρόσβαση στα ηλεκτρονικά αρχεία που εμπεριέχουν τις ιδιόχειρες υπογραφές των φυσικών προσώπων θα έχουν μόνο απολύτως εξουσιοδοτημένα πρόσωπα, και μόνον όταν αυτό είναι απολύτως αναγκαίο (αρχή «need-to-know»).

3.6.7.2. Επεξεργασία δεδομένων κατά την ανανέωση ηλεκτρονικής υπηρεσίας μέσω τηλεφώνου

Υποβλήθηκε στην Αρχή καταγγελία κατά της εταιρείας Αττικές Διαδρομές ΑΕ από πελάτη αυτής, αναφορικά με το γεγονός ότι για τη χρήση της υπηρεσίας «Ανανέωση e-pass μέσω τηλεφώνου» ζητήθηκαν τηλεφωνικά τα στοιχεία της πιστωτικής του κάρτας. Μετά την εξέταση της υπόθεσης, η Αρχή ενημέρωσε τον καταγγέλλοντα με το υπ' αρ. πρωτ. Γ/ΕΞ/665-1/08-03-2012 έγγραφο ότι, αφού παρέχονται από την εταιρεία διάφοροι εναλλακτικοί τρόποι για την ανανέωση της εν λόγω υπηρεσίας και εφόσον ενημερώθηκε από την αρχή της τηλεφωνικής συνομιλίας περί του είδους της επεξεργασίας προσωπικών δεδομένων που θα λάβει χώρα, συνάγεται ότι έδωσε τη συγκατάθεσή του για τη

συγκεκριμένη επεξεργασία. Η Αρχή ενημέρωσε, τέλος, τον καταγγέλλοντα ότι, σε κάθε περίπτωση, μπορεί να ασκήσει το δικαίωμα πρόσβασης στην εταιρεία.

3.6.7.3. Υπηρεσίες γεωεντοπισμού και παρακολούθησης μέσω ειδικού κέντρου

Η Αρχή έλαβε γνωστοποιήσεις από δύο εταιρείες στις οποίες περιγράφεται η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα με σκοπό την παροχή υπηρεσιών γεωεντοπισμού και 24ωρης παρακολούθησης μέσω ειδικού κέντρου. Συνοπτικά, οι υπηρεσίες επιτρέπουν στο «συνδρομητή» της υπηρεσίας, να λαμβάνει γνώση της γεωγραφικής θέσης του «φέροντα» τη συσκευή γεωεντοπισμού. Η συσκευή είναι μικρού μεγέθους, μπορεί να έχει μορφή κουτιού ή ρολογιού, περιλαμβάνει κύκλωμα κινητής τηλεφωνίας (GSM), σύστημα γεωγραφικού προσδιορισμού θέσης (GPS) και κουμπί «πανικού». Ως «συνδρομητής» νοείται ο αιτών τη συνδρομή ενώ ως «κάτοχος» της συσκευής θεωρείται ο φέρων τη συσκευή εντοπισμού. Οι παρεχόμενες υπηρεσίες απευθύνονται και σε φυσικά πρόσωπα, όπως άτομα με προβλήματα υγείας, άτομα επιφορτισμένα με το καθήκον της φροντίδας εκείνων που έχουν τέτοια προβλήματα υγείας, καθώς και σε γονείς ανηλίκων.

Η λειτουργία ενός συστήματος εντοπισμού μέσω GPS και η καταγραφή πληροφοριών συνιστά επεξεργασία προσωπικών δεδομένων, που αφορά σε συγκεκριμένα πρόσωπα, σύμφωνα με τα οριζόμενα στις διατάξεις των άρθρων 2 στοιχ. α΄ και δ΄ του Ν. 2472/1997 και 2 στοιχ. 3 και 4 του Ν. 3471/2006 και η οποία εμπίπτει στο ρυθμιστικό πεδίο του νόμου περί προστασίας του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (άρθρο 3 παρ. 1 του Ν. 2472/1997 και άρθρο 3 παρ. 1 του Ν. 3471/2006). Τα δεδομένα υγείας των φερόντων, τα οποία καταγράφονται από τον υπεύθυνο και τον εκτελούντα την επεξεργασία με σκοπό την παροχή υπηρεσιών παρακολούθησης και ασφαλείας από κέντρο παρακολούθησης, αποτελούν κατά το άρθρο 2 εδ. β΄ του Ν. 2472/1997 ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα.

Η Αρχή με την 112/2012 απόφασή της αποφάσισε την έκδοση αδειών ίδρυσης και λειτουργίας αρχείου με ευαίσθητα δεδομένα σύμφωνα με το άρθρο 7, παρ. 2 εδ. α., υπό συγκεκριμένους όρους και προϋποθέσεις:

Για τα ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα θα πρέπει να υπάρχει η έγγραφη συγκατάθεση του φέροντος τη συσκευή παρακολούθησης. Σύμφωνα με τα άρθρα 11, 12, 13 του Ν. 2472/97, ο υπεύθυνος επεξεργασίας οφείλει να ικανοποιεί το δικαίωμα ενημέρωσης, πρόσβασης και αντίρρησης των φερόντων τη συσκευή γεωεντοπισμού. Η πρόσβαση σε δεδομένα γεωεντοπισμού και ευαίσθητα δεδομένα υγείας των φερόντων πρέπει να περιορίζεται στα πρόσωπα (υπάλληλοι του υπευθύνου και των εκτελούντων την επεξεργασία), τα οποία, κατά την άσκηση των καθηκόντων τους, μπορούν νόμιμα να τα επεξεργάζονται με γνώμονα το σκοπό, όπως αυτός ορίζεται σύμφωνα με τους όρους παροχής της υπηρεσίας για κάθε συνδρομητή. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας πρέπει να λαμβάνει όλες τις αναγκαίες προφυλάξεις, ώστε να διατηρούνται τα δεδομένα ασφαλή και να παρεμποδίζεται η μη εξουσιοδοτημένη πρόσβαση σε αυτά.

Η χρήση υπηρεσιών γεωεντοπισμού με φέροντες ανηλίκους από τους γονείς τους (συνδρομητές της υπηρεσίας), μέσω κέντρου 24ωρης παρακολούθησης, πρέπει να αξιολογηθεί ως προς το εάν το δικαίωμα του παιδιού στην ιδιωτικότητα υπερισχύει του δικαιώματος πρόσβασης του γονέα και του υπευθύνου επεξεργασίας στα δεδομένα γεωεντοπισμού του παιδιού. Κατά τη στάθμιση αυτή, το συμφέρον του παιδιού, που αποτελεί και το μείζον, έχει ιδιαίτερη σημασία. Τα παιδιά πρέπει να συμμετέχουν στην απόφαση για τη χρήση μια τέτοιας υπηρεσίας. Συγκεκριμένα, εφόσον το επίπεδο ωριμότητας του παιδιού είναι επαρκώς υψηλό (γεγονός που πιθανολογείται ότι ισχύει σε παιδιά άνω των 14 ετών (βλ. σχετικά διάταξη άρθρου 134 ΑΚ), ενδείκνυται, πέραν της συγκατάθεσης των γονέων που ασκούν τη γονική μέριμνα ή την επιμέλεια, αν έχει ανατεθεί σε έναν απ αυτούς, αφού ενημερωθεί για τη χρήση της υπηρεσίας γεωεντοπισμού, να ληφθεί και εκτιμηθεί η γνώμη του ανηλίκου, ως προς τη χρησιμοποίηση ή μη της συσκευής, η οποία (χρησιμοποίηση) θα κατατείνει στην προστασία του και συνακόλουθα αφορά το συμφέρον του.

3.6.7.4. Παιδική, ηλεκτρονική συσκευή με δυνατότητα βιντεοσκόπησης και ηχογράφησης

Η Αρχή απάντησε με το Γ/ΕΞ/1175-1/06-06-2012 έγγραφό της σχετικά με την αρμοδιότητά της σε ερώτημα του Βοηθού Συνηγόρου του Πολίτη για την επεξεργασία δεδομένων εικόνας και ήχου που παρέχει η συσκευή «spywatch»,, παιδικό ηλεκτρονικό ρολόι που διαθέτει τη δυνατότητα βιντεοσκόπησης και ηχογράφησης. Στην περίπτωση αυτή, η αποθήκευση και διαβίβαση εικόνας ή/και ήχου προσώπου θεωρήθηκε προσωπική δραστηριότητα σύμφωνα με το άρθρο 3 παρ. 2 του Ν. 2472/1997, η οποία δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του νόμου, εφόσον δεν γίνεται συστηματική διαβίβαση ή διάδοση δεδομένων σε τρίτους, όπως συμβαίνει στην περίπτωση που γίνεται ανάρτηση στο διαδίκτυο ή δημοσίευση σε εφημερίδες του συλλεγέντος οπτικοακουστικού υλικού. Στην περίπτωση που το παιδί που χρησιμοποιεί το «spywatch» δημοσιεύσει καταγεγραμμένο υλικό, τότε έχει εφαρμογή ο Ν. 2472/1997 και απαιτείται, σύμφωνα με το άρθρο 5 παρ. 1, τα υποκείμενα των δεδομένων να έχουν δώσει τη συγκατάθεσή τους για τη δημοσίευση αυτή.

3.6.8. Διοικητικοί έλεγχοι και συνδρομή στην πραγματοποίηση ελέγχων τρίτων φορέων

Σε εκτέλεση του ετήσιου προγράμματος ελέγχων για τη συμμόρφωση των υπευθύνων επεξεργασίας με τις διατάξεις περί προστασίας προσωπικών δεδομένων, η Αρχή πραγματοποίησε το τελευταίο τρίμηνο του 2012 σειρά ελέγχων σε εταιρείες που δραστηριοποιούνται στον τομέα της εμπορίας προσωπικών δεδομένων. Κατά τους ελέγχους των εταιρειών αυτών, προέκυψαν σημαντικά ευρήματα για μη νόμιμη επεξεργασία προσωπικών δεδομένων, συμπεριλαμβανομένων και οικονομικών στοιχείων, που αφορούν ιδιαίτερα μεγάλο αριθμό ατόμων σε όλη την επικράτεια. Σε ορισμένες περιπτώσεις, οι έλεγχοι αφορούσαν και την αποστολή αζήτητης ηλεκτρονικής επικοινωνίας (spam) από τις ελεγχόμενες εταιρείες. Μετά την αρχική αξιολόγηση των ευρημάτων, η Αρχή παρέπεμψε δύο από τις υποθέσεις αυτές στην Υπηρεσία Δίωξης Ηλεκτρονικού Εγκλήματος, ενώ ειδικοί επιστήμονες της Αρχής συνέδραμαν το έργο της Αστυνομίας σε τρεις περιπτώσεις. Παράλληλα ξεκίνησε διαδικασία διερεύνησης για την αντιμετώπιση της διαρροής προσωπικών δεδομένων από τους αρμόδιους φορείς. Η τελική αξιολόγηση των ευρημάτων και η σύνταξη των

σχετικών πορισμάτων αναμένεται να ολοκληρωθούν εντός του έτους 2013. Σχετικό δελτίο Τύπου εξέδωσε η Αρχή το Νοέμβριο του 2012.

Η Αρχή, κατόπιν καταγγελίας που της κοινοποιήθηκε από τη Γενική Γραμματεία Καταναλωτή και αφορούσε στις διαδικασίες τήρησης δεδομένων πιστωτικών καρτών πελατών της εταιρείας Groupon Greece ΜΕΠΕ, πραγματοποίησε έλεγχο στις εγκαταστάσεις της εταιρείας στις 11-07-2012. Ο έλεγχος εστιάστηκε στην ασφάλεια των συναλλαγών και ειδικότερα στην επεξεργασία των δεδομένων πιστωτικών καρτών των πελατών (είδος τηρούμενων δεδομένων, μηχανισμοί αυθεντικοποίησης πελατών). Περαιτέρω, δεδομένου ότι υπήρξαν επίσης καταγγελίες προς την Αρχή για την ίδια εταιρεία αναφορικά με την αποστολή αζήτητων μηνυμάτων ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (spam), ο έλεγχος εστιάστηκε και στις διαδικασίες που ακολουθούνται προκειμένου να διασφαλίζεται η νόμιμη αποστολή διαφημιστικών μηνυμάτων ηλεκτρονικού ταχυδρομείου από την εταιρεία προς εγγεγραμμένους χρήστες. Μετά την ολοκλήρωση του επιτόπιου ελέγχου και την αποστολή συμπληρωματικών εγγράφων από την εταιρεία (κατόπιν διευκρινίσεων που ζητήθηκαν από την Αρχή), συντάχθηκε το πόρισμα του ελέγχου, το οποίο αναμένεται να εξεταστεί από την Αρχή εντός του έτους 2013.

3.7. ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΕΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ

3.7.1. Καταγραφή τηλεφωνικών κλήσεων

Ασφαλιστική εταιρεία γνωστοποίησε στην Αρχή την πρόθεση καταγραφής τηλεφωνικών συνδιαλέξεων των υπαλλήλων της με συναλλασσόμενους πελάτες της, για το σκοπό της αρτιότερης εξυπηρέτησης και της ασφάλειας των συναλλαγών και σχέσεων με αυτούς. Ενημέρωσε την Αρχή ότι η Διεύθυνση Εσωτερικών Υπηρεσιών θα προβαίνει σε ακρόαση των καταγεγραμμένων κλήσεων δειγματοληπτικά.

Η Αρχή με το ΓΝ/ΕΞ/46/30-01-2012 απαντητικό έγγραφο ενημέρωσε ότι με βάση το άρθ. 4 παρ. 2 και 3 του Ν. 3471/2006 η καταγραφή τηλεφωνικών συνδιαλέξεων με συναλλασσομένους της εταιρείας επιτρέπεται για το σκοπό της παροχής αποδεικτικών στοιχείων εμπορικής συναλλαγής ή άλλης επικοινωνίας επαγγελματικού χαρακτήρα, ενώ απαραίτητη προϋπόθεση είναι η προηγούμενη ενημέρωση, π.χ. με σχετικό ηχητικό μήνυμα, του μέρους που δεν έχει την πρωτοβουλία της καταγραφής, σύμφωνα με το άρθρο 11 του Ν.. 2472/97. Καθώς η δειγματοληπτική ακρόαση των καταγεγραμμένων κλήσεων δεν φαίνεται να πραγματοποιείται ή να είναι συμβατή με τον ανωτέρω σκοπό, η Αρχή κάλεσε την εταιρεία να προσαρμοστεί με την προαναφερθείσα διάταξη του Ν. 3471/2006. Με απαντητική της επιστολή η εταιρεία ενημέρωσε ότι συμμορφώθηκε με τις παρατηρήσεις της Αρχής.

3.7.2. Τηλεφωνικές κλήσεις με ανθρώπινη παρέμβαση - Μητρώο του άρθρου 11 παρ. 2 Ν. 3471/2006

Συνδρομητής, κάτοχος τηλεφωνικού αριθμού, δηλωμένου ως απόρρητου, δηλαδή μη ανακοινώσιμου σε καταλόγους συνδρομητών, ερώτησε την Αρχή για το πώς μπορεί να προστατευθεί από τηλεφωνικές κλήσεις διαφημιστικού χαρακτήρα. Η Αρχή, με το υπ’ αριθμ. πρωτ. Γ/ΕΞ/7647-1/12-01-2012 έγγραφό της, απάντησε ότι το γεγονός ότι ο αριθμός δεν επιτρέπεται να περιλαμβάνεται σε καταλόγους συνδρομητών δεν τον προστατεύει από προωθητικές κλήσεις. Για παράδειγμα, ο συνδρομητής μπορεί να δέχεται τυχαίες κλήσεις, αν κάποιος υπεύθυνος επεξεργασίας επιλέξει να καλέσει τυχαίο εύρος τηλεφωνικών αριθμών (π.χ. 210647ΧΧΧΧ) χωρίς να γνωρίζει τα στοιχεία ταυτότητας του συνδρομητή. Συνεπώς, προκειμένου να μη λαμβάνει προωθητικές κλήσεις, ο συνδρομητής θα πρέπει να ζητήσει από τον πάροχό του να εγγραφεί στο μητρώο του άρθρου 11 του Ν. 3471/2006, το οποίο θεσπίσθηκε ακριβώς για το σκοπό αυτό.

Πέραν αυτού, η Αρχή δέχεται σειρά ερωτημάτων και παραπόνων για τηλεφωνικές οχλήσεις διαφημιστικού περιεχομένου. Η Αρχή επισημαίνει εν προκειμένω την ύπαρξη του ανωτέρω μητρώου, και ότι οι συνδρομητές μπορούν να απευθύνονται στον πάροχό τους, ώστε να εγγράφονται σε αυτό. Παράλληλα, εφόσον ο συνδρομητής δεν επιθυμεί κλήσεις από συγκεκριμένο καλούντα (εταιρεία), μπορεί να ασκεί το δικαίωμα αντίρρησης απευθείας σε αυτόν.

3.7.3. Καταχώριση στοιχείων συνδρομητή σε καταλόγους μετά από αλλαγή παρόχου

Με το Γ/ΕΞ/402/20-01-2012 η Αρχή απάντησε σε παράπονο συνδρομητή υπηρεσίας τηλεφωνίας, ο οποίος διαπίστωσε ότι, μετά από αλλαγή παρόχου, οι τηλεφωνικοί του αριθμοί, που είχαν δηλωθεί ως μη ανακοινώσιμοι στους καταλόγους του αρχικού παρόχου του, ανακοινώθηκαν σε υπηρεσίες καταλόγων από το νέο πάροχο.

Η Αρχή, αφού εξέτασε τα έγγραφα αιτήσεων και σύμβασης, επισήμανε ότι όταν συνάφθηκε συνδρομή με το νέο πάροχο δεν δηλώθηκε εκ νέου η επιθυμία να μην περιλαμβάνονται τα στοιχεία του συνδρομητή σε καταλόγους. Αρμόδιος κάθε φορά πάροχος για την καταχώριση ή μη των στοιχείων σε καταλόγους συνδρομητών είναι ο εκάστοτε πάροχος του συνδρομητή. Η δήλωση που είχε υποβάλει ο συνδρομητής στον παλαιό του πάροχο, δεν έχει ισχύ και θα πρέπει να υποβληθεί εκ νέου τέτοια δήλωση στο νέο πάροχο. Ο πάροχος έχει υποχρέωση κατά το στάδιο σύναψης της σύμβασης να ενημερώνει τους συνδρομητές, πριν από την αποστολή των στοιχείων σε υπηρεσίες καταλόγου, για τους σκοπούς και τις λειτουργίες του καταλόγου. Εν προκειμένω, διαπιστώθηκε ότι στην αίτηση συνδρομητή υπήρξε ενημέρωση και σχετική δυνατότητα επιλογής.

3.7.4. Δράση της Αρχής για ενημέρωση των κομμάτων και των πολιτικών σχετικά με την πολιτική επικοινωνία κατά την προεκλογική περίοδο. Άμεση αντιμετώπιση των καταγγελιών

Η Αρχή, όπως και σε παλαιότερες προεκλογικές περιόδους, έτσι και κατά το 2012 δέχθηκε παράπονα από πολίτες, οι οποίοι λαμβάνουν μηνύματα πολιτικής επικοινωνίας είτε με ηλεκτρονικά μέσα (τηλέφωνο, τηλεομοιοτυπία, ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, σύντομα γραπτά μηνύματα και μηνύματα πολυμέσων - SMS, MMS) είτε με το παραδοσιακό ταχυδρομείο.

Στο πλαίσιο της προληπτικής της δράσης και ενόψει της προεκλογικής περιόδου, η Αρχή απέστειλε εκ νέου στα πολιτικά κόμματα την Οδηγία 1/2010 (για την επεξεργασία προσωπικών δεδομένων προς το σκοπό της πολιτικής επικοινωνίας). Συγκεκριμένα, η οδηγία εστάλη στα πολιτικά κόμματα με κοινοβουλευτική εκπροσώπηση αμέσως μετά την προκήρυξη των βουλευτικών εκλογών, καθώς και στα λοιπά κόμματα αμέσως μετά την οριστική ανακοίνωση των υποψήφιων συνδυασμών.

Τα κόμματα κλήθηκαν να ενημερώσουν σχετικώς και τους υποψήφιους βουλευτές τους.

Με την Οδηγία 1/2010 εξειδικεύονται οι κανόνες για τη σύννομη επεξεργασία προσωπικών δεδομένων προς το σκοπό της πολιτικής επικοινωνίας, που πραγματοποιείται σε οποιαδήποτε χρονική περίοδο, συμπεριλαμβανομένης της προεκλογικής, από πολιτικά κόμματα, βουλευτές, ευρωβουλευτές, παρατάξεις και κατόχους αιρετών θέσεων στην τοπική αυτοδιοίκηση ή υποψηφίους στις βουλευτικές εκλογές, τις εκλογές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και τις εκλογές τοπικής αυτοδιοίκησης.

Εκτός από την προληπτική δράση, η Αρχή απέστειλε άμεσα συστάσεις και στους υποψηφίους στις περιπτώσεις που υποβλήθηκε καταγγελία εναντίον τους. Τέτοιες συστάσεις, που είχαν πρωτίστως ενημερωτικό χαρακτήρα, εστάλησαν σε περίπου δεκαπέντε (15) περιπτώσεις. Σε δύο από αυτές η Αρχή προχώρησε σε περαιτέρω διερεύνηση της υπόθεσης, εκ των οποίων σε μία ζητήθηκε από Βουλευτή, με το Γ/ΕΞ/3941-2/10-10-2012 έγγραφο, η καταστροφή των σχετικών δεδομένων.

3.7.5. Περιστατικά παραβίασης προσωπικών δεδομένων

3.7.5.1. Απόψεις της Αρχής επί σχεδίου Κανονισμού της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σχετικά με τη γνωστοποίηση παραβιάσεων προσωπικών δεδομένων

Με την αναθεώρηση της Οδηγίας 2002/58/ΕΚ, εισήχθη στο άρθρο 4 νέα υποχρέωση των παρόχων ηλεκτρονικών επικοινωνιών, διαθέσιμων στο κοινό, για την ανακοίνωση περιστατικών παραβίασης προσωπικών δεδομένων προς τις αρμόδιες αρχές και τους θιγόμενους συνδρομητές ή χρήστες (σ.σ. η παραπάνω διάταξη ενσωματώθηκε στο άρθρο 12 ν. 3471/2006). Με σκοπό τον καθορισμό των λεπτομερειών αναφορικά με το μορφότυπο, τις περιστάσεις και τον τρόπο της εν λόγω ανακοίνωσης, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημοσίευσε σχέδιο Κανονισμού με εκτελεστικά μέτρα, βάσει της παρ. 5 του άρθρου 4 της αναθεωρημένης Οδηγίας 2002/58/ΕΚ.

Η Αρχή, ως μέλος της Ομάδας Εργασίας του άρθρου 29 της Οδηγίας 95/46/ΕΚ, δηλαδή της ολομέλειας των Αρχών Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων της Ε.Ε., συμμετείχε ενεργώς στην κατάρτιση της Γνώμης 6/2012 επί του σχεδίου Κανονισμού. Επίσης, με το υπ' αριθμ. Γ/ΕΞ/6806-1/29-10-2012 έγγραφό της, κατέθεσε τις απόψεις της επί του ανωτέρω σχεδίου Κανονισμού σε απάντηση σχετικού αιτήματος του Υπουργείου Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων. Ειδικότερα, η Αρχή επισήμανε τα ζητήματα που δεν αντιμετωπίζονται επαρκώς στο σχέδιο Κανονισμού (ανάπτυξη ασφαλούς μέσου ανακοινώσεων παραβιάσεων προσωπικών δεδομένων προς τις αρμόδιες αρχές, συνεργασία μεταξύ αρμόδιων αρχών, μεθοδολογία αποτίμησης σοβαρότητας των περιστατικών).

3.7.5.2. Ανάπτυξη μεθοδολογίας αποτίμησης της σοβαρότητας των περιστατικών παραβίασης προσωπικών δεδομένων

Η Αρχή συμμετείχε, ως εισηγητής μαζί με τις αρχές της Γαλλίας και της Γερμανίας και τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό για την Ασφάλεια (ENISA), στο πλαίσιο της Ομάδας Εργασίας του άρθρου 29 της Οδηγίας 95/46/ΕΚ, στην ανάπτυξη μεθοδολογίας για την αποτίμηση της σοβαρότητας των περιστατικών παραβίασης προσωπικών δεδομένων. Η εν λόγω μεθοδολογία στοχεύει στην υποστήριξη της διαδικασίας της γνωστοποίησης των εν λόγω περιστατικών από τους υπευθύνους επεξεργασίας, καθώς και της εξέτασής τους από τις αρμόδιες αρχές, με στόχο τη διατύπωση κοινώς αποδεκτών κριτηρίων για την εκτίμηση της σοβαρότητας των περιστατικών. Λαμβάνοντας υπόψη και τις σχετικές διατάξεις της πρότασης Κανονισμού της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την προστασία των προσωπικών δεδομένων (Γενικός Κανονισμός που θα αντικαταστήσει την Οδηγία 95/46/ΕΚ), η μεθοδολογία είναι προσανατολισμένη στο σύνολο των υπευθύνων επεξεργασίας (και όχι αποκλειστικά των παρόχων, για τους οποίους υπάρχει αυτή τη στιγμή σχετική εκ του νόμου υποχρέωση). Η ολοκλήρωση της μεθοδολογίας αναμένεται εντός του έτους 2013.

3.7.6. Αζήτητη ηλεκτρονική επικοινωνία

Η Αρχή απέστειλε, μετά από προσφυγές, εκατόν είκοσι έξι (126) επιστολές εντός του έτους 2012 για την ενημέρωση και συμμόρφωση των υπευθύνων επεξεργασίας με τις διατάξεις του άρθρου 11 Ν. 3471/2006 αναφορικά με την αποστολή αζήτητης ηλεκτρονικής επικοινωνίας.

Επίσης, μετά από σειρά προσφυγών για την αποστολή αζήτητης ηλεκτρονικής επικοινωνίας από τις εταιρείες Suntech Α.Ε. και Airtouch (πρώην Airconnection), η Αρχή πραγματοποίησε αυτεπαγγέλτως επιτόπιους ελέγχους στις εγκαταστάσεις των παραπάνω εταιρειών στις 11/10/2012 και 09/11/2012 αντίστοιχα. Με τους ελέγχους επιβεβαιώθηκε ότι οι ανωτέρω εταιρείες συνέλλεγαν παρανόμως και επεξεργάζονταν περαιτέρω προσωπικά δεδομένα για το σκοπό της αποστολής αζήτητης ηλεκτρονικής επικοινωνίας μέσω μηνυμάτων ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (email spam), χωρίς την προηγούμενη συγκατάθεση των παραληπτών (παραβίαση του άρθρου 11 Ν. 3471/2006). Η Αρχή, επί τη βάσει των πορισμάτων των διοικητικών ελέγχων, πρόκειται να αποφασίσει εντός του έτους 2013 (πβλ. ήδη αποφάσεις 25/2013 και 42/2013, οι οποίες θα περιληφθούν στην επόμενη ετήσια έκθεση). Επισημαίνεται ότι η αποστολή αζήτητης ηλεκτρονικής επικοινωνίας αποτέλεσε μέρος και άλλων γενικότερων ελέγχων στον τομέα της ιδιωτικής οικονομίας (βλ. ενότητα 3.6.)

3.8. ΕΡΓΑΣΙΑΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ

3.8.1. Προϋποθέσεις νόμιμης επεξεργασίας - Πρόσβαση σε στοιχεία εργαζομένων

Η Αρχή επιλήφθηκε καταγγελίας εργαζομένου σε ερευνητικό ίδρυμα, σύμφωνα με την οποία, μετά την καταγγελία της σύμβασής του, ο εργοδότης διέκοψε την πρόσβασή του στο server και στη διεύθυνση του προσωπικού επαγγελματικού ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, ενώ ταυτόχρονα τροποποίησε εξ αποστάσεως τον κωδικό εισόδου στον επαγγελματικό φορητό υπολογιστή του. Συνεπεία των ανωτέρω, δεν υπήρξε ομαλή παράδοση και παραλαβή των αρχείων που χειριζόταν ο καταγγέλλων, μεταξύ των οποίων υπήρχαν προσωπικά του αρχεία και ιδιωτική ηλεκτρονική αλληλογραφία. Παράλληλα, η ως άνω διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου παρέμεινε ενεργή, με αποτέλεσμα και μετά την αποχώρηση του καταγγέλλοντος να λαμβάνονται προσωπικά ηλεκτρονικά μηνύματα, στα οποία είχε πρόσβαση το ερευνητικό ίδρυμα. Η Αρχή αποφάνθηκε ότι οι ηλεκτρονικές επικοινωνίες των εργαζομένων προστατεύονται ακόμη και όταν λαμβάνουν χώρα στο πλαίσιο της εργασιακής σχέσης για την επίτευξη αυστηρά

επαγγελματικών σκοπών και ότι οι εργαζόμενοι έχουν δικαίωμα για έναν ορισμένο βαθμό προστασίας της ιδιωτικής ζωής στον τόπο εργασίας, το οποίο πρέπει να ισορροπεί με το δικαίωμα του εργοδότη να ελέγχει τη λειτουργία της επιχείρησής του και να προστατεύεται από ενδεχόμενες παράνομες ενέργειες των εργαζομένων. Για το λόγο αυτό είναι ευκταίο οι όροι χρήσης των ηλεκτρονικών επικοινωνιών από τους εργαζομένους να είναι ορισμένοι εκ των προτέρων και οι εργαζόμενοι να έχουν πλήρως ενημερωθεί. Όταν κάτι τέτοιο δεν υπάρχει, η Αρχή δέχεται ότι, μετά από καταγγελία σύμβασης εργασίας, ο εργαζόμενος έχει δικαίωμα να ανακτήσει και να ζητήσει να διαγραφούν τα προσωπικά του αρχεία και η προσωπική του ηλεκτρονική αλληλογραφία, ακόμη κι αν αυτά ήταν παρανόμως αποθηκευμένα. Προκειμένου τα ανωτέρω να γίνουν ασφαλώς, κατ' εφαρμογή του άρθρου 10 παρ. 2 και 3 του Ν. 2472/1997, θα πρέπει η σχετική επεξεργασία να γίνεται παρουσία του πρώην εργαζομένου και εκπροσώπου του εργοδότη και να υπογράφεται σχετικό πρωτόκολλο καταστροφής των συγκεκριμένων δεδομένων (Γ/ΕΞ/1862-1/21-5-12).

Η Αρχή εξέτασε καταγγελία διοικητικής υπαλλήλου νοσοκομείου ότι ο διοικητής κοινοποίησε σε διαφορετικά τμήματα του νοσοκομείου απόφαση για τη μετακίνησή της σε άλλο τμήμα του νοσοκομείου, στην οποία αναφέρεται ότι η εργαζόμενη επικαλέστηκε ψυχολογικά προβλήματα υγείας. Η Αρχή έκρινε ότι η εν λόγω επεξεργασία πραγματοποιήθηκε μεν για σκοπό νόμιμο και θεμιτό που συνδεόταν άμεσα με τη δημοσιοϋπαλληλική σχέση της καταγγέλλουσας και ειδικότερα με την αιτηθείσα από την ίδια εσωτερική μετακίνησή της, για την εκπλήρωσή του όμως δεν χρειαζόταν η ρητή αναφορά στην κατάσταση της υγείας της, αλλά αρκούσε ενδεικτικά η αναφορά σε σοβαρούς προσωπικούς λόγους, κατ' εφαρμογή της αρχής της αναλογικότητας (άρθρο 4 παρ. 1 περ. β του Ν. 2472/1997). Κατόπιν αυτού η Αρχή απηύθυνε σχετική σύσταση στο νοσοκομείο (απόφαση 28/2012).

Σε ερώτημα, σχετικό με τον έλεγχο της ταυτότητας και της εργασιακής κατάστασης των προσώπων που εργάζονται στα νοσοκομεία ως αποκλειστικές νοσοκόμες, η Αρχή απάντησε ότι εφαρμόζεται η εγκύκλιος Υ7β/Γ.Π.160011/10 της 9-3-2011 η οποία, μεταξύ άλλων, αναφέρεται στον τρόπο κατάρτισης σχετικού ονομαστικού καταλόγου ανά νοσοκομείο, την ευθύνη της τήρησης του οποίου έχουν το προσωπικό ασφαλείας του νοσοκομείου και η προϊσταμένη του νοσηλευτικού τμήματος, ενώ ο σχετικός έλεγχος ανήκει στην αρμοδιότητα του διοικητή του νοσοκομείου ή άλλου μέλους του ΔΣ, που ορίζεται από αυτόν. Κάθε σχετική επεξεργασία των συνθηκών νομιμότητας της απασχόλησης αποκλειστικών νοσοκόμων από άλλα πρόσωπα, πλην των ανωτέρω, συνιστούν παράνομη επεξεργασία προσωπικών δεδομένων (Γ/ΕΞ/3247-1/29-5-12).

Το Αθηναϊκό Πρακτορείο Ειδήσεων-Μακεδονικό Πρακτορείο Ειδήσεων (ΑΠΕ- ΜΠΕ ΑΕ) ενημέρωσε την Αρχή ότι, σε εκτέλεση της υπ' αρ. πρωτ. ΔΙΠΙΔΔ/Β.10 Ε.Ε./8/οικ.23755 εγκυκλίου του Υπουργείου Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης για την ένταξη του προσωπικού σε καθεστώς εργασιακής εφεδρείας, καλείται να αποστείλει άμεσα στα ασφαλιστικά ταμεία αναλυτικές καταστάσεις με στοιχεία του προσωπικού του που υπηρετεί με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου και έχει γεννηθεί πριν από το 1958 και ρώτησε την Αρχή σχετικά με τη νομιμότητα της διαβίβασης των πληροφοριών αυτών. Η Αρχή ενημέρωσε ότι η επίμαχη διαβίβαση συνιστά επεξεργασία απλών προσωπικών δεδομένων και ότι το άρθρο 34 παρ. 1 του Ν. 4024/2011 προβλέπει, μεταξύ άλλων, την έκδοση προεδρικού διατάγματος για τον καθορισμό των κριτηρίων υπαγωγής στο καθεστώς εργασιακής εφεδρείας, τη διαδικασία κατάρτισης πίνακα, κ.λπ. Η χορήγηση από το ΑΠΕ-ΜΠΕ ΑΕ στα ασφαλιστικά ταμεία ονομαστικής κατάστασης των ως άνω εργαζομένων, οι οποίοι ενδέχεται μάλιστα να πληρούν τα κατά περίπτωση έτη ασφάλισης για την ένταξή τους στο καθεστώς της εργασιακής εφεδρείας, συνάδει καταρχήν με το Ν. 2472/1997 (άρθρο 5 παρ. 2 στοιχ. β). Προϋπόθεση, ωστόσο, για τη νομιμότητα της συγκεκριμένης επεξεργασίας, ιδίως αναφορικά με την τήρηση των όρων και προϋποθέσεων του άρθρου 4 του Ν. 2472/1997, συνιστά η έκδοση του σχετικού προεδρικού διατάγματος, που θα καθορίζει τα αντικειμενικά και αξιοκρατικά κριτήρια, τη διαδικασία κατάρτισης του πίνακα και κάθε άλλο σχετικό με την υπαγωγή των εργαζομένων στο καθεστώς της εργασιακής εφεδρείας (Γ/ΕΞ/811-1/14-03-2012).

3.8.2. Παρακολούθηση εργαζομένων

Μετά την ανάκληση της απόφασης 62/2007, η Αρχή επανεξέτασε τη σχετική καταγγελία εργαζομένων σε φαρμακαποθήκη σχετικά με τη λειτουργία κλειστού κυκλώματος τηλεόρασης και συστήματος ελέγχου της εισόδου και εξόδου των εργαζομένων μέσω επεξεργασίας δακτυλικών αποτυπωμάτων. Ο λόγος της επιλογής της συγκεκριμένης επεξεργασίας που είχε προβάλει η επιχείρηση είναι η αποφυγή κλοπής και νόθευσης των φαρμακευτικών σκευασμάτων, κατά τις προδιαγραφές ασφαλείας του ΕΟΦ. Όσον αφορά το σύστημα ελέγχου της εισόδου και εξόδου των εργαζομένων, μέσω επεξεργασίας δακτυλικών αποτυπωμάτων, η Αρχή έκρινε ότι λόγω της ιδιαιτερότητας της συγκεκριμένης επεξεργασίας δεν αρκεί η συγκατάθεση των εργαζομένων και ότι η επεξεργασία στη συγκεκριμένη περίπτωση είναι δυσανάλογη σε σχέση με τον επιδιωκόμενο σκοπό. Όσον αφορά τη λειτουργία του κλειστού κυκλώματος τηλεόρασης, η Αρχή έκρινε ότι ο συγκεκριμένος τρόπος που λειτουργεί δεν πληροί τις προϋποθέσεις αναλογικότητας και διέταξε την εταιρεία (α) να αφαιρέσει τις κάμερες που είναι τοποθετημένες στο χώρο εργασίας των διοικητικών υπαλλήλων και εστιάζουν στα γραφεία τους, (β) να αφαιρέσει τις κάμερες στους χώρους αποθήκευσης που λαμβάνουν εικόνα εργαζομένων, (γ) να αφαιρέσει τις κάμερες στους χώρους προετοιμασίας των παραγγελιών, εκτός από αυτές που καλύπτουν τμήματα της γραμμής παραγωγής όπου σπάνια διακινούνται εργαζόμενοι, (δ) να απεγκαταστήσει το λογισμικό παρακολούθησης από τους σταθμούς εργασίας του ιδιοκτήτη και του διευθυντή της εταιρείας και να ορίσει ασφαλές όνομα χρήστη και κωδικό πρόσβασης στο λογισμικό παρακολούθησης εικόνας και (ε) να ενημερώσει γραπτώς και πλήρως τους εργαζομένους για τους όρους λειτουργίας του κλειστού κυκλώματος. Επίσης, η Αρχή επέβαλε πρόστιμο και για τις δύο ως άνω επεξεργασίες (Απόφαση 81/2012 μετά από ανάκληση της 62/2007).

Η Αρχή απαγόρευσε την εγκατάσταση βιομετρικού συστήματος από τον Οργανισμό Λιμένος Ηρακλείου για το σκοπό του ελέγχου τήρησης του ωραρίου εργασίας από τους υπαλλήλους του. Ειδικότερα, η Αρχή

έκρινε ότι, σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας (αρ. 4 Ν. 2472/1997), το εν λόγω σύστημα εισάγει μια επαχθή και δυσανάλογη για τα υποκείμενα επεξεργασία σε σχέση με τον επιδιωκόμενο σκοπό, ο οποίος μπορεί να πραγματοποιηθεί επαρκώς με άλλα ηπιότερα, εναλλακτικά μέσα, όπως οι μαγνητικές κάρτες χωρίς βιομετρικά στοιχεία (Απόφαση 127/2012).

Το Σώμα Επιθεώρησης Εργασίας κοινοποίησε στην Αρχή δύο καταγγελίες που υποβλήθηκαν από σωματεία εργαζομένων επιχειρήσεων, αναφορικά με τη χρήση συστημάτων βιντεοεπιτήρησης σε χώρους εργασίας. Και για τις δύο περιπτώσεις, η Αρχή ζήτησε την απεγκατάσταση όλων των καμερών από χώρους εργασίας, με εξαίρεση τους χώρους που προσδιορίζονται ρητώς στην Οδηγία 1/2011 (όπως είναι οι είσοδοι και οι αποθηκευτικοί χώροι). Περαιτέρω, η Αρχή, και στις δύο περιπτώσεις, ενημέρωσε τους υπευθύνους επεξεργασίας ότι οι κάμερες στους χώρους εργασίας πρέπει να απεγκα-τασταθούν, ακόμα και αν δεν λειτουργούν παρά μόνο εκτός του ωραρίου εργασίας. (ΓΝ/ΕΞ/324/29-02-2012 και ΓΝ/ΕΞ/412-1/18-05-2012).

Επίσης, η Αρχή εξέτασε καταγγελία του Σωματείου Ορυχείων-Σταθμών ΔΕΗ Μεγαλόπολης αναφορικά με τη λειτουργία συστήματος βιντεοεπιτήρησης στις εγκαταστάσεις της επιχείρησης (σχετικό ερώτημα κατατέθηκε και στη Βουλή των Ελλήνων από βουλευτές, το οποίο προωθήθηκε στην Αρχή από τον Υπουργό Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων). Η Αρχή ζήτησε από την επιχείρηση να απομακρυνθούν οι οθόνες παρακολούθησης από το γραφείο της Διεύθυνσης και των Τομεαρχών, επισημαίνοντας ότι πρόσβαση στις οθόνες θα πρέπει να έχει μόνο το προσωπικό που είναι επιφορτισμένο με τη φύλαξη του σταθμού, ενώ περαιτέρω η κινητή κάμερα στην κεντρική είσοδο του Σταθμού θα πρέπει να περιστρέφεται μόνο όταν απαιτείται η παρακολούθηση κινήσεων φυσικών προσώπων σε πραγματικό χρόνο προκειμένου να αποτραπεί κάποιο συμβάν, σύμφωνα με τα όσα προδιαγράφονται στην Οδηγία 1/2011 της Αρχής (Γ/ΕΞ/5015-1/30-07-2012).

3.8.3. Συνυποψήφιοι σε θέσεις του δημόσιου τομέα

Σε σχετικά ερωτήματα δημόσιων φορέων για τη χορήγηση αντιγράφων των δικαιολογητικών που υπέβαλαν υποψήφιοι για την πλήρωση συγκεκριμένων θέσεων εργασίας, αλλά και των σχετικών φύλλων αξιολόγησης, σε συνυποψηφίους τους για την άσκηση των νόμιμων δικαιωμάτων τους, η Αρχή αποφάνθηκε ότι τα έγγραφα αυτά μπορεί να περιλαμβάνουν είτε απλά είτε ευαίσθητα δεδομένα, στο μέτρο που ενδέχεται να υπάρχει αναφορά σε δεδομένα υγείας ή κοινωνικής πρόνοιας που μπορεί να είναι κρίσιμα για την αξιολόγηση των υποψηφίων. Επίσης, τα φύλλα αξιολόγησης περιλαμβάνουν τις κρίσεις των αξιολογητών. Η χορήγηση των δεδομένων αυτών επιτρέπεται, κατ' αρχήν, με τη συγκατάθεση των υποκειμένων τους. Εάν δεν υπάρχει συγκατάθεση, η διαβίβαση είναι νόμιμη μόνο αν πληρούται μία ή περισσότερες από τις εξαιρέσεις των άρθρων 5 παρ. 2 και 7 παρ. 2 του Ν. 2472/1997. Βάσει αυτών, η Αρχή παγίως θεωρεί ότι η ανακοίνωση στοιχείων συνυποψηφίων σε άλλον υποψήφιο είναι νόμιμη όταν (α) τα δεδομένα ζητούνται με τη νόμιμη διαδικασία (έγγραφη αίτηση, τεκμηρίωση υπέρτερου εννόμου συμφέροντος), (β) περιορίζεται στη χορήγηση μόνο των στοιχείων εκείνων που αποτέλεσαν τη βάση της αξιολόγησης, (γ) δεν περιλαμβάνει ευαίσθητα δεδομένα, εκτός αν αυτά αποτέλεσαν τη βάση της αξιολόγησης, οπότε μπορούν να δοθούν μετά από άδεια της Αρχής και (δ) το υποκείμενο των δεδομένων έχει προηγουμένως ενημερωθεί. Σε πέντε περιπτώσεις, όπου, μεταξύ των κρίσιμων στοιχείων, υπήρχαν ευαίσθητα δεδομένα (δεδομένα υγείας ΑΜΕΑ), η Αρχή χορήγησε τη σχετική άδεια (Γ/ΕΞ/8285/27-12-12, απόφ. 10/2012, απόφ. 98/2012, 99/2012, 120/2012 και απόφ. 136/2012).

3.8.4. Διοικητικοί έλεγχοι

Η Αρχή, κατόπιν σχετικής καταγγελίας, και προκειμένου να προχωρήσει στην έκδοση της απαιτούμενης άδειας για την επεξεργασία ευαίσθητων δεδομένων από το οικοτροφείο ατόμων με αυτισμό «Άγιος Νικόλαος», διεξήγαγε έλεγχο στις εγκαταστάσεις του οικοτροφείου, ώστε να εξακριβωθούν οι ακριβείς συνθήκες λειτουργίας του κλειστού κυκλώματος τηλεόρασης. Η Αρχή εξέδωσε σχετική άδεια για το σκοπό της παροχής υπηρεσιών υγείας, στην οποία περιλαμβάνονται και οι όροι και προϋποθέσεις για τη λειτουργία του κλειστού κυκλώματος τηλεόρασης, έχοντας λάβει υπόψη τα ευρήματα του πορίσματος του επιτόπιου διοικητικού ελέγχου. Συγκεκριμένα, επιπλέον των όρων λειτουργίας που αναφέρονται στο άρθρο 20 της Οδηγίας 1/2011 της Αρχής σχετικά με την εγκατάσταση συστημάτων βιντεοεπιτήρησης με σκοπό την παροχή υπηρεσιών υγείας, η εγκατάσταση των καμερών πρέπει να περιορίζεται αποκλειστικά στους χώρους που λαμβάνουν εικόνα από τα υπνοδωμάτια των τροφίμων, καθώς και τους διαδρόμους μπροστά από τα υπνοδωμάτια. Επίσης, ο υπεύθυνος επεξεργασίας πρέπει να τηρεί αρχείο με τις αιτήσεις πρόσβασης των υποκειμένων στα δεδομένα του συστήματος βιντεοεπιτήρησης που υποβλήθηκαν και τον τρόπο με τον οποίο ικανοποιήθηκαν αυτές (Γ/ΕΞ/583-1/20-01-2012 - α/α Αδείας 1119).

3.9. ΣΩΜΑΤΕΙΑ, ΑΣΤΙΚΕΣ ΜΗ ΚΕΡΔΟΣΚΟΠΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ, ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΙ ΣΥΛΛΟΓΟΙ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΑ ΚΟΜΜΑΤΑ

3.9.1. Σωματεία

Μετά από καταγγελία τριών προσώπων ότι τα πρόσωπά τους εμφανίζονταν σε αφίσα πολιτικού κόμματος, από φωτογραφία που είχε ληφθεί σε εκδήλωση των «Αγανακτισμένων» στην Πλατεία Συντάγματος, χωρίς να έχει ληφθεί η προηγούμενη συγκατάθεσή τους, η Αρχή έκρινε ότι το δικαίωμα προστασίας των προσωπικών δεδομένων (9Α Σ) συχνά συγκρούεται με τα δικαιώματα ελευθερίας της έκφρασης και διάδοσης της γνώμης (14 παρ. 1 Σ) και ελευθερίας του Τύπου (14 παρ. 2 Σ), στην έννοια του οποίου περιλαμβάνονται και οι πολιτικές αφίσες, η τοιχοκόλληση των οποίων προστατεύεται τόσο από το δικαίωμα στην πληροφόρηση (5Α Σ) όσο και από το δικαίωμα συμμετοχής στην πολιτική ζωή (5 παρ. 1 Σ). Από το Σύνταγμα δεν προκύπτει in abstracto επικράτηση του ενός δικαιώματος επί του άλλου και, συνεπώς, πρέπει να γίνει μία in concreto οριοθέτηση των πεδίων εφαρμογής των συγκρουόμενων δικαιωμάτων, σύμφωνα με τις αρχές της ad hoc στάθμισης των αντιτιθέμενων συμφερόντων και της πρακτικής αρμονίας και αναλογικής εξισορρόπησης, εφαρμόζοντας και την αρχή της αναλογικότητας, που κατοχυρώνεται πλέον και από το 25 παρ. 1 Σ., με τρόπο ώστε τα προστατευόμενα αγαθά να διατηρήσουν την κανονιστική τους εμβέλεια. Βάσει των ανωτέρω, η Αρχή αποφάνθηκε ότι η δημοσίευση των φωτογραφιών των καταγγελλόντων στη συγκεκριμένη

αφίσα συνιστά επεξεργασία προσωπικών δεδομένων, χωρίς τη συγκατάθεση των υποκειμένων τους, η οποία δεν δικαιολογείται από λόγους πληροφόρησης του κοινού, η δε φωτογραφία δεν βρίσκεται σε άμεση σχέση με το περιεχόμενο της αφίσας. Πέραν τούτου, η δημοσίευση της φωτογραφίας θα μπορούσε να δημιουργήσει στο μέσο πολίτη την πεπλανημένη εντύπωση ότι οι εικονιζόμενοι ανήκουν πολιτικά στο χώρο του κόμματος που εξέδωσε την αφίσα και, συνεπώς, πρέπει να θεωρηθεί ότι περιέχει ευαίσθητα δεδομένα που αφορούν πολιτικές πεποιθήσεις. Για τους παραπάνω λόγους, η Αρχή επέβαλε πρόστιμο στο πολιτικό κόμμα και διέταξε τη διαγραφή της επίμαχης φωτογραφίας από το αρχείο του κόμματος, υπό την έννοια και της απαγόρευσης της αναδημοσίευσης σε άλλες αφίσες (απόφαση 117/2012).

Υποβλήθηκε στην Αρχή καταγγελία κατά δικηγόρου και δικηγορικού συλλόγου, σύμφωνα με την οποία δικηγόρος, ο οποίος είχε αναλάβει δικαστική υπόθεση του καταγγέλλοντος, ενημέρωσε με ηλεκτρονικό μήνυμα τον οικείο δικηγορικό σύλλογο ότι ο πελάτης του δεν έχει καταβάλει την αμοιβή του για περαιωμένη υπόθεση και ότι επιθυμεί να μην αποδεχθεί κανένα άλλο μέλος του συλλόγου να αναλάβει τη δικαστική του υποστήριξη. Στη συνέχεια, ο πρόεδρος του δικηγορικού συλλόγου απέστειλε ηλεκτρονικό μήνυμα στα μέλη του συλλόγου, ενημερώνοντάς τα για την επιστολή του συναδέλφου τους. Η Αρχή έκρινε καταρχάς ότι η αποστολή των ηλεκτρονικών μηνυμάτων συνιστά επεξεργασία απλών δεδομένων. Περαιτέρω, όσον αφορά την ενέργεια του δικηγόρου, συνάγεται ότι σκοπός της ήταν η ενημέρωση του δικηγορικού συλλόγου στο πλαίσιο άσκησης του δικαιώματος αναφοράς του Κώδικα περί Δικηγόρων, προκειμένου να ασκήσει ο σύλλογος τις προβλεπόμενες μεσολαβητικές αρμοδιότητές του και, ως εκ τούτου, είναι νόμιμη και χωρίς τη συγκατάθεση του υποκειμένου, βάσει του άρθρου 5 παρ. 2 περ. ε του Ν. 2472/1997, καθώς πραγματοποιήθηκε με σκοπό την ικανοποίηση του υπέρτερου εννόμου συμφέροντός του για τη λήψη της δικηγορικής αμοιβής του. Η διατύπωση ενός, έστω και παράνομου αιτήματος, για τη μη ανάληψη της δικαστικής υποστήριξης του καταγγέλλοντος, με μορφή επιθυμίας σε μια αναφορά που υποβάλλεται νομίμως, η οποία περιέχει και παράνομο αίτημα, χωρίς ο αναφέρων να προβαίνει ο ίδιος σε περαιτέρω ενέργεια για την πραγμάτωση του παρανόμου αιτήματος, δεν προσδίδει αυτή καθαυτή παράνομο χαρακτήρα στην επεξεργασία που διενεργήθηκε κατ' αυτόν τον τρόπο. Όσον αφορά όμως την ενέργεια του προέδρου του δικηγορικού συλλόγου, η Αρχή την έκρινε παράνομη, δεχόμενη ότι δεν μπορεί να γίνει δεκτό ότι σκοπός ήταν η, έστω, υπερβάλλουσα έμπρακτη έκφραση αλληλεγγύης του συλλόγου προς το μέλος του, αλλά ούτε και η προστασία του δικαιώματος των μελών του να εισπράττουν την αμοιβή τους και ότι κείται πέραν του σκοπού των διατάξεων του Κώδικα περί Δικηγόρων και του Κώδικα Δεοντολογίας του Δικηγορικού Συλλόγου η έμμεση προτροπή να μην αναλάβουν τα μέλη του την κατά νόμο εκπροσώπηση του καταγγέλλοντος στη δίκη με αντίδικο τον δικηγόρο μέλος του, καθόσον αυτό θα οδηγούσε στο άτοπο ο αντίδικος δικηγόρου να διατρέχει τον κίνδυνο να μην μπορεί να εκπροσωπηθεί σε επίπεδο τουλάχιστον τοπικού δικηγορικού συλλόγου από δικηγόρο της επιλογής του. Βάσει της σκέψης αυτής, η Αρχή απηύθυνε σχετική σύσταση στο δικηγορικό σύλλογο (απόφαση 181/2012).

Σε ερώτημα επαγγελματικού σωματείου αν είναι νόμιμη η χορήγηση του μητρώου των μελών του στις συνδικαλιστικές παρατάξεις που θα δραστηριοποιούνταν στις εκλογές για την ανάδειξη των αιρετών μελών της διοίκησής του, η Αρχή αποφάνθηκε ότι τα μέλη του σωματείου, εφόσον ζητούν προσωπικά δεδομένα άλλων μελών με την ιδιότητά τους ως μέλη και για τους σκοπούς του σωματείου, δεν λογίζονται ως τρίτοι, βάσει του άρθρου 7Α παρ. 1 εδ. γ του Ν. 2472/1997. Η συμμετοχή, μάλιστα, των μελών του σωματείου στις αρχαιρεσίες για την ανάδειξη των αιρετών μελών της διοίκησης αποτελεί υποχρέωση των μελών και μέσο για την επίτευξη των σκοπών του σωματείου. Συνεπώς, η χορήγηση απλών προσωπικών δεδομένων επικοινωνίας των μελών του σωματείου στις συνδικαλιστικές παρατάξεις και στα μέλη που είναι υποψήφια στις επικείμενες εκλογές, προκειμένου να τους ενημερώσουν προεκλογικά, είναι σύμφωνη με τους σκοπούς του σωματείου και, ως εκ τούτου, δεν θεωρείται διαβίβαση προσωπικών δεδομένων από τον υπεύθυνο επεξεργασίας σε τρίτο (Γ/ΕΞ/635-1/16-3-12).

3.9.2. Παροχή υπηρεσιών κοινωνικού χαρακτήρα

Η Αρχή χορήγησε άδεια επεξεργασίας δεδομένων που αναφέρονται στα περιστατικά που καταγγέλλονται σε Γραμμή Πληροφόρησης για την Εμπορία Ανθρώπων και αφορούν στη φυλετική ή εθνική προέλευση, υγεία, κοινωνική πρόνοια, ερωτική ζωή, στα σχετικά με ποινικές διώξεις ή καταδίκες. Τα δεδομένα αναφέρονται, ιδίως, στους καταγγέλλοντες/θύματα εμπορίας ανθρώπων, παράνομης βίας και σεξουαλικής εκμετάλλευσης, τα οποία μπορεί να καταγραφούν ως σημαντικά για την επεξεργασία του περιστατικού. Σκοπός της επεξεργασίας είναι η παροχή φιλανθρωπικής και ανθρωπιστικής βοήθειας στα ανωτέρω πρόσωπα και, ειδικότερα, στην παροχή ουσιαστικής βοήθειας για την καταγγελία των ανωτέρω, π.χ. σε θύματα που δεν γνωρίζουν την ελληνική γλώσσα και χρειάζονται υπηρεσίες διερμηνέα ή σε θύματα που χρειάζονται συμβουλευτική/ψυχολογική στήριξη ή νομική υποστήριξη προκειμένου να ασκήσουν τα δικαιώματά τους ενώπιον εισαγγελικής ή δικαστικής αρχής ή οποιαδήποτε άλλη συνδρομή. Οι βασικοί όροι που έθεσε η Αρχή είναι: (α) τα δεδομένα να διατηρούνται σε μορφή που επιτρέπει τον προσδιορισμό της ταυτότητας του υποκειμένου τους μόνο κατά τη διάρκεια της περιόδου που απαιτείται για την πραγματοποίηση των σκοπών της συλλογής και επεξεργασίας τους, (β) μετά την παρέλευση της περιόδου αυτής μπορούν, για στατιστικούς σκοπούς, να τηρούνται μόνο στοιχεία ανωνυμοποιημένα ή συγκεντρωτικά στατιστικά. (ΓΝ/ΕΞ/505-2/14-06-2012).

Η Αρχή χορήγησε τρεις άδειες ίδρυσης και λειτουργίας αρχείου με ευαίσθητα δεδομένα στο Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης (ΕΚΚΑ) για την εκπλήρωση των σκοπών (α) της λειτουργίας και παρακολούθησης του Συστήματος Διαχείρισης Αιτημάτων Στέγασης των αιτούντων άσυλο αλλοδαπών και ασυνόδευτων ανηλίκων, (β) της τήρησης του Εθνικού Μητρώου Υιοθεσιών και (γ) της τήρησης του Εθνικού Μητρώου Παιδιών σε Κίνδυνο, ως ειδικού μητρώου στο πλαίσιο του Εθνικού Μητρώου Παιδικής Προστασίας, το οποίο χρησιμοποιείται για την καταγραφή και παρακολούθηση των ανηλίκων που έχουν κακοποιηθεί, παραμεληθεί, εγκαταλειφθεί

ή εκτεθεί σε κίνδυνο. Η λειτουργία του Συστήματος Διαχείρισης Αιτημάτων Στέγασης βασίζεται στη δημιουργία κεντρικής βάσης δεδομένων που φιλοξενείται στο ΕΚΚΑ, στην οποία καταχωρούνται τα στοιχεία των αιτούντων άσυλο αλλοδαπών και ασυνόδευτων ανηλίκων, από τις δομές που παρέχουν υπηρεσίες φιλοξενίας, καθώς και από τις αρμόδιες δημόσιες αρχές ή τους συνεργαζόμενους φορείς υπηρεσιών υποδοχής και κοινωνικής στήριξης που παραπέμπουν στο ΕΚΚΑ τα αιτήματα στέγασης των παραπάνω προσώπων. Η καταχώριση στοιχείων στο παραπάνω σύστημα από τις δομές φιλοξενίας και τις αρμόδιες δημόσιες αρχές πραγματοποιείται απομακρυσμένα με χρήση ειδικής διαδικτυακής εφαρμογής (web-based). Η καταχώριση στοιχείων στο Εθνικό Μητρώο Υιοθεσιών και στο Εθνικό Μητρώο Παιδικής Προστασίας πραγματοποιείται από τους αρμόδιους υπαλλήλους του ΕΚΚΑ σε αντίστοιχες βάσεις δεδομένων που φυλάσσονται σε χώρο του ΕΚΚΑ. Η Αρχή έθεσε τους εξής ειδικότερους όρους:

α) Το ΕΚΚΑ πρέπει να χρησιμοποιεί τους πλέον σύγχρονους και ισχυρούς αλγόριθμους κρυπτογράφησης, με κλειδιά επαρκούς μήκους, κατά τη διατήρηση, αποθήκευση και μετάδοση των προσωπικών δεδομένων μέσω του διαδικτύου, σύμφωνα με τα ευρέως αποδεκτά διεθνή πρότυπα (π.χ. χρήση της πλέον πρόσφατης έκδοσης του πρωτοκόλλου SSL/TLS, χρήση εικονικών ιδιωτικών δικτύων,VPN).

β) Τα στοιχεία των υποκειμένων των δεδομένων, που οδηγούν άμεσα ή έμμεσα στην ταυτοποίησή τους, πρέπει να τηρούνται κρυπτογραφημένα στην κεντρική βάση δεδομένων.

γ) Η καταχώριση και διαχείριση των προσωπικών δεδομένων που περιλαμβάνονται στα παραπάνω αρχεία επιτρέπεται μόνο σε συγκεκριμένα, περιορισμένα σε αριθμό, άτομα του ΕΚΚΑ, κατόπιν ειδικής έγγραφης εξουσιοδότησης, εφόσον είναι απολύτως απαραίτητη για την άσκηση των αρμοδιοτήτων που τους έχουν ανατεθεί και μόνο για το σκοπό της επεξεργασίας. Στην περίπτωση της απομακρυσμένης καταχώρισης στοιχείων σε σύστημα του ΕΚΚΑ από τους αρμόδιους εμπλεκόμενους φορείς, τα πρόσωπα που καταχωρούν, προτού εξουσιοδοτηθούν εγγράφως από το ΕΚΚΑ, πρέπει να έχουν οριστεί εγγράφως από τη διοίκηση του κάθε φορέα.

δ) Στα κατάλληλα εξουσιοδοτημένα πρόσωπα αποδίδεται από το ΕΚΚΑ μοναδικός ατομικός λογαριασμός πρόσβασης και κάθε πρόσβαση καταγράφεται πλήρως σε σχετικό αρχείο.

ε) Οι φορείς που παρέχουν υπηρεσίες κοινωνικού χαρακτήρα και αρμοδίως καταχωρούν στοιχεία σε σύστημα του ΕΚΚΑ έχουν δυνατότητα πρόσβασης μόνο στα στοιχεία των υποκειμένων των δεδομένων στα οποία παρέχουν τις υπηρεσίες αυτές. Οι λοιποί φορείς, όπως οι αρμόδιες δημόσιες αρχές, έχουν δικαίωμα πρόσβασης μόνο στα στοιχεία που καταχωρούν στο σύστημα (ΓΝ/ΕΞ/522-1/11-07-2012, ΓΝ/ΕΞ/76-1/18-06-2012 και ΓΝ/ΕΞ/364-1/18-06-2012).

Επίσης, η Αρχή χορήγησε άδεια ίδρυσης και λειτουργίας αρχείου με ευαίσθητα δεδομένα, στην οποία περιλαμβάνονται όροι σχετικά με την ασφάλεια των δεδομένων, την καταγραφή τυχόν τηλεφωνικών συνδιαλέξεων και τη διατήρηση των δεδομένων στους εξής υπευθύνους επεξεργασίας:

α) το σύλλογο «Χαμόγελο του Παιδιού», για το σκοπό της παροχής κοινωνικών, υποστηρικτικών και συμβουλευτικών υπηρεσιών σε ανηλίκους και τις οικογένειές τους, που αντιμετωπίζουν προβλήματα διαβίωσης και υγείας, στις οποίες περιλαμβάνεται η λήψη, καταγραφή και διαβίβαση στις αρμόδιες αρχές καταγγελιών για περιστατικά παιδικής κακοποίησης,

β) την ένωση «Μαζί για το Παιδί» για το σκοπό της παροχής οικονομικής, υλικής και ηθικής μέριμνας και φροντίδας για ανηλίκους που είτε αναξιοπαθούν είτε είναι αντιμέτωποι με χρόνια ή σοβαρή απειλητική αρρώστια ή αντιμετωπίζουν το θάνατο πολύ αγαπημένου τους προσώπου ή έχουν νοητική υστέρηση, κινητική ή αισθητηριακή αναπηρία ή ψυχικές διαταραχές ή νοσηλεύονται σε μονάδες εντατικής θεραπείας νοσηλευτικών κέντρων της χώρας, καθώς και ψυχοκοινωνική στήριξη των οικογενειών τους,

γ) τη μη κυβερνητική οργάνωση «Διεθνής Υποστήριξη Γυναικών-WOMEN IN NEED HELLAS» για το σκοπό της ενημέρωσης των γυναικών για την πρόληψη της βίας και των δυσμενών συνεπειών της, καθώς και της στήριξης των γυναικών-θυμάτων (ΓΝ/ ΕΞ/1009/20-07-2012, ΓΝ/ ΕΞ/1008/20-07-2012 και ΓΝ/ΕΞ/1511-1/20-12-2012).

3.10. ΜΕΣΑ ΜΑΖΙΚΗΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

3.10.1. Ραδιοτηλεοπτικές εκπομπές

Με τις αποφάσεις 122, 140 και 190/2012, η Αρχή έκρινε ότι μετά τη συνταγματική αναθεώρηση το 2001, με την οποία αντικαταστάθηκε η διάταξη του άρθρου 15 παρ. 2 του Συντάγματος, ο έλεγχος σχετικά με το περιεχόμενο των ραδιοτηλεοπτικών εκπομπών και η επιβολή των διοικητικών κυρώσεων ανήκουν στην αποκλειστική αρμοδιότητα του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης (ΕΣΡ). Συνεπώς, η αρμοδιότητα της Αρχής αναφορικά με τα ραδιοτηλεοπτικά μέσα έχει περιοριστεί και δεν εκτείνεται πλέον στη διάδοση προσωπικών δεδομένων μέσω ραδιοτηλεοπτικών εκπομπών. Αντίθετα, υφίσταται συντρέχουσα αρμοδιότητα της Αρχής και του ΕΣΡ, καθόσον αφορά μόνο στον έλεγχο της νόμιμης συλλογής και τήρησης του οπτικοακουστικού υλικού που έχει αποτελέσει αντικείμενο ραδιοτηλεοπτικής εκπομπής. Στην περίπτωση αυτή εφαρμόζεται η γενική αρχή του δικαίου non bis in idem, η οποία έχει την έννοια ότι απαγορεύεται η διπλή δίωξη ή καταδίκη εάν έχει εκδοθεί απόφαση επί της ουσίας της υποθέσεως από άλλο φορέα. Συνεπώς, όταν η Αρχή διαπιστώνει ότι το ΕΣΡ έχει ήδη εκδώσει απόφαση για τα πραγματικά περιστατικά, περατώνει κάθε διαδικασία ελέγχου του ραδιοτηλεοπτικού μέσου. Ειδικότερα:

Με την απόφαση 77/2012 κρίθηκε ότι η προφορική αναφορά και μόνο πληροφοριών στο πλαίσιο προφορικής συζήτησης σε τηλεοπτική εκπομπή, χωρίς σύνδεση με δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που τηρούνται σε διαρθρωμένο αρχείο, εκφεύγει του πεδίου εφαρμογής του Ν. 2472/1997 (άρθρο 3 παρ. 1) και ότι η Αρχή δεν έχει αρμοδιότητα να εξετάσει την καταγγελία κατά το σκέλος που αφορά στην ως άνω ανακοίνωση προσωπικών δεδομένων του προσφεύγοντος σε τρίτους.

Με την απόφαση 122/2012 (εκδοθείσα κατόπιν ανάκλησης των αποφάσεων 25 και 26/2005), η Αρχή κλήθηκε να εξετάσει την επεξεργασία προσωπικών δεδομένων που διενεργήθηκε μέσω σειράς εκπομπών τηλεοπτικού σταθμού συγκεκριμένου δημοσιογράφου, αναφορικά με αποκάλυψη σκανδάλων στο χώρο της Δικαιοσύνης και

της Εκκλησίας. Κατ' αρχάς, η Αρχή διαπίστωσε ότι το ΕΣΡ έχει ήδη εκδώσει απόφαση επιβολής προστίμου για τα αυτά πραγματικά περιστατικά και, ως εκ τούτου, περατώνεται άνευ ετέρου κάθε διαδικασία ελέγχου του τηλεοπτικού σταθμού. Απεφάνθη, επίσης, ότι η ύπαρξη διαρθρωμένου αρχείου είναι αναγκαίο στοιχείο για την εφαρμογή του Ν. 2472/1997 και ότι στην κρινόμενη περίπτωση αναφορικά με την εκ μέρους του δημοσιογράφου συλλογή και τήρηση των επίμαχων μαγνητοταινιών σε αρχείο δεν συντρέχει περίπτωση επιβολής κυρώσεων. Τέλος, η Αρχή απέρριψε τις υπό κρίση προσφυγές του αρχιμανδρίτη που φερόταν ότι εμπλεκόταν στο αποκαλυφθέν παραδικαστικό κύκλωμα.

Με την απόφαση 140/2012 (εκδοθείσα κατόπιν ανάκλησης της απόφασης 53/2004), η Αρχή εξέτασε προσφυγή κατά εφημερίδας που δημοσίευσε αυτολεξεί το κείμενο αγωγής, την οποία είχε ασκήσει η προσφεύγουσα κατά συγκεκριμένων προσώπων, αναφέροντας και το ονοματεπώνυμό της (βλ. ακολούθως στην Ενότητα 3.10.2.). Η αγωγή αυτή αποτέλεσε και θέμα ρεπορτάζ τηλεοπτικού σταθμού στο κεντρικό δελτίο ειδήσεων, παρά τη ρητή άρνηση της προσφεύγουσας προς το σταθμό για τη δημοσιοποίηση της υπόθεσής της. Η Αρχή διαπίστωσε ότι και σε αυτή την περίπτωση το ΕΣΡ έχει ήδη εκδώσει απόφαση για τα αυτά πραγματικά περιστατικά και, ως εκ τούτου, περατώνεται άνευ ετέρου κάθε διαδικασία ελέγχου του τηλεοπτικού σταθμού.

Με την απόφαση 190/2012 (εκδοθείσα κατόπιν ανάκλησης της απόφασης 24/2005), η Αρχή επιλήφθηκε αυτεπάγγελτα σχετικά με τη νομιμότητα της επεξεργασίας προσωπικών δεδομένων μέσω τηλεοπτικών εκπομπών συγκεκριμένου δημοσιογράφου, αναφορικά με αποκάλυψη σκανδάλων στο χώρο της Δικαιοσύνης. Στην κρινόμενη περίπτωση, δεν προέκυψε ότι το ΕΣΡ επιλήφθηκε σχετικά με τις ως άνω εκπομπές. Συνεπώς, σε καμία περίπτωση, αναφορικά με τη συλλογή των στοιχείων που προβλήθηκαν στις ως άνω εκπομπές (ακόμα και αν ήθελε θεωρηθεί ο τηλεοπτικός σταθμός «υπεύθυνος επεξεργασίας» με την έννοια του Ν. 2472/1997) δεν τίθεται ζήτημα εκ της αρχής non bis in idem. Προέκυψε, ωστόσο, ότι ο υπεύθυνος επεξεργασίας του αρχείου με τα στοιχεία που προβλήθηκαν στις ως άνω εκπομπές δεν είναι ο τηλεοπτικός σταθμός, αλλά η παραγωγός εταιρεία, την οποία εκπροσωπούσε ο συγκεκριμένος δημοσιογράφος. Για τους λόγους αυτούς, η Αρχή αποφάσισε να περατώσει τη διαδικασία ελέγχου του τηλεοπτικού σταθμού και να αναβάλει την έκδοση απόφασης αναφορικά με τη συλλογή και τήρηση των στοιχείων που προβλήθηκαν στις ως άνω εκπομπές, προκειμένου να κληθούν σε ακρόαση η παραγωγός εταιρεία και ο δημοσιογράφος.

3.10.2. Τύπος (σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή)

Με την απόφαση 36/2012 εξετάστηκε προσφυγή κατά εφημερίδας που δημοσίευσε σε ρεπορτάζ, σχετικό με την ενδομητρίωση, μια φωτογραφία μητέρας με παιδί που αναπαύονταν σε δημόσιο χώρο, χωρίς τη συγκατάθεση της εικονιζομένης. Η Αρχή έκρινε ότι η δημοσίευση της φωτογραφίας, η οποία δεν συνδεόταν με το περιεχόμενο του ρεπορτάζ και δεν συνέβαλλε στην ενημέρωση του αναγνωστικού κοινού, θα μπορούσε να δημιουργήσει στο μέσο αναγνώστη την εσφαλμένη εντύπωση ότι η εικονιζόμενη μητέρα σχετίζεται με την παθολογική κατάσταση που περιγράφει το ρεπορτάζ. Για το λόγο αυτό, επιβλήθηκε πρόστιμο τριών χιλιάδων (3.000) ευρώ, το οποίο κρίθηκε ανάλογο, αφενός, με τη βαρύτητα των παραβάσεων αυτών -δεδομένου ότι αυτές αφορούν και υποκείμενο ανήλικο, κατά το χρόνο των κρίσιμων πραγματικών περιστατικών- και, αφετέρου, με την οικονομική κατάσταση του υπευθύνου επεξεργασίας. Η Αρχή διέταξε, επίσης, τη διαγραφή των επίμαχων δεδομένων από το αρχείο της εφημερίδας με την έννοια της καταστροφής της φωτογραφίας και της απαγόρευσης της αναδημοσίευσης των συγκεκριμένων φύλλων της, ειδικώς και μόνο με το περιεχόμενο αυτό.

Περαιτέρω, με την απόφαση 140/2012 (εκδοθείσα κατόπιν ανάκλησης της απόφασης 53/2004), η Αρχή εξέτασε προσφυγή κατά εφημερίδας που δημοσίευσε αυτολεξεί το κείμενο αγωγής, την οποία είχε ασκήσει η προσφεύγουσα κατά συγκεκριμένων προσώπων, αναφέροντας και το ονοματεπώνυμό της. Στην περίπτωση αυτή, η Αρχή επέβαλε πρόστιμο δέκα χιλιάδων (10.000) ευρώ στην εφημερίδα, ως υπεύθυνο επεξεργασίας, για παραβίαση των άρθρων 5 παρ. 1 και 2 του Ν. 2472/1997 και διέταξε τη διαγραφή των επίδικων δεδομένων από το αρχείο της εφημερίδας με την έννοια της απαγόρευσης της αναδημοσίευσης του φύλλου της, ειδικώς και μόνο με το περιεχόμενο αυτό.

Τέλος, με την απόφαση 165/2012 (εκδοθείσα κατόπιν ανάκλησης της απόφασης 8/2010), αφού επισημάνθηκε ότι οι δημοσιεύσεις στο διαδίκτυο θίγουν δυσανάλογα τα δικαιώματα των ατόμων, γιατί συνεπάγονται ελεύθερη, καθολική, μη ελεγχόμενη πρόσβαση στις πληροφορίες, χωρίς χρονικό περιορισμό, μέσω μηχανών αναζήτησης, κρίθηκε παράνομη η δημοσιοποίηση ευαίσθητων δεδομένων, σχετικών με ποινική δίωξη, από εφημερίδα στην ηλεκτρονική έκδοσή της που αναρτάται στο διαδικτυακό της τόπο. Για το λόγο αυτό, η Αρχή επέβαλε πρόστιμο ύψους δέκα χιλιάδων (10.000) ευρώ στην εφημερίδα ως υπεύθυνο επεξεργασίας και διέταξε την πλήρη ανωνυμοποίηση των στοιχείων του προσφεύγοντος στο δημοσίευμα που είναι αναρτημένο στο διαδικτυακό της τόπο με τέτοιο τρόπο, ώστε να μην είναι δυνατή η ανεύρεση αυτού ακόμη και όταν πραγματοποιείται έρευνα με βάση την ημερομηνία δημοσίευσης. Απευθύνθηκε δε σύσταση στην εφημερίδα να εξετάζει το δικαίωμα αντίρρησης των υποκειμένων των δεδομένων για τα δημοσιεύματα που είναι αναρτημένα στο διαδικτυακό της τόπο, ώστε είτε να το ικανοποιεί ανωνυμοποιώντας τα στοιχεία του ενδιαφερόμενου προσώπου είτε να το απορρίπτει με ειδική αιτιολογία.

3.11. ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΒΙΝΤΕΟΕΠΙΤΗΡΗΣΗΣ

3.11.1. Συστήματα βιντεοεπιτήρησης για το σκοπό της προστασίας προσώπων και αγαθών

Γενικά

Το 2012 υποβλήθηκαν 53 προσφυγές και 121 ερωτήματα σχετικά με συστήματα βιντεοεπιτήρησης, δηλαδή ποσοστό περίπου 8,6% επί του συνόλου των υποθέσεων. Η έκδοση της οδηγίας 1/2011 (πβλ. παρουσίαση της οδηγίας στην Ετήσια Έκθεση 2011, ενότητα 3.10.1.) έχει διευκολύνει το έργο της Αρχής, καθώς βελτιώθηκε σημαντικά ο ρυθμός απόκρισής της, ενώ παράλληλα δημιουργείται ασφάλεια δικαίου για τους υπευθύνους επεξεργασίας. Το έτος 2012 διεκπεραιώθηκαν 37 υποθέσεις καταγγελιών και απαντήθηκαν 126 ερωτήματα. Παράλληλα, ως απάντηση σε γνωστοποιήσεις συστημάτων βι-ντεοεπιτήρησης, απεστάλησαν 142 έγγραφα, με τα οποία η Αρχή ζήτησε τροποποιήσεις στην εγκατά-

σταση των συστημάτων, ώστε να συνάδει με την ως άνω οδηγία.

Από την επεξεργασία των γνωστοποιήσεων προκύπτει ότι προβλήματα εντοπίζονται σε χώρους εστίασης και αναψυχής, όπου δηλώνεται ότι επιτηρούνται οι χώροι των πελατών, κατά παράβαση του άρθρ. 19 παρ 4 της οδηγίας, σε χώρους εργασίας όπου δηλώνεται ότι επιτηρούνται διάδρομοι χώρων γραφείων ή χώροι που προορίζονται αποκλειστικά για το προσωπικό, όπως μαγειρεία, κατά παράβαση των άρθρων 7 και 19 παρ. 4 της οδηγίας, στο χρόνο τήρησης, που σε πολλές περιπτώσεις δηλώνεται χωρίς περαιτέρω αιτιολογία ότι υπερβαίνει τις δεκαπέντε ημέρες κατά παράβαση του άρθρ. 8 της οδηγίας. Επίσης, ένα ποσοστό γνωστοποιήσεων αφορά περιπτώσεις προσωπικής ή/και οικιακής χρήσης και υποβάλλονται απαραδέκτως αφού η συγκεκριμένη επεξεργασία δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας και του Ν. 2472/1997.

Από την εξέταση των προσφυγών που υποβάλλονται διαπιστώνεται ότι ποσοστό μεγαλύτερο του 60% αφορά σε παράπονα για εγκατάσταση συστημάτων βιντεοεπιτήρησης από γείτονες, σε μονοκατοικίες και πολυκατοικίες. Σε πολλές μάλιστα από τις περιπτώσεις αυτές τα εμπλεκόμενα μέρη έχουν και άλλου είδους διαφορές μεταξύ τους. Η δεύτερη μεγαλύτερη κατηγορία υποθέσεων αφορά προσφυγές για χρήση συστημάτων βιντεοεπιτήρησης σε χώρους εργασίας (περίπου 20% των καταγγελιών).

Βιντεοεπιτήρηση σε ξενοδοχεία

Με την απόφαση 192/2012 η Αρχή επανεξέτασε την υπόθεση καταγγελίας Σωματείου Εργαζομένων σε μεγάλο αθηναϊκό ξενοδοχείο, η οποία είχε αντιμετωπισθεί με την ανακληθείσα απόφαση 41/2009. Η απόφαση αυτή είχε εκδοθεί μετά από αίτηση θεραπείας του υπευθύνου επεξεργασίας, που κατέθεσε νέα στοιχεία και ζήτησε τη μεταρρύθμιση της απόφασης 59/2007, με την οποία είχαν τεθεί όροι στη λειτουργία συστήματος βιντεοεπιτήρησης στο ξενοδοχείο και είχε διαταχθεί η απεγκατάσταση καμερών από διάφορα σημεία. Συγκεκριμένα, ζητήθηκε να τροποποιηθεί η αρχική απόφαση της Αρχής ώστε: α) να επιτραπεί η εστίαση των εξωτερικών καμερών στις παράπλευρες οδούς και πεζοδρόμια, β) να επιτραπεί η τοποθέτηση μιας σταθερής κάμερας ανά όροφο, ακριβώς απέναντι από την έξοδο των ανελκυστήρων, ώστε να ελέγχεται η είσοδος/έξοδος σε κάθε όροφο, λόγω των αυξανόμενων περιστατικών κλοπών, γ) να τροποποιηθεί η σύσταση της Αρχής, η οποία επέβαλε την τήρηση των δεδομένων κλειστού κυκλώματος μόνον για τρεις ημέρες και δ) να επιτραπεί η τοποθέτηση κάμερας στο γυμναστήριο του ξενοδοχείου, καθώς διαφορετικά επιβαρύνεται οικονομικώς η εταιρεία. Η Αρχή, εφαρμόζοντας πλέον την οδηγία 1/2011, ιδίως, εν προκειμένω, το άρθρ. 6 παρ. 1, το άρθρ. 8 και το άρθρ. 17 παρ. 1 και 2, έκανε δεκτά τα τρία πρώτα αιτήματα του ξενοδοχείου, ενώ απέρριψε το τελευταίο αίτημα, καθώς έκρινε, εκ νέου, ότι η κάμερα στο γυμναστήριο επιφέρει ιδιαίτερη προσβολή στην ιδιωτική ζωή των πελατών, ενώ ο επιδιωκόμενος σκοπός, δηλαδή η προστασία των πελατών, μπορεί να επιτευχθεί με λιγότερο επαχθή μέσα ή με άλλο ηπιότερο τρόπο, εξίσου αποτελεσματικό, όπως η φυσική παρουσία κάποιου υπαλλήλου του ξενοδοχείου.

Βιντεοεπιτήρηση σε κατάστημα σε χώρο αεροδρομίου

Με την απόφαση 191/2012 η Αρχή επανεξέτασε την υπόθεση εγκατάστασης συστήματος βιντεοεπιτήρησης σε κατάστημα κυλικείου και πώλησης ειδών λαϊκής τέχνης στον Αερολιμένα Ιωαννίνων, η οποία είχε αντιμετωπισθεί με την ανακληθείσα 3/2005 απόφασή της.

Η Αρχή έκρινε εκ νέου ότι ο υπεύθυνος επεξεργασίας παραβίασε τα άρθρα 4 και 5 παρ. 2 στοιχ. ε) του Ν. 2472/1997, συλλέγοντας δεδομένα περισσότερα από όσα απαιτούνταν για την ικανοποίηση του σκοπού της προστασίας προσώπων και αγαθών, ήτοι δεδομένα από δύο κάμερες που λάμβαναν εικόνα από χώρο εκτός των εγκαταστάσεων του υπευθύνου επεξεργασίας και ήχο σχετικά με διαλόγους των υπαλλήλων με τους πελάτες. Επιπρόσθετα, τα δεδομένα ήχου και εικόνας χρησιμοποιούνταν ως ουσιαστικά κριτήρια για την αξιολόγηση της συμπεριφοράς των εργαζομένων, κατά παράβαση των οδηγιών της Αρχής. Στον υπεύθυνο επεξεργασίας επιβλήθηκε συνολικό πρόστιμο 10.000 ευρώ, για την ανωτέρω παράβαση, καθώς και για την έλλειψη ενημερωτικής πινακίδας και τη μη υποβολή γνωστοποίησης. Το πρόστιμο ήταν χαμηλότερο σε σχέση με την παλαιότερη απόφαση, καθώς η Αρχή έλαβε υπόψη ότι ο υπεύθυνος επεξεργασίας είχε συμμορφωθεί με την ανακληθείσα απόφαση, δεν λειτουργούν πλέον τα εν λόγω καταστήματά του, και την επιδείνωση της οικονομικής κατάστασης του καταγγελλομένου.

Βιντεοεπιτήρηση σε χώρο επιχείρησης φαρμακαποθήκης

Με την απόφαση 81/2012 η Αρχή, μετά την ανάκληση της 62/2007 απόφασής της, εξέτασε εκ νέου καταγγελία εργαζομένων φαρμακαποθήκης σχετικά με τη λειτουργία κλειστού κυκλώματος τηλεόρασης σε χώρους εργασίας και συστήματος ελέγχου εισόδου και εξόδου των εργαζομένων με τη μέθοδο των δακτυλικών αποτυπωμάτων. Η Αρχή έκρινε, εκ νέου, παράνομη τη λειτουργία του βιομετρικού συστήματος για τον έλεγχο εισόδου και εξόδου εργαζομένων και τη λειτουργία του κλειστού κυκλώματος τηλεόρασης στους χώρους εργασίας, επιβάλλοντας συνολικό πρόστιμο 14.000 ευρώ για τις δύο παραβάσεις. Συγκεκριμένα, με την απόφαση αυτή η Αρχή έκρινε ότι δε συνάδει με το σκοπό της προστασίας προσώπων και αγαθών η βιντεοεπιτήρηση σε χώρο γραφείων, όπου γίνεται τηλεφωνική λήψη παραγγελιών και σε χώρους αποθήκης και προετοιμασίας παραγγελιών. Εξαίρεση έγινε μόνο για κάμερες που τοποθετούνται σε τμήματα της γραμμής παραγωγής που είναι «κρυφά» και σπάνια διακινούνται εργαζόμενοι και τις οποίες χειρίζεται ο προϊστάμενος βάρδιας. Επίσης, η Αρχή έκρινε ότι ο ιδιοκτήτης και ο διευθυντής της εταιρείας δεν επιτρέπεται να έχουν διαρκή πρόσβαση στις εικόνες του συστήματος και όρισε την απεγκατάσταση του σχετικού λογισμικού από τους σταθμούς εργασίας τους.

Βιντεοεπιτήρηση σε αθλητικούς χώρους

Υποβλήθηκε στην Αρχή γνωστοποίηση συστήματος βιντεοεπιτήρησης από αθλητικό σύλλογο για κλειστό γήπεδο καλαθοσφαίρισης. Σύμφωνα με τη γνωστοποίηση, ο σύλλογος σκόπευε να παρακολουθεί τους εισερχομένους στο χώρο των κερκίδων του γηπέδου του σύμφωνα με τον αθλητικό νόμο. Η Αρχή ενημέρωσε το σύλλογο με το με αρ. πρωτ. ΓΝ/ΕΞ/1259-1/10-10-2012 έγγραφο ότι η εγκατάσταση συστημάτων βι-ντεοεπιτήρησης σε γήπεδα και αθλητικές εγκαταστάσεις επιτρέπεται υπό

τους όρους των σχετικών νομοθετικών και κανονιστικών ρυθμίσεων (Υ.Α. αριθ. 24560/24.7.2003 των Υπουργών Δικαιοσύνης, Πολιτισμού και Δημόσιας Τάξης - ΦΕΚ Β' 1071/1.8.2003). Σύμφωνα με αυτές, η χρήση και λειτουργία των συστημάτων ανήκει αποκλειστικά στην Ελληνική Αστυνομία, ενώ ο σύλλογος έχει την ευθύνη για την ορθή λειτουργία, τη συντήρηση και την αποκατάσταση τυχόν ζημιών σε αυτό. Κατά συνέπεια, ο Σύλλογος δεν μπορεί να είναι ο ίδιος υπεύθυνος επεξεργασίας για το εν λόγω σύστημα βιντεοεπιτήρησης, το οποίο πρέπει να τίθεται υπό τον έλεγχο της Ελληνικής Αστυνομίας.

Χορήγηση δεδομένων σε τρίτους

Υποβλήθηκε στην Αρχή ερώτημα από το Αστυνομικό Τμήμα ΟΑΚΑ, αναφορικά με τη νομιμότητα χορήγησης αντιγράφου βιντεοληπτικού υλικού από το Ηλεκτρονικό Σύστημα Εποπτείας Αθλητικής Εγκατάστασης (ΗΣΕ-ΑΕ) του Ολυμπιακού Σταδίου του ΟΑΚΑ στην Υποδ/νση Ασφαλείας Β/Α Αττικής, στο πλαίσιο διενέργειας Προκαταρκτικής Διοικητικής Εξέτασης που αφορά πειθαρχική υπόθεση μεταξύ αστυνομικών. Για το συγκεκριμένο σύστημα υπεύθυνος επεξεργασίας είναι η Ελληνική Αστυνομία και ο χειρισμός γίνεται από το αρμόδιο ΑΤ. Η Αρχή, με το υπ' αρ. πρωτ. Γ/ΕΞ/3314-1/29-05-2012 έγγραφο, ενημέρωσε την Υπηρεσία ότι, εφόσον το βιντεοσκοπημένο υλικό είναι απαραίτητο για τη διερεύνηση τυχόν πειθαρχικών ευθυνών αστυνομικού, ισχύουν οι προϋποθέσεις νομιμότητας του άρθρου 4 του Ν. 2472/1997 (και υπό την προϋπόθεση ότι θα διαβιβαστεί ακριβώς εκείνο το τμήμα του βιντεοσκοπημένου υλικού που είναι αναγκαίο για την ως άνω διερεύνηση), διότι ο σκοπός της εν λόγω επεξεργασίας του βιντεοσκοπημένου υλικού, καίτοι διαφορετικός από τον αρχικό σκοπό, είναι συμβατός ως προς αυτόν.

Υπεύθυνος επεξεργασίας ενημέρωσε την Αρχή ότι στο σύστημα βιντεοεπιτήρησης που διατηρεί νομίμως έχουν καταγραφεί περιστατικά, τα οποία ενδέχεται να χρησιμοποιηθούν ως αποδεικτικά μέσα σε ποινική διαδικασία κατά στελεχών του. Ο υπεύθυνος ζήτησε την παράταση του χρόνου τήρησης των δεδομένων αυτών και παράλληλα τη χορήγηση προσωρινής διαταγής αναστολής επεξεργασίας, δηλαδή αναστολής της διαγραφής των δεδομένων αυτών. Η Αρχή με το ΓΝ/ΕΞ/1044-1/06-08-2012 έγγραφό της επισήμανε ότι ο σκοπός για τον οποίο ζητήθηκε η χρήση των δεδομένων είναι η υπεράσπιση δικαιώματος σε δικαστήριο. Ο συγκεκριμένος σκοπός δεν ταυτίζεται με την προστασία προσώπων ή αγαθών του υπευθύνου επεξεργασίας, για τον οποίο έχει εγκατασταθεί το εν λόγω σύστημα βιντεοεπιτήρησης. Αποτελεί όμως σκοπό συμβατό με αυτόν. Η Αρχή επισήμανε ότι ήδη στο άρθρο 8 παρ. 3 της οδηγίας 1/2011 προβλέπεται η τήρηση δεδομένων για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα, για την υπεράσπιση δικαιώματος τρίτου, ενώ και στο άρθρο 9 παρ. 4 προβλέπεται η διαβίβαση δεδομένων που ενδέχεται να αποτελούν αποδεικτικά στοιχεία αξιόποινης πράξης σε τρίτα πρόσωπα. Προκύπτει, λοιπόν, ότι η Αρχή έχει ήδη προβλέψει τη χρήση των δεδομένων που συλλέγονται από σύστημα βιντεοεπιτήρησης και για την υπεράσπιση δικαιώματος τρίτου, θεωρώντας ότι ο σκοπός αυτός είναι συμβατός με αυτόν για τον οποίο εγκαθίσταται ένα σύστημα βιντεοεπιτήρησης. Συνεπώς, ενημέρωσε ότι θα πρέπει να εφαρμοστούν, κατ' αναλογία, τα προβλεπόμενα στο άρθρο 8 παρ. 3 της οδηγίας, οπότε και ο υπεύθυνος επεξεργασίας επιτρέπεται να τηρήσει τα δεδομένα του συγκεκριμένου συμβάντος για 3 μήνες και του επιτρέπεται να τα διαβιβάσει στα πρόσωπα που επιθυμούν να τα χρησιμοποιήσουν για την υπεράσπισή τους, ενημερώνοντας για τη διαβίβαση αυτή κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 11 του Ν. 2472/1997.

Με το Γ/ΕΞ/6292-1/10-10-2012 έγγραφό της η Αρχή απάντησε σε ερώτημα αερολιμένα, κατά πόσο μπορεί να διαβιβάσει αντίγραφο καταγραφής κάμερας ασφαλείας στην Υπηρεσία Πολιτικής Αεροπορίας (ΥΠΑ), με σκοπό τη διερεύνηση συμβάντος, στο πλαίσιο διαδικασίας προανάκρισης, που διενεργείται σύμφωνα με τα ειδικά ανακριτικά καθήκοντα της ΥΠΑ.

Η Αρχή επισήμανε ότι στο άρθρο 9 παρ. 2 της οδηγίας 1/2011 της Αρχής, σχετικά με τη χρήση συστημάτων βιντεοεπιτήρησης, ορίζεται ότι ο υπεύθυνος επεξεργασίας υποχρεούται να διαβιβάζει στις αρμόδιες δικαστικές, εισαγγελικές και αστυνομικές αρχές δεδομένα που οι τελευταίες ζητούν νομίμως, κατά την άσκηση των καθηκόντων τους. Η διάταξη αυτή, ουσιαστικά, αποσκοπεί στο να χορηγούνται τα στοιχεία που οι αρμόδιες προανακριτικές αρχές κρίνουν απαραίτητα για τη διερεύνηση αξιόποινων πράξεων, στο πλαίσιο άσκησης των αρμοδιοτήτων τους. Συνεπώς, δεν υπάρχει κώλυμα από το Ν. 2472/1997 στη διαβίβαση των αιτούμενων δεδομένων.

3.11.2. Επεξεργασία δεδομένων εικόνας για σκοπούς άλλους από την προστασία προσώπων και αγαθών

Με το Γ/ΕΞ/3320-1/14-09-2012 έγγραφό της η Αρχή απάντησε σε ερωτήματα της Ορνιθολογικής Εταιρείας, σχετικά με την εγκατάσταση συστήματος βιντεοεπιτήρησης για τη γενική επόπτευση προστατευόμενων περιοχών διαβίωσης πτηνών και τον εντοπισμό κινούμενων αντικειμένων, χωρίς όμως δυνατότητα προσδιορισμού του κινούμενου αντικειμένου, ως προς το αν πρόκειται για άνθρωπο, όχημα ή οτιδήποτε άλλο, με αντίστοιχο μέγεθος. Η ταυτοποίηση μπορεί να αποτρέπεται είτε λόγω απόστασης είτε λόγω ποιότητας εικόνας, είτε μέσω ψηφιακής επεξεργασίας (θόλωμα προσώπου/αριθμού κυκλοφορίας).

Η Αρχή επισήμανε ότι δεδομένα τα οποία δεν επιτρέπουν την ταυτοποίηση ενός φυσικού προσώπου δεν λογίζονται ως δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, συνεπώς ένα σύστημα που επεξεργάζεται τέτοια δεδομένα, εκφεύγει του πεδίου εφαρμογής του Ν. 2472/1997. Προσέθεσε ότι, σε περίπτωση που ένα σύστημα βιντεοεπιτήρησης λαμβάνει εικόνα που περιέχει στοιχεία προσώπων που είναι δυνατό να οδηγήσουν σε ταυτοποίηση προσώπων, θεωρείται ότι πραγματοποιείται επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, ακόμα κι αν κατόπιν επεξεργασίας (π.χ. θόλωσης) τα δεδομένα αυτά ανω-νυμοποιούνται σε επόμενο στάδιο. Μια τέτοια επεξεργασία, που πραγματοποιείται, εκ των πραγμάτων, χωρίς τη συγκατάθεση των υποκειμένων των δεδομένων μπορεί να είναι νόμιμη με βάση τη διάταξη του άρθρ. 5 παρ. 2 στοιχ. ε) Ν. 2472/1997. Επιπλέον, ο επιδιωκόμενος σκοπός θα πρέπει να είναι νόμιμος, με βάση τα οριζόμενα στο άρθρο 4 παρ. 1 του Ν. 2472/1997. Για τη γενική εποπτεία του χώρου για κινούμενα αντικείμενα, δεν απαιτείται η καταγραφή προσωπικών δεδομένων. Όταν, μέσω μη αναστρέψιμης θόλωσης των προσωπικών δεδομένων (π.χ. προσώπων/πινακίδων οχημάτων), αποκλείεται οποιαδήποτε περαιτέρω χρήση των λαμβανόμενων προσωπικών δεδομένων και στο βαθμό που εκ

των τεχνικών χαρακτηριστικών των καμερών δεν είναι δυνατή η τοποθέτησή τους με τρόπο που να μη λαμβάνονται καθόλου δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, ένα τέτοιο σύστημα, μπορεί να θεωρηθεί νόμιμο.

Απαντώντας σε σκέλος του ερωτήματος κατά πόσο τα δεδομένα αυτά μπορεί να χρησιμοποιηθούν για την πάταξη της λαθροθηρίας, η Αρχή απάντησε ότι ο σκοπός της δίωξης όσων επιχειρούν λαθροθηρία δεν μπορεί να αποτελεί σκοπό της εταιρείας αυτής, αλλά της αρμόδιας δημόσιας αρχής (π.χ. Δασοφυλακή, Αστυνομία). Η χρήση συστημάτων επιτήρησης σε δημόσιους χώρους από δημόσιες αρχές για τους σκοπούς εξιχνίασης αξιόποινων πράξεων ρυθμίσθηκε πρόσφατα με το άρθρ. 14 του Ν. 3917/2011. Για τις λεπτομέρειες της εφαρμογής της διάταξης αυτής αναμένεται η έκδοση σχετικού προεδρικού διατάγματος.

Με το Γ/ΕΞ/6822-1/07-11-2012 έγγραφό της η Αρχή απάντησε σε ερώτημα του Μουσείου της Πόλεως των Αθηνών για το κατά πόσο μπορεί να είναι νόμιμη η λήψη φωτογραφιών και βίντεο επισκεπτών του μουσείου, με σκοπό την ανάρτησή τους στο Διαδίκτυο για σκοπούς προβολής. Στις προθέσεις του μουσείου ήταν να συμμετέχουν επισκέπτες του στα διαφημιστικά βίντεο, εκφράζοντας τις εντυπώσεις τους από την περιήγηση στο μουσειακό χώρο.

Η Αρχή επισήμανε ότι ο σκοπός που επιδιώκει το μουσείο είναι μεν νόμιμος, ωστόσο, με βάση το άρθρο 5 του Ν. 2472/1997, θα πρέπει να υπάρχει η ρητή συγκατάθεση των εικονιζόμενων προσώπων (και, ειδικότερα, για την περίπτωση των ανήλικων επισκεπτών, η συγκατάθεση των ατόμων που έχουν τη γονική μέριμνα αυτών). Επισήμανε, μάλιστα, ότι δεν μπορεί γενικά να θεωρηθεί ως συγκατάθεση η ελεύθερη διέλευση των επισκεπτών από τα σημεία που βρίσκονται τοποθετημένες οι κάμερες, ακόμα και αν υπάρχει ακριβής ενημέρωσή τους περί των σημείων και του σκοπού τοποθέτησής τους. Και τούτο διότι όσοι δεν συναινούν στην εν λόγω επεξεργασία δεν έχουν, ουσιαστικά, τη δυνατότητα να αποφύγουν τη διέλευση από τα σημεία τοποθέτησης των καμερών κατά την ξενάγησή τους.

Σε περίπτωση, βέβαια, που οι εικόνες που θα χρησιμοποιηθούν είναι τέτοιες ώστε να μην αναγνωρίζονται άμεσα τα πρόσωπα των επισκεπτών του μουσείου (για παράδειγμα, μέσω απομακρυσμένης λήψης), τότε η επεξεργασία μπορεί να επιτραπεί και χωρίς συγκατάθεση, κατόπιν κατάλληλης ενημέρωσης και αφού εξασφαλιστούν τα δικαιώματα πρόσβασης και αντίρρησης.

3.11.3. Σχέδιο προεδρικού διατάγματος για τις κάμερες κατ' εφαρμογή του Ν. 3917/2011

Εκπρόσωποι της Αρχής μετείχαν στην Ομάδα Εργασίας που συνέστησε το Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας, & Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, υπό την προεδρία του πρώην Προέδρου της Αρχής κ. Χρίστου Γεραρή, προκειμένου να συντάξει σχέδιο προεδρικού διατάγματος για τη χρήση συστημάτων επιτήρησης σε δημόσιους χώρους, κατ' εφαρμογή της εξουσιοδότησης του άρθρου 14 παρ. 4 του Ν. 3917/2011. Η Ομάδα Εργασίας συνήλθε, υπό μερική και πλήρη σύνθεση, σε δεκαεπτά συνεδριάσεις και τελικά υπέβαλε στον Υπουργό το σχέδιο στις 5 Απριλίου 2012.

Το σχέδιο εξειδικεύει τη ρύθμιση για την εγκατάσταση και λειτουργία από δημόσιες αρχές συστημάτων εικόνας και ήχου σε δημόσιους χώρους. Κατατείνει στην εναρμόνιση των κατά την εξουσιοδοτική διάταξη σκοπών της επεξεργασίας, ήτοι της διασφάλισης της εθνικής άμυνας, της αποτροπής και καταστολής αξιόποινων πράξεων και της διαχείρισης της κυκλοφορίας, με το σεβασμό του ατομικού δικαιώματος προστασίας των προσωπικών δεδομένων και του δικαιώματος του συνέρχεσθαι. Για την κατάρτιση του σχεδίου η Ομάδα Εργασίας έλαβε υπόψη νομοθετικές και κανονιστικές ρυθμίσεις άλλων κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ιδίως Γερμανίας, Αυστρίας, Γαλλίας, Βελγίου), τη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, τις διατάξεις του Ν. 2472/1997, την οδηγία της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα 1/2011 «Χρήση συστημάτων βιντεοπιτήρησης για την προστασία ανθρώπων και αγαθών», το προτεινόμενο από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή νομοθετικό πλαίσιο που θα αντικαταστήσει την ισχύουσα Οδηγία 95/46/ΕΚ, την αιτιολογική έκθεση στο άρθρο 14 του Ν. 3917/2011 και τη γνωμοδότηση 2/2010 της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα.

Σύμφωνα με το άρθρο 14 παρ. 4 του Ν. 3917/2011 και, όπως τόνισε ο Πρόεδρος της Ομάδας Εργασίας διαβιβάζοντας το σχέδιο στον αρμόδιο Υπουργό, απαιτείται πριν από την αποστολή του σχεδίου διατάγματος στο Συμβούλιο της Επικρατείας η γνωμοδότηση της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα.

Μέχρι την ημερομηνία σύνταξης της παρούσας έκθεσης δεν έχει ωστόσο προχωρήσει η επεξεργασία του σχεδίου από το αρμόδιο Υπουργείο με αποτέλεσμα να παραμένουν σε ισχύ οι διατάξεις του άρθρ. 3 παρ. 2 στοιχ. β) τρία τελευταία εδάφια και στοιχ. γ) Ν. 2472/1997, ενώ η Αρχή ήδη με τη γνωμοδότηση 1/2009 έθεσε ζήτημα συνταγματικότητας του υπό κρίση εδ. γ), στη συνέχεια εξέδωσε, κατόπιν αιτήματος του Υπουργού Δικαιοσύνης, τη γνωμοδότηση 2/2010, η οποία τελικώς οδήγησε στη θέσπιση του άρθρ. 14 Ν. 3917/2011. Η διάταξη όμως του Ν. 3917/2011 δεν εφαρμόζεται πριν από την έκδοση του προβλεπόμενου προεδρικού διατάγματος.

3.12. ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ

3.12.1. Εξουσία της Αρχής επί αιτήσεων πρόσβασης τρίτων σε προσωπικά δεδομένα

Ο Ν. 2472/1997 αναγνωρίζει υποχρεώσεις του υπευθύνου επεξεργασίας μόνον έναντι του υποκειμένου των δεδομένων και όχι των τρίτων υπό την έννοια ότι δεν θεμελιώνει αξιώσεις τρίτων για χορήγηση των αιτούμενων δεδομένων. Ειδικότερα, οι διατάξεις του Ν. 2472/1997, αφού πρώτα θεσπίζουν την καταρχήν απαγόρευση της επεξεργασίας προσωπικών δεδομένων, προβλέπουν τους όρους και τις προϋποθέσεις, με βάση τις οποίες επιτρέπεται η επεξεργασία προσωπικών δεδομένων. Συγκεκριμένα, τα άρθρα 5 και 7 του παραπάνω νόμου δεν ιδρύουν αξιώσεις τρίτων για επεξεργασία προσωπικών δεδομένων του υποκειμένου, παρά μόνο θέτουν τα περιθώρια νόμιμης συμπεριφοράς του υπευθύνου επεξεργασίας. Οι διατάξεις αυτές αποτελούν τις νομιμοποιητικές βάσεις επεξεργασίας και σε καμία περίπτωση δεν είναι νομικές βάσεις αξίωσης επεξεργασίας. Κατά συνέπεια, η Αρχή, που κατά την αρμοδιότητά της επιβάλλει κυρώσεις μόνο για παραβιάσεις του Ν. 2472/1997, δεν έχει την αρμοδιότητα να διατάξει την ικανοποίηση αιτημάτων τρίτων για παροχή πληροφοριών ούτε δύναται να επιβάλλει κυρώσεις για μη χορήγηση προσωπικών δεδομένων

σε τρίτους αιτούντες (βλ. ήδη τη Γνωμοδότηση 4/2009) παρά μόνον να αποφανθεί αν η χορήγηση επιτρέπεται -χωρίς να επιβάλλεται- με βάση τις διατάξεις για τα προσωπικά δεδομένα. Η απόφαση για τη διαβίβαση των προσωπικών δεδομένων στον αιτούντα τρίτο ανήκει τελικά στον υπεύθυνο επεξεργασίας, ο οποίος, μπορεί να υποχρεωθεί στη χορήγηση μόνον από τα αρμόδια δικαστήρια. Με βάση όλα τα παραπάνω, τέθηκε στο αρχείο η αίτηση πολίτη, με την οποία ο τελευταίος ζητούσε να υποχρεώσει η Αρχή τον Διαχειριστή Ελληνικού Δικτύου Διανομής Ηλεκτρικής Ενέργειας ΑΕ στην Αθήνα και τη ΔΕΗ ΑΕ/Διεύθυνση Περιφέρειας Πελοποννήσου-Ηπείρου να του χορηγήσουν στοιχεία που αναφέρονται στην ηλεκτροδότηση των προσώπων, την οποία ο πολίτης είχε καταγγείλει ως παράνομη (βλ. Γ/ ΕΞ/5611/17-09-2012). Σημειώνεται δε ότι στη συγκεκριμένη περίπτωση, όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου, οι παραπάνω εταιρείες είχαν ήδη πολλάκις ενημερώσει τον πολίτη σχετικά με την υπόθεση και θεώρησαν τα επανειλημμένα αιτήματά του, με τα οποία επανερχόταν συνεχώς στο ίδιο θέμα, καταχρηστικά.

3.12.2. Ειδικά ζητήματα αρμοδιότητας που απασχόλησαν την Αρχή

Η Αρχή, με αφορμή αιτήματα να χορηγήσει άδειες για την προσκόμιση και χρήση προσωπικών δεδομένων τρίτων ενώπιον δικαστηρίου, επανέλαβε την πάγια θέση της ότι δεν επιλαμβάνεται σχετικά με τη συλλογή και χρήση προσωπικών δεδομένων που βρίσκονται ήδη στη δικογραφία δίκης ή αποτελούν μέρος προανακριτικού ή ανακριτικού υλικού (βλ. Απόφαση 147/2001). Αρμόδιος να κρίνει, στο πλαίσιο της αξιολόγησης των αποδεικτικών μέσων ή του ανακριτικού υλικού, αν η συλλογή των δεδομένων είναι σύμφωνη με τις διατάξεις του νόμου, δεδομένου μάλιστα ότι το δικαίωμα προστασίας προσωπικών δεδομένων του ατόμου κατοχυρώνεται και συνταγματικά στο άρθρο 9Α του Συντάγματος, είναι ο δικαστικός/εισαγγελικός λειτουργός ενώπιον του οποίου εκκρεμεί κάθε φορά η υπόθεση (Γ/ΕΞ/257-1/03-02-2012, Γ/ΕΞ/6012-1/09-10-2012).

Περαιτέρω, η Αρχή απέρριψε, λόγω αναρμοδιότητας, αίτημα άρσης του ιατρικού απορρήτου προκειμένου να καταθέσει ως μάρτυρας ενώπιον δικαστηρίου ιατρός σχετικά με το ψυχολογικό προφίλ ενός εκ των διαδίκων. Η Αρχή έκρινε ότι στην προκειμένη περίπτωση εφαρμόζονται οι ειδικότερες διατάξεις των άρθρων 400 επ. ΚΠολΔ (Απόφαση 14/2012). Αντίθετα, η Αρχή ασκεί πλήρως την αρμοδιότητά της, όταν τα δεδομένα δεν έχουν ακόμα περιληφθεί σε δικογραφία και ο ενδιαφερόμενος υπεύθυνος επεξεργασίας υποβάλλει αίτηση για να του επιτραπεί να χορηγήσει στοιχεία σε τρίτους αιτούντες για δικαστική χρήση. Στο πλαίσιο αυτό με την ίδια ανωτέρω απόφαση, η Αρχή απεφάνθη ότι είναι αρμόδια να παράσχει στον ιατρό (υπεύθυνο επεξεργασίας) άδεια για να χορηγήσει στον αντίδικο της ασθενούς βεβαίωση εξέτασης και διάγνωσης σχετικά με την ψυχολογική κατάσταση αυτής, προκειμένου η βεβαίωση να χρησιμοποιηθεί από τον αιτούντα/αντίδικο για την υποστήριξη αίτησης ασφαλιστικών μέτρων με αντικείμενο τη ρύθμιση της επικοινωνίας με το ανήλικο τέκνο τους. Ο ιατρός ωστόσο οφείλει να ενημερώσει προηγουμένως την ασθενή του (υποκείμενο των δεδομένων).

Απαντώντας σε αίτηση, η οποία κοινοποιήθηκε στην Αρχή και με την οποία καταγγέλθηκε διαρροή στοιχείων από φάκελο δικογραφίας, χωρίς να έχει ασκηθεί προσφυγή από το υποκείμενο των δεδομένων, η Αρχή επισήμανε ότι, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 24 παρ. 5 του Ν. 2472/1997, δεν ασκεί εποπτεία στο ποινικό μητρώο και στα υπηρεσιακά αρχεία που τηρούνται από τις δικαστικές αρχές για την εξυπηρέτηση των αναγκών της λειτουργίας της ποινικής δικαιοσύνης και στο πλαίσιο της λειτουργίας της (Γ/ΕΞ/5088-1/18-10-2012).

Όσον αφορά την αρμοδιότητα της Εισαγγελίας να δημοσιοποιεί ποινικές διώξεις ή καταδίκες υπό τις προϋποθέσεις του άρθρου 2 στοιχ. β΄ εδ. β΄ του Ν. 2472/1997, κατά τη διάρκεια του 2012 η Αρχή κλήθηκε να διασαφηνίσει την έκταση της δικής της ελεγκτικής αρμοδιότητας επ' αυτής και απεφάνθη ότι, προεχόντως για λόγους διάκρισης εξουσιών (άρθρο 26 του Συντάγματος), δεν δύναται να ελέγξει τις εισαγγελικές αρχές (βλ. Απόφαση 128/2012, ενότητα 3.1.).

Τέλος, σχετικά με αίτημα ανακοίνωσης στοιχείων τραπεζικού λογαριασμού θανόντος, η Αρχή επανέλαβε ότι στο προστατευτικό πεδίο εφαρμογής του Ν. 2472/1997 για την προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα υπάγονται μόνο φυσικά πρόσωπα, δηλαδή ζώντες (Γ/ΕΞ/4360-1/15-11-2012).

3.12.3. Προϋποθέσεις για υποβολή παραδεκτής προσφυγής στην Αρχή (διαδικασία άρθρων 12 και 13 του Ν. 2472/1997)

Η Αρχή, επ' αφορμή ερωτημάτων που τέθηκαν υπ΄ όψιν της, διευκρίνισε ξανά τις προϋποθέσεις υποβολής παραδεκτής προσφυγής στην περίπτωση που έχει παραβιαστεί κάποιο από τα δικαιώματα πρόσβασης ή αντίρρησης, τα οποία κατοχυρώνονται στις διατάξεις των άρθρων 11-13 του Ν. 2472/1997. Τα δικαιώματα αυτά πρέπει τα υποκείμενα των δεδομένων να τα ασκήσουν διαδοχικώς απευθυνόμενα κατά πρώτο λόγο στον υπεύθυνο επεξεργασίας και όχι στην Αρχή. Αν, όμως, ο υπεύθυνος επεξεργασίας δεν απαντήσει εμπροθέσμως ή εάν η απάντησή του δεν είναι ικανοποιητική, έχουν τότε δικαίωμα να προσφύγουν στην Αρχή σύμφωνα με τις πιο πάνω διατάξεις, προσκομίζοντας όλα τα σχετικά στοιχεία (βλ. Γ/ΕΞ/5894-1/18-10-2012, Γ/ΕΞ/5635-3/25-09-2012). Αντίθετα, αν δεν τηρηθεί η ανωτέρω προηγούμενη διαδικασία, η προσφυγή στην Αρχή είναι πρόωρη και ως εκ τούτου απαράδεκτη. Ομοίως, εφόσον το υποκείμενο των δεδομένων επιθυμεί εκτενέστερη ενημέρωση κατά το στάδιο της συλλογής των δεδομένων σε σχέση με τα δεδομένα και το σκοπό της επεξεργασίας θα πρέπει κατ' αρχάς να απευθύνεται στον υπεύθυνο επεξεργασίας.

3.13. ΓΕΝΕΤΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ

Η Αρχή με την απόφαση 29/2012 εξέτασε εκ νέου -λόγω ανάκλησης της απόφασης 44/2009 για τους λόγους που αναφέρονται στην απόφαση 73/2011- το ζήτημα της επεξεργασίας προσωπικών δεδομένων σε ιστοσελίδα του διαδικτύου. Ειδικότερα, καταγγέλθηκε στην Αρχή ότι η αποκάλυψη προσωπικών δεδομένων θανόντος, η ανάρτηση γενετικών αποτυπωμάτων καθώς και η ανάρτηση χειρόγραφου σημειώματος, χωρίς τη συγκατάθεση του υποκειμένου, συνιστά παράνομη επεξεργασία προσωπικών δεδομένων. Η Αρχή με την απόφαση αυτή, οριοθετώντας την έκταση της αρμοδιότητάς της στην επεξεργασία προσωπικών δεδομένων μόνον φυσικών προσώπων, δηλαδή ζώντων, έκρινε ότι η ανάρτηση γενετικών δεδομένων (γενετικοί τόποι - STRs) της

καταγγέλλουσας σε ιστοσελίδα του διαδικτύου συνιστά επεξεργασία προσωπικών δεδομένων που εμπίπτει στο ρυθμιστικό πεδίο του Ν. 2472/1997. Ανεξαρτήτως του ειδικού χαρακτηρισμού τους ως ευαίσθητα ή απλά προσωπικά δεδομένα, η Αρχή έκρινε ότι η δημοσίευσή τους σε ιστοσελίδα του διαδικτύου, ακόμα και αν τα δεδομένα παραμείνουν δημοσιευμένα επί μικρό χρονικό διάστημα, ενόψει του ότι είναι δυνατόν να αποθηκευτούν και να τύχουν περαιτέρω επεξεργασίας και αναδημοσίευσης σε μεταγενέστερο χρόνο, ενέχει διακυνδύνευση του δικαιώματος στην ιδιωτικότητα του ατόμου, ενώ θα έπρεπε να είχε ληφθεί και άδεια της Αρχής (άρ. 7 παρ. 2 του Ν. 2472/1997). Δεδομένου, ωστόσο, ότι υπάρχει αμφισβήτηση στην επιστημονική κοινότητα για την ακριβή πληροφοριακή αξία των γενετικών τόπων STRs, η Αρχή δεν επέβαλε διοικητική κύρωση στον κάτοχο του ονόματος χώρου της συγκεκριμένης ιστοσελίδας για τη μη λήψη άδειας από την Αρχή που απαιτείται για την επεξεργασία ευαίσθητων δεδομένων. Όσον αφορά στο σκοπό της πληροφόρησης, τον οποίο επικαλείται ο καταγγελλόμενος, επί τη βάσει της αρχής της αναγκαιότητας (άρ. 4 Ν. 2472/1997), η Αρχή έκρινε ότι αρκούσε η ανάρτηση του αποτελέσματος της εργαστηριακής ανάλυσης της Διεύθυνσης Εγκληματολογικών Ερευνών της Ελληνικής Αστυνομίας, δηλαδή αν υφίσταται εν προκειμένω συγγένεια. Τέλος, η Αρχή αναγνωρίζοντας ως ελαφρυντική περίσταση το γεγονός ότι οι γενετικοί τόποι STRs ήταν αναρτημένοι για σύντομο χρονικό διάστημα στην ιστοσελίδα, μετά την πάροδο του οποίου, «μαυρίστηκαν» από τον καταγγελλόμενο, ώστε να μην είναι αναγνώσιμοι, καθώς και τα στοιχεία της οικονομικής κατάστασής του, από τα οποία προέκυψε αδυναμία πληρωμής υψηλού προστίμου, επέβαλε πρόστιμο ύψους δύο χιλιάδων πεντακοσίων ευρώ (2.500 €).

3.14 ΑΠΟΨΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΝΕΟ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

Στις 13 Δεκεμβρίου 2012, κατά την κοινή συνεδρίαση της Διαρκούς Επιτροπής Δημόσιας Διοίκησης, Δημόσιας Τάξης & Δικαιοσύνης και της Ειδικής Επιτροπής Ευρωπαϊκών Υποθέσεων της Βουλής των Ελλήνων, ο Πρόεδρος της Αρχής ενημέρωσε τα μέλη των δύο Επιτροπών για το νέο νομοθετικό πλαίσιο προστασίας προσωπικών δεδομένων, ήτοι την Πρόταση Κανονισμού και Οδηγίας που θα αντικαταστήσουν την ισχύουσα Οδηγία 95/46/ΕΚ και την Απόφαση-Πλαίσιο 2008/977/ΔΕΥ. Προς τούτο υποβλήθηκαν και έγγραφες παρατηρήσεις, οι οποίες κοινοποιήθηκαν και στο αρμόδιο Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

Η Αρχή στις παρατηρήσεις της αναφέρθηκε κατ' αρχάς στον έλεγχο της τήρησης της αρχής της επικουρικότητας ως προς την επιλογή του νομοθετικού εργαλείου του Κανονισμού, όπου εξέφρασε την άποψη ότι με αυτό διασφαλίζεται καλύτερα η ενότητα της ενωσιακής έννομης τάξης. Στη συνέχεια ανέπτυξε τα κύρια χαρακτηριστικά της Πρότασης Κανονισμού, όπου χαιρετίζεται η διατήρηση ενός υψηλού επιπέδου προστασίας, το οποίο αποτυπώνεται στον ευρύ και τεχνολογικά ενήμερο ορισμό των προσωπικών δεδομένων, στην εγκαθίδρυση της αρχής της υπευθυνότητας των υπευθύνων επεξεργασίας με παράλληλη μείωση της γραφειοκρατίας, στη θέσπιση υποχρεώσεων και για τους εκτελούντες την επεξεργασία, που ολοένα περισσότερο αναλαμβάνουν σημαντικό μέρος της επεξεργασίας, ιδίως όσον αφορά τα μέτρα ασφάλειας των δεδομένων, στην ενίσχυση των δικαιωμάτων των υποκειμένων των δεδομένων, ιδίως ενόψει των τεχνολογικών εξελίξεων, καθώς και στην ενίσχυση των αρμοδιοτήτων των αρχών προστασίας προσωπικών δεδομένων. Παράλληλα, επισημάνθηκαν τα σημεία, τα οποία χρήζουν βελτίωσης, όπως η ενιαία εφαρμογή των κανόνων στο δημόσιο και ιδιωτικό τομέα, η ελάφρυνση από τις υποχρεώσεις με βάση τη φύση των δεδομένων και την επικινδυνότητα της επεξεργασίας και όχι με γνώμονα το μέγεθος μιας επιχείρησης, και τέλος, η ενίσχυση της συνεργασίας των αρχών σε διασυνοριακού χαρακτήρα υποθέσεις αντί της ανάθεσης αρμοδιότητας σε μία μόνον αρχή. Επιπλέον η Αρχή επισήμανε την ισχυροποίηση των αρμοδιοτήτων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η οποία αποτυπώνεται στη δυνατότητα έκδοσης κατ' εξουσιοδότηση πράξεων και εκτελεστικών πράξεων για την ενιαία εφαρμογή του Κανονισμού όσο και σε σχέση με τη δυνατότητα να αναστείλει τη λήψη μέτρων που προτίθεται να λάβει μια εθνική αρχή προστασίας δεδομένων με στόχο την ενιαία εφαρμογή του Κανονισμού. Ταυτόχρονα, επισήμανε την ανάγκη ενίσχυσης των αρμοδιοτήτων του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Προστασίας Δεδομένων, δηλαδή της ολομέλειας των εθνικών αρχών, το οποίο αφενός μπορεί να συμβάλει στην εξειδίκευση των διατάξεων του Κανονισμού αντί της Ε. Επιτροπής, ενώ σαφώς θα πρέπει να έχει συμβουλευτική αρμοδιότητα κατά τη θέσπιση μέτρων από την Ε. Επιτροπή. Τέλος, η Αρχή αναφέρθηκε στις αρμοδιότητες των εθνικών αρχών προστασίας δεδομένων τόσο σε γνωμοδοτικό, ρυθμιστικό επίπεδο όσο και για την επίλυση των προσφυγών και επισήμανε την ανάγκη εξειδίκευσης της διάταξης σχετικά με την πρόβλεψη επαρκούς προϋπολογισμού για τις αρχές έτσι ώστε αυτές να μπορούν να ανταποκριθούν αποτελεσματικά στο ρόλο τους.

Ως προς την Πρόταση Οδηγίας, η Αρχή παρατήρησε ότι αξιολογείται θετικά η εναρμόνιση της προστασίας των προσωπικών δεδομένων στον αστυνομικό και δικαστικό τομέα σε αντίθεση με τις μέχρι τούδε κατακερματισμένες ρυθμίσεις που αφορούν μόνον στις περιπτώσεις ανταλλαγής δεδομένων μεταξύ των κρατών μελών, όπως για παράδειγμα προβλέπει η Απόφαση-Πλαίσιο 2008/977/ΔΕΥ, και τούτο εξάλλου διότι τα δεδομένα που τηρούνται σε εθνικό επίπεδο εν δυνάμει μπορεί στο μέλλον να διαβιβασθούν. Ωστόσο η Αρχή επισήμανε τις αδυναμίες της Οδηγίας επί συγκεκριμένων διατάξεων που όλες αφορούν το μειωμένο, χωρίς ουσιώδη λόγο, επίπεδο προστασίας σε σχέση με αυτό που προβλέπει η Πρόταση Κανονισμού.

3.15. ΠΑΡΟΧΗ ΓΝΩΜΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ 95/46/ΕΚ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΠΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΕΡΩΤΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΙΤΗΜΑΤΩΝ ΠΡΟΣ ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ ΕΝΩΠΙΟΝ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

Η Αρχή, λόγω της τεχνογνωσίας που διαθέτει στα ζητήματα προστασίας των προσωπικών δεδομένων, κλήθηκε να συνδράμει το Υπουργείο Εξωτερικών (μέσω του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων) στην ερμηνεία της Οδηγίας 95/46/ΕΚ, στο πλαίσιο τριών προδικαστικών ερωτημάτων που υπέβαλαν δικαστήρια της Ισπανίας, της Ολλανδίας και της Πορτογαλίας στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (υποθέσεις C-131/12, C-141/12 και C-342/12 αντίστοιχα).

Το πρώτο προδικαστικό ερώτημα (υπόθεση C-131/12), που υποβλήθηκε στο ΔΕΕ από ισπανικό δικαστήριο, αφορούσε στην ερμηνεία των διατάξεων των άρθρων 4 παρ. 1 στοιχ. α΄ και. γ΄ (για το εφαρμοστέο εθνικό δίκαιο), 2 στοιχ. β (για την έννοια της επεξεργασίας προσωπικών δεδομένων), 12 στοιχ. β΄ (για το δικαίωμα πρόσβασης) και 14 στοιχ. α΄ (για το δικαίωμα αντίρρησης) της Οδηγίας στο πλαίσιο της λειτουργίας της μηχανής αναζήτησης της Google. Η Αρχή στις παρατηρήσεις της επισήμανε κυρίως τα παρακάτω:

Το άρθρο 4 της Οδηγίας 95/46/ΕΚ, το οποίο ορίζει το εδαφικό πεδίο εφαρμογής της ενωσιακής και, κατ' επέκταση, εθνικής ρύθμισης ως προς την προστασία των δεδομένων, προβλέπει στο εδάφιο α΄ της παραγράφου 1 ότι οι εθνικές διατάξεις κάθε κράτους μέλους εφαρμόζονται στην περίπτωση που η επεξεργασία εκτελείται στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων υπευθύνου επεξεργασίας, εγκατεστημένου στο έδαφος του εν λόγω κράτους μέλους. Κατά συνέπεια, τόσο η ίδρυση γραφείου όσο και η σύσταση θυγατρικής εταιρείας στην Ισπανία θα μπορούσαν να θεμελιώσουν την εφαρμογή του ισπανικού δικαίου προστασίας των προσωπικών δεδομένων, εφόσον η επεξεργασία που πραγματοποιείται μέσω της μηχανής αναζήτησης γίνεται στο πλαίσιο/προς όφελος των δραστηριοτήτων του συγκεκριμένου γραφείου ή της θυγατρικής. Στην προκειμένη περίπτωση το γραφείο/θυγατρική εταιρεία έχει ως κύριο σκοπό δραστηριότητας την προώθηση και πώληση του διαφημιστικού χώρου της μηχανής αναζήτησης. Εφόσον για την εκπλήρωση του σκοπού αυτού, πέραν της επεξεργασίας του πελατολογίου, προβαίνει και σε στοχευμένη ευρετηρίαση ή αποθήκευση προσωπικών δεδομένων, θα μπορούσε να εφαρμοσθεί το ισπανικό δίκαιο. Το άρθρο 4 της Οδηγίας 95/46/ΕΚ προβλέπει στο εδάφιο γ΄ της παραγράφου 1 ότι οι εθνικές διατάξεις ενός κράτους μέλους εφαρμόζονται στην περίπτωση που ο υπεύθυνος της επεξεργασίας δεν είναι εγκατεστημένος στο έδαφος της Κοινότητας και για τους σκοπούς της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα προσφεύγει σε μέσα, αυτοματοποιημένα ή όχι, ευρισκόμενα στο έδαφος του εν λόγω κράτους μέλους, εκτός εάν τα μέσα αυτά χρησιμοποιούνται μόνον με σκοπό τη διέλευση από το έδαφος της Ένωσης. Όπως γίνεται δεκτό, η ερμηνεία «του κριτηρίου των μέσων» είναι ευρεία και περιλαμβάνει τόσο ανθρώπινους, όσο και τεχνικούς πόρους, ενώ επίσης δεν θεωρείται απαραίτητο ο υπεύθυνος επεξεργασίας να έχει την κυριότητα ή τον απόλυτο έλεγχο των μέσων. Ως τέτοια μέσα νοούνται και οι ηλεκτρονικοί εξυπηρετητές ή/ και υπολογιστές, ευρισκόμενοι στην επικράτεια ενός κράτους μέλους, όταν συντελούν στην επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων, είτε όταν αυτοί λειτουργούν ως κέντρα δεδομένων (data centers) του υπευθύνου επεξεργασίας στο εν λόγω κράτος μέλος, είτε όταν ο υπεύθυνος επεξεργασίας μπορεί με την εγκατάσταση συγκεκριμένων αρχείων ή/και προγραμμάτων σε αυτούς (π.χ. cookies, javascripts, banners, κατασκοπευτικό λογισμικό, κ.λπ.) να τους χρησιμοποιεί για τη συλλογή και περαιτέρω επεξεργασία προσωπικών δεδομένων. Στις παραπάνω περιπτώσεις δεν περιλαμβάνεται η ανίχνευση και ευρετηρίαση δημόσια διαθέσιμου περιεχομένου με τη χρήση ειδικών αυτόματων προγραμμάτων (web crawlers, web robots). Παρά το γεγονός ότι μια τέτοια λειτουργία, υπό συγκεκριμένες προϋποθέσεις, μπορεί να οδηγήσει στη συλλογή δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, η επεξεργασία πραγματοποιείται αποκλειστικά και μόνον με την ανάκτηση περιεχομένου που είναι ήδη διαθέσιμο μέσω των εξυπηρετητών στο διαδίκτυο και επομένως δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι ο υπεύθυνος επεξεργασίας προσφεύγει ειδικά σε μέσα ευρισκόμενα στην επικράτεια του κράτους μέλους (σε αντιδιαστολή με τη στοχευμένη συλλογή προσωπικών δεδομένων μέσω της ενεργούς εγκατάστασης cookies ή άλλων συναφών προγραμμάτων από τον υπεύθυνο επεξεργασίας στον υπολογιστή του χρήστη). Το ίδιο ισχύει και όταν ο υπεύθυνος επεξεργασίας χρησιμοποιεί όνομα τομέα ενός κράτους μέλους (π.χ. google.gr) και κατευθύνει τα αποτελέσματα και τις αναζητήσεις αναλόγως της γλώσσας του κράτους μέλους, καθώς και πάλι δεν πραγματοποιείται ειδική συλλογή δεδομένων με μέσα ευρισκόμενα στο κράτος μέλος, αλλά αντίθετα ευρετηρίαση και ταξινόμηση του δημόσια διαθέσιμου περιεχομένου βάσει συγκεκριμένων κριτηρίων (εν προκειμένω της πηγής προέλευσης και της γλώσσας του περιεχομένου).

Σχετικά με την έννοια της επεξεργασίας προσωπικών δεδομένων κατ' αρχάς διευκρινίσθηκε ότι η μηχανή αναζήτησης επεξεργάζεται προσωπικά δεδομένα των χρηστών κατά πρώτον ως πάροχος υπηρεσίας και όχι ως πάροχος περιεχομένου. Επεξεργάζεται, δηλαδή, δεδομένα που προκύπτουν από τα αρχεία καταγραφής (log files) της χρήσης της υπηρεσίας μηχανής αναζήτησης από συγκεκριμένα φυσικά πρόσωπα (καταγραφή ερωτημάτων, περιεχόμενο ερωτήσεων αναζήτησης, ημερομηνία και ώρα), τις διευθύνσεις IP, καθώς και δεδομένα που προκύπτουν από τη χρήση των «cookies». Ως πάρο-χοι περιεχομένου, οι μηχανές αναζήτησης, στο μέτρο που επεξεργάζονται προσωπικές πληροφορίες διερευνώντας, αναλύοντας και ευρετηριάζοντας τον παγκόσμιο ιστό, προβαίνουν σε επεξεργασία προσωπικών δεδομένων κατά την έννοια της διάταξης του άρθρου 2 στοιχ. β΄ της Οδηγίας 95/46/ΕΚ. Εντούτοις, σε αυτή τη δεύτερη περίπτωση, οι μηχανές αναζήτησης ενεργούν απλώς ως μεσολαβητές, καθώς δεν ασκούν ουσιαστικό έλεγχο επί των δεδομένων που αναρτούν οι ιστοσελίδες, και, για το λόγο αυτό, δεν θα πρέπει να θεωρούνται ως «υπεύθυνοι επεξεργασίας» για την πραγματοποιούμενη επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που συνδέεται με το περιεχόμενο. Στην περίπτωση αυτή «υπεύθυνος επεξεργασίας» είναι ο πάροχος των πληροφοριών, δηλαδή η κάθε κατ' ιδίαν ιστοσελίδα. Μια μηχανή αναζήτησης μπορεί να θεωρηθεί «υπεύθυνος επεξεργασίας» των προσωπικών δεδομένων που συνδέονται με το περιεχόμενο σε δύο περιπτώσεις: α) όταν αναπτύσσει δραστηριότητες προστιθέμενης αξίας που συνδέονται με τα χαρακτηριστικά ή τα είδη δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που περιέχουν οι πληροφορίες που επεξεργάζεται και β) με τη λειτουργία αποθήκευσης σε κρυφή μνήμη, επεξεργασία η οποία, όταν υπερβαίνει το χρονικό διάστημα που είναι απαραίτητο για να αντιμετωπισθεί ένα πρόβλημα προσωρινής αδυναμίας πρόσβασης στο δικτυακό τόπο, θα πρέπει να θεωρείται ως ανεξάρτητη αναδημοσίευση και, κατά συνέπεια, η μηχανή αναζήτησης θα πρέπει να εφαρμόζει (ως «υπεύθυνος επεξεργασίας») τις διατάξεις περί προστασίας των δεδομένων, όπως για παράδειγμα την αρχή της ακρίβειας των δεδομένων και να προβαίνει σε τροποποίηση του αντιγράφου που είναι αποθηκευμένο στην κρυφή μνήμη, σε περίπτωση τροποποίησης της αρχικής δημοσίευσης.

Ως προς το δικαίωμα αντίρρησης, αυτό θα έπρεπε να ασκηθεί στον κατ' αρχήν υπεύθυνο επεξεργασίας, δηλαδή σε αυτόν που προέβη στην πρώτη δημοσίευση. Εφόσον θεωρηθεί ότι η μηχανή αναζήτησης είναι πάροχος περιεχομένου σε σχέση με τη συγκεκριμένη επεξεργασία, το δικαίωμα αντίρρησης θα πρέπει να σταθμισθεί με το δικαίωμα ελεύθερης ανάπτυξης οικονομικής δραστηριότητας και ελευθερίας της έκφρασης.

Το δεύτερο προδικαστικό ερώτημα (υπόθεση C-141/12), που υποβλήθηκε στο ΔΕΕ από ολλανδικό δικαστήριο, αφορούσε στην ερμηνεία των διατάξεων του άρθρου 2 (για την έννοια των προσωπικών δεδομένων) και του άρθρου 12 (για το δικαίωμα πρόσβασης) της Οδηγίας 95/46/ΕΚ. Ειδικότερα, το ολλανδικό δικαστήριο υπέβαλε στο ΔΕΕ το ερώτημα, εάν τα δεδομένα που περιλαμβάνονται σε πρακτικό της Διοίκησης (το οποίο σχετίζεται με την έκδοση απορριπτικής απόφασης επί αίτησης ενός προσώπου για χορήγηση άδειας προσωρινής διαμονής), καθώς και η νομική ανάλυση αυτού αποτελούν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα. Σε καταφατική περίπτωση, εάν ο υπεύθυνος επεξεργασίας (δημόσια αρχή) υποχρεούται να παράσχει στον ενδιαφερόμενο πρόσβαση στα εν λόγω δεδομένα και εάν το δικαίωμα πρόσβασης στο πρακτικό υποχρεώνει τον υπεύθυνο επεξεργασίας στη χορήγηση αντιγράφου του εν λόγω εγγράφου. Η Αρχή στις παρατηρήσεις της επισήμανε κυρίως τα παρακάτω:

Ο ορισμός των «δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα» στην Οδηγία 95/46/ΕΚ αντικατοπτρίζει την πρόθεση του ενωσιακού νομοθέτη να αποδώσει ευρεία έννοια στον όρο αυτό. Κατά συνέπεια, στο πρακτικό, το οποίο σχετίζεται με την έκδοση απόφασης που απορρίπτει την αίτηση χορήγησης άδειας προσωρινής διαμονής συγκεκριμένου αιτούντος, περιλαμβάνονται με βεβαιότητα και δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα του εν λόγω αιτούντος αλλοδαπού. Αναφορικά με τη νομική ανάλυση που περιέχεται στο ανωτέρω πρακτικό, πρέπει να σημειωθεί ότι καταρχήν αυτή δεν εμπίπτει στην προαναφερθείσα έννοια των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, στο μέτρο που δεν περιέχει πληροφορίες που αναφέρονται στον αιτούντα. Κατά συνέπεια, εάν η νομική ανάλυση περιέχει μόνο μία μείζονα πρόταση, η οποία περιλαμβάνει την αναφορά, ανάλυση και ερμηνεία των κρίσιμων νομικών διατάξεων, τότε αυτή δεν μπορεί να θεωρηθεί ως προσωπικό δεδομένο. Αντίθετα, εάν περιλαμβάνει και ελάσσονα πρόταση, τότε εμπίπτει στον ανωτέρω ορισμό, καθώς στο σημείο αυτό λαμβάνει χώρα η υπαγωγή και υπάρχει βεβαιότητα ότι αναφέρονται και πληροφορίες που αφορούν το πρόσωπο του αιτούντος.

Με βάση τα ανωτέρω ο υπεύθυνος επεξεργασίας, εν προκειμένω η δημόσια αρχή, υποχρεούται να παράσχει στον ενδιαφερόμενο πρόσβαση στα εν λόγω δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, εκτός αν το εθνικό δίκαιο έχει προβλέψει περιορισμό του συγκεκριμένου δικαιώματος για κάποιον από τους λόγους που αναφέρονται στην παρ. 1 του άρθρου 13 της Οδηγίας 95/46/ΕΚ. Κατά την ελληνική Αρχή (βλ. αποφάσεις 40/2006 και 66/2006, διαθέσιμες στον διαδικτυακό τόπο της Αρχής www.dpa.gr, μάλιστα, το άρθρο 12 του Ν. 2472/1997 κατοχυρώνει πλήρες δικαίωμα πρόσβασης του υποκειμένου στα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν, με την ειδικότερη έννοια ότι ο υπεύθυνος επεξεργασίας έχει την υποχρέωση να χορηγεί στο υποκείμενο αντίγραφα των ζητηθέντων εγγράφων και να μην περιορίζεται στην απλή επίδειξή τους.

Το τρίτο προδικαστικό ερώτημα (υπόθεση C-342/12), που υποβλήθηκε στο ΔΕΕ από πορτογαλικό δικαστήριο, αφορούσε στην ερμηνεία των διατάξεων του άρθρου 2 (για την έννοια των προσωπικών δεδομένων) και του άρθρου 17 (για τα μέτρα ασφαλείας) της Οδηγίας 95/46/ΕΚ. Ειδικότερα, το εθνικό δικαστήριο υπέβαλε στο ΔΕΕ το ερώτημα, εάν η καταγραφή του χρόνου εργασίας, ήτοι η ένδειξη για κάθε εργαζόμενο της ώρας έναρξης και της ώρας λήξης της εργασίας, καθώς και των διακοπών ή διαλειμμάτων, εμπίπτει στην έννοια των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Σε καταφατική περίπτωση, εάν η διάταξη του άρθρου 17 παράγραφος 1 της Οδηγίας 95/46/ΕΚ υποχρεώνει τα κράτη μέλη να προβλέπουν τα κατάλληλα τεχνικά και οργανωτικά μέτρα ασφαλείας των δεδομένων, ιδίως εάν η επεξεργασία περιλαμβάνει και διαβίβαση των δεδομένων μέσω δικτύου. Τέλος, στην περίπτωση που το κράτος μέλος δεν θεσπίζει κανένα μέτρο για να συμμορφωθεί με το άρθρο 17 παράγραφος 1 της Οδηγίας 95/46/ΕΚ, ο δε υπεύθυνος για την επεξεργασία των εν λόγω προσωπικών δεδομένων εργοδότης καθιερώνει σύστημα περιορισμένης πρόσβασης σ' αυτά, το οποίο δεν παρέχει στην αρμόδια για τον έλεγχο των συνθηκών εργασίας εθνική αρχή αυτόματη πρόσβαση σε αυτά τα δεδομένα, εάν έχει η αρχή της υπεροχής του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης την έννοια ότι το κράτος μέλος δεν δύναται να επιβάλει στον εν λόγω εργοδότη κυρώσεις για τη συμπεριφορά του αυτή. Η Αρχή στις παρατηρήσεις της επισήμανε κυρίως τα παρακάτω:

Ο ορισμός των «δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα» στην Οδηγία 95/46/ΕΚ αντικατοπτρίζει την πρόθεση του ενωσιακού νομοθέτη να αποδώσει ευρεία έννοια στον όρο αυτό. Κατά συνέπεια, δεδομένα, σχετικά με το χρόνο εργασίας, εμπίπτουν, πέραν κάθε αμφιβολίας, στην έννοια των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

Οι διατάξεις του άρθρου 17 της Οδηγίας 95/46/ΕΚ, καταρχήν, δεν θεσπίζουν υποχρέωση για κάθε κράτος μέλος να προβλέπει οπωσδήποτε για κάθε διακριτή επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα τα κατάλληλα τεχνικά και οργανωτικά μέτρα για την ασφάλεια τους, ακόμα και εάν η επεξεργασία περιλαμβάνει και διαβίβαση των δεδομένων μέσω δικτύου. Η πρόβλεψη των μέτρων αυτών αποτελεί καταρχήν υποχρέωση που βαρύνει τον εκάστοτε υπεύθυνο επεξεργασίας.

Ανεξάρτητα από την απάντηση στο δεύτερο ερώτημα, ο εκάστοτε υπεύθυνος επεξεργασίας δεν έχει δικαίωμα να αρνηθεί στην αρμόδια για τον έλεγχο των συνθηκών εργασίας εθνική αρχή την πρόσβαση στα επίμαχα (σχετικά με το χρόνο εργασίας) δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, όποια και αν είναι τα μέτρα ασφαλείας των δεδομένων που έχει λάβει, καθώς μια τέτοια επίκληση των διατάξεων της Οδηγίας θα μπορούσε να θεωρηθεί προσχηματική.

Τέλος, το Υπουργείο Εξωτερικών ζήτησε τις απόψεις της Αρχής σχετικά με τη συμβατότητα της Συμφωνίας ACTA (εμπορική συμφωνία κατά της παραποίησης/απομίμησης) με το ενωσιακό δίκαιο και συγκεκριμένα με το δικαίωμα στην προστασία των προσωπικών δεδομένων, στο πλαίσιο αιτήματος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για παροχή γνωμοδότησης από το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, κατά το άρθρο 218 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η Αρχή προέβη κατ' αρχάς σε κάποιες παρατηρήσεις σχετικά με το παραδεκτό της αίτησης προς γνωμοδότηση, αφού, εν τω μεταξύ, το αρμόδιο σύμφωνα με τη Συνθήκη για τη Λειτουργία της ΕΕ Κοινοβούλιο δεν ενέκρινε τη Συμφωνία και, ως προς την ουσία, επισήμανε τα παρακάτω:

Το κύριο ζήτημα που τίθεται από την εν λόγω σχεδιαζόμενη διεθνή συμφωνία είναι το κατά πόσον οι διατάξεις της συμφωνίας που αφορούν την παροχή πληροφοριών, σε σχέση με πρόσωπα που παραβιάζουν ή εμπλέκονται στην παραβίαση δικαιωμάτων της πνευματικής ιδιοκτησίας, αντιβαίνουν στο κοινοτικό κεκτημένο και τη νομοθεσία των κρατών μελών ή θα μπορούσαν να το θέσουν υπό αμφισβήτηση στο μέλλον, προκαλώντας τυχόν τροποποίησή του, ώστε να εναρμονισθεί με αυτή.

Παρά το γεγονός ότι η Επιτροπή κρίνει ότι δεν απομειώνεται η προστασία του ατομικού δικαιώματος στην προστασία των προσωπικών δεδομένων, εφόσον οι διατάξεις, κυρίως, των άρθρων 4, 6, 27 (3) και (4) αφενός διατυπώνουν επιφύλαξη υπέρ της ισχύουσας νομοθεσίας της Ένωσης και των κρατών μελών, αφετέρου οι διατάξεις του άρθρου 27 (3) και (4) είναι δυνητικές, καταλείπονται αμφιβολίες, λόγω της διεθνούς διάστασης της συμφωνίας για τους παρακάτω λόγους:

Το άρθρο 27 (4) προβλέπει δυνητικώς τη δυνατότητα του συμβαλλόμενου μέρους να εξασφαλίζει στις αρμόδιες αρχές την εξουσία να διατάσσουν έναν πάροχο υπηρεσιών διαδικτύου να αποκαλύπτει στο δικαιούχο πληροφορίες σχετικά με τον εντοπισμό του παραβάτη. Στις αρμόδιες αρχές η συμφωνία ACTA (σε αντίθεση με την Οδηγία 2004/48/ΕΚ) περιλαμβάνει εκτός από τις δικαστικές, τις διοικητικές αρχές, καθώς και τις αρχές επιβολής του νόμου, οι οποίες, όμως, δεν φέρουν τις ίδιες εγγυήσεις αμεροληψίας και εξασφάλισης του δικαιώματος σε δίκαιη δίκη.

Οι διατάξεις που αφορούν στη συνεργασία των αρχών και στην ανταλλαγή πληροφοριών (άρθρα 29, 33, 34 και 11) δεν αποσαφηνίζουν αν τυχόν η ανταλλαγή πληροφοριών επιτρέπεται και μεταξύ ιδιωτών βάσει της διάταξης του άρθρου 27 (3), ποιες κατηγορίες δεδομένων ανταλλάσσονται και ούτε περιέχουν τις υπόλοιπες εγγυήσεις που σύμφωνα με το ενωσιακό δίκαιο απαιτούνται για α) τη διαβίβαση δεδομένων σε τρίτες χώρες, δηλαδή είτε την ύπαρξη ικανοποιητικού επιπέδου προστασίας στην τρίτη χώρα ή δεσμευτικών κανόνων σχετικά με τις κατηγορίες των διαβιβαζόμενων δεδομένων, β) ή και την περαιτέρω διαβίβασή τους και γ) την έννομη προστασία των υποκειμένων των δεδομένων. Τέτοιες διατάξεις δεν περιέχει η συμφωνία ACTA, όπως αντίστοιχα προβλέπουν τα άρθρα 25 και 26 της Οδηγίας 95/46/ΕΚ ή άλλες διεθνείς συμφωνίες, π.χ. οι Συμφωνίες της Ένωσης με τις ΗΠΑ για τη διαβίβαση δεδομένων επιβατών (PNR) και το TFTP. Η διάταξη του άρθρου 4 παρ. 2 της ACTA μόνη δεν αρκεί, καθόσον ορίζει απλώς ότι η χρήση των δεδομένων από την αποδέκτρια χώρα για άλλους σκοπούς υπόκειται στη συγκατάθεση της χώρας που διαβιβάζει τα δεδομένα.

Οι διατάξεις του άρθρου 27 αλλά και των υπόλοιπων διατάξεων της συμφωνίας ACTA, εκτός του Τμήματος 4 (επιβολή ποινικών κυρώσεων), δεν περιορίζονται στις πράξεις που διενεργούνται σε εμπορική κλίμακα, σε αντίθεση με την Οδηγία 2004/48/ ΕΚ, με αποτέλεσμα σχετικές πληροφορίες να είναι δυνατό να συλλεχθούν από τρίτα κράτη για κατοίκους της Ένωσης, με τρόπους αντίθετους με το ισχύον δίκαιο των κρατών μελών.

Τελικά, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή απέσυρε το αίτημα προς Γνωμοδότηση και η υπόθεση δεν θα κριθεί δικαστικώς.

4. ΔΙΕΘΝΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ

4.1. ΟΜΑΔΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 29 ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ 95/46/ΕΚ

Στην επονομαζόμενη «Ομάδα Εργασίας του Άρθρου 29» που συστάθηκε βάσει του άρθρου 29 της Οδηγίας 95/46/ΕΚ συμμετέχουν ως τακτικά μέλη όλοι οι πρόεδροι ή επίτροποι των Αρχών Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων των 27 κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Πρόεδρος της Ομάδας Εργασίας για τη διετία 2012-2013 είναι ο Πρόεδρος της ολλανδικής Αρχής, αντιπρόεδροι ο Επίτροπος της Αρχής του Η.Β. και ο Πρόεδρος της Αρχής της Τσεχίας. Στις συνεδριάσεις δύνανται να συμμετέχουν ως παρατηρητές, χωρίς δικαίωμα ψήφου, οι πρόεδροι ή επίτροποι των κρατών του ΕΟΧ καθώς και χωρών που έχουν λάβει επίσημη υποψηφιότητα προς ένταξη στην ΕΕ.

Οι αρμοδιότητες της Ομάδας Εργασίας του Άρθρου 29 συνίστανται κυρίως στην εξέταση της ομοιόμορφης εφαρμογής της Οδηγίας 95/46/ΕΚ στα κράτη μέλη, αλλά και στις μεταγενέστερες Οδηγίες 2002/58/ΕΚ και 2006/24/ΕΚ που αφορούν στον ειδικότερο τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών. Η Ομάδα γνωμοδοτεί, επίσης, για κάθε νομοθετικό ή διοικητικό μέτρο ή δράση των οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης που αφορά στην προστασία των προσωπικών δεδομένων στην Ευρωπαϊκή Ένωση, καθώς και αν η νομοθεσία τρίτης χώρας παρέχει ικανοποιητικό επίπεδο προστασίας, το οποίο επιτρέπει τη διαβίβαση προσωπικών δεδομένων από κράτος μέλος της ΕΕ προς αυτή.

Υπό αυτήν την ιδιότητα, εκδίδει Γνώμες και κείμενα εργασίας που έχουν ως αποδέκτες τα ευρωπαϊκά νομοθετικά όργανα, την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, τους υπευθύνους επεξεργασίας, καθώς και τον εφαρμοστή του δικαίου, όπως τις ίδιες τις εθνικές αρχές προστασίας προσωπικών δεδομένων. Εκτός από τα ανωτέρω μέσα δράσης, προβαίνει -με δική της πρωτοβουλία ή όταν της τεθεί σχετικό ερώτημα- σε έγγραφες ή προφορικές τοποθετήσεις προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, διεθνείς οργανισμούς ή τις εκάστοτε αρμόδιες εθνικές αρχές τρίτων χωρών καθώς και προς υπεύθυνους επεξεργασίας που αναπτύσσουν δραστηριότητα σε ευρωπαϊκό ή παγκόσμιο επίπεδο, καλεί σε ακρόαση εκπροσώπους διεθνών οργανισμών και υπευθύνων επεξεργασίας, πάντα για ζητήματα που αφορούν την προστασία των προσωπικών δεδομένων, και δίνει κατά την κρίση της δημοσιότητα σε αυτές τις δράσεις. Η Ομάδα Εργασίας του Άρθρου 29 επιδιώκει με τη δραστηριότητα που αναπτύσσει να έχει κομβικό ρόλο στα θέματα προστασίας των προσωπικών δεδομένων σε παγκόσμιο επίπεδο. Για το λόγο αυτό καλλιεργεί, τα τελευταία έτη, ιδιαιτέρως το διάλογο με την Ομοσπονδιακή Επιτροπή Εμπορίου των ΗΠΑ, που είναι αρμόδια για θέματα καταναλωτή, συμπεριλαμβανομένης της ιδιωτικής ζωής των καταναλωτών, καθώς και με τον ΟΟΣΑ και ιδίως κατά το έτος 2012 επιτάχυνε τις ενέργειες για τη δημιουργία διεθνούς δικτύου συνεργασίας με αρχές τρίτων χωρών.

Για την αποτελεσματικότερη οργάνωση των εργασιών της η Ομάδα συγκροτεί μόνιμες υποομάδες για συγκεκριμένες κατηγορίες θεμάτων, όπως τις νέες τεχνολογίες, τα ζητήματα προστασίας προσωπικών δεδομένων που ανακύπτουν στις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες, την ομοιόμορφη ερμηνεία των βασικών εννοιών της Οδηγίας 95/46/ΕΚ, καθώς και ad hoc υποομάδες για την επεξεργασία επίκαιρων ζητημάτων. Για τον ίδιο σκοπό αποφασίζει ανά διετία πρόγραμμα εργασίας, το οποίο δημοσιεύει.

Σε επίπεδο γνωμοδοτήσεων η Ομάδα ασχολήθηκε με τα εξής θέματα: α) το νέο νομοθετικό πλαίσιο για την προστασία των προσωπικών δεδομένων, β) τις νέες τεχνολογίες, γ) τις διαβιβάσεις δεδομένων σε τρίτες χώρες.

Όσον αφορά το νέο κανονιστικό πλαίσιο, στη δημιουργία του οποίου η Ομάδα συνέβαλε σημαντικά (βλ. Ετήσια Έκθεση 2011, ενότητα 4.1), κατά το έτος 2012 η Ομάδα Εργασίας εξέδωσε δύο γνωμοδοτήσεις (1 και 8/2012), πλέον επί των Προτάσεων της Ε. Επιτροπής που δημοσιεύθηκαν στις 25/1/2012. Στις Γνωμοδοτήσεις αυτές προτείνονται τροποποιήσεις σε διάφορα θέματα που άπτονται των ουσιαστικών ρυθμίσεων καθώς και των αρμοδιοτήτων των εθνικών αρχών αλλά και της Ε. Επιτροπής, της οποίας η θέση, κατά τη γνώμη της Ομάδας, ισχυροποιείται υπέρμετρα. Ειδικά ως προς τις αρμοδιότητες των αρχών προστασίας δεδομένων, οι οποίες προβλέπονται πολυσχιδείς, η Ομάδα ζήτησε με έγγραφο προς την αρμόδια Επίτροπο και Αντιπρόεδρο της Επιτροπής, V. Reding, να εξειδικευθεί επί τη βάσει ανεξάρτητης μελέτης εμπειρογνωμόνων η διάταξη που ορίζει ότι οι αρχές πρέπει να έχουν επαρκή προϋπολογισμό. Και τούτο ώστε οι αρχές να λειτουργούν πράγματι ως επιταχυντές της καινοτομίας και όχι ως εμπόδιο, εφόσον χωρίς τους απαιτούμενους πόρους θα καθυστερεί η εξέταση των υποθέσεων.

Όσον αφορά στις νέες τεχνολογίες η Ομάδα, συνεχίζοντας την ενασχόλησή της με την εφαρμογή της διάταξης του άρθρου 5 παρ. 3 της Οδηγίας 2002/58/ΕΚ και πιο συγκεκριμένα με την αποθήκευση μικρών αρχείων κειμένων (cookies), εξέτασε στη Γνώμη 4/2012 ποιες κατηγορίες αυτών των αρχείων μπορούν να εξαιρεθούν από τον κανόνα της συγκατάθεσης. Παράλληλα η Ομάδα, σε συνέχεια της Γνώμης 16/2011 με την οποία απορρίφθηκε η προταθείσα εφαρμογή της Ευρωπαϊκής Ένωσης Εταιρειών Διαδικτυακής Διαφήμισης, απέστειλε στην Ένωση έγγραφο με το οποίο την καλεί να συμμορφωθεί με το υπό δημιουργία πρότυπο Do not Track.

Στη Γνώμη 2/2012 η Ομάδα ασχολήθηκε με εφαρμογές αναγνώρισης προσώπου, οι οποίες χρησιμοποιούν βιομετρικά δεδομένα και εξαπλώνονται όλο και περισσότερο σε επιγραμμικές υπηρεσίες, όπως στις υπηρεσίες κοινωνικής δικτύωσης όπου με τον τρόπο αυτό ο χρήστης μπορεί να εντοπισθεί με το όνομά του. Η Ομάδα ρητώς κατέληξε ότι η χρήση τέτοιων εφαρμογών πρέπει να βασίζεται στη συγκατάθεση του προσώπου στο οποίο αναφέρονται τα δεδομένα.

Σχετικά με τις ιδιαιτερότητες και τα ζητήματα που αναφύονται σε εφαρμογές υπολογιστικής νέφους, οι οποίες εξαπλώνονται λόγω του δυναμικού τους στη δημιουργία οικονομιών κλίμακος και λόγω της κατά τεκμήριο ανώτερης ποιότητας υπηρεσιών που παρέχουν, η Ομάδα εξέδωσε τη Γνώμη 5/2012. Στη Γνώμη αυτή οριοθετούνται οι υποχρεώσεις του παρόχου υπηρεσιών υπολογιστικής νέφους και του πελάτη, ο οποίος θεωρείται υπεύθυνος επεξεργασίας, και δίδεται ιδιαίτερη έμφαση στα μέτρα ασφάλειας.

Σχετικά με την υποχρέωση των παρόχων ηλεκτρονικών επικοινωνιών, διαθέσιμων στο κοινό, να γνωστοποιούν στα θιγόμενα πρόσωπα περιστατικά παραβίασης των προσωπικών τους δεδομένων, η Ομάδα εξέδωσε τη Γνώμη 6/2012, στην οποία επισημαίνονται τα ζητήματα που δεν αντιμετωπίζονται επαρκώς στο σχέδιο εκτελεστικού Κανονισμού της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Σημειώνουμε ότι η ενασχόληση της Ομάδας ξεκίνησε ήδη το έτος 2011, κατά το οποίο εξέδωσε το υπ' αριθμ. 1/2011 Κείμενο Εργασίας (πρβ. Ετήσια Έκθεση 2011, ενότητα 4.1.).

Τέλος, η Ομάδα στο Κείμενο Εργασίας 1/2012 εξέτασε το ευρωπαϊκό έργο ePSOS που αφορά στη διασυνοριακή παροχή υπηρεσιών υγείας και κατέληξε ότι προς το παρόν η πιλοτική εφαρμογή του πρέπει να βασίζεται στη συγκατάθεση των ασθενών, ενώ επίσης τα εθνικά σημεία επαφής πρέπει να λαμβάνουν τα κατάλληλα τεχνικά μέτρα για την αποθήκευση των δεδομένων και τη λήψη της συγκατάθεσης.

Όσον αφορά στις διαβιβάσεις δεδομένων σε τρίτες χώρες η Ομάδα προχώρησε στην επεξεργασία προϋποθέσεων για την εφαρμογή των εταιρικών δεσμευτικών κανόνων σε εκτελούντες την επεξεργασία. Ως γνωστόν οι κανόνες αυτοί χρησιμοποιούνται για τη διαβίβαση δεδομένων από εταιρείες ενός ομίλου εντός Ευρωπαϊκής Ένωσης σε άλλες εταιρείες του ομίλου εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης και αποτελούν εναλλακτική στη σύναψη διμερών συμβάσεων ή τη διαβίβαση δεδομένων στις ΗΠΑ βάσει των αρχών του ασφαλούς λιμένα. Επιπλέον, οι κανόνες αυτοί εφαρμόζονταν σε εταιρείες που χαρακτηρίζονται ως υπεύθυνοι επεξεργασίας ενώ τώρα η Ομάδα τους επέκτεινε και για εκτελούντες την επεξεργασία, όταν αυτοί διαβιβάζουν τα δεδομένα σε άλλους εκτελούντες εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης. Με τους εταιρικούς δεσμευτικούς κανόνες διευκολύνεται κατά πολύ η διαβίβαση σε περισσότερους ενώ μέχρι τώρα θα έπρεπε ο υπεύθυνος, ή ο εκτελών για λογαριασμό και κατ΄ εντολήν του υπευθύνου, να συνάπτει διμερείς συμβάσεις. Στο πλαίσιο αυτό η Ομάδα εξέδωσε το υπ' αριθμ. 2/2012 Κείμενο Εργασίας που αναφέρει τις γενικές αρχές και τα διάφορα στοιχεία που πρέπει να περιέχουν οι εταιρικοί δεσμευτικοί κανόνες, καθώς και ένα υπόδειγμα της αίτησης που υποβάλλεται στην αρμόδια αρχή προστασίας δεδομένων. Αιτήσεις για έγκριση των εταιρικών δεσμευτικών κανόνων για εκτελούντες την επεξεργασία υποβάλλονται από το έτος 2013. Τέλος, η Ομάδα με την υπ' αριθμ. 7/2012 Γνώμη έκρινε ότι η νομοθεσία του Μονακό παρέχει ικανοποιητικό επίπεδο προστασίας και, κατά συνέπεια, η διαβίβαση δεδομένων σε υπευθύνους επεξεργασίας που εδρεύουν εκεί είναι ελεύθερη, όπως και εντός Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Εκτός των Γνωμών και Κειμένων Εργασίας, η Ομάδα Εργασίας του Άρθρου 29 παρεμβαίνει και με έγγραφα προς τα όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης για ζητήματα που αφορούν νομοθετικές πρωτοβουλίες ή εφαρμογή των κανόνων προστασίας προσωπικών δεδομένων. Επίσης, καλεί κατά την κρίση της υπευθύνους επεξεργασίας για παροχή εξηγήσεων ή τους επισημαίνει πρακτικές που αντίκεινται στην προστασία των προσωπικών δεδομένων, όταν πρόκειται για υπευθύνους που δραστηριοποιούνται σε διάφορα κράτη μέλη και άρα θίγονται τα δικαιώματα των πολιτών της Ένωσης. Έτσι κατά το έτος

2013 η Ομάδα απευθύνθηκε στην αρμόδια Επιτροπή για τις Θεμελιώδεις Ελευθερίες του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου σε σχέση με α) το πόρισμα ελέγχου του συστήματος TFTP, β) την Πρόταση Οδηγίας για τα δεδομένα επιβατών καθώς και την επικείμενη διεθνή Συμφωνία με τις ΗΠΑ για τη διαβίβαση δεδομένων επιβατών, γ) την πρωτοβουλία ορισμένων κρατών μελών για Πρόταση Οδηγίας σχετικά με το Ευρωπαϊκό Ένταλμα Έρευνας σε ποινικές υποθέσεις. Επίσης, απευθύνθηκε στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή σε σχέση με α) ζητήματα που αναφύονται από την εφαρμογή του Κώδικα Δεοντολογίας και του Διεθνούς Προτύπου για την προστασία των προσωπικών δεδομένων του Παγκόσμιου Οργανισμού για την Καταπολέμηση του Ντόπινγκ, β) τη διαβίβαση δεδομένων από τα κράτη μέλη στην εποπτική αρχή ελέγχου των ετήσιων και ενοποιημένων λογαριασμών των εταιρειών των ΗΠΑ όπου καλείται η Επιτροπή να συμβάλει στην εναρμόνιση των δεδομένων που αποστέλλονται, γ) τη νομοθεσία των ΗΠΑ για τη φορολογική συμμόρφωση αλλοδαπών λογαριασμών που τηρούν χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και άλλες εταιρείες διαχείρισης κεφαλαίων (FATCA), δ) την Πρόταση Κανονισμού σε σχέση με το σύστημα επιτήρησης των συνόρων (EUROSUR), ε) την πρωτοβουλία της Ε. Επιτροπής για τη δημιουργία ευφυών συστημάτων ελέγχου της εισόδου στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Τέλος, η Ομάδα Εργασίας απευθύνθηκε στην εταιρεία Google, σε σχέση με τη νέα πολιτική ιδιωτικότητας που εφαρμόζει στις υπηρεσίες της, και της ζήτησε διευκρινίσεις και εν τέλει τροποποιήσεις για την καλύτερη προστασία των δεδομένων των ατόμων που διαμένουν στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Στην ιστοσελίδα της Ομάδας Εργασίας του Άρθρου 29 http://ec.europa.eu/justice/ data-protection/article-29/ index_en.htm δημοσιεύονται όλες οι Γνώμες, τα Κείμενα Εργασίας, τα έγγραφα που αποστέλλει στους διάφορους φορείς, δελτία τύπου και η ημερήσια διάταξη των ολομελειών.

4.2. ΚΟΙΝΗ ΑΡΧΗ ΕΛΕΓΧΟΥ ΣΕΝΓΚΕΝ

Η Αρχή συμμετέχει με δύο τακτικά και ένα αναπληρωματικό μέλος στην Κοινή Αρχή Ελέγχου (ΚΑΕ) Σένγκεν, η οποία συνεδριάζει στην έδρα του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις Βρυξέλλες. Η ΚΑΕ Σένγκεν δημιουργήθηκε βάσει του άρθρου 115 της Σύμβασης για την Εφαρμογή της Συμφωνίας Σένγκεν (εφεξής ΣΕΣΣ) με αρμοδιότητα τον έλεγχο της τεχνικής υποστήριξης του Συστήματος Πληροφοριών Σένγκεν (εφεξής ΣΠΣ) και τη διερεύνηση ζητημάτων εφαρμογής ή ερμηνείας που μπορούν να τεθούν κατά τη λειτουργία του συστήματος αυτού, καθώς και την υιοθέτηση εναρμονισμένων συστάσεων, έτσι ώστε να προτείνονται κοινές λύσεις σε κοινά προβλήματα. Ήδη από το 2011 έχει τεθεί σε λειτουργία νέος ιστότοπος (http://schengen.consilium.europa.eu/ about.aspx?lang=el) της ΚΑΕ Σένγκεν προκειμένου να ενημερώνονται πληρέστερα οι πολίτες, οι υπήκοοι τρίτων χωρών, καθώς και οποιοιδήποτε άλλοι ενδιαφερόμενοι φορείς για τις δραστηριότητές της.

Κατά τη διάρκεια του 2012 η ΚΑΕ Σένγκεν ολοκλήρωσε τη διενέργεια ελέγχου των καταχωρίσεων του άρθρου 99 ΣΕΣΣ που αφορά σε εισαγωγή στο ΣΠΣ στοιχείων προσώπων ή οχημάτων με στόχο τη διακριτική παρακολούθηση ή τον ειδικό έλεγχο. Πρόκειται επί της ουσίας για παρακολούθηση του αρχικού ελέγχου που είχε διεξαχθεί παλαιότερα και κυρίως επικεντρώθηκε στην εξέταση των τριών βασικών συστάσεων που είχαν διατυπωθεί στο αρχικό πόρισμα και την εξαγωγή συμπερασμάτων σχετικά με τη συμμόρφωση στις συστάσεις και τη διαπίστωση των απαιτούμενων βελτιώσεων. Στις συναντήσεις αναλύθηκαν και συζητήθηκαν τα αποτελέσματα του ελέγχου και ακολούθως συντάχθηκε έκθεση, η οποία εγκρίθηκε από την ΚΑΕ και απεστάλη στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, την Επιτροπή και το Συμβούλιο.

Επίσης, η ΚΑΕ Σένγκεν συνέχισε να απασχολείται με τη διενέργεια ετέρου ελέγχου καταχωρίσεων του άρθρου 95 ΣΕΣΣ που αφορά στην καταχώριση ευρωπαϊκών ενταλμάτων σύλληψης στο ΣΠΣ με τη μέθοδο της συμπλήρωσης ερωτηματολογίων από τα κράτη μέλη. Κατόπιν εκτενούς ανάλυσης και συζήτησης μεταξύ των μελών της ΚΑΕ επί των απαντήσεων στο ερωτηματολόγιο, παρατηρήθηκε, αφενός, πως υφίστανται διαφοροποιήσεις μεταξύ των κρατών μελών στην περίπτωση των διαγραφών των καταχωρίσεων, όταν έχει πλέον εκτελεστεί το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης, καθώς και στην περίπτωση των αδρανών καταχωρίσεων και, αφετέρου, διαφάνηκε ελλιπής εφαρμογή της δεύτερης παραγράφου του άρθρου αυτού, που αφορά στον προβλεπόμενο έλεγχο από το κράτος μέλος που προβαίνει στην καταχώριση σχετικά με το εάν επιτρέπεται η σύλληψη στο κράτος, στο οποίο απευθύνεται η αίτηση. Αποφασίστηκε να εκδοθεί η σχετική έκθεση και να τονιστεί η ανάγκη για ενιαία εφαρμογή του άρθρου αυτού.

Σχετικό με τις καταχωρίσεις του άρθρου 95 ήταν και το ζήτημα που απασχόλησε την ΚΑΕ, κατόπιν ενημέρωσης για την ύπαρξη επιστολής από την Επιτροπή Meijers (Standing Committee of Experts on International Immigration Refugee and Criminal Law) προς την Επίτροπο Malmström, αναφορικά με τη σχέση αλληλεπίδρασης μεταξύ της Οδηγίας 2008/115/ΕΚ σχετικά με τους κοινούς κανόνες και διαδικασίες στα κράτη μέλη για την επιστροφή των παρανόμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών και τον Κανονισμό 1987/2006 σχετικά με τη λειτουργία και τη χρήση του Συστήματος Πληροφοριών Σένγκεν δεύτερης γενιάς (SIS II) και την πιθανή ανάγκη νομοθετικής ρύθμισης προκειμένου να απαλειφθούν τυχόν αντιθέσεις και διαφορές ανάμεσα στα δύο νομοθετικά κείμενα. Μέσω ευρείας ανταλλαγής απόψεων, κρίθηκε ότι το ζήτημα που τίθεται, ήτοι η σχέση μεταξύ της απαγόρευσης εισόδου και των καταχωρίσεων του άρθρου 95, αφορά και την ΚΑΕ Σένγκεν, ανεξάρτητα από το γεγονός ότι ενδέχεται να εμπίπτει και στην αρμοδιότητα του Ευρωπαίου Επόπτη για την Προστασία Δεδομένων ή και της Ομάδας Εργασίας του Άρθρου 29. Συγκεκριμένα, θεωρήθηκε ότι σχετίζεται άμεσα με την εφαρμογή της αρχής της αναλογικότητας των καταχωρίσεων στο ΣΠΣ και τονίστηκε ότι η χρήση του δεν θα πρέπει να βασίζεται σε αυτοματισμούς, υπό την έννοια ότι μια απαγόρευση εισόδου δεν πρέπει να οδηγεί απαρέγκλιτα σε καταχώριση του άρθρου 95, δίχως περαιτέρω αξιολόγηση για την αναγκαιότητα της καταχώρισης και την τήρηση των απαραίτητων προϋποθέσεων. Η ΚΑΕ έκρινε ότι είναι αναγκαίο να υιοθετηθεί κοινή πρόταση για εναρμόνιση τόσο των νομοθετικών κειμένων όσο και της αντίστοιχης πρακτικής και για το σκοπό αυτό συντάχθηκε σχετική επιστολή που απευθύνεται στην Επίτροπο Malmström και κοινοποιείται στην Επιτροπή Meijers, με την οποία η ΚΑΕ, αφενός, θα τονίζει ότι συμμερίζεται σε μεγάλο βαθμό τις ανησυχίες της Επιτροπή Meijers και, αφετέρου, θα εκθέτει τις θέσεις της.

Την ΚΑΕ απασχόλησε επίσης η δημιουργία και λειτουργία του προγράμματος SErious Criminals Hunt (SEarCH), άλλως αποκαλούμενο «Τσεχική πρωτοβουλία». Ουσιαστικά πρόκειται για χρήση αναζητήσεων στο ΣΠΣ, με άμεση ανάμειξη και συνεργασία με τα γραφεία SIRENE, με σκοπό τη σύλληψη των πιο καταζητούμενων κακοποιών, η οποία προτίθεται να αξιοποιήσει και παράλληλα να εμπλουτίσει την αποκτηθείσα εμπειρία των υφιστάμενων ομάδων ενεργούς αναζήτησης φυγόδικων (European Network of Fugitive Active Search Teams - ENFASTs) και του σχετικού δικτύου. Δημιουργήθηκε έντονος προβληματισμός για το εάν αυτή η συγκεκριμένη αναζήτηση εμπίπτει στις αρμοδιότητες των γραφείων SIRENE, καθώς και αμφιβολία για την ύπαρξη νομικής βάσης που να δικαιολογεί την εμπλοκή τους στην αναζήτηση εγκληματιών. Βάσει των παραπάνω ενδοιασμών και δεδομένης της λειτουργίας του εξειδικευμένου για το σκοπό αυτό δικτύου ENFAST, αποφασίστηκε η ΚΑΕ να εκδώσει γνωμοδότηση με την οποία κρίνει ότι η ενδεδειγμένη πλατφόρμα για την αναζήτηση κακοποιών/εγκληματιών είναι το ENFAST.

Αντικείμενο έντονου προβληματισμού και συζητήσεων καθ' όλη τη διάρκεια του 2012 αποτέλεσε και το Σχέδιο Κανονισμού του Συμβουλίου για τη μετάπτωση από το Σύστημα Πληροφοριών Σένγκεν πρώτης γενιάς (SIS I) στο Σύστημα Πληροφοριών Σένγκεν δεύτερης γενιάς (SIS II). Συγκεκριμένα, η ΚΑΕ ενημερώθηκε για το σχέδιο Κανονισμού και την εκτίμηση της Επιτροπής ότι το νέο σύστημα θα τεθεί σε λειτουργία εντός του πρώτου τριμήνου του 2013. Η δε εποπτεία του νέου συστήματος θα αποτελεί κοινή συντονιστική αρμοδιότητα της ΚΑΕ Σένγκεν με τον Ευρωπαίο Επόπτη Προστασίας Δεδομένων. Επί του θέματος εκφράστηκαν ανησυχίες για πιθανά τεχνικά και νομικά προβλήματα κατά τη μετάπτωση και, κυρίως, για τη διαθεσιμότητα του παλαιού συστήματος και τον τρόπο με τον οποίο θα γίνεται η διαγραφή των δεδομένων στη διάρκεια της μετάπτωσης. Ειδικότερα, συζητήθηκε η αναγκαιότητα ανανέωσης της εντολής προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για το SIS II κάθε φορά που εκπνέει η προθεσμία και το σύστημα δεν είναι σε παραγωγική λειτουργία, καθώς και το νομικό καθεστώς για την περίοδο της μετάπτωσης από το παλαιό στο νέο σύστημα. Η ΚΑΕ έκρινε ότι έως ότου ολοκληρωθεί η μετάπτωση στο SIS II, θα πρέπει να ισχύει η προγενέστερη νομική βάση (δηλ. η ΣΕΣΣ), με λογική συνέπεια η ΚΑΕ να διατηρεί την αρμοδιότητα της ως προς την επιτήρηση της μετάπτωσης. Εν τούτοις, παρατηρήθηκε ότι, με βάση τα οριζόμενα στο σχέδιο Κανονισμού, είναι πιθανό να δημιουργηθούν νομικά προβλήματα και ανασφάλεια δικαίου, στην περίπτωση που ένα κράτος μέλος ξεκινήσει τη χρήση του SIS II, ενώ κάποια άλλα κράτη ακόμη δεν έχουν ενταχθεί και παραμένουν στο προηγούμενο σύστημα, δε-σμευόμενα από την προηγούμενη νομική βάση της ΣΕΣΣ. Αυτό, άλλωστε, αποτελεί μια αναμενόμενη εκδοχή, λόγω των οικονομικών (αλλά και τεχνικών) προβλημάτων που κάποια κράτη αντιμετωπίζουν και δεδομένου ότι πρόκειται για έργο μεγάλης κλίμακας, που καθιστά ανέφικτη μια ομαλή και πλήρως συγχρονισμένη μετάβαση όλων των κρατών μελών. Για το λόγο αυτό, κρίνεται σκόπιμη η επιλογή μιας κοινής, τουλάχιστον, εποπτείας για το χρονικό διάστημα της μετάπτωσης. Οι προαναφερθείσες παρατηρήσεις και ανησυχίες της ΚΑΕ αποτυπώθηκαν σε επιστολή-γνωμοδότηση της ΚΑΕ Σένγκεν προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Εξάλλου, η ΚΑΕ είχε αναλάβει από την αρχή του έτους τη δέσμευση για τη διεξαγωγή σχετικής έρευνας για τον τρόπο εφαρμογής του δικαιώματος πρόσβασης των υποκειμένων στα κράτη μέλη, προσδοκώντας με τον τρόπο αυτό να εντοπίσει τυχόν διαφοροποιήσεις ή και προβλήματα. Για το λόγο αυτό είχε συνταχθεί σχετικό ερωτηματολόγιο προς συμπλήρωση από κάθε κράτος μέλος. Η ολοκλήρωση της έρευνας αυτής αναμένεται να συντελεστεί το πρώτο τρίμηνο του 2013 και ακολούθως να αναλυθούν και αποτυπωθούν εγγράφως τα συμπεράσματα, καθώς και να υιοθετηθούν οι δέουσες συστάσεις.

Τέλος, κατά τη διάρκεια των συναντήσεων της ΚΑΕ, αναδείχθηκε η ανάγκη για ενδελεχή έλεγχο που επιβάλλεται να εκκινήσουν οι εθνικές αρχές προστασίας δεδομένων, στις περιπτώσεις που οι προξενικές υπηρεσίες των κρατών μελών σε τρίτες χώρες και κυρίως οι σχετιζόμενες με την έκδοση θεωρήσεων υπηρεσίες παρέχονται από ιδιωτικές εταιρείες (βάσει σχετικών συμβάσεων ως εξωτερική ανάθεση). Μέσω ανταλλαγής εμπειριών από κράτη μέλη που έχουν ήδη προβεί σε παρόμοιους ελέγχους παρατηρήθηκε πως τα προβλήματα ανακύπτουν από εταιρείες που εδρεύουν σε τρίτες χώρες και οι οποίες συνάπτουν συμβάσεις παροχής υπηρεσιών με τα προξενεία/πρεσβείες. Αντικείμενο συζήτησης αποτέλεσε το κατά πόσον οι εθνικές αρχές έχουν δυνατότητα ελέγχου, καθώς δεν είναι σαφής η δικαιοδοσία και αρμοδιότητα ελέγχου σε αυτές, αλλά ούτε και η τυχόν δυνατότητα των τρίτων χωρών να ελέγχουν τις εταιρείες αυτές. Ζήτημα αποτέλεσε και η διαπίστωση της χρήσης από τα προξενεία διάφορων χωρών «μαύρων λιστών» (black lists), με ύποπτα άτομα που θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη κατά τη διαδικασία εξέτασης αίτησης χορήγησης θεώρησης. Αρκετά κράτη μέλη παραδέχθηκαν ότι κατά τους ελέγχους εντόπισαν τέτοιες λίστες, αν και οι προξενικές αρχές προέβαλαν διάφορα επιχειρήματα για να δικαιολογήσουν την ύπαρξή τους. Το θέμα θα εξακολουθήσει να παρακολουθεί η ΚΑΕ Σένγκεν.

4.3. ΚΟΙΝΗ ΕΠΟΠΤΙΚΗ ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΟΛ

Η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα συνέχισε και κατά το έτος 2012 να εκπροσωπείται στην Κοινή Εποπτική Αρχή (ΚΕΑ) για την Ευρωπόλ, που συνεδριάζει στην έδρα του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις Βρυξέλλες, με δύο τακτικά μέλη και ένα αναπληρωματικό.

Η ίδρυση Κοινής Εποπτικής Αρχής-ΚΕΑ (Joint Supervisory Body), μιας ανεξάρτητης αρχής, η οποία είναι επιφορτισμένη με τη διασφάλιση της συμμόρφωσης της Ευρωπόλ προς τις βασικές αρχές της προστασίας δεδομένων, προβλέπεται στη Σύμβαση της Ευρωπόλ. Η Ευρωπόλ είναι οργανισμός που ιδρύθηκε με σκοπό να συνδράμει τα κράτη μέλη της ΕΕ στην πρόληψη και καταπολέμηση σοβαρών μορφών διεθνούς εγκληματικότητας, εφόσον στις συγκεκριμένες μορφές εγκληματικών πράξεων παρατηρείται δομή οργανωμένου εγκλήματος και θίγονται δύο τουλάχιστον κράτη μέλη. Σε πρακτικό επίπεδο, κύριο καθήκον της Ευρωπόλ είναι η διευκόλυνση της ανταλλαγής πληροφοριών τεχνογνωσίας μεταξύ των κρατών μελών και η παροχή αναλυτικών υπηρεσιών εμπειρογνωμοσύνης. Με δεδομένο ότι η Ευρωπόλ επεξεργάζεται μεγάλο όγκο δεδομένων προσωπικού χαρα-

κτήρα (απλών και ευαίσθητων), η Σύμβαση της Ευρωπόλ περιέχει διατάξεις, οι οποίες προβλέπουν ότι κατά την επεξεργασία των δεδομένων πρέπει να λαμβάνονται υπόψη τα δικαιώματα του ατόμου. Σημειώνεται ότι, ήδη από το 2010, η προαναφερθείσα Σύμβαση της Ευρωπόλ αντικαταστάθηκε από την Απόφαση του Συμβουλίου της 6ης Απριλίου 2009 (2009/371/ΔΕΥ) με απώτερο στόχο την απλούστευση και βελτίωση του νομικού πλαισίου που διέπει την Ευρωπόλ.

Η ΚΕΑ για την Ευρωπόλ κατά τη διάρκεια του έτους 2012 ασχολήθηκε κυρίως με τα παρακάτω ζητήματα:

Α) ΕΤΗΣΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ ΕΥΡΩΠΟΛ

Η τακτική ετήσια επιθεώρηση της Ευρωπόλ πραγματοποιήθηκε το Μάρτιο του 2012 στην έδρα της Ευρωπόλ, στη Χάγη. Στη συνεδρίασή της στις 30 Νοεμβρίου 2011, η ΚΕΑ έδωσε τη σχετική εντολή στην ομάδα ελέγχου (η σύσταση της οποίας καθορίστηκε σε μεταγενέστερο στάδιο). Ο έλεγχος που ακολούθησε εστιάστηκε στα ακόλουθα θέματα:

α) το περιεχόμενο και την ποιότητα των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που επεξεργάζεται η Ευρωπόλ μέσω των αρχείων εργασίας προς ανάλυση (Analysis Work Files - AWFs), και του συστήματος πληροφοριών της Ευρωπόλ,

β) τον έλεγχο των τεχνικών και οργανωτικών μέτρων ασφαλείας,

γ) τη χρήση από τον οργανισμό του συστήματος ασφαλούς ανταλλαγής πληροφοριών SIENA, καθώς και τη νέα έκδοση του εν λόγω συστήματος,

δ) τον έλεγχο των δεδομένων του προσωπικού της Ευρωπόλ (περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, έλεγχο του συστήματος βιντεοεπιτήρησης, του συστήματος καταγραφής εισερχόμενων κλήσεων μέσω της ανοικτής τηλεφωνικής γραμμής της Ευρωπόλ, και των διαδικασιών επιτήρησης της χρήσης του διαδικτύου και του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου), και

ε) την εποπτεία/παρακολούθηση των ενεργειών που έχουν γίνει για τη συμμόρφωση με τις συστάσεις των προηγουμένων επιθεωρήσεων.

Η ΚΕΑ, κατόπιν της παρουσίασης του πορίσματος από την ομάδα ελέγχου, προχώρησε στην έγκριση και υιοθέτησή του. Στη συνέχεια, το πόρισμα απεστάλη στο Διοικητικό Συμβούλιο της Ευρωπόλ για τη λήψη σχετικών σχολίων.

Β) ΣΥΜΦΩΝΙΑ «Προγράμματος Παρακολούθησης της Χρηματοδότησης της Τρομοκρατίας» (ΠΠΧΤ)

Η Συμφωνία ΠΠΧΤ (TFTP Agreement-Terrorist Finance Tracking Program), η οποία τέθηκε σε ισχύ την 1η Αυγούστου 2010, αφορά στην επεξεργασία και διαβίβαση δεδομένων χρηματοπιστωτικών συναλλαγών από την ΕΕ στις ΗΠΑ. Βάσει της Συμφωνίας αυτής, το Υπουργείο Οικονομικών των ΗΠΑ (Treasury Department) αποκτά πρόσβαση σε δεδομένα χρηματοπιστωτικών συναλλαγών της SWIFT (Society for Worldwide Interbank Financial Telecommunication) για τους σκοπούς του προγράμματος TFTP. Η Συμφωνία καθιστά την Ευρωπόλ αρμόδια να διασφαλίζει ότι κάθε αίτημα του Υπουργείου Οικονομικών των ΗΠΑ για πρόσβαση σε δεδομένα της SWIFT είναι δικαιολογημένο και αναγκαίο για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας και σύμφωνο με όσα ορίζονται στη Συμφωνία.

Η ΚΕΑ, τόσο το 2010 όσο και το 2011, είχε πραγματοποιήσει επιτόπιες επιθεωρήσεις στην Ευρωπόλ με αντικείμενο την αξιολόγηση του τρόπου εφαρμογής των σχετικών διατάξεων της Συμφωνίας. Εντός του 2012, συζητήθηκε και υιοθετήθηκε το πόρισμα της 2ης επιθεώρησης, του 2011. Όπως είχε γίνει και με το πόρισμα της προηγούμενης επιθεώρησης, η ΚΕΑ προχώρησε στη δημοσιοποίηση του δημόσια προσβάσιμου τμήματος του πορίσματος, τόσο στη δική της ιστοσελίδα όσο και στις ιστοσελίδες των εθνικών ΑΠΔΠΧ, ενώ, σύμφωνα και με την πρακτική των προηγούμενων επιθεωρήσεων, το πόρισμα παρουσιάστηκε και ενώπιον της Επιτροπής LIBE (Επιτροπή για τις Πολιτικές Ελευθερίες, Δικαιοσύνη και Εσωτερικές Υποθέσεις) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Ταυτόχρονα, αποφασίστηκε και διενεργήθηκε νέα επιθεώρηση της Συμφωνίας ΠΠΧΤ το Νοέμβριο 2012, από την ίδια ομάδα ελέγχου που πραγματοποίησε και τις δύο προηγούμενες. Σημειώνεται ότι, για την επιθεώρηση αυτή, αποφασίστηκε να υπάρχει μόνο μία δημόσια προσβάσιμη έκδοση πορίσματος, που θα δημοσιευθεί. Η έκδοση αυτή θα περιγράφεται ως έκθεση παρακολούθησης της υλοποίησης των συστάσεων των προηγούμενων επιθεωρήσεων και αναμένεται να εγκριθεί και υιοθετηθεί στις αρχές του 2013.

Έτερο σχετικό θέμα, που αποτέλεσε αντικείμενο εκτενών συζητήσεων στις συναντήσεις της ΚΕΑ, αφορά σε αίτημα πρόσβασης της Επιτροπής LIBE στο απόρρητο πόρισμα της 2ης επιθεώρησης. Σημειώνεται ότι αντίστοιχο αίτημα είχε υποβάλει και το Γερμανικό Κοινοβούλιο το προηγούμενο έτος και στο οποίο η ΚΕΑ είχε απαντήσει αρνητικά. Λαμβάνοντας αυτό, μεταξύ άλλων, υπόψη, και αναφορικά με το αίτημα της Επιτροπής LIBE, συζητήθηκε εκτενώς ο ενδεδειγμένος τρόπος χειρισμού παρόμοιων αιτημάτων από την ΚΕΑ. Τελικά, αποφασίστηκε να χορηγηθεί πρόσβαση στην Επιτροπή LIBE, υπό την προϋπόθεση ότι η πρόσβαση αυτή θα πραγματοποιηθεί στα γραφεία της γραμματείας της ΚΕΑ, προκειμένου έτσι να τηρηθεί και η διαβάθμιση ασφαλείας, που θέτει η Ευρωπόλ για το πόρισμα επιθεώρησης, με το χαρακτηρισμό «Secret». Επιπλέον, αποφασίστηκε ο διάλογος που έχει ήδη ξεκινήσει με την Ευρωπόλ, για το θέμα αυτό, να ενταθεί, προκειμένου να υπάρξει μια οριστική απόφαση για τον τρόπο που θα πρέπει να αντιμετωπίζονται παρόμοια αιτήματα στο μέλλον.

Γ) ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΘΝΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ ΕΥΡΩΠΟΛ (ΕΜΕ)

Το 2012, συνεχίστηκε η διενέργεια ελέγχου του τρόπου με τον οποίο λειτουργούν οι ΕΜΕ, που είχε ξεκινήσει το 2011. Συγκεκριμένα, είχε αποφασιστεί να αναπτυχθεί συγκεκριμένη μεθοδολογία για τον έλεγχο του τρόπου με τον οποίο οι ΕΜΕ συλλέγουν, καταχωρούν και διαβιβάζουν δεδομένα στην Ευρωπόλ μέσω του Συστήματος Πληροφοριών Ευρωπόλ (ΣΠΕ), καθώς και για τον έλεγχο της ποιότητας και της ακρίβειας των δεδομένων αυτών, πριν τη διαβίβαση ή τη διάθεσή τους, προκειμένου να καταστεί σαφέστερος ο ακριβής προσδιορισμός των εφαρμοστέων μέτρων προστασίας δεδομένων. Η ΚΕΑ Ευρωπόλ είχε κρίνει πως θα πρέπει να εντατικοποιηθεί η προσπάθεια για ενιαία και συστηματική εφαρμογή των κανόνων αυτών από τα κράτη μέλη, καθώς είναι εκείνα που ουσιαστικά τροφοδοτούν το ΣΠΕ με πληροφορίες.

Η ΚΕΑ συζήτησε κάποια προκαταρκτικά ευρήματα του εν λόγω ελέγχου, αλλά, καθώς δεν έχει επιτευχθεί η συγκέντρωση των σχετικών αναφορών από όλα τα κράτη μέλη, ο έλεγχος θα συνεχιστεί και το 2013, οπό-

τε και αναμένεται να ολοκληρωθεί με τη σύνταξη της σχετικής έκθεσης.

Δ) ΝΕΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΤΗΣ ΚΕΑ

Κατά τη διάρκεια του 2012, ολοκληρώθηκε η επεξεργασία της νέας πολιτικής επικοινωνίας της ΚΕΑ. Σε σχετικό κείμενο καθορίζεται η στρατηγική της ΚΕΑ στον τομέα της επικοινωνίας, η οποία, πέρα από τη βελτίωση των δημόσιων σχέσεων και επικοινωνίας με τους φορείς που σχετίζονται με τις δραστηριότητές της, περιλαμβάνει και την ανάληψη πρωτοβουλιών με σκοπό την ευαισθητοποίηση για τη σημασία της προστασίας των προσωπικών δεδομένων και το σεβασμό των ατομικών δικαιωμάτων σε σχέση με τα πληροφοριακά συστήματα της Ευρωπόλ και την επεξεργασία προσωπικών δεδομένων που πραγματοποιείται σε αυτά. Επίσης, διατυπώνονται οι στόχοι για τη βελτίωση τόσο της εσωτερικής επικοινωνίας μεταξύ των μελών της ΚΕΑ και των αντίστοιχων εθνικών ΑΠΔΠΧ, όσο και της εξωτερικής επικοινωνίας, π.χ. με την ίδια την Ευρωπόλ και τις Εθνικές Μονάδες Ευρωπόλ, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, τα εθνικά Κοινοβούλια και γενικότερα το ενδιαφερόμενο κοινό από τα κράτη μέλη. Εκτός από τους στόχους, παρουσιάζονται τα μέσα για την επίτευξη αυτών και γίνεται κατανομή των σχετικών αρμοδιοτήτων.

Ε) ΕΚΘΕΣΗ ΠΕΠΡΑΓΜΕΝΩΝ Οκτώβριος 2008-Σεπτέμβριος 2012

Την ΚΕΑ απασχόλησε η σύνταξη της έκθεσης πεπραγμένων, η οποία θα καλύπτει τις δραστηριότητες της ΚΕΑ το χρονικό διάστημα Οκτωβρίου 2008-Σεπτεμβρίου 2012. Η ΚΕΑ, αφού ενέκρινε το κείμενο της έκθεσης, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 34 παρ. 6 της απόφασης Ευρωπόλ, το απέστειλε στο Διοικητικό Συμβούλιο της Ευρωπόλ προκειμένου να υποβάλει τυχόν παρατηρήσεις. Σημειώνεται ότι οι παρατηρήσεις αυτές, σύμφωνα με την ανωτέρω διάταξη, επισυνάπτονται στην έκθεση, η οποία ακολούθως διαβιβάζεται στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο.

ΣΤ) ΝΕΟΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΕΥΡΩΠΟΛ

Εξάλλου, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αποφάσισε να ξεκινήσει την αξιολόγηση της υφιστάμενης Απόφασης Ευρωπόλ και την προετοιμασία ενός νέου Κανονισμού. Η πρωτοβουλία αυτή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής κρίθηκε αναγκαία προκειμένου, ύστερα από τη θέση σε ισχύ της Συνθήκης της Λισαβόνας, να καταστεί εφικτό να ευθυγραμμιστούν με αυτήν τα νομοθετικά κείμενα στο χώρο της αστυνομικής συνεργασίας και επιβολής του νόμου.

Η ΚΕΑ με έγγραφό της εξέφρασε τη πρόθεσή της να συνδράμει ενεργά την Ευρωπαϊκή Επιτροπή σε αυτή την εργασία. Εντούτοις, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν συμπεριέλαβε την ΚΕΑ στην ομάδα εργασίας που ασχολείται με την προετοιμασία του νέου Κανονισμού, αλλά την κάλεσε να υποβάλει τυχόν παρατηρήσεις ή προτάσεις. Για το λόγο αυτό, η ΚΕΑ προχώρησε στη σύσταση ειδικής ομάδας εργασίας, και αποφασίστηκε να συνταχθεί, το συντομότερο δυνατό, επιστολή με τα βασικά σημεία που κατά τη γνώμη της ΚΕΑ θα πρέπει να ληφθούν υπόψη στη σύνταξη του νέου Κανονισμού. Η επίσημη πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για το νέο Κανονισμό της Ευρωπόλ αναμένεται να διατυπωθεί στα μέσα του 2013.

Ζ) ΣΥΜΦΩΝΙΕΣ ΜΕ ΤΡΙΤΕΣ ΧΩΡΕΣ

Σύμφωνα με το άρθρο 23 της Απόφασης Ευρωπόλ και ειδικότερα με το άρθρο 5 παράγραφος 1 και 4 και άρθρο 6 της απόφασης 2009/934/ΔΕΥ του Συμβουλίου (απόφαση για τη θέσπιση κανόνων εφαρμογής που διέπουν τις σχέσεις της Ευρωπόλ με τους εταίρους της, περιλαμβανομένης της ανταλλαγής δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και διαβαθμισμένων πληροφοριών) που εξουσιοδοτεί το διευθυντή της Ευρωπόλ να ξεκινά διαπραγματεύσεις για τη σύναψη συμφωνιών με τρίτα κράτη και οργανισμούς εκτός ΕΕ, η διαβούλευση με την ΚΕΑ αποτελεί μέρος της διαδικασίας στο πλαίσιο της οποίας το Διοικητικό Συμβούλιο της Ευρωπόλ οφείλει να συντάσσει έκθεση προς το Συμβούλιο, παρέχοντάς του, μέσω αυτής, όλες τις αναγκαίες πληροφορίες προκειμένου να κρίνει εάν υπάρχουν ή όχι κωλύματα για την έναρξη των διαπραγματεύσεων. Περαιτέρω, το άρθρο 3 παράγραφος 3 της Πράξης του Συμβουλίου για την έγκριση κανόνων που διέπουν τη διαβίβαση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από την Ευρωπόλ σε τρίτα κράτη και τρίτους οργανισμούς, και το άρθρο 2 παράγραφος 4 της Πράξης του Συμβουλίου για τη θέσπιση κανόνων σχετικά με τη λήψη πληροφοριών εκ μέρους της Ευρωπόλ από τρίτα μέρη, ορίζουν ρητά ότι η ΚΕΑ οφείλει να εκδίδει γνωμοδοτήσεις στο πλαίσιο της διαδικασίας κατά την οποία το Συμβούλιο καλείται να αποφασίσει, εάν θα εγκρίνει ή όχι την εκάστοτε υπό διαπραγμάτευση συμφωνία μεταξύ της Ευρωπόλ και τρίτων κρατών.

Κατ' εφαρμογή των παραπάνω, η ΚΕΑ κλήθηκε να γνωμοδοτήσει σχετικά με τη νομοθεσία και τη διοικητική πρακτική στο Λιχτενστάιν στον τομέα της προστασίας των δεδομένων, βάσει του σχετικού φακέλου έκθεσης που υποβλήθηκε από την Ευρωπόλ το 2011.

Η ΚΕΑ, σε γνωμοδότησή της που εκδόθηκε το 2012, έκρινε ότι, από την άποψη της προστασίας των δεδομένων, δεν υφίστανται κωλύματα για την έναρξη διαπραγματεύσεων από την Ευρωπόλ με το Λιχτενστάιν, με σκοπό την κατάρτιση συμφωνίας για τη διαβίβαση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από την Ευρωπόλ.

Η) ΝΕΑ ΕΡΓΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΟΛ: SIENA και EC3

Η ΚΕΑ, κατά τη διάρκεια του 2012, ενημερώθηκε και συζήτησε σχετικά με τις εξελίξεις για τις νεότερες εργασίες/δραστηριόητητες της Ευρωπόλ, και συγκεκριμένα τις περαιτέρω ενημερώσεις/τροποποιήσεις του συστήματος ασφαλούς επικοινωνίας και ανταλλαγής πληροφοριών SIENA, καθώς και την ίδρυση του Ευρωπαϊκού Κέντρου για Εγκλήματα στον Κυβερνοχώρο (European Cybercrime Centre-EC3) στην Ευρωπόλ, το οποίο αναμένεται να ξεκινήσει τη λειτουργία του στις αρχές του 2013. Σημειώνεται ότι η ειδικά για το σκοπό αυτό συσταθείσα «ομάδα για τα νέα προγράμματα/δράσεις/έργα» της ΚΕΑ («new projects group») συναντάται τακτικά με την Ευρωπόλ προκειμένου να λαμβάνει σχετικές ενημερώσεις για την πρόοδο και τις εξελίξεις των νέων δράσεων.

4.4. ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΟΛ

Η Αρχή συμμετέχει με ένα τακτικό και ένα αναπληρωματικό μέλος στην Επιτροπή Προσφυγών της Ευρωπόλ, η οποία αποτελεί επιτροπή της Κοινής Εποπτικής Αρχής της Ευρωπόλ και συνεδριάζει στην έδρα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις Βρυξέλλες. Έργο της, βάσει του άρθρου 34 παρ. 8 της νέας Απόφασης για την Ευρωπόλ (Απόφαση του Συμβουλίου 2009/371/ΔΕΥ της 6ης Απριλίου 2009), κα-

θώς και του άρθρ. 24 παρ. 7 της προϊσχύουσας Σύμβασης Ευρωπόλ και συναφών διατάξεων του Κανονισμού Λειτουργίας της Κοινής Εποπτικής Αρχής, αποτελεί η εξέταση προσφυγών πολιτών κατά των αποφάσεων της Ευρωπόλ. Συγκεκριμένα, όλοι οι πολίτες έχουν δικαίωμα πρόσβασης στις πληροφορίες που διατηρεί η Ευρωπόλ για αυτούς, όπως επίσης και το δικαίωμα να ζητούν την επαλήθευση, τη διόρθωση ή τη διαγραφή των εν λόγω πληροφοριών. Εάν κατά την άσκηση των δικαιωμάτων αυτών οι πολίτες δεν ικανοποιηθούν από τις απαντήσεις της Ευρωπόλ, έχουν το δικαίωμα να απευθυνθούν στην Επιτροπή Προσφυγών, προκειμένου να εξεταστούν οι καταγγελίες και να εκδοθεί απόφαση από την Επιτροπή, η οποία είναι οριστική για όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη. Τονίζεται ότι η Επιτροπή αυτή είναι ανεξάρτητη, αμερόληπτη και δεν επιδέχεται ούτε δεσμεύεται από τυχόν οδηγίες της Κοινής Εποπτικής Αρχής.

Στη διάρκεια του 2012 δεν πραγματοποιήθηκαν συναντήσεις της Επιτροπής Προσφυγών Ευρωπόλ.

4.5. ΚΟΙΝΗ ΕΠΟΠΤΙΚΗ ΑΡΧΗ ΤΕΛΩΝΕΙΩΝ

Η Αρχή συμμετέχει με δύο τακτικά μέλη και ένα αναπληρωματικό μέλος στην Κοινή Εποπτική Αρχή Τελωνείων, η οποία επίσης συνεδριάζει στην έδρα του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις Βρυξέλλες. Η ΚΕΑ Τελωνείων συστάθηκε δυνάμει του άρθρου 18 της Σύμβασης σχετικά με τη χρήση της πληροφορικής στον τελωνειακό τομέα του 1995, η οποία βασίζεται στο άρθρο Κ.3 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Είναι αρμόδια να εποπτεύει τη λειτουργία του τελωνειακού συστήματος πληροφοριών (ΤΣΠ), να εξετάζει τυχόν προβλήματα εφαρμογής ή ερμηνείας του συστήματος αυτού και να συνδράμει τις εθνικές ελεγκτικές αρχές στην άσκηση των εποπτικών τους καθηκόντων, κυρίως μέσω της εξεύρεσης και υιοθέτησης κοινών λύσεων στα προβλήματα που ανακύπτουν.

Το έτος 2012, η ΚΕΑ Τελωνείων ασχολήθηκε κυρίως με την υιοθέτηση του πορίσματος της επιθεώρησης του ΤΣΠ, την προετοιμασία φυλλαδίου αναφορικά με την εφαρμογή της 2008/977/ΔΕΥ απόφασης-πλαισίου, την έκδοση γνωμοδότησης σχετικά με το νέο εγχειρίδιο για το «Αρχείο Φακέλων Τελωνειακών Ερευνών» (FIDE - Customs Files Identification Database), και το αίτημα της «Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Καταπολέμησης της Απάτης» (OLAF - European Anti-fraud Office) σχετικά με την τροποποίηση των κατηγοριών προειδοποιήσεων στο ΤΣΠ.

Συγκεκριμένα, κατόπιν εκτενών συζητήσεων υιοθετήθηκε από την ΚΕΑ το πόρισμα της επιθεώρησης που διενεργήθηκε στις 12 και 13 Οκτωβρίου 2011, από ειδική προς τούτο συσταθείσα ομάδα ελέγχου, στις κεντρικές εγκαταστάσεις του ΤΣΠ, που βρίσκονται στην έδρα του OLAF, στις Βρυξέλλες. Ο έλεγχος αυτός είχε εστιαστεί στα τεχνικά και οργανωτικά μέτρα ασφάλειας του ΤΣΠ, στις διαδικασίες χειρισμού των προσωπικών δεδομένων του ΤΣΠ και του Αρχείου Φακέλων Τελωνειακών Ερευνών (FIDE - Customs Files Identification Database), καθώς και στο περιεχόμενο των καταχωρίσεων στα συστήματα αυτά. Στο πόρισμα, μεταξύ άλλων, τονιζόταν η επί ετών περιορισμένη χρήση του συστήματος από τις σχετικές αρχές, και, κατά συνέπεια, εκφράζονταν επιφυλάξεις για την αναγκαιότητα του συστήματος. Η ΚΑΕ αποφάσισε να επανεξεταστεί η χρησιμοποίηση του συστήματος μετά από ένα έτος, προκειμένου να αξιολογηθεί η πιθανότητα εισήγησης της διακοπής λειτουργίας του.

Την ΚΕΑ απασχόλησε περαιτέρω η σύνταξη φυλλαδίου αναφορικά με τις υποχρεώσεις των υπευθύνων επεξεργασίας, σύμφωνα με το άρθρο 13 της απόφασης 2009/917/ ΔΕΥ του Συμβουλίου της 30ης Νοεμβρίου 2009, για τη χρήση της πληροφορικής για τελωνειακούς σκοπούς, και το άρθρο 8 παρ. 2 της απόφασης-πλαισίου 2008/977/ΔΕΥ του Συμβουλίου της 27ης Νοεμβρίου 2008 (για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που τυγχάνουν επεξεργασίας στο πλαίσιο της αστυνομικής και δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις σε σχέση με την απόφαση 2009/917/ ΔΕΥ).Συγκεκριμένα, το ενημερωτικό αυτό φυλλάδιο θα απευθύνεται, κυρίως, προς τις αρμόδιες τελωνειακές αρχές και θα περιγράφει πώς θα πρέπει να αντιμετωπίζονται περιπτώσεις, κατά τις οποίες το κράτος που έχει εισάγει δεδομένα στο ΤΣΠ διαπιστώσει ή πληροφορηθεί ότι τα δεδομένα που καταχώρισε είναι ανακριβή ή φυλάσσονται στο ΤΣΠ κατά παράβαση της απόφασης 2009/917/ΔΕΥ. Αντίστοιχα, αναλύονται και οι περιπτώσεις κατά τις οποίες ένα κράτος έχει αποδεικτικά στοιχεία ότι τα δεδομένα που εισήγαγε ένα άλλο κράτος είναι ανακριβή ή φυλάσσονται στο ΤΣΠ κατά παράβαση της ίδιας απόφασης. Η συζήτηση του περιεχομένου του φυλλαδίου θα συνεχιστεί στο επόμενο έτος, οπότε και αναμένεται η τελική υιοθέτησή του.

Καθόσον αφορά το εγχειρίδιο για το σύστημα FIDE, η ΚΕΑ, σε συνέχεια των συζητήσεων που πραγματοποιήθηκαν το προηγούμενο έτος, υιοθέτησε κοινή με την Ομάδα Συντονισμού Εποπτείας του ΤΣΠ γνωμοδότηση επί του εγχειριδίου. Υπογραμμίζεται ότι σχεδόν όλες οι συστάσεις της προαναφερθείσας γνωμοδότησης έχουν ήδη ληφθεί υπόψη στο επικαιροποιημένο εγχειρίδιο που δημοσιεύθηκε στα τέλη του 2012.

Τέλος, το 2012, η ΚΕΑ δέχθηκε αίτημα από τον OLAF σχετικά με την τροποποίηση των κατηγοριών προειδοποιήσεων στο ΤΣΠ. Ειδικότερα, ο OLAF ζήτησε από την ΚΕΑ την έγκριση της διαγραφής συγκεκριμένων εναλλακτικών απαντήσεων από τη λίστα κατηγοριών προειδοποιήσεων που είναι διαθέσιμη στο ΤΠΣ για τα κράτη μέλη (ναρκομανείς, τάσεις αυτοκτονίας), ως μη συμβατές με τη νομική βάση, προκειμένου να υπάρχει για τις κατηγορίες αυτές αντίστοιχη αντιμετώπιση στο κεντρικό τμήμα του ΤΠΣ, δεδομένου ότι ο Ευρωπαίος Επόπτης Προστασίας Δεδομένων (ΕΕΠΔ - European Data Protection Supervisor) είχε ζητήσει τη διαγραφή τους.. Η ΚΕΑ απέστειλε καταφατική απάντηση στο αίτημα αυτό του OLAF, σημειώνοντας ότι δεν κατέστη δυνατό να αποδειχθεί η αναγκαιότητα τήρησης των πεδίων αυτών.

4.5.1. Ομάδα Συντονισμού Εποπτείας του Τελωνειακού Συστήματος Πληροφοριών

Η Ομάδα Συντονισμού Εποπτείας του Τελωνειακού Συστήματος Πληροφοριών έχει συσταθεί κατ' εφαρμογή του άρθρου 37 παρ. 4 του Κανονισμού (ΕΚ) 515/1997, όπως αυτός τροποποιήθηκε από τον Κανονισμό (ΕΚ) 766/2008. Συγκεκριμένα, προβλέπεται ότι ο Ευρωπαίος Επόπτης Προστασίας Δεδομένων (ΕΕΠΔ - European Data Protection Supervisor), ο οποίος με βάση την παρ. 3α του ίδιου άρθρου επιβλέπει τη συμμόρφωση του Τελωνειακού Συστήματος Πληροφοριών (ΤΣΠ) προς τον κανονισμό (ΕΚ) 45/2001, συγκαλεί, τουλάχιστον μία φορά το χρόνο, συνάντηση με όλες τις εθνικές εποπτικές αρχές προστασίας δεδομένων που είναι αρμόδιες για θέματα εποπτείας του ΤΣΠ.

Η Ομάδα συνεδρίασε δύο φορές το 2012 στην έδρα του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις Βρυξέλλες. Η Αρχή εκπροσωπήθηκε στις συναντήσεις αυτές από ένα μέλος.

Συνολικά, το έτος 2012, η Ομάδα ασχολήθηκε, κυρίως, με την έκδοση γνωμοδότησης σχετικά με το νέο εγχειρίδιο για το «Αρχείο Φακέλων Τελωνειακών Ερευνών» (FIDE -Customs Files Identification Database), τις τελευταίες εξελίξεις στο νομοθετικό πλαίσιο και τη λειτουργία του ΤΣΠ, τις εξελίξεις στον έλεγχο των γνωστοποιήσεων των πληροφοριακών συστημάτων της «Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας καταπολέμησης της απάτης» (OLAF - European Anti-fraud Office), την παρακολούθηση τόσο του ελέγχου σε εθνικό επίπεδο για τα δικαιώματα των υποκειμένων, των οποίων τα δεδομένα τυγχάνουν επεξεργασίας στο ΤΣΠ όσο και του ελέγχου σε εθνικό επίπεδο της πρόσβασης στο ΤΣΠ, και τέλος τη σύνταξη και έκδοση της 1ης έκθεσης πεπραγμένων της Ομάδας.

Συγκεκριμένα, όπως και το προηγούμενο έτος, η Ομάδα συνέχισε τις εργασίες της σε στενή συνεργασία με την ΚΑΕ Τελωνείων. Ιδιαίτερης σημασίας ήταν η ολοκλήρωση της αξιολόγηση του εγχειριδίου FIDE, με την υιοθέτηση, από κοινού με την ΚΑΕ, γνωμοδότησης επί του εγχειριδίου (για περισσότερα βλ. Ενότητα 4.5. Κοινή Αρχή Ελέγχου Τελωνείων).

Στις συνεδριάσεις της Ομάδας συζητήθηκαν επίσης οι διάφορες εξελίξεις και οι αλλαγές στο θεσμικό και νομοθετικό πλαίσιο του ΤΣΠ, όπως η επικείμενη αναμόρφωση των υφιστάμενων σχετικών νομικών εργαλείων, συμπεριλαμβανομένης και της αναθεώρησης του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 515/97. Για την εν λόγω αναμόρφωση, απαιτείται αποτίμηση επιπτώσεων, η οποία έχει ήδη υποβληθεί και αναμένει την έγκριση της Επιτροπής Εσωτερικού Ελέγχου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Την Ομάδα απασχόλησαν επίσης και οι νέες λειτουργίες του ΤΣΠ που παρέχονται ήδη ή πρόκειται να προστεθούν στο άμεσο μέλλον. Σχετική ενημέρωση για τα θέματα αυτά παρείχαν στην Ομάδα εκπρόσωποι τόσο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής όσο και του OLAF.

Περαιτέρω, η Ομάδα ενημερώθηκε από τον ΕΕΠΔ για τα αποτελέσματα του προκαταρκτικού ελέγχου (prior check) των γνωστοποιήσεων που υπέβαλε ο OLAF στον ΕΕΠΔ, και κυρίως για την πορεία της υλοποίησης των σχετικών συστάσεων που είχαν απευθυνθεί στον OLAF. Παράλληλα, η Ομάδα συνέχισε τις δραστηριότητες που είχε ήδη δρομολογήσει από το 2011, όπως την έρευνα για τα δικαιώματα των υποκειμένων και την πρόσβαση στο ΤΣΠ. Ειδικότερα, είχε αποφασισθεί να διεξαχθεί έρευνα, ώστε να εντοπιστούν πιθανά προβλήματα ή ανάγκες βελτίωσης διαδικασιών, μέσω της αποστολής σχετικού ερωτηματολογίου αναφορικά με τον τρόπο που ικανοποιούνται τα δικαιώματα ενημέρωσης, πρόσβασης και αντίρρησης των υποκειμένων, των οποίων τα δεδομένα τυγχάνουν επεξεργασίας στο ΤΣΠ. Η Ομάδα συζήτησε κάποια προκαταρκτικά ευρήματα, αλλά, καθώς δεν έχει ολοκληρωθεί η συγκέντρωση των σχετικών αναφορών από όλα τα κράτη μέλη, η σύνταξη της σχετικής έκθεσης αναβλήθηκε για το 2013. Ομοίως και η έρευνα για τις εθνικές αρχές κάθε κράτους μέλους που έχουν πρόσβαση στο ΤΣΠ, η οποία αποσκοπεί στην επικύρωση/ επαλήθευση των αρχών που έχουν πρόσβαση, καθώς και την επιβεβαίωση της νομικής βάσης της πρόσβασης αυτής, θα συνεχιστεί και το επόμενο έτος, οπότε και αναμένεται η έκδοση της σχετικής έκθεσης.

Τέλος, η Ομάδα συνέταξε και εξέδωσε την 1η έκθεση πεπραγμένων της. Η έκθεση καλύπτει τις δραστηριότητές της κατά τα δύο πρώτα χρόνια της λειτουργίας της, δηλ. τα έτη 2010-2011.

4.6. ΟΜΑΔΑ ΕΛΕΓΧΟΥ EURODAC

Η Αρχή συμμετέχει με τακτικό μέλος της στην Ομάδα Ελέγχου της EURODAC, η οποία συνεδριάζει στην έδρα του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις Βρυξέλλες, τουλάχιστον μία φορά το χρόνο, υπό την προεδρία του Ευρωπαίου Επόπτη Προστασίας Δεδομένων. Αντικείμενο της Ομάδας αυτής είναι η διασφάλιση κοινής προσέγγισης και αντιμετώπισης από τα κράτη μέλη των ζητημάτων που ανακύπτουν κατά τη λειτουργία της βάσης δεδομένων EURODAC. Η βάση αυτή, ως γνωστόν, συστάθηκε κατ' εφαρμογή της Συνθήκης του Δουβλίνου προκειμένου να συλλέγονται αποτυπώματα των αιτούντων άσυλο και των παράνομων μεταναστών στην Ευρωπαϊκή Ένωση, καθώς και να ταυτοποιούνται ευχερέστερα οι αιτούντες άσυλο, κατά τη διαδικασία εξέτασης ασύλου. Δεδομένου ότι οι εθνικές αρχές προστασίας δεδομένων είναι υπεύθυνες για τη χρήση των δεδομένων που συλλέγονται στην κεντρική βάση και ο Ευρωπαίος Επόπτης για τον έλεγχο της επεξεργασίας στην κεντρική βάση και τη διαβίβαση των δεδομένων στα κράτη μέλη, η Ομάδα αυτή προβαίνει σε τακτικούς ελέγχους τόσο στην κεντρική βάση όσο και στις αρμόδιες υπηρεσίες των κρατών μελών.

Στη διάρκεια του 2012 πραγματοποιήθηκαν δύο συναντήσεις. Σημαντικός χρόνος και συζήτηση αφιερώθηκαν κατά τη διάρκεια και των δύο συναντήσεων στο ζήτημα που απασχολεί τα τελευταία χρόνια την Ομάδα και αφορά στην αναθεώρηση του Κανονισμού Eurodac. Ειδικότερα, τα μέλη της Ομάδας ενημερώθηκαν από εκπροσώπους της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τις νεότερες εξελίξεις. Παρουσιάστηκε η τελευταία πρόταση, που αποτελεί σύνθεση δύο προηγούμενων προτάσεων, του 2009 και του 2010, και η οποία υιοθετεί και κάποιες από τις παρατηρήσεις που είχε εκθέσει το 2009 σε Γνωμοδότησή του ο Ευρωπαίος Επόπτης. Βάσει της πρότασης αυτής θα παρέχεται η δυνατότητα της πρόσβασης από αρχές επιβολής του νόμου (αστυνομικές, κ.λπ.) στα δεδομένα του συστήματος Eurodac. Επ' αυτού και σε απάντηση εκπεφρασμένων επιφυλάξεων και ανησυχιών της Ομάδας, τονίστηκε από τους εκπροσώπους της Επιτροπής ότι κάθε τέτοια πρόσβαση υπόκειται τόσο στην αρχή της επικουρικότητας όσο και στην αρχή της αναλογικότητας και θα κινείται μέσα στο πλαίσιο της νομοθεσίας περί προστασίας των προσωπικών δεδομένων. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με την πρόταση αυτή, αναζητήσεις στο σύστημα Eurodac θα γίνονται μόνο για θέματα τρομοκρατίας και πολύ σοβαρά εγκλήματα, τα οποία έχουν περιληφθεί σε κατάλογο και έχουν προσδιοριστεί βάσει της καθορισμένης έννοιας των «σοβαρών εγκλημάτων» στην ΕΕ καθώς και βάσει των όσων ορίζονται στο Ευρωπαϊκό Ένταλμα Σύλληψης. Επιπλέον, μια τέτοια αναζήτηση θα επιλέγεται πάντα ως έσχατη λύση, ενώ ταυτόχρονα προβλέπονται και ρυθμίσεις για τον έλεγχο και επαλήθευση της νομιμότητας της πρόσβασης των αρχών επιβολής του νόμου από ανεξάρτητη εποπτεύουσα αρχή. Περαιτέρω, δεν θα εξάγεται καμία πληροφορία από το σύστημα Eurodac παρά μόνο μια απάντηση του τύπου ΝΑΙ/ΟΧΙ (hit/no hit) αναφορικά με το αν συγκεκριμένο αποτύπωμα που

έχει συλλεχθεί βρίσκεται στη βάση του Eurodac (σε περίπτωση θετικής απάντησης, για την περαιτέρω έρευνα θα χρησιμοποιούνται οι ίδιες -προϋφιστάμενες- διαδικασίες). Δεν θα γίνεται διαβίβαση δεδομένων σε τρίτες χώρες, ενώ ο επιδιωκόμενος σκοπός αυτής της επεξεργασίας θα είναι πλήρως τεκμηριωμένος. Εξάλλου, διασαφηνίστηκε ότι θα χρειαστεί αναβάθμιση τόσο στο υλικό όσο και στο λογισμικό για τη νέα αυτή επεξεργασία, δεδομένου ότι η μορφή των δακτυλικών αποτυπωμάτων που λαμβάνονται από τόπους εγκλημάτων είναι τελείως διαφορετική σε σχέση με αυτή των αποτυπωμάτων που λαμβάνονται κατά την αίτηση ασύλου.

Παράλληλα, σχετικά με το θέμα της πρότασης της Επιτροπής για το νέο Κανονισμό Eurodac, κλήθηκαν να εκφράσουν τις απόψεις τους και εκπρόσωποι της Ύπατης Αρμοστείας για τους Πρόσφυγες, οι οποίοι έθεσαν στην Ομάδα τους έντονους προβληματισμούς και την αντίθεσή τους στην προτεινόμενη πρόσβαση των αρχών της επιβολής του νόμου στο σύστημα Eurodac, καθώς θεωρούν πως πιθανότατα θα επιφέρει δυσμενείς συνέπειες στους αιτούντες άσυλο και στις οικογένειές τους.

Κατά τη διάρκεια των συναντήσεων, ο Ευρωπαίος Επόπτης για την Προστασία των Δεδομένων γνωστοποίησε στην Ομάδα τα αποτελέσματα του διενεργηθέντα ελέγχου στις εγκαταστάσεις της Κεντρικής Μονάδας που πραγματοποιήθηκε το Φεβρουάριο του 2012, καθώς και τις απαντήσεις που έλαβε από τη Γενική Διεύθυνση Εσωτερικών Υποθέσεων της Επιτροπής αναφορικά με τις συστάσεις που είχε απευθύνει. Ο έλεγχος εστιάστηκε τόσο σε τεχνικά όσο και σε νομικά θέματα, ενώ επικεντρώθηκε αποκλειστικά στα συστήματα της Κεντρικής Μονάδας και όχι στο δίκτυο διασύνδεσής της με τις αντίστοιχες εθνικές μονάδες. Μέσω του ελέγχου αυτού διαπιστώθηκε ότι υπάρχει υψηλό επίπεδο ασφάλειας και προστασίας των προσωπικών δεδομένων στην κεντρική βάση, τόσο σε επίπεδο οργανωτικών, όσο και τεχνικών μέτρων. Τα κύρια ευρήματα του ελέγχου αναφέρονται στο γεγονός ότι τα αρχεία καταγραφής (log files) των αντιγράφων ασφαλείας δεν διαγράφονται ποτέ. Βάσει δε του άρθρου 16 του Κανονισμού Eurodac, τα αρχεία καταγραφής όλων των εργασιών επεξεργασίας δεδομένων, στο πλαίσιο της Κεντρικής Μονάδας, πρέπει να διαγράφονται μετά την παρέλευση ενός έτους. Εν τούτοις, διαπιστώθηκε ότι, αν και αυτή η διαγραφή πράγματι λαμβάνει χώρα στα συστήματα που είναι σε λειτουργία, δεν πραγματοποιείται ανάλογη διαγραφή στα αντίγραφα ασφαλείας αυτών, λόγω παράλειψης των υπευθύνων. Το δεύτερο εύρημα αφορά το Σχέδιο Επιχειρησιακής Συνέχειας (Business Continuity Plan), το οποίο δεν έχει ποτέ ελεγχθεί ως προς την αποτελεσματικότητά του, με συνέπεια να τίθεται εν αμφιβολία η διασφάλιση της επιχειρησιακής συνέχειας του συστήματος, σε περίπτωση που αυτό ενεργοποιηθεί.

Η Ομάδα ενημερώθηκε, επίσης, από τον Ευρωπαίο Επόπτη, αλλά και από εκπροσώπους της Επιτροπής, για τις εξελίξεις αναφορικά με την επικείμενη μετάβαση του συστήματος στη νέα Υπηρεσία (Agency for the operational management of large-scale IT systems in the area of freedom, security and justice) της Επιτροπής που συστάθηκε για την επίβλεψη μεγάλων βάσεων δεδομένων με έδρα το Στρασβούργο. Σύμφωνα με την Επιτροπή η Υπηρεσία επρόκειτο να ξεκινήσει τη λειτουργία της το Δεκέμβριο του 2012. Σημειώνεται ότι το νέο σύστημα θα λειτουργεί παράλληλα με το παλαιό για κάποιο χρονικό διάστημα, προκειμένου να διασφαλιστεί η ομαλή μετάπτωση. Υπολογίζεται δε ότι η ολοκλήρωση της διαδικασίας μετάπτωσης θα συντελεστεί εντός των πρώτων μηνών του 2014. Επιπλέον, τονίστηκε ότι έχουν ήδη τεθεί εγγυήσεις και διαδικασίες για τη διαγραφή των δεδομένων και την καταστροφή του σχετικού υλικού εξοπλισμού του παλαιού συστήματος, καθώς και για την αποφυγή διπλών εγγραφών-καταχωρίσεων από τα κράτη μέλη κατά την περίοδο που θα λειτουργούν παράλληλα τα συστήματα.

Το έτος 2012 ολοκληρώθηκε και η συζήτηση για την εκπόνηση ενός κοινού ερωτηματολογίου στο πλαίσιο οργανωμένης και συντονισμένης δράσης για τη διενέργεια ελέγχου στις Εθνικές Μονάδες Eurodac, που είχε ήδη ξεκινήσει το προηγούμενο έτος. Οι αρχές της Ελλάδας και της Ισπανίας, που είχαν συμβάλει ουσιαστικά στην κατάρτιση του ερωτηματολογίου, στο πλαίσιο ειδικής ομάδας εργασίας του Ευρωπαίου Επόπτη, και είχαν προβεί σε σχετικούς εθνικούς ελέγχους, μετέφεραν στην Ομάδα την εμπειρία τους, ενώ όλα τα μέλη της Ομάδας κλήθηκαν να συνεισφέρουν τις απόψεις και παρατηρήσεις τους. Το ερωτηματολόγιο προτείνεται να χρησιμοποιηθεί ως οδηγός για τους ελέγχους, τους οποίους τα κράτη μέλη, σκόπιμο είναι, να διεξάγουν τουλάχιστον μία φορά κάθε τέσσερα έτη.

Τέλος, ο Ευρωπαίος Επόπτης παρουσίασε στην Ομάδα τα ευρήματα που προκύπτουν από την ανάλυση των συμπληρωμένων ερωτηματολογίων που είχαν αποστείλει τα κράτη μέλη, στο πλαίσιο έρευνας που είχε αναληφθεί από το 2011, σχετικά με το καθεστώς που επικρατεί στα κράτη μέλη στην περίπτωση των μη αναγνώσιμων αποτυπωμάτων των αιτούντων άσυλο. Σκοπός της έρευνας ήταν ο εντοπισμός των τυχόν διαφορετικών διαδικασιών που υφίστανται στα κράτη μέλη, στην περίπτωση των μη αναγνώσιμων αποτυπωμάτων, καθώς και την εξακρίβωση των σχετικών συνεπειών για τους αιτούντες άσυλο. Μολονότι διαπιστώθηκε σχετικά χαμηλός αριθμός μη αναγνώσιμων αποτυπωμάτων, παρατηρήθηκε ότι σε κάποια κράτη μέλη το γεγονός αυτό δεν επιφέρει δυσμενείς συνέπειες στους αιτούντες άσυλο, ενώ σε άλλα κράτη μέλη οδηγεί τελικά σε απόρριψη των αιτήσεων παροχής ασύλου. Συνεπώς, η Ομάδα έκρινε ότι θα πρέπει το ζήτημα αυτό να διευθετηθεί μέσω της πρότασης του νέου Κανονισμού Eurodac και να καταβληθεί κάθε προσπάθεια για ενιαία αντιμετώπιση και πολιτική στο θέμα αυτό ανάμεσα στα κράτη μέλη.

4.7. ΔΙΕΘΝΗΣ ΣΥΝΟΔΟΣ

Η Διεθνής Σύνοδος των Αρχών και Επιτρόπων Προστασίας Δεδομένων, η οποία λαμβάνει χώρα κάθε έτος, το φθινόπωρο, χωρίζεται σε δύο μέρη: α. την Ανοικτή Σύνοδο, που έχει μορφή διεθνούς συνεδρίου και στην οποία μετέχουν εκτός των επίσημων εθνικών φορέων προστασίας δεδομένων και εκπρόσωποι του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα, μη κυβερνητικών οργανώσεων, καθώς και της ερευνητικής κοινότητας και β. την Κλειστή Σύνοδο, στην οποία μετέχουν μόνον οι Αρχές ή οι Επίτροποι Προστασίας Δεδομένων και κατά τη διάρκεια της οποίας συζητούνται και υιοθετούνται σχετικές με το αντικείμενο της ανοικτής Συνόδου Διακηρύξεις.

Η 34η Διεθνής Σύνοδος διοργανώθηκε από την Αρχή Προστασίας Δεδομένων της Ουρουγουάης και πραγματοποιήθηκε στην Πούντα Δελ Έστε, στις 23-26 Οκτω-

βρίου 2012. Στη Σύνοδο αυτή, δεν κατέστη δυνατή η εκπροσώπηση της Αρχής, λόγω αδυναμίας κάλυψης της σχετικής δαπάνης.

Η Ανοικτή Σύνοδος είχε ως βασικό θέμα την εξισορρόπηση μεταξύ της προστασίας της ιδιωτικής ζωής και της ανάπτυξης νέων τεχνολογιών και ηλεκτρονικών υπηρεσιών. Στα θέματα που συζητήθηκαν περιλαμβάνονται και τα εξής: οι επιπτώσεις των νέων τάσεων της κοινωνίας της πληροφορίας στην προστασία των προσωπικών δεδομένων, ανοικτή και ηλεκτρονική διακυβέρνηση και ιδιωτικότητα, ασφάλεια και προστασία δεδομένων υγείας, επιγραμμική συμπεριφορική διαφήμιση, «ευφυή δεδομένα» και βιομετρικά δεδομένα και προστασία της ιδιωτικής ζωής. Επίσης, συζητήθηκαν ζητήματα σχετικά με το σχεδιαζόμενο νέο Κανονισμό προστασίας δεδομένων στην Ευρωπαϊκή Ένωση και ζητήματα προστασίας δεδομένων στη Λατινική Αμερική.

Η Κλειστή Σύνοδος υιοθέτησε τα εξής Ψηφίσματα-Διακηρύξεις:

Ψήφισμα σχετικά με την προστασία των προσωπικών δεδομένων στην «υπολογιστική νέφους» (Resolution on Cloud Computing).

Ψήφισμα για το μέλλον της ιδιωτικής ζωής (Resolution on the future of privacy).

Διακήρυξη σχετικά με τη δημιουργία προφίλ (Declaration on profiling).

Περισσότερες πληροφορίες για τη Σύνοδο και τα κείμενα της Διακήρυξης βρίσκονται στην ιστοσελίδα http://privacyconference2012.org/english/home/. Η 35η Διεθνής Σύνοδος θα διοργανωθεί στη Βαρσοβία από την Αρχή Προστασίας Δεδομένων της Πολωνίας.

4.8. ΕΑΡΙΝΗ ΣΥΝΟΔΟΣ

Η Εαρινή Σύνοδος των Αρχών Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων των ευρωπαϊκών χωρών πραγματοποιήθηκε στις 3 και 4 Μαΐου 2012 στο Λουξεμβούργο, με θέμα: «Η μεταρρύθμιση της προστασίας προσωπικών δεδομένων της ΕΕ: ανταποκρίνεται στις προσδοκίες;» Η Εαρινή Σύνοδος φέτος ήταν ανοιχτή σύνοδος, στην οποία συμμετείχαν εκπρόσωποι από τις Αρχές Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων των ευρωπαϊκών χωρών, εκπρόσωποι ευρωπαϊκών οργάνων και διεθνών οργανισμών, όπως του Ευρωπαίου Επόπτη Προστασίας Δεδομένων, των Κοινών Αρχών Ελέγχου Schengen και Eurojust, του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της Ευρωπαϊκής Επιτροπής από τη Διεύθυνση Δικαιοσύνης, της Αντιπροσωπείας για τα Θεμελιώδη Δικαιώματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, του ΟΟΣΑ, καθώς και ειδικοί εμπειρογνώμονες στον τομέα των προσωπικών δεδομένων, ως επίσης εκπρόσωποι της Ομοσπονδιακής Επιτροπής Εμπορίου των ΗΠΑ (λόγω του ενδιαφέροντος αναφορικά με τις διαβιβάσεις σε τρίτες χώρες).

Κατά τη διάρκεια της Συνόδου συζητήθηκε διεξοδικά το νέο νομικό πλαίσιο της ΕΕ για την προστασία των προσωπικών δεδομένων των πολιτών στην ψηφιακή εποχή και την εποχή της παγκοσμιοποίησης, και τα μέτρα που πρέπει να ληφθούν για την αντιμετώπιση των νέων προκλήσεων και των συνακόλουθων αλλαγών. Επίσης, επισημάνθηκε ότι οι Αρχές Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων, δεδομένου ότι έχουν πολύτιμη εμπειρία, θα έχουν ακόμα πιο σημαντικό ρόλο στις πανκοινοτικές διαδικασίες επιβολής του νόμου και στην πρακτική εφαρμογή του. Προς τούτο, τονίστηκε ότι είναι απαραίτητο οι Εθνικές Αρχές Προστασίας Δεδομένων να έχουν συνεχώς στη διάθεσή τους επαρκείς οικονομικούς, τεχνικούς, αλλά και ανθρώπινους πόρους, ώστε να μπορούν να εκπληρώνουν ουσιαστικά τα καθήκοντά τους και να ασκούν αποδοτικά όλες τις αρμοδιότητές τους (συμβουλευτικές, ρυθμιστικές και ελεγκτικές).

Ακολούθως, αφού η Εαρινή Σύνοδος ενημερώθηκε διεξοδικά για τα πεπραγμένα Ομάδων Εργασίας που αναφέρονται σε αυτήν, περάτωσε τις εργασίες της με την υιοθέτηση Ψηφίσματος σχετικά με την ευρωπαϊκή μεταρρύθμιση της προστασίας των δεδομένων. Στο Ψήφισμα αυτό οι εκπρόσωποι των Αρχών Προστασίας Δεδομένων των ευρωπαϊκών χωρών χαιρετίζουν τα θετικά σημεία του προτεινόμενου νομικού πλαισίου (δηλ. της πρότασης του Γενικού Κανονισμού για τα προσωπικά δεδομένα και της πρότασης της Οδηγίας για τον τομέα της Αστυνομίας και της Δικαιοσύνης), αλλά σημειώνουν και αυτά που κατά την άποψή τους χρήζουν βελτίωσης. Τέλος, δηλώνουν ότι προτίθενται από τη μεριά τους να συμβάλλουν ενεργά για ένα επιτυχημένο, εκσυγχρονισμένο και αποτελεσματικό νομικό πλαίσιο προστασίας προσωπικών δεδομένων στην Ευρώπη.

4.9. ΟΜΑΔΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΤΑΛΛΑΓΗ ΕΜΠΕΙΡΙΩΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΞΕΤΑΣΗ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ ΣΧΕΤΙΚΩΝ ΜΕ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ (CASE HANDLING WORKSHOP)

Στο πλαίσιο της τακτικής επικοινωνίας και συνεργασίας μεταξύ των Αρχών Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και άλλων ευρωπαϊκών κρατών, εκπρόσωποι τους, οι οποίοι συγκροτούν την Ομάδα Εργασίας για την ανταλλαγή εμπειριών από την εξέταση υποθέσεων σχετικών με την προστασία προσωπικών δεδομένων (Case Handling Workshop), συναντώνται τουλάχιστον μία φορά το χρόνο. Κατά τη συνάντηση ανταλλάσσουν απόψεις και εμπειρίες για συγκεκριμένα επίκαιρα ζητήματα που απασχολούν τις Αρχές και γίνεται σύγκριση μεταξύ των διαφόρων εθνικών νομοθεσιών, με σκοπό την προώθηση μιας περισσότερο εναρμονισμένης και συντονισμένης προσέγγισης σχετικά με ζητήματα προστασίας προσωπικών δεδομένων. Η ομάδα αυτή αποκτά ολοένα και μεγαλύτερη σημασία, δεδομένου ότι με τον σχεδιαζόμενο νέο Κανονισμό για την προστασία προσωπικών δεδομένων στην ΕΕ απαιτείται πλήρης εναρμόνιση των εθνικών νομικών πλαισίων και συνεργασία μεταξύ των Αρχών Ελέγχου σε υποχρεωτικό πλέον επίπεδο.

Στη διάρκεια του έτους 2012 πραγματοποιήθηκε μία μόνο συνάντηση της ομάδας εργασίας, το 24ο Case Handling Workshop, στη Βουδαπέστη, στις 3-4 Σεπτεμβρίου 2012, στο οποίο συμμετείχε η ελληνική Αρχή. Βασικά θέματα της συνάντησης ήταν: η μεθοδολογία εξέτασης υποθέσεων από τις Αρχές Ελέγχου, οι διοικητικοί έλεγχοι προστασίας προσωπικών δεδομένων και η επιβολή του νόμου. Άλλα θέματα που συζητήθηκαν ήταν ο δικαστικός έλεγχος των αποφάσεων των Αρχών Ελέγχου και ειδικά ζητήματα προστασίας προσωπικών δεδομένων αναφορικά με συστήματα βιντεοεπιτήρησης και καταγραφής ήχου σε δημόσια μέσα συγκοινωνίας, επεξεργασία προσωπικών δεδομένων σε σχέση με τη δραστηριότητα θρησκευτικών ενώσεων και ειδικότερα θέματα προστασίας προσωπικών δεδομένων σχετικά με ασθενείς AIDS/HIV. Παρουσιάστηκαν τα νομικά και πρακτικά ζητήματα που αντιμετωπίζουν οι ευρωπαϊκές Αρχές Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων και εξετάστηκαν case studies και συγκεκριμένα παραδείγματα.

Κατά την παρουσίαση εκ μέρους της Ελλάδας αναπτύχθηκε το πλαίσιο ελέγχου των αποφάσεων της Ελληνικής Αρχής Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων, αναφέρθηκαν οι προϋποθέσεις δικαστικού ελέγχου των αποφάσεων/πράξεων της Αρχής, η δικαιοδοσία και η αρμοδιότητα των δικαστηρίων, οι συνέπειες της ακύρωσης των αποφάσεων, κ.λπ. Επίσης, αναφέρθηκαν στατιστικά στοιχεία αναφορικά με τις αποφάσεις που προσβλήθηκαν ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας και το αποτέλεσμα του δικαστικού ελέγχου, και αναπτύχθηκαν παραδείγματα με παρουσίαση των σημαντικότερων αποφάσεων της Αρχής Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων, αυτών που συγκέντρωσαν έντονο ενδιαφέρον και που λόγω της σπουδαιότητάς τους απασχόλησαν την Ολομέλεια του ΣτΕ ή την Επταμελή Σύνθεση του Δ΄ Τμήματος, και συγκεκριμένα την υπόθεση σχετικά με τις ελληνικές ταυτότητες, τις κάμερες στο οδικό δίκτυο της Αθήνας και την ανακοίνωση των ονομάτων όσων εξαιρέθηκαν παράνομα, με ψευδείς ιατρικές βεβαιώσεις, από την υποχρέωση στράτευσης, παρουσιάζοντας παράλληλα τη νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας και του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων Ανθρώπου, όπου επιλήφθηκε.

5. ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Η διαρκής ενημέρωση των υποκειμένων των δεδομένων σχετικά με τα δικαιώματά τους, που απορρέουν από τη νομοθεσία για τα προσωπικά δεδομένα, και η διασφάλιση ότι οι υπεύθυνοι επεξεργασίας γνωρίζουν τις υποχρεώσεις τους, συνιστούν την κύρια επιδίωξη της Αρχής.

Οι σχετικές δράσεις κατά το έτος 2012 συμπεριέλαβαν διάφορες δραστηριότητες με την ευκαιρία της καθιερωμένης Ευρωπαϊκής Ημέρας Προστασίας Δεδομένων, με στόχο την πληρέστερη ενημέρωση των ενδιαφερομένων, καθώς και παρουσιάσεις εκπροσώπων της Αρχής σε επιστημονικά συνέδρια, ημερίδες και σεμινάρια, όπως επίσης και δημοσιεύσεις άρθρων σε εφημερίδες, επιστημονικά συγγράμματα και περιοδικά.

Εξειδικευμένα στελέχη της εξυπηρετούν καθημερινά το κοινό που προσέρχεται στα γραφεία της, επικοινωνεί τηλεφωνικά ή με ηλεκτρονικό τρόπο. Ειδικότερα, παρέχουν ενημέρωση σχετικά με τη νομοθεσία, τη νομιμότητα συγκεκριμένης επεξεργασίας και γενικά τη συμμόρφωση με το νόμο αλλά και συμβουλές στα υποκείμενα των δεδομένων για τον τρόπο διεκδίκησης των δικαιωμάτων τους που απορρέουν από τη σχετική νομοθεσία.

Από πλευράς ΜΜΕ, τα θέματα προστασίας προσωπικών δεδομένων, με τα οποία οι δημοσιογράφοι ασχολήθηκαν ιδιαίτερα το 2012 και για τα οποία πολλές φορές προσέφυγαν στην Αρχή, αναζητώντας το κατάλληλο υλικό, αφορούσαν:

τη νομοθετική πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την υιοθέτηση Κανονισμού, στον οποίο καθορίζεται το γενικό πλαίσιο κανόνων της ΕΕ σχετικά με την προστασία προσωπικών δεδομένων, και Οδηγίας, όσον αφορά την προστασία προσωπικών δεδομένων στον ποινικό τομέα,

την πολιτική απορρήτου του Facebook,

την προστασία προσωπικών δεδομένων των χρηστών εφαρμογών των εταιρειών Google και Microsoft,

τη διαφωνία δικαστών στη δημοσιοποίηση των «πόθεν έσχες» τους,

τη δημοσίευση ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων ποινικών διώξεων και καταδικών, κατόπιν εισαγγελικής διάταξης, οροθετικών εκδιδομένων γυναικών και των κατηγορουμένων για πορνογραφία ανηλίκων,

το πρόστιμο της Αρχής στην εταιρεία SONY για μη λήψη κατάλληλων οργανωτικών και τεχνικών μέτρων ασφαλείας, η οποία οδήγησε σε περιστατικό παραβίασης προσωπικών δεδομένων των εγγεγραμμένων χρηστών του διαδικτυακού τόπου της,

το πρόστιμο της Αρχής σε πολιτική οργάνωση που δημοσίευσε φωτογραφίες διαδηλωτών σε αφίσα της χωρίς τη συγκατάθεσή τους,

την παροχή υπηρεσιών γεωεντοπισμού και εικοσιτετράωρης παρακολούθησης ευπαθών ομάδων και ανηλίκων, υπό όρους, σύμφωνα με την απόφαση της Αρχής 112/2012,

τη σύλληψη 35χρονου που είχε στην κατοχή του προσωπικά δεδομένα 9 εκατομμυρίων πολιτών, μετά από διενέργεια διοικητικού ελέγχου από ελεγκτές της Αρχής, με τη συνδρομή της Υπηρεσίας Δίωξης Ηλεκτρονικού Εγκλήματος.

Κατωτέρω παρατίθενται αναλυτικά οι επικοινωνιακές δράσεις της Αρχής.

Το Συμβούλιο Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης έχει καθιερώσει την 28η Ιανουαρίου ως Ευρωπαϊκή Ημέρα Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων. Ο εορτασμός της ημέρας αυτής αποσκοπεί στην ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των Ευρωπαίων πολιτών σε θέματα προστασίας προσωπικών δεδομένων. Επιδιώκεται, κυρίως, να κατανοήσουν οι πολίτες τι είδους προσωπικά τους δεδομένα συλλέγονται και τυγχάνουν επεξεργασίας, για ποιους σκοπούς, καθώς και ποια είναι τα δικαιώματά τους, όσον αφορά την εκάστοτε επεξεργασία, αλλά και περαιτέρω η συνειδητοποίηση των κινδύνων που συνδέονται με παράνομη και αθέμιτη επεξεργασία των προσωπικών τους δεδομένων.

Στο πλαίσιο του εορτασμού, η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα ανέλαβε πρωτοβουλίες με σκοπό την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των πολιτών και των υπευθύνων επεξεργασίας ως προς τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους σχετικά με την προστασία των προσωπικών δεδομένων.

Συγκεκριμένα, η Αρχή, για την πληρέστερη ενημέρωση των ενδιαφερομένων, βελτίωσε τη δομή και εμπλούτισε την ιστοσελίδα της με ειδικές πληροφορίες, οι οποίες καταχωρήθηκαν στις νέες θεματικές ενότητες που εισήχθησαν και αφορούν τους τομείς: διωκτικών αρχών-ασφάλειας, κοινωνικής ασφάλισης, νέων τεχνολογιών, παιδείας-έρευνας, υγείας και χρηματοπιστωτικό. Επιπλέον, ενημερώθηκαν οι ήδη υπάρχουσες θεματικές ενότητες και προστέθηκε κατάλογος βιβλιογραφίας σχετικής με την προστασία προσωπικών δεδομένων.

Ακόμα, με σκοπό το σχεδιασμό νέων στοχευμένων ενημερωτικών δράσεων, διαμορφώθηκε ειδικό ερωτηματολόγιο για τη διερεύνηση του επιπέδου γνώσης των πολιτών σε θέματα προστασίας προσωπικών δεδομένων και ασφαλούς χρήσης υπηρεσιών διαδικτύου, το οποίο συμπλήρωσαν επισκέπτες της ιστοσελίδας της Αρχής εντός του έτους 2012 και σύντομα θα δημοσιευθούν τα ευρήματα της σχετικής έρευνας.

Επίσης, η Αρχή εξέδωσε το πρώτο τεύχος του Ηλεκτρονικού Ενημερωτικού Δελτίου της (newsletter), με το οποίο επιδιώκει να παρέχει σύντομη αλλά περιεκτική ενημέρωση

για τις τρέχουσες εξελίξεις στο πεδίο των προσωπικών δεδομένων σε εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο. Το περιεχόμενο του πρώτου αυτού τεύχους περιλάμβανε μεταξύ άλλων και τα εξής: χαιρετισμό του Προέδρου της Αρχής, συνοπτικά κείμενα και παραπομπές για μια σειρά θεμάτων, όπως η νομοθετική πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την υιοθέτηση Κανονισμού, στον οποίο καθορίζεται το γενικό πλαίσιο κανόνων της ΕΕ σχετικά με την προστασία δεδομένων, γνωμοδοτήσεις ή αποφάσεις της Αρχής για την ηλεκτρονική κάρτα αποδείξεων, τη δημοσιοποίηση στοιχείων μεγαλοοφειλετών στο διαδίκτυο, το πόθεν έσχες βουλευτών, την πολιτική επικοινωνία και τη διατήρηση δεδομένων στο πλαίσιο των ηλεκτρονικών επικοινωνιών, καθώς και σύντομα νέα για πρόσφατες ή επικείμενες εκδηλώσεις, απλές απαντήσεις σε επίκαιρα ερωτήματα και χρήσιμους συνδέσμους σε διαδικτυακούς τόπους, σχετικούς με τα παραπάνω ζητήματα.

Περαιτέρω, τον Ιούλιο 2012, η Αρχή εξέδωσε το δεύτερο τεύχος του Ηλεκτρονικού Ενημερωτικού Δελτίου της (newsletter), στο περιεχόμενο του οποίου περιλαμβάνονταν, μεταξύ άλλων: κύριο άρθρο του Βασιλείου Ζορκάδη, Ηλ. Μηχ., Δρος Πληροφορικής, Διευθυντή της Αρχής, με τίτλο «Υπολογιστική Νέφους και Προστασία Δεδομένων», συνοπτικά κείμενα σχετικά με: την τροποποίηση του Ν. 3471/2006 για την προστασία των προσωπικών δεδομένων στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών, τον αυξανόμενο αριθμό καταγγελιών προς την Αρχή για περιστατικά παραβίασης προσωπικών δεδομένων, τη γνώμη 2/2012 της Ομάδας Εργασίας του άρ. 29 της ΕΕ αναφορικά με την προστασία των προσωπικών δεδομένων κατά τη χρήση βιομετρικών τεχνολογιών ανάλυσης προσώπου σε διαδικτυακές ή κινητές υπηρεσίες, την απόφαση 112/2012 της Αρχής, που αφορά τον γεωεντοπισμό ευπαθών ομάδων και ανηλίκων, τις παρατηρήσεις και προτάσεις της Αρχής για ζητήματα που άπτονται της προστασίας των προσωπικών δεδομένων κατά τη δημόσια διαβούλευση του νέου πλαισίου παροχής υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, κ.λπ.

Εξάλλου, εκπρόσωποι της Αρχής συμμετείχαν ως ομιλητές ή συντονιστές σε εκπαιδευτικά προγράμματα, επιστημονικά συνέδρια και ημερίδες. Συγκεκριμένα:

Η Μαρία Αλικάκου, δικηγόρος, και η Ευφροσύνη Σιουγλέ, πληροφορικός, αμφότερες ειδικοί επιστήμονες του τμήματος ελεγκτών της Αρχής, ανέπτυξαν εισήγηση με τίτλο «Προσωπικά δεδομένα και διαδίκτυο» στις 3 Απριλίου 2012 σε μαθητές του 4ου Γυμνασίου Ιλίου και στις 5 Απριλίου 2012 σε μαθητές του 6ου Γυμνασίου Ιλίου, στο πλαίσιο της ημέρας σταδιοδρομίας που πραγματοποιήθηκε σε καθένα από τα ανωτέρω σχολεία, με τίτλο «Διερευνώ το Διαδίκτυο με Υπευθυνότητα και Ασφάλεια». Η εισήγηση περιλάμβανε την παρουσίαση των κινδύνων που ανακύπτουν για τα προσωπικά δεδομένα από τη χρήση του διαδικτύου και των νέων τεχνολογιών και υπηρεσιών, όπως είναι οι υπηρεσίες κοινωνικής δικτύωσης, και των τρόπων αντιμετώπισής τους, καθώς και συμβουλές για ασφαλή πλοήγηση στο διαδίκτυο. Παρουσιάστηκαν, επίσης, αναλυτικά οι ρυθμίσεις απορρήτου του facebook, προκειμένου οι χρήστες του συστήματος αυτού να ενημερωθούν σχετικά με τη δυνατότητα επιλογής ρυθμίσεων, πιο φιλικών προς την προστασία των προσωπικών δεδομένων. Η παρουσίαση ολοκληρώθηκε με συζήτηση επί των θεμάτων που ανέκυψαν από την εισήγηση.

Η Καλλιόπη Καρβέλη, δικηγόρος, ειδική επιστήμων του τμήματος ελεγκτών της Αρχής, πραγματοποίησε παρουσίαση με θέμα: «Ελεγκτική αρμοδιότητα της Αρχής Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων και Ασφάλεια στο Διαδίκτυο», στις 23.4.2012, στο Α' Γυμνάσιο του Αρσακείου Ψυχικού.

Η Γεωργία Παναγοπούλου, μηχανικός, ειδική επιστήμων του τμήματος ελεγκτών της Αρχής, συμμετείχε σε δύο ημερίδες της Διεύθυνσης Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Γ΄ Αθήνας, Γραφείο Αγωγής Υγείας:

1. «Παιδί και διαδίκτυο: διεπιστημονικές προσεγγίσεις», 20.2.2012, 1ο Δημοτικό Σχολείο Περιστερίου,

2. «(Κατά)χρηση και ασφαλής χρήση του διαδικτύου», 4.4.2012, 4ο Δημοτικό Σχολείο Αγίων Αναργύρων, αναπτύσσοντας εισήγηση με τίτλο «Προστασία προσωπικών δεδομένων και διαδίκτυο».

Η Ευανθία Χατζηλιάση, δικηγόρος, ειδική επιστήμων του τμήματος ελεγκτών της Αρχής, πραγματοποίησε μία διάλεξη στη Σχολή Στρατολογικού ΓΕΕΘΑ, στο πλαίσιο του Σχολείου Εκπαίδευσης Ανθυπολοχαγών Σώματος Στρατολογικού-Στρατιωτικών Νομικών Συμβούλων, στις 16 Νοεμβρίου 2012. Η διάλεξη περιλάμβανε την παρουσίαση του θεσμικού πλαισίου για την προστασία των προσωπικών δεδομένων, την παρουσίαση ειδικότερων θεμάτων σχετικών με την εφαρμογή του Ν. 2472/1997 από τα στρατολογικά γραφεία και ολοκληρώθηκε με τη συζήτηση των θεμάτων που ανέκυψαν από την παρουσίαση.

Εξάλλου, στο 3ο Πανελλήνιο Συνέδριο ΕΕΝ e-Θέμις με θέμα «Το Δίκαιο στην Ψηφιακή Εποχή», που πραγματοποιήθηκε στο Βόλο, στις 9 - 10 Μαρτίου 2012, συμμετείχαν, ως ομιλητές, οι παρακάτω εκπρόσωποι της Αρχής:

α. ο Γρηγόριος Λαζαράκος, δικηγόρος ΔΝ, αναπληρωματικό μέλος της Αρχής, με την ομιλία του με τίτλο «Σύγχρονες μορφές διαφήμισης και προστασία προσωπικών δεδομένων»,

β. η Ζωή Καρδασιάδου, δικηγόρος ΔΝ, προϊσταμένη του τμήματος ελεγκτών της Αρχής, με την εισήγησή της με τίτλο «Η προστασία των προσωπικών δεδομένων υγείας από τους παρόχους υπηρεσιών υγείας και τους κοινωνικοασφαλιστικούς φορείς» και

γ. Η Ευανθία Χατζηλιάση, δικηγόρος, ειδικός επιστήμων του τμήματος ελεγκτών της Αρχής, με την ομιλία της με τίτλο «Ηλεκτρονική ταυτότητα και προσωπικά δεδομένα: αποτίμηση της προσέγγισης του νΝ. 3979/2011».

Επίσης, στο 1ο Συνέδριο Ασφαλούς Πλοήγησης στο Διαδίκτυο, που διοργάνωσε η Ελληνική Αστυνομία, Υποδιεύθυνση Δίωξης Ηλεκτρονικού Εγκλήματος, στην Αθήνα, στις 8 Φεβρουαρίου 2012, την Αρχή εκπροσώπησαν:

α. ο Γρηγόριος Λαζαράκος, δικηγόρος ΔΝ, αναπληρωματικό μέλος της Αρχής, πραγματοποιώντας ομιλία με τίτλο: «Η χρήση του Διαδικτύου από το Κράτος: Προβλήματα και σκέψεις με αφορμή την πρόσφατη νομολογία της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα» και

β. η Ζωή Καρδασιάδου, δικηγόρος ΔΝ, προϊσταμένη του τμήματος ελεγκτών της Αρχής, αναπτύσσοντας εισήγηση με τίτλο «Η προστασία των προσωπικών δεδομένων στο διαδίκτυο και η νομολογία των ελληνικών δικαστηρίων».

Η Ζωή Καρδασιάδου συμμετείχε, ακόμη, στα παρακάτω συνέδρια:

α. διεθνές συνέδριο που διοργάνωσε ο Οργανισμός Πνευματικής Ιδιοκτησίας στην Αθήνα το Σεπτέμβριο 2012, όπου ανέπτυξε εισήγηση με τίτλο «Προστασία πνευματικής ιδιοκτησίας και προσωπικών δεδομένων στο διαδίκτυο: η αναζήτηση της ορθής ισορροπίας» και

β. ετήσιο συνέδριο του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Ατομικών Δικαιωμάτων, που διοργανώθηκε στις Βρυξέλλες στις 6-7 Δεκεμβρίου 2012 με γενικό τίτλο «Η Δικαιοσύνη στην εποχή της ύφεσης». Ειδικότερα, συμμετείχε στο πάνελ με αντικείμενο την παροχή εξωδικαστικής έννομης προστασίας μέσω των φορέων που έχουν ως αποστολή την προάσπιση των ατομικών δικαιωμάτων και ανέπτυξε το θέμα ως προς τις αρχές προστασίας προσωπικών δεδομένων.

Ο Δημήτριος Ζωγραφόπουλος, δικηγόρος, ΔΝ, ειδικός επιστήμων του τμήματος ελεγκτών της Αρχής, συμμετείχε, ως εισηγητής, με θέμα «Ζητήματα επεξεργασίας φορολογικών δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα», στην ημερίδα με θέμα «Σύγχρονα ζητήματα προστασίας προσωπικών δεδομένων 2012», που διοργάνωσε το Τμήμα Αρχειονομίας και Βιβλιοθηκονομίας του Ιονίου Πανεπιστημίου την 5η Δεκεμβρίου 2012, στην Αθήνα, στη Νομική Βιβλιοθήκη.

Ο ίδιος συμμετείχε, κατά το χειμερινό εξάμηνο 2012-2013, στη διδασκαλία του μαθήματος «Αστική και ποινική ευθύνη στο πεδίο των εργασιακών κινδύνων» στο Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών Κατεύθυνσης Ιδιωτικού Δικαίου του Παντείου Πανεπιστημίου.

Ο ανωτέρω, εξάλλου, καθ' όλο το έτος 2012, συμμετείχε ως εισηγητής στα εκπαιδευτικά προγράμματα του Εθνικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης (ΕΚΔΔΑ): «Κανόνες Νομιμότητας της Διοικητικής Δράσης», «Νομιμότητα και Διαφάνεια στη Δημόσια Διοίκηση και στην Τοπική Αυτοδιοίκηση», «Κατάρτιση Εργαζομένων σε Μονάδες Διαφάνειας και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης», «Εισαγωγική Εκπαίδευση», αναπτύσσοντας εισηγήσεις με θέματα: «Η διασφάλιση της νομιμότητας και της διαφάνειας μέσα από τη λειτουργία των Ανεξάρτητων Διοικητικών Αρχών και της Αρχής Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων», «Νομιμότητα και έλεγχος της διοικητικής δράσης», «Κώδικας Διοικητικής Διαδικασίας», «Πρόσβαση στα δημόσια έγγραφα και προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα», «Αρχές Διοικητικής Δράσης», «Κώδικας κατάστασης Δημοσίων Πολιτικών Υπαλλήλων και υπαλλήλων ΝΠΔΔ», «Διοικητική επικοινωνία Κανόνες σύνταξης, έκδοσης και δημοσίευσης δημόσιων εγγράφων», «Σύστημα Διοίκησης μέσω στόχων και μέτρησης της αποδοτικότητας: Θεσμικό πλαίσιο, εφαρμογή», «Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση και πολίτες», «Έλεγχος νομιμότητας διοικητικής δράσης, προσφυγές, μηχανισμοί ελέγχου».

Ο Δημήτριος Ζωγραφόπουλος και ο Αργύρης Χρυσάνθου, πληροφορικός, ειδικός επιστήμων του τμήματος ελεγκτών της Αρχής, έλαβαν μέρος, ως εισηγητές, στις 03/12/2012, στο Μεταπτυχιακό Σεμινάριο Ποινικού Δικαίου της Νομικής Σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, με αντικείμενο εισηγήσεων «Ζητήματα προστασίας του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων του προσωπικού χαρακτήρα».Οι δικηγόροι, ειδικοί επιστήμονες του τμήματος ελεγκτών της Αρχής, Δρ. Δημήτριος Ζωγραφόπουλος, Κυριακή Λωσταράκου, και Δρ. Φερενίκη Παναγοπούλου δίδαξαν κατά το χειμερινό εξάμηνο 2012-2013, μαζί με τον Αν. Καθηγητή Κωνσταντίνο Χριστοδούλου, τακτικό μέλος της Αρχής, το μάθημα «Προσωπικά Δεδομένα» στο Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών Αστικού Δικαίου της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών.

Ο Κωνσταντίνος Λιμνιώτης, πληροφορικός, ειδικός επιστήμων του τμήματος ελεγκτών της Αρχής, πραγματοποίησε:

α. παρουσίαση με τίτλο: «Αλγεβρικές επιθέσεις σε κρυπτογραφικούς αλγορίθμους ροής», στο συνέδριο «Κρυπτογραφία και εφαρμογές στις Ένοπλες Δυνάμεις», που διοργάνωσε η Στρατιωτική Σχολή Ευελπίδων, το Τμήμα Μαθηματικών του Πανεπιστημίου Αθηνών και η Ελληνική Μαθηματική Εταιρεία. Το συνέδριο πραγματοποιήθηκε στις 6 Απριλίου 2012, στην έδρα της Σχολής Ευελπίδων. Το θέμα της παρουσίασης ήταν οι αλγεβρικές επιθέσεις σε σύγχρονα κρυπτογραφικά συστήματα, καθώς και οι μέθοδοι κατασκευής συστημάτων που να είναι ανθεκτικά ως προς αυτές, παρουσιάζοντας τόσο τα πρόσφατα όσο και κάποια νέα αποτελέσματα του χώρου.

β. διάλεξη σε φοιτητές του μεταπτυχιακού προγράμματος σπουδών «Οικονομική και Διοίκηση των Τηλεπικοινωνιακών Δικτύων» στο Τμήμα Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών του Πανεπιστημίου Αθηνών, στο πλαίσιο του μαθήματος της ασφάλειας συστημάτων, στις 6 Ιουνίου 2012. Κύριο αντικείμενο της διάλεξης ήταν η παρουσίαση του θεσμικού πλαισίου της προστασίας των προσωπικών δεδομένων και της ασφάλειας των επικοινωνιών.

Ο Φίλιππος Μίτλεττον, δικηγόρος, ειδικός επιστήμων του τμήματος ελεγκτών της Αρχής, συμμετείχε στο Συνέδριο με θέμα: «Επικοινωνία, Τεχνολογίες και Εξουσία», που οργανώθηκε από το Κέντρο Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου-Ίδρυμα Θεμιστοκλή και Δημήτρη Τσάτσου στο Ινστιτούτο Goethe Αθηνών στις 24 Απριλίου 2012, πραγματοποιώντας ομιλία με θέμα «Η συνάρθρωση των αρμοδιοτήτων του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης, της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα και της Εθνικής Επιτροπής Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων στην ψηφιακή εποχή: Η Αρχή Προστασίας Δεδομένων».

Η Αθηνά Μπούρκα, Δρ. μηχανικός, ειδική επιστήμων του τμήματος ελεγκτών της Αρχής, ανέπτυξε εισήγηση με τίτλο: «Personal data protection as a driving force for online industry», Βρετανική Πρεσβεία, Εκδήλωση «Digital is Great», 01/11/2012.

Η παρουσίαση έγινε στο πλαίσιο της γενικότερης εκδήλωσης που διοργανώθηκε στην οικία του Βρετανού Πρέσβη για την παροχή ψηφιακών υπηρεσιών στην Ελλάδα. Η Αρχή εξέθεσε τους κινδύνους κατά την επεξεργασία προσωπικών δεδομένων σε ψηφιακές υπηρεσίες, δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στην έννοια της ψηφιακής ταυτότητας και τον τρόπο με τον οποίο αυτή μπορεί να οδηγεί στην αναγνώριση των υποκειμένων των δεδομένων στο διαδίκτυο, καθώς και στη δημιουργία ψηφιακών προφίλ. Επίσης, τόνισε την ανάγκη για λήψη των κατάλληλων οργανωτικών και τεχνικών μέτρων ασφαλείας για την αποφυγή, μεταξύ άλλων, περιστατικών παραβίασης προσωπικών δεδομένων στο διαδίκτυο. Τέλος, αναφέρθηκε εν συντομία και στο σχέδιο Κανονισμού της ΕΕ για την προστασία των προσωπικών δεδομένων, ιδίως στο μέρος που αφορά την ενδυνάμωση των δικαιωμάτων των υποκειμένων των δεδομένων κατά τη χρήση διαδικτυακών υπηρεσιών.

Η Φερενίκη Παναγοπούλου, δικηγόρος ΔΝ, ειδική επιστήμων του τμήματος ελεγκτών της Αρχής, συμμετείχε στα παρακάτω συνέδρια:

α. συνέδριο Ιονίου Πανεπιστημίου με τίτλο «Η σύγχρονη προστασία προσωπικών δεδομένων», με την εισήγηση: «Η δημοσιοποίηση λιστών για την καταπολέμηση παρα-βατικών συμπεριφορών», Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα, Δεκέμβριος 2012.

β. 5th International Conference on Information Law (ICIL) με τίτλο «Equity, Integrity & Beauty in Information Law & Ethics», με την εισήγηση: «The right to be forgotten in the digital era», και προήδρευσε στην ενότητα: «Young Scholars Papers», Ιόνιο Πανεπιστήμιο, Κέρκυρα, 29-30 Ιουνίου 2012.

γ. Workshop «Surveillance and Academia», με την εισήγηση: «Utilization of Technical Means for the Electronic Surveillance of Universities», Athens, Nomiki Vivliothiki, 23-24 February 2012.

Ακόμα, στη Φερενίκη Παναγοπούλου ανατέθηκε διδασκαλία στο:

α. Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης-Ινστιτούτο Επιμόρφωσης, Κατάρτιση εργαζομένων σε Μονάδες Διαφάνειας και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης του μαθήματος: «Α. Το πρόγραμμα Διαύγεια Β. Το θεσμικό πλαίσιο για την ενίσχυση της διαφάνειας στους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης Γ. Νομιμότητα και Διαφάνεια στη Δημόσια Διοίκηση».

β. Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα της Ιατρικής Σχολής Αθηνών, Αττικό Νοσοκομείο του μαθήματος: «Η έρευνα σε πλεονάζοντα γονιμοποιημένα ωάρια».

γ, Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, Τμήμα Φιλολογίας, των μαθημάτων «Βιοηθική», «Δίκαιο και Ηθική».

δ. Πανεπιστήμιο Πειραιώς, Τμήμα Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών, του μαθήματος: «Σύγχρονα Θέματα Βιοηθικής».

ε. Πανεπιστήμιο Αθηνών, Τμήμα Νοσηλευτικής, του μαθήματος: «Βιοηθική».

Ο Γεώργιος Ρουσόπουλος, Δρ., μηχανικός, ειδικός επιστήμων του τμήματος ελεγκτών της Αρχής, συμμετείχε στο συνέδριο «ExpoSec 2012: 11th Homeland & Corporate Security Conference & Exhibition» στις 28-29 Φεβρουαρίου 2012, όπου ανέπτυξε παρουσίαση σχετικά με το θεσμικό πλαίσιο για την ασφάλεια κατά την επεξεργασία προσωπικών δεδομένων και ποιες αλλαγές επέρχονται με την πρόταση Κανονισμού της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Τονίστηκε ότι η προστασία προσωπικών δεδομένων συνιστά πλέον θεμελιώδες δικαίωμα στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Η ασφάλεια αποτελεί σημαντικό παράγοντα για την εμπιστοσύνη των καταναλωτών κατά την πραγματοποίηση online διαδικασιών, ενώ οι εταιρείες απαιτούν σύγχρονους και συνεκτικούς κανόνες σε όλη την ΕΕ. Η παρουσίαση επικεντρώθηκε στις αλλαγές που εισάγει ο Κανονισμός, όπως με το «privacy by design» και το «privacy by default», την υποχρέωση αξιολόγησης των κινδύνων προ της υλοποίησης μέτρων ασφαλείας, τις μελέτες εκτίμησης επιπτώσεων, τον ορισμό Υπευθύνου Επεξεργασίας Δεδομένων, την άμεση κοινοποίηση περιστατικών παραβίασης δεδομένων στις αρχές ελέγχου και την άμεση ενημέρωση των προσώπων που επηρεάζονται ουσιαστικά από περιστατικά παραβίασης δεδομένων.

Ο Ανάργυρος Χρυσάνθου, πληροφορικός, ειδικός επιστήμων του τμήματος ελεγκτών της Αρχής, στο πλαίσιο του IDC IT Security and Datacenters Transformation Roadshow 2012, το οποίο διοργανώθηκε στις 18.5.2012 στην Αθήνα, πραγματοποίησε ομιλία με θέμα «Περιστατικά Παραβίασης Προσωπικών Δεδομένων στην Ελλάδα: Μελέτες περίπτωσης από την εμπειρία της Αρχής». Στην ομιλία του αναφέρθηκε στην υποχρέωση των υπευθύνων επεξεργασίας με βάση το άρθρο 10 παρ. 3 του Ν. 2472/1997 να λαμβάνουν τα κατάλληλα οργανωτικά και τεχνικά μέτρα για την ασφάλεια των δεδομένων και την προστασία τους από τυχαία ή αθέμιτη καταστροφή, τυχαία απώλεια, αλλοίωση, απαγορευμένη διάδοση ή πρόσβαση και κάθε άλλη μορφή αθέμιτης επεξεργασίας. Η παρουσίασή του επικεντρώθηκε κυρίως στις περιπτώσεις αποτυχίας των μέτρων ασφαλείας των υπευθύνων επεξεργασίας, παρουσιάζοντας συνοπτικά στο νομικό πλαίσιο, καθώς και τέσσερα πραγματικά περιστατικά παραβίασης προσωπικών δεδομένων, με τα οποία έχει ασχοληθεί η Αρχή. Ανέδειξε το γεγονός ότι ακόμα και αν ο υπεύθυνος επεξεργασίας έχει λάβει μέτρα φυσικής ασφάλειας (π.χ. συναγερμός) ή θεωρεί ότι η ιστοσελίδα του είναι ασφαλής, γιατί την έχει υλοποιήσει μια «αξιόπιστη» εταιρεία, δεν υπάρχει καμία εγγύηση ότι τα μέτρα ασφάλειας του υπευθύνου επεξεργασίας είναι επαρκή.

Ακόμα, ο Ανάργυρος Χρυσάνθου και ο Βασίλειος Κάτος, επίκουρος καθηγητής στο Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, Τμήμα Ηλεκτρολόγων Μηχανικών & Μηχανικών Υπολογιστών, πραγματοποίησαν στο πλαίσιο του 7ου Διεθνούς Συνεδρίου Ψηφιακής Εγκληματολογίας και Ανάλυσης Περιστατικών Ασφάλειας (WDFIA 2012), το οποίο πραγματοποιήθηκε στο Ηράκλειο Κρήτης στις 6 και 7 Ιουνίου 2012, ομιλία με θέμα «Αξιολόγηση της ετοιμότητας σε επίπεδο συλλογής και ανάλυσης ψηφιακών πειστηρίων» (Assesing forensic readiness). Η ομιλία επικεντρώθηκε σε βέλτιστες πρακτικές, οι οποίες σχετίζονται με την ωριμότητα των διεργασιών, και διερεύνησε την επιτευξιμότητα και την καταλληλότητα τέτοιων προσεγγίσεων για την έκφραση της ετοιμότητας ενός οργανισμού αναφορικά με τη συλλογή και ανάλυση ψηφιακών πειστηρίων σε περίπτωση περιστατικού ασφάλειας. Ορίστηκαν επίπεδα ετοιμότητας σε μια κλίμακα από το 0 έως το 5. Χρησιμοποιήθηκε δε ένα εικονικό παράδειγμα ενός οργανισμού, ο οποίος έπεσε θύμα περιστατικού ασφάλειας, για να αξιολογηθεί πόσο έτοιμος ήταν ο οργανισμός για να αντιμετωπίσει το περιστατικό. Συμπερασματικά, η βελτίωση της ετοιμότητας ενός οργανισμού αναφορικά με τη συλλογή και ανάλυση ψηφιακών πειστηρίων θα πρέπει να γίνεται με δομημένο και ελεγχόμενο τρόπο, λαμβάνοντας πάντα υπόψη το τρέχον επίπεδο ετοιμότητας του οργανισμού.

Τέλος, μια σειρά άρθρων στελεχών της Αρχής δημοσιεύθηκαν σε εφημερίδες, επιστημονικά περιοδικά και συγγράμματα. Ειδικότερα:

Η Ζωή Καρδασιάδου, δικηγόρος ΔΝ, προϊσταμένη του τμήματος ελεγκτών της Αρχής, δημοσίευσε άρθρο με τίτλο «Η επεξεργασία προσωπικών δεδομένων υγείας από τους φορείς υπηρεσιών υγείας και κοινωνικοασφαλιστικών παροχών», στο Δίκαιο στην Ψηφιακή Εποχή, Νομική Βιβλιοθήκη 2012, σελ. 13-32.

Ο Δημήτριος Ζωγραφόπουλος, δικηγόρος, ΔΝ, ειδικός επιστήμων του τμήματος ελεγκτών της Αρχής, δημοσίευσε μελέτη με θέμα «Η προσπάθεια καταπολέμησης της αδήλωτης εργασίας στις ρυθμίσεις του Ν. 3996/2011 για την ηλεκτρονική επεξεργασία δεδομένων προσωπι-

κού χαρακτήρα», στην Επιθεώρηση Εργατικού Δικαίου (ΕΕΔ), Τ. 71, 2012, στο ειδικό τεύχος με θέμα «Μνημόνιο και εργασιακές σχέσεις», σσ. 573-582.

Ο Κωνσταντίνος Λιμνιώτης, πληροφορικός, ειδικός επιστήμων του τμήματος ελεγκτών της Αρχής:

α. επιμελήθηκε την ελληνική έκδοση του βιβλίου «Cryptography and Network Security: Theory and Practice», του W. Stallings (ελληνική έκδοση: «Κρυπτογραφία και Ασφάλεια Δικτύων: Αρχές και Εφαρμογές, Εκδόσεις Ίων, 2012). Το βιβλίο καλύπτει ευρύ φάσμα ζητημάτων κρυπτογραφίας και ασφάλειας, όπως έννοιες και αλγορίθμους συμμετρικής και ασύμμετρης κρυπτογράφησης, ψηφιακές υπογραφές, αλλά και λοιπά θέματα ασφάλειας συστημάτων.

β. από κοινού με τον Νικόλαο Κολοκοτρώνη, επίκουρο καθηγητή του Τμήματος Επιστήμης και Τεχνολογίας Υπολογιστών του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, δημοσίευσαν δύο άρθρα στο διεθνές συνέδριο International Symposium on Information Theory and its Applications (ISITA), Οκτ. 2012. Το πρώτο άρθρο έχει τίτλο «On the second-order nonlinearity of cubic Maiorana-McFarland Boolean functions» (pp. 596-600) και μελετά το κρυπτογραφικό κριτήριο της μη γραμμικότητας δεύτερης τάξης μιας συγκεκριμένης οικογένειας κρυπτογραφικών συναρτήσεων, όπου αποδεικνύεται ότι συναρτήσεις αυτής της οικογένειας επιτυγχάνουν πάντοτε, εφόσον έχουν συγκεκριμένες ιδιότητες, υψηλή μη γραμμικότητα δεύτερης τάξης. Το δεύτερο άρθρο έχει τίτλο «A greedy algorithm for checking normality of cryptographic Boolean functions» (pp. 601-605), όπου και περιγράφεται ένας νέος αλγόριθμος, αποδοτικότερος σε σχέση με τους υπάρχοντες, για τον προσδιορισμό του εαν μια συνάρτηση πληροί το κρυπτογραφικό κριτήριο της κανονικότητας.

Η Αθηνά Μπούρκα, Δρ. μηχανικός, ειδική επιστήμων του τμήματος ελεγκτών της Αρχής, συνέγραψε άρθρο με τίτλο: «Προστασία προσωπικών δεδομένων σε υπηρεσίες γεωγραφικού εντοπισμού», «Ευρωπαίων Πολιτεία», 2ο τεύχος, εκδόσεις Σάκκουλας, 2012. Το άρθρο εξετάζει την υπαγωγή των δεδομένων γεωγραφικής θέσης στην έννοια των προσωπικών δεδομένων και εκθέτει τους κινδύνους, καθώς και τις απαιτήσεις για τη νόμιμη επεξεργασία τους μέσω υπηρεσιών γεωγραφικού εντοπισμού που βασίζονται σε σύγχρονα δίκτυα ηλεκτρονικών επικοινωνιών.

Η Φερενίκη Παναγοπούλου, δικηγόρος ΔΝ, ειδική επιστήμων του τμήματος ελεγκτών της Αρχής, συνέγραψε τα εξής άρθρα:

α. «Η Δι@ύγεια στη δημόσια διοίκηση υπό το πρίσμα της προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα», Δικαιώματα του Ανθρώπου 2012, σ. 675-699.

Η μελέτη εξετάζει το πρόγραμμα «Δι@ύγεια» υπό την οπτική γωνία της προστασίας προσωπικών δεδομένων, αφού προηγουμένως διερευνηθεί η συνταγματική βάση της αρχής της διαφάνειας. Το ζήτημα που ερευνάται εν προκειμένω είναι, εάν η επαγγελλόμενη διαφάνεια της κρατικής δράσης συμβαδίζει αρμονικά με την προστασία των προσωπικών δεδομένων των πολιτών, τα ονόματα και οι ενέργειες των οποίων αναρτώνται στο διαδίκτυο.

β. «Το δικαίωμα στη λήθη στην εποχή της αβάσταχτης μνήμης: Σκέψεις αναφορικά με την Πρόταση Κανονισμού Προστασίας Δεδομένων», Εφημερίδα Διοικητικού Δικαίου 2012, σ. 264-278.

Η μελέτη αναλύει τη θετικοποίηση ενός ήδη υπάρχοντος δικαιώματος στη λήθη από την Πρόταση Κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου αναφορικά με την προστασία του ατόμου από την επεξεργασία προσωπικών δεδομένων και την ελεύθερη διακίνηση αυτών (Γενικός Κανονισμός Προστασίας Δεδομένων). Έντονος είναι ο προβληματισμός αναφορικά με την υπέρμετρα μεγάλη μνήμη του διαδικτύου, αλλά και γενικότερα τις δυσβάσταχτες συνέπειες καταγραφής των πάντων, χωρίς όμως να λησμονείται η σημασία της καταγραφής των πληροφοριών για λόγους πληροφόρησης του κοινού και προστασίας της ιστορικής έρευνας. Ως εκ τούτου, μπορεί μία κοινωνία χωρίς μνήμη να καταλήγει σε μνημειώδεις καταστροφές, η μνήμη όμως, πέραν της ιστορικής της αξίας, λαμβάνει και τη μορφή Ερινύων, που κατατρέχουν το άτομο στερώντας του τη δυνατότητα να αναγεννηθεί.

γ. «Κοινωνικά δίκτυα και προσωπικότητα», ΔiΜΕΕ 2012, σ. 186-195.

Η μελέτη εξετάζει την επίδραση των κοινωνικών δικτύων στο δικαίωμα ελεύθερης ανάπτυξης της προσωπικότητας. Όσα εκεί καταγράφουμε εμείς για εμάς ή για άλλους, όσα εκεί καταγράφουν άλλοι για εμάς, διαδίδονται με αστρονομική ταχύτητα σε περαιτέρω χρήστες, με αποτέλεσμα να διαδίδονται με εξαιρετική ευκολία στοιχεία που συνθέτουν την προσωπικότητά μας. Κρίσιμο είναι επίσης ότι το διαδίκτυο δεν ξεχνά τίποτα και, ως εκ τούτου, ό,τι καταγράφεται στα κοινωνικά δίκτυα μας συνοδεύει εσαεί, σε όλη μας τη ζωή. Τα κοινωνικά δίκτυα, εκτός από τη διάδοση των στοιχείων της προσωπικότητάς μας και συνακόλουθα της επέμβασης στο δικαίωμα ιδιωτικότητας, έχουν συμβάλει αποφασιστικά στη διαμόρφωση της προσωπικότητας, μέσω ενός «διαδικτυακώς κοινωνικού εξαναγκασμού» να συμμετέχουμε σε νέες υπηρεσίες και εφαρμογές, επηρεάζοντας τον τρόπο ζωής μας, τις συνήθειές μας, τις σχέσεις μας με τους γύρω μας και γενικότερα την έκφραση των συναισθημάτων μας.

δ. «Η δημοσιοποίηση φωτογραφιών οροθετικών εκδιδομένων ως μέτρο για την προστασία της δημόσιας υγείας», Εφημερίδα Διοικητικού Δικαίου 2012, σ. 459-469.

Η μελέτη εξετάζει κατά πόσον η δημοσιοποίηση των ονομάτων και των φωτογραφιών των οροθετικών εκδιδομένων συντελεί αφενός στην προστασία της δημόσιας υγείας και αφετέρου έρχεται σε αρμονία με την ανάγκη προστασίας των προσωπικών δεδομένων των οροθετικών εκδιδομένων. Περαιτέρω, αναζητούνται παραλληλισμοί με το φαινόμενο της παράνομης διακίνησης ανθρώπων, δεδομένου ότι πολλές από τις εκδιδόμενες οροθετικές γυναίκες μπορεί να είναι θύματα παράνομης σωματεμπορίας.

ε. «Η λίστα Λαγκάρντ και τα όρια της ελευθερίας του Τύπου», Εφημερίδα Διοικητικού Δικαίου 2012, σ.739-753.

Στο πλαίσιο της μελέτης αναζητείται η ανεύρεση εξισορρόπησης ανάμεσα στην ελευθερία του τύπου και την προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα με αφορμή την υπόθεση της δημοσίευσης λίστας ονομάτων μεγαλοκαταθετών σε ελβετική τράπεζα, αφού προηγουμένως αναλυθεί και αξιολογηθεί η επιλογή του νομοθέτη σε περιπτώσεις τέτοιου είδους συγκρούσεων, αλλά και η προηγούμενη πρακτική της δημοσιοποίησης παρομοίων λιστών εκ μέρους όχι μόνο του Τύπου, αλλά και των αρμόδιων κρατικών αρχών.

Ο Ανάργυρος Χρυσάνθου, ο Δρ. Ηρακλής Βαρλάμης, Λέκτορας στο Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο της Αθήνας, Τμήμα Πληροφορικής και Τηλεματικής, ο Ιωάννης Σαριβου-γιούκας, υποδιοικητής του ΙΚΑ, και ο Δρ. Ιωάννης Αποστολάκης, επισκέπτης καθηγητής της Εθνικής Σχολής Δημόσιας Υγείας, δημοσίευσαν στο περιοδικό International Journal of Reliable and Quality E-Healthcare (IJRQEH) της IGI Global την εργασία τους με θέμα «Αντικατάσταση Πληροφοριακών Συστημάτων Νοσοκομείων και Ποιότητα Υπηρεσιών Υγείας». Στόχος του άρθρου είναι να αναπτύξει μια μεθοδολογία λήψης απόφασης αναφορικά με το χρόνο αντικατάστασης ενός πληροφοριακού συστήματος νοσοκομείου (ΠΣΝ) και να πραγματευτεί πώς η απόφαση αντικατάστασης ενός τέτοιου συστήματος επηρεάζει την ποιότητα των υπηρεσιών υγείας. Στο υποθετικό σενάριο του άρθρου, ένα ΠΣΝ είναι σε λειτουργία για κάποιο χρονικό διάστημα σε ένα υποθετικό νοσοκομείο και οι διευθυντές του νοσοκομείου καλούνται να λάβουν μια απόφαση αν θα συνεχίσουν να δουλεύουν με αυτό το σύστημα ή θα το αντικαταστήσουν με ένα καινούργιο. Η απόφαση αντικαστάστασης ενός ΠΣΝ είναι δύσκολη και θα βασιστεί σε επιστημονικούς και τεχνολογικούς παράγοντες. Η προτεινόμενη στο άρθρο μεθοδολογία αξιοποιεί εσωτερικές πληροφορίες του νοσοκομείου, οι οποίες σχετίζονται με τη λειτουργία του ΠΣΝ, τη χρηστικότητά του, την ικανοποίηση γιατρών και ασθενών κ.λπ. Εξετάζει επίσης το συνολικό περιβάλλον εργασίας, καθώς και κοινούς παράγοντες που επηρεάζουν την απόφαση των διευθυντών του νοσοκομείου (π.χ. οικονομικοί περιορισμοί).

Ο Ανάργυρος Χρυσάνθου, η Δρ. Χαρίκλεια Λάτσιου, και ο Δρ. Ηρακλής Βαρλάμης, συμμετείχαν σε συλλογικό τόμο με τίτλο «Virtual Communities, Social Networks and Collaboration» (επιμέλειας Δρ. Αθηνάς Λαζακίδου, Λέκτορος Πληροφορικής Υγείας στο Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου-Τμήμα Νοσηλευτικής) του εκδοτικού οίκου Springer. Το κεφάλαιό τους είχε τίτλο «Ένα μοντέλο ασφάλειας με στόχο την επίτευξη της ασφάλειας σε εικονικές ιατρικές κοινότητες». Το κεφάλαιο παρουσιάζει την αρχιτεκτονική μιας διαδικτυακής πύλης, η οποία αφορά μια εικονική ιατρική κοινότητα. Δίνει έμφαση στα θέματα ασφάλειας πληροφοριών μιας τέτοιας κοινότητας. Ακολουθώντας μια προ-τυποποιημένη διαδικασία διαχείρισης ρίσκου, κατά την οποία αναγνωρίζονται, αποτι μούνται και αξιολογούνται όλοι οι πιθανοί κίνδυνοι για την κοινότητα, υλοποιείται η αρχιτεκτονική της κοινότητας και το μοντέλο ασφάλειας της. Τέλος, χρησιμοποιούνται υποθετικά σενάρια, τα οποία βασίζονται σε πραγματικά περιστατικά ασφάλειας, προκειμένου να αναδειχθούν οι ανακύπτοντες κίνδυνοι ασφάλειας, καθώς και οι λύσεις που προσφέρει η προτεινόμενη αρχιτεκτονική της εικονικής ιατρικής κοινότητας για την αντιμετώπιση τους.

Ο Ανάργυρος Χρύσανθου, ο Δρ. Ιωάννης Αποστολάκης, ο Δρ. Ηρακλής Βαρλάμης, ο Δρ. Γεώργιος Κουλιεράκης, επιστημονικός συνεργάτης της Εθνικής Σχολής Δημόσιας Υγείας, και ο Δρ. Αλέξανδρος Μπέρλερ, Πρόεδρος του HL7 Hellas, δημοσίευσαν στο περιοδικό Int. J. Electronic Healthcare της Inderscience Enterprises Ltd. την εργασία τους με τίτλο «Η χρήση των κοινωνικών μέσων από επαγγελματίες υγείας στην Ελλάδα». Το άρθρο αυτό εξετάζει τον τρόπο με τον οποίο οι Έλληνες επαγγελματίες υγείας αντιμετωπίζουν το διαδίκτυο, τα κοινωνικά μέσα και τις κινητές τεχνολογίες. Εξετάζει την εξοικείωση των επαγγελματιών υγείας με τα κοινωνικά δίκτυα και συσχετίζει τις απαντήσεις τους με το επαγγελματικό τους προφίλ. Τα αποτελέσματα αυτής της ερευνητικής μελέτης εξετάζονται λαμβάνοντας υπόψη τη σχετική διεθνή βιβλιογραφία.

Αθήνα, 5 Νοεμβρίου 2013

Ο Πρόεδρος
ΠΕΤΡΟΣ ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ

ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΤΙΜΗ ΠΩΛΗΣΗΣ ΦΥΛΛΩΝ ΤΗΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

Σε έντυπη μορφή:

- Για τα Φ.Ε.Κ. από 1 έως 16 σελίδες σε 1 € προσαυξανόμενη κατά 0,20 € για κάθε επιπλέον οκτασέλιδο ή μέρος αυτού.
- Για τα φωτοαντίγραφα Φ.Ε.Κ. σε 0,15 € ανά σελίδα.

Σε μορφή DVD/CD:

Τεύχος	Ετήσια έκδοση	Τριμηνιαία έκδοση	Μηνιαία έκδοση
Α΄	150 €	40 €	15 €
Β΄	300 €	80 €	30 €
Γ΄	50 €	-	-
Υ.Ο.Δ.Δ.	50 €	-	-
Δ΄	110 €	30 €	-

Τεύχος	Ετήσια έκδοση	Τριμηνιαία έκδοση	Μηνιαία έκδοση
Α.Α.Π.	110 €	30 €	-
Ε.Β.Ι.	100 €	-	-
Α.Ε.Δ.	5 €	-	-
Δ.Δ.Σ.	200 €	-	20 €
Α.Ε.-Ε.Π.Ε.	-	-	100 €

- Η τιμή πώλησης μεμονωμένων Φ.Ε.Κ. σε μορφή cd-rom από εκείνα που διατίθενται σε ψηφιακή μορφή και μέχρι 100 σελίδες, σε 5 € προσαυξανόμενη κατά 1 € ανά 50 σελίδες.

ΕΤΗΣΙΕΣ ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ Φ.Ε.Κ.

Τεύχος	Έντυπη μορφή
Α΄	225 €
Β΄	320 €
Γ΄	65 €
Υ.Ο.Δ.Δ.	65 €

Τεύχος	Έντυπη μορφή
Δ΄	160 €
Α.Α.Π.	160 €
Ε.Β.Ι.	65 €
Α.Ε.Δ.	10 €

Τεύχος	Έντυπη μορφή
Α.Ε.-Ε.Π.Ε.	2.250 €
Δ.Δ.Σ.	225 €
Α.Σ.Ε.Π.	70 €
Ο.Π.Κ.	-

- Το τεύχος Α.Σ.Ε.Π. (έντυπη μορφή) θα αποστέλλεται σε συνδρομητές ταχυδρομικά, με την επιβάρυνση των 70 €, ποσό το οποίο αφορά τα ταχυδρομικά έξοδα.

- Η καταβολή γίνεται σε όλες τις Δημόσιες Οικονομικές Υπηρεσίες (Δ.Ο.Υ.). Το πρωτότυπο διπλότυπο (έγγραφο αριθμ. πρωτ. 9067/28.2.2005 2η Υπηρεσία Επιτρόπου Ελεγκτικού Συνεδρίου) με φροντίδα των ενδιαφερομένων, πρέπει να αποστέλλεται ή να κατατίθεται στο Εθνικό Τυπογραφείο (Καποδιστρίου 34, Τ.Κ. 104 32 Αθήνα).
- Σημειώνεται ότι φωτοαντίγραφα διπλοτύπων, ταχυδρομικές Επιταγές για την εξόφληση της συνδρομής, δεν γίνονται δεκτά και θα επιστρέφονται.
- Οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης, τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, τα μέλη της Ένωσης Ιδιοκτητών Ημερησίου Τύπου Αθηνών και Επαρχίας, οι τηλεοπτικοί και ραδιοφωνικοί σταθμοί, η Ε.Σ.Η.Ε.Α, τα τριτοβάθμια συνδικαλιστικά όργανα και οι τριτοβάθμιες επαγγελματικές ενώσεις δικαιούνται έκπτωσης πενήντα τοις εκατό (50%) επί της ετήσιας συνδρομής.
- Το ποσό υπέρ ΤΑ.Π.Ε.Τ. (5% επί του ποσού συνδρομής), καταβάλλεται ολόκληρο (Κ.Α.Ε. 3512) και υπολογίζεται πριν την έκπτωση.
- Στην Ταχυδρομική συνδρομή του τεύχους Α.Σ.Ε.Π. δεν γίνεται έκπτωση.

Πληροφορίες για δημοσιεύματα που καταχωρίζονται στα Φ.Ε.Κ. στο τηλ.: 210 5279000.
Φωτοαντίγραφα παλαιών Φ.Ε.Κ.: τηλ.: 210 8220885.

Τα φύλλα όλων των τευχών της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως διατίθενται δωρεάν σε ηλεκτρονική μορφή από την ιστοσελίδα του Εθνικού Τυπογραφείου (www.et.gr)

Ηλεκτρονική Διεύθυνση: http://www.et.gr - e-mail: webmaster.et@et.gr

ΟΙ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗΣ ΠΟΛΙΤΩΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΥΝ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΑ ΑΠΟ 08:00 ΜΕΧΡΙ 13:30

ΑΠΟ ΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ
ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΟΥ 34 * ΑΘΗΝΑ 104 32 * ΤΗΛ. 210 52 79 000 * FAX 210 52 21 004